

First published 1988
by Jonathan Cape Ltd., London
Copyright © Joe Simpson, 1988
Translation © George a Jenny Dvorsky, 1994
© Nakladatelství Jota, s. r. o., 2001
ISBN 80-7217-150-X

Věnováno
SIMONOVÍ YATESOVÍ
za to, co mu nikdy nebudu moci oplatit,
a těm přátelům, kteří odešli do hor,
aby se už nikdy nevrátili.

Obsa h

Úvod Chrise Boningtona	11
1 Uprostřed hor	15
2 Pokoušení osudu	27
3 Bouře na vrcholu	37
4 Na hřebeni	54
5 Pohroma	63
6 Jediná možnost	78
7 Mezi ledovými stíny	98
8 Tichý svědek	107
9 Tak daleko	118
10 Hry vědomí	129
11 Krajina bez slitování	138
12 Čas se krátí	151
13 Slzy uprostřed noci	167
Závěr	181
Poděkování	183

Příloha

FOTOGRAFIE

- 1 Sarapo v podvečer
- 2 Na cestě do základního tábora
- 3 Norma a Gloria na návštěvě v táboře
- 4 Odpočinek před výstupem
- 5 Quebrada Sarapococha
- 6 Měděně zelené jezero
- 7 Bouřkové mraky nad horami
- 8 Yerupaja s Joem blížícím se k ledovci
- 9 Západní stěna Siula Grande
- 10 Joe při výstupu ledovou stěnou
- 11 Joe v kaskádě těsně před kamennou lavinou
- 12 Simon ve vedení opouští ledovou stěnu
- 13 Yerupaja v ranním slunci ze sněhové jeskyně
- 14 Simon vystupuje na vrchol Siula Grande a pak s omrzlinami odpočívá ve sněhové jeskyni
- 15 Stopy zanechané při sestupu na Severním hřebeni

MAPKA

Siula Grande

Autory fotografií jsou Simon Yates (2,5,7, 8,10,11,12,15)
ostatní autor.

Úvodem

Chris Bonington

Poprvé jsem se setkal s Joem loni v zimě v Chamonix. Stejně jako mnoho jiných horolezců se rozhodl naučit lyžovat, neměl však v úmyslu platit si lekce a učil se sám. Slyšel a četl jsem o něm a o jeho příhodách z hor, ve kterých jen tak tak unikl smrti, zvláště pak o jeho posledním dobrodružství v Peru, ale to vše na mě zapůsobilo jen málo.

Když jsem vedle něho seděl v baru, v Chamonix, nemohl jsem jeho příběhy a pověst přiřadit k jeho osobě. Byl opálený, ostříhaný trochu jako punk a v jeho chování bylo cosi drsného. Nedovedl jsem si ho v myšlenkách přenést z ulic Sheffieldu do hor. Moc jsem už pak o něm nepřemýšlel až do chvíle, kdy jsem si přečetl rukopis této knihy. Nejde jen o neuvěřitelný příběh - jeden z nej pozoruhodnějších příběhů přežití, o jakém jsem kdy četl - jde o kvalitu napsání, které je tak citlivé, tak dramatické, zachycující hranice strachu, utrpení a emocí jeho samého i jeho partnera Simona Yatese. Od chvíle, kdy Joe uklouzl, spadl a zlomil si nohu při sestupu, přes hrůzu osamění v trhlině, až do momentu, kdy se doplazil do základního tábora, jsem byl k příběhu připoután, neschopný knihu odložit.

Srovnávám Joeův boj o přežití s mojí vlastní zkušeností na Ogre v roce 1977, kdy Doug Scott uklouzl při slaňování z vrcholu a zlomil si obě nohy. Tehdy byla situace podobná tomu, co se stalo na počátku Joeovi. Nedaleko vrcholu zvláště nehostinné hory jsme byli jenom my dva. Na nás však čekali další dva členové výpravy ve sněhové jeskyni v sedle, pod vrcholovou částí hory. Strávili jsme tam, uvěznění bouří, šest dnů, pět z nich bez jídla, než jsme mohli pokračovat v sestupu. Při sestupu jsem sám uklouzl a zlomil si žebra. Je to nejhorší

zkušenost z hor, jakou mám, a přece můj příběh bledne ve srovnání s tím, co prožil osamocený Joe Simpson.

Velmi podobný případ se stal na hoře Haramosh v Karakoram v roce 1957. Skupina z Oxfordské univerzity se pokoušela o prvovýstup na tento 7 398 metrů vysoký štít. Výprava se právě dohodla na sestupu, když dva členové výpravy, Bernard Jillot a John Emery, chtěli vystoupit jen trochu výše po hřebeni, aby mohli fotografovat, a byli strženi větrem navátou sněhovou lavinou. Oba přežili pád a jejich druhové jim sestupovali na pomoc, ale byl to jen začátek pokračující katastrofy, ze které pouze dva horolezci vyvázli živí.

Jejich příběh byl také zajímavý a pohnutý, ale byl popsán profesionálním spisovatelem, a chybí mu proto bezprostřednost a síla popisu z první ruky. A právě v tom je hodnota knihy Joea Simpsona. Nejde pouze o jeden z nejneuvěřitelnějších příběhů, o jakém jsem kdy slyšel, ale je to výborné a přesné vyprávění, které si zasluhuje zařazení mezi klasiku tohoto žánru.

Únor 1988

SETKÁNÍ SE
SMRTÍ

Uprostřed hor

Ležel jsem ve spacím pytli a díval se na červené a zelené světlo zabarvené tkaninou kopule stanu nade mnou. Simon hlasitě chrápal a občas sebou trhnul ve světě snů. Mohli jsme být kdekoliv. Pobyt ve stanu má svoji zvláštní anonymitu. V okamžiku, kdy zatáhnete zip, oddělíte se od okolního světa a veškeré povědomí místa zmizí. Skotsko, francouzské Alpy nebo Karakoram, všude je tomu stejně. Šustění a třepotání stanové látky ve větru, nebo zvuk deště a nerovnosti pod podlážkou, pach zatuchlých ponožek a potu - neměnné a uklidňující, stejně jako teplo přeho-
vého spacího pytle.

Venku svítá a štíty hor jsou ozářeny prvními ranními paprsky slunce a kondor, možná, využívá k letu vzdušné proudy nad stanem. Nebyla to tak přehnaná představa, jednoho jsem viděl včera odpoledne kroužit nad táborem. Byli jsme uprostřed Cordillery Huayhuash v peruánských Andách, čtyřicet pět kilometrů obtížného pochodu od nejbližší vesnice, obklopeni nejkrásnějšími ledovými horami, jaké jsem kdy viděl, a přece, jedinou připomínkou toho všeho, uvnitř stanu, bylo jen pravidelné hřmění lavin sjíždějících s Cerro Sarapo.

Cítil jsem útulnost teplého bezpečí stanu a jen s přemáháním jsem vylezl ze spacího pytle, abych zapálil vaříč. V noci trochu sněžilo, zmrzlá tráva mi křupala pod nohama. Jak jsem procházel kolem malého jednomístného, napůl zborceného stanu, který byl pokrytý bělostí ranní jinovatky, nezaslechl jsem uvnitř žádný Richardův pohyb.

Přikrčený, na závětrné straně obrovského převislého balvanu, který se stal naší kuchyní, jsem vychutnával okamžik naprosté samoty. Zápasil jsem s benzínovým vaříčem, který v nízké teplotě, ale také díky nečistému benzínu, kterým jsem

ho naplnil, nechtěl hořet. Když domlouvání nepomohlo, přešel jsem k hrubému násilí a položil ho na naplno zapálený hořák druhého plynového vařiče. V nevrлém protestu proti špinavému benzínu se čile probral k životu půlmetrovým plamenem.

Jak se voda pomalu ohřívала, rozhlížel jsem se v širokém vyschlém kamenitém řečišti se zdaleka nápadným balvanem, pod kterým jsem se krčil. Balvan toto místo dobře označoval i za špatného počasí. Přímo před táborem, ne dál jak dva kilometry, se tyčila obrovská, téměř kolmá stěna sněhu a ledu, až k vrcholu Cerro Sarapo. Z moře morén vlevo vyrůstaly dva odvážné a podivuhodné, jakoby pocukrované zámky Yerupajy a Rasacu, které dominovaly okolí tábořiště. Majestátnou, 6 400 metrů vysokou Siula Grande odsud nebylo za štítem Sarapo vidět. Štít Siula Grande byl poprvé zlezen severním hřebenem v roce 1936 dvěma odvážnými Němci. Od té doby došlo jen k několika výstupům a nej vyšší cena, téměř čtrnáct set metrů vysoká západní stěna, dosud odolala všem útokům.

Vypnul jsem vařič a vodu opatrně rozlil do třech velkých hrnků. *Slunce* ještě nevystoupilo nad hřeben hor naproti tábora a ve stínu mi byla zima.

„Vy tam, žijete ještě, pití je hotovo!“ zavolal jsem v dobré náladě.

Kopnul jsem do malého stanu, abych setřásl jinovatku. Richard z něho vylezl ven celý pokrčený a zmrzlý a beze slova se vydal s rolí toaletního papíru rovnou do vyschlého říčního koryta.

„Ještě tě to drží?“ zeptal jsem se ho, když se vrátil.

„Není to nejlepší, myslím však, že nejhorší mám za sebou. To byla zatraceně studená noc “

Zauvažoval jsem, jestli jeho potíže způsobila vysoká nadmořská výška nebo sněžené fazole. Stany stály ve výšce 4 600 metrů a on nebyl žádným horolezcem.

Richarda jsme se Simonem našli v pochybném hotelu v Limě, kde odpočíval v půli své šestiměsíční cesty po Jižní Americe. Jeho drátěné brejličky, čisté, praktické oblečení a plaché vystupování ukrývalo suchý smysl pro humor a široký repertoár zábavných historek. Živil se červy a divokým ovocem mezi Pygmeji při plavbě ve vydlabané kánoji po řece v deštném pralese Zairu a viděl, jak lidé na tržišti v Nairobi ukopali zloděje

k smrti. Jeho společníka zastřelili vojáci v Ugandě při jakési pochybné výměně magnetofonových kazet.

Cestoval světem mezi údobími, kdy tvrdě pracoval, aby našel další peníze. Většinou cestoval sám, ale chytil se i šanci náhodných setkání, aby viděl, kam ho v cizích zemích zavedou. Napadlo nás, že by bylo výhodné, mít ho s sebou jako zábavného společníka, který by navíc dával pozor na naše vybavení v době, kdy budeme se Simonem lézt. Pravděpodobně jsme chudým rolníkům v této odlehlé horské oblasti krivdili, ale v uličkách Limy jsme se naučili být podezřívaví ke každému. Nabídl jsme Richardovi, aby se k nám na pár dní připojil, chce-li vidět Andy zblízka.

Tábor stál dva dny pochodu od místa, kde nás vysadil autobus kostičas po 130 kilometrové jízdě horskými údolími, při kterých nám vstávaly vlasy na hlavě. Do rozhrkaného vozidla stavěného pro dvaadvacet lidí se nás namačkalo čtyřicet šest a nijak nás cestou nepovzbuzovaly ani Četné pomníčky postavené u kraje silnice mrtvým řidičům a jejich pasažérům. Motor držel pohromadě stažený silonovým provazem a píchlé kolo se vyměňovalo pomocí krumpáče.

Večer druhého dne pochodu Richard začal pociťovat účinky velké nadmořské výšky. Když jsme se blížili k horní Části údolí, začalo se stmívat a Richard nás se Simonem pobízel, abychom šli s osly napřed a postavili tábor, než se úplně setmí; tvrdil, že trasa je teď už jasná a on nemůže zabloudit.

Pomalou vystoupal po zrádných morénách k jezeru, u kterého si myslel, že postavíme tábor, a teprve pak si vzpomněl na druhé jezero na mapě. Začalo pršet a ochladilo se. Tenká košile a lehké bavlněné kalhoty nebyly dostatečnou ochranou před zimou andské noci. Unavený sestoupil zpátky dolů do údolí, aby si našel úkryt. Cestou nahoru si všiml jakýchsi polozbořených chat, postavených z kamení a vlnitého plechu, a předpokládal, že budou prázdné a poskytnou mu přes noc dostatečnou ochranu. Byl proto značně překvapený, když zjistil, že v nich bydlí dvě mladičké dívky a halda dětí.

Po dlouhém smlouvání dostal místo na spaní v přílehlém chlívku. Dali mu k jídlu vařené brambory a sýr a hodili mu hromadu moly prožraných ovčích kůží na přikrytí. Byla to dlouhá a studená noc a vysokohorské blechy si zase jednou pochutnaly.

Ke kuchyňskému balvanu přišel Simon a začal nám vykládat své živé sny. Byl pevně přesvědčený, že jeho podivné noční halucinace byly výsledkem prášků na spaní, které si včera vzal. Rozhodl jsem se, že je večer vyzkouším.

Vypil jsem zbytek kávy, a zatímco Simon chystal snídani, začal jsem psát do svého deníku:

19. května 1985. Základní tábor. V noci byl silný mráz a dnes ráno je čistá obloha. Stále se snažím uvědomit si, kde jsem. Na jedné straně tady pociťuji odlehlost, na druhé nadšení; je to tu o tolik lepší než v Alpách - žádné davy horolezců, žádné vrtulníky, žádná záchranka - jen my a hory...

Život se tu zdá o tolik jednodušší a opravdovější. Je tak snadné nechat pocity a zážitky plynout a stále o nich neuvažovat.

Napadlo mě, nakolik tomu skutečně věřím a kolik vyplývá z našich plánů, které zde v Andách máme. Zítra bychom měli začít s aklimatizací výstupem na Rosario Norte. Jestliže budeme po deseti dnech dostatečně fit, pokusíme se vystoupit nezlezenou západní stěnou na Siula Grande.

Simon mi podal miskou kaše a další kávu:

„Tak co, vyrazíme zítra?“

„Mohli bychom. Myslím si, že nám to nevezme dlouho, jestliže půjdeme na lehkou. Můžeme být zpátky brzy odpoledne.“ „Mám strach jenom z počasí. Nevím, co si o něm myslet.“ Počasí bylo od našeho příchodu pořád stejné. Ráno byla obloha Čistá, ale před polednem se přihnala od východu mračka a následoval déšť. Vysoko ve stěnách hor to znamenalo silné sněžení s rizikem lavin, které znemožňovaly bezpečný sestup. Když se takové mraky přihnou v Alpách, uvažuje se ihned o sestupu, ale tady se počasí chovalo úplně jinak.

„Víš, myslím si, že to není tak zlé, jak to vypadá,“ optimisticky zadoufal Simon. „Podívej včera, zatáhlo se a sněžilo, ale teplota se moc nesnížila a neviděli jsme žádné blesky a neslyšeli hřmění, ani se nezdálo, že by na vrcholech byl nějaký zvlášť silný vítr. Myslím, že vůbec nejde o bouřku.“

Simon mohl mít pravdu, ale cosi mě nutilo mu odporovat. „Chceš abychom lezli když sněží? Nebudeme riskovat, že si spleteme skutečnou bouři s tímto obvyklým vývojem počasí?“⁴

„Jistě, je to riziko. Uvidíme, jak se to vyvine. Rozhodně však nic nezjistíme, když budeme pořád jenom sedět tady dole.“

„V pořádku! Mám jenom strach z lavin, nic víc.“

Simon se zasmál. „Ale jistě, máš k tomu pádný důvod po té poslední, kterou jsi přežil. Počítám, že to tu bude jako v zimních Alpách, samý prachový sníh a návěje, žádné velké laviny mokrého sněhu. Však uvidíme.“

Záviděl jsem Simonovi jeho lehkomyšlnost. Měl sílu brát, co se nabízelo, a užívat volnosti bez obav a pochybností. Častěji se smál, než mračil a vysmíval se vlastní smůle více, než té, která postihla jiné. Vysoký a silně stavěný, byl pro život vybavený více výhodami než nevýhodami. Byl příjemným kamarádem; spolehlivým, upřímným, vždy připraveným brát život jako legraci. Blondaté vlasy a modré, modré směřující se oči a trocha bláznovství, která dělá některé lidi tak přitažlivými. Byl jsem rád, že jsme na tuto akci vytvořili dvoučlenný tým. Nebylo mnoho těch, se kterými bych po tak dlouhou dobu dobře vycházel. Simon byl přesně takovým, jakým bych sám chtěl být, ale nebyl.

„V kolik si myslíte, že budete zpátky?“ zeptal se nás příští den ráno ze spacího pytle rozespálý Richard, právě když jsme se se Simonem chystali k odchodu.

„Nejpozději ve tři. Nemáme v plánu tam být dlouho a obzvláště ne, jestliže se zase pokazí počasí.“

„Dobrá, mnoho štěstí.“

Ranní mráz utvrdil měkkou půdu a chůze byla snazší, než jsme očekávali. Po chvíli jsme přešli do pravidelného rytmu a mlčky jsme v serpentínách vystupovali sutí. Stany byly menší pokaždé, když jsem se ohlédl zpátky. Začal jsem mít z této rozcvičky potěšení, cítil jsem se silnějším a zdatnějším, než jsem předpokládal. Postupovali jsme rychle i přes značnou výšku a Simon se mnou udržoval pravidelné tempo. Obával jsem se zbytečně, že mezi námi bude velký rozdíl. Když totiž horolezec musí zpomalovat své přirozené tempo, aby se přizpůsobil svému společníkovi, méně zdatný chodec brzy zjistí, že se snaží udržet tempo rychlejší. Je lehké si představit nespokojenost a napětí, které v takové situaci vzniká.

„Jak se cítíš?“ zeptal jsem se, když jsme na chvíli zastavili.

„Docela to jde, ale jsem rád, že na této výpravě nekouříme/*

Tiše jsem souhlasil, i když jsem předtím protestoval proti Šimonovu návrhu, abychom do základního tábora nebrali žádné cigarety. Cítil jsem, jak mé plíce v řídkém vzduchu pracují. Silné kouření nikdy nemělo vliv na mé výkony v Alpách, ale musel jsem souhlasit, že je moudré nekouřit během této výpravy. Vědomí rizika horské nemoci, o které jsme tolik slyšeli, mi pomohlo v prvních těžkých dnech bez tabáku.

Vystoupat nad suť nám vzalo dvě hodiny. Směřovali jsme na sever, k vysoko položenému sedlu nad pásmem rozlámaných skalních pilířů. Tábor se ztratil z dohledu a já si najednou uvědomil ticho a osamocenost naší pozice. Poprvé v mém životě jsem pochopil, co je to být izolován od lidí a společnosti. Bylo to tak nádherně uklidňující. Pocítil jsem naprostou svobodu - svobodu dělat to, co jsem chtěl, kdy jsem chtěl a jak jsem si přál. Celý den se najednou změnil. Všechna letargie byla pryč, smetená vědomím nezávislosti. Neměli jsme povinnost vůči nikomu jinému než vůči sobě a nebyl tu nikdo, kdo by nás vyrušoval nebo mohl zachránit...

Simon byl trochu vepředu, lezl tiše a rovnoměrně postupoval. Ačkoliv při mém méně metodickém tempu převzal vedení, už jsem se nezabýval rychlostí a zdatností, protože jsem věděl, že jsme si více méně rovni. Nespěchal jsem, byl jsem si jistý, že oba snadno vystoupíme na vrchol. Když se naskytl pěkný pohled, zastavoval jsem, abych ho vychutnal.

Skalní žleby byly rozlámané a sypaly se. Když jsem se vynořil zpoza žlutého skaliska, potěšil mě pohled na Simona, který seděl v sedle, jen asi šedesát metrů ode mne a připravoval horké pití.

„Volná suť nebyla tak zlá, jak jsem se obával,“ řekl jsem trochu zadýchaně. „Ale rád se napiju.“

„Viděl jsi Siula Grande, vlevo od Sarapo?“

„Pane bože, to je fantazie!“ byl jsem trochu vyvedený z míry pohledem před sebou. „Je to daleko větší, než jsem usuzoval z fotografií.“

Když jsem se usadil na batohu, Simon mi podal kouřící hrnek. Prohlížel jsem si panoráma hor před námi. Vlevo jsem viděl jižní stěnu Rasacu, strmou ledovou zeď se skalními pásy, které ji protínaly a vytvářely na ní jakýsi mramorový vzor. Vpravo od sněhového vrcholu Rasacu, spojený s ním hřebenem

plným nebezpečných převějí, jsem viděl trochu nižší vrchol Seria Noŕte. Odtud se hřeben s převějemi lámal směrem dolů do sedla a pak znovu vybíhal vzhůru přes dva skalní pásy ke konečné vrcholové pyramidě Yerupajy. Ta byla daleko nej vyšší horou v dohledu a dominovala okolí, zářila vysoko nad le-
dovcem Siula ledem a čerstvým sněhem. Její jižní stěna tvořila klasický trojúhelníkový tvar; západní hřeben, plný převějí a skal, se vypínal vzhůru ze sedla pod Seria Norte a východní hřeben se klikatil a spadal k dalšímu sedlu. Stěna pod tímto hře-
benem byla ohromující sérií souběžných polí prachového sně-
hu, jejichž rozhraní, ve stínu dopadajícího slunečního světla, vytvářelo jakoby krajku.

Ve spodní části hřebene jsem rozeznal sedlo Santa Rosa, kte-
ré jsme viděli na naší fotografii Siula Grande. Toto sedlo bylo
spojnicí jihovýchodního hřebene Yerupajy a začátku severního
hřebene Siula Grande. Hřeben vypadal poměrně nekompliko-
vaně v místech, kde začínal šplhat vzhůru. Pak se však zkroutil
a zúžil a byl plný ostrých hran odstrašujících sněhových říms
a převějí, které visely nad hlubinou obrovské západní stěny.
Hřeben končil velkým sněhovým hřibem, který tvořil vrchol
Siula Grande.

Ta západní stěna byla naším cílem. Při prvním pohledu vy-
padala neznámá, jako bychom ji nikdy předtím neviděli. Její
velikost a skutečnost, že jsem se na ni díval z jiného úhlu, než
byla na fotografiích, způsobily, že jsem ji nepoznal a teprve po
chvilí její výrazné znaky začaly zapadat do vžité představy.
Vzhůru, přes severní hřeben Siula Grande, se začala valit
obrovská fronta mraků od východu, kde rozlehlé deštné pralesy
Amazonky, vyhřáté ve dne sluncem, pravidelně tvořily tato vo-
dou nasáklá mračna.

„Myslím, že s počasím máš, Simone, pravdu," řekl jsem.
„Není to bouřkové počasí. Vsadím se, že jde o obvyklý systém
ovlivňovaný pralesy."

„Ano, právě přichází pravidelná odpolední změna."

„Jak jsme teď asi vysoko?" zeptal jsem se.

„Musíme být v pěti a půl tisících metrech, možná trochu výš.
Proč?"

„Je to pro nás oba výškový rekord a zdá se, že jsme si toho
ani nevšimli."

„Když spíš téměř ve výšce vrcholu Mont Blanku, ani se to nezdá!“ odpověděl Simon s úsměvem.

Než jsme dopili, začaly padat první vločky. Vrchol Rosario byl ještě vidět, ale ne dlouho. Nebyl pravděpodobně o moc výš než sto dvacet metrů nad naším sedlem a v dobrém počasí by nevzalo déle než hodinu se na něho dostat. Ani jeden jsme nemluvili o sestupu, ale bylo jasné, že tentokrát na vrchol nepůjdeme.

Simon si hodil batoh na záda a vydal se k horní části suťových polí. Běžel a klouzal dolů skalními žleby, kterými jsme vystupovali předtím nahoru. Pak jsme oba skákali a sjížděli rovnou dolů, pět set metrů dlouhým suťoviskem. Snažili jsme se držet nohy u sebe jako na lyžích. Do tábora jsme se vrátili zpočení a udýchání.

Když nás Richard uviděl nahoře na suťovisku, začal připravovat večeři, a tak jsme hned po našem příchodu dostali hrnky s čajem. Seděli jsme u hučících benzinových vaříčů a překotně mu vykládali, co jsme celý den dělali a viděli až do chvíle, kdy k nám nahoru do údolí dorazily první spršky deště, které nás zahnavy do úkrytu kopule našeho velkého stanu.

Po setmění, asi v šest večer, by každý přichozí viděl v našem táboře pouze teplé světlo svíčky, které prosvěcovalo tkaninou stanu, a slyšel by tichý hovor přerušovaný občasnými výbuchy smíchu, jak nám Richard vyprávěl výbornou historku o osmičlenném ragbyovém družstvu z Nového Zélandu, které zabloudilo v džungli centrální Afriky. Pak jsme plánovali další tréninkové výstupy a hráli dlouho do noci karty.

Naším dalším cílem byl nezlezený jižní hřeben Cerro Yantauri, který začínal jen několik kroků od říčního koryta před našimi stany. Vypadalo to, že zůstaneme v dohledu našeho tábora po celou dobu výstupu až na vrchol. Jižní hřeben byl tvořen zprava doleva jdoucími exponovanými skalními úseky, které pak přecházely v dlouhý, elegantní hřeben se sněhovými převějami. Hřeben končil vysoce nestabilním úsekem seraků, který vedl k vrcholu. Naším záměrem bylo bivakovat vysoko na hřebeni cestou nahoru nebo dolů a vyzkoušet si tak naši teorii o počasí.

Ráno bylo studené a slunečné, ale neobvykle vypadající černé mraky na východě nás přesvědčily, abychom jižní hřeben

Yantauri nechali na další den. Simon se šel vykoupat a oholit v nedalekém jezírku s vodou z roztátého sněhu a já s Richardem jsme se vydali zkusit koupit mléko a sýr od děvčat v chatách.

Zdalo se, že děvčata nás ráda vidí, a s radostí nám prodala domácí sýr. S pomocí Richardovy kostrbaté španělštiny jsme zjistili, že dívky se jmenují Gloria a Norma a že v chatách přespávají, když přivedou dobytek svého otce na tyto vysoko položené pastviny. Děvčata vypadala divoce a zanedbaně, ale o malé děti se starala pozorně, i když ty, jak se zdálo, se o sebe uměly samy dobře postarat. Posedávali jsme na slunci a pozorovali je při práci. Tříletá Alecia hlídala vstup do dobytčí ohrady, aby krávy a telata nemohly utéct, zatímco její bratři a sestry dojili nebo drželi telata, aby nemohla sát, či připravovali syrovátku v mušelinových vacích. Všechno dělali se smíchem a nijak nespěchali. Zařídili jsme, aby nám bratr Glorie, Spinoza, přinesl v příštích dnech nějaké zásoby z nejbližší vesnice, a pak jsme se vrátili do tábora. Po cestě jsme ochutnávali sýr a pozorovali mračna, která se chystala zřejmě vyložit svůj náklad časněji než obvykle. Naděje na čerstvou zeleninu, chléb a ovoce byla pro nás až neskutečná po dvou týdnech monotónní stravy tvořené z těstovin a fazolí.

Příští den jsme vyrazili brzy ráno na Yantauri. Začátek nestál za nic. Suť byla velmi nebezpečná, díky kamenným lavinám, které tam dopadaly a sjížděly po suti z rozlámané západní stěny nad námi. Byli jsme z toho nervózní a chtěli jsme mít suť co nejrychleji za sebou, ale těžké batohy nám nedovolily rychlejší postup. Uprostřed spodního pásu sutě Simon zjistil, že zapomněl fotoaparát na místě našeho posledního odpočinku. Shodil batoh a utíkal zpátky dolů, zatímco já pokračoval doprava nahoru, pod ochranu spodní části skalní stěny.

Před šestou hodinou večer jsme byli vysoko na hřebeni, ale počasí se zhoršilo a začali jsme se ztrácet v temných, hustých mracích. Po setmění jsme v závětrří nízké skalní stěny postavili náš malý bivačový stan a ulehli ke spánku. Celou noc sněžilo, ale obávaná bouře nepřišla. Naše teorie o počasí se potvrdila.

Ráno jsme s velkými nadějemi pokračovali po sněhovém jižním hřebeni, ale ve výšce 5 500 metrů jsme se museli vzdát. Po pás hluboký sníh změnil náš postup ve vyčerpávající dřinu.

Hřeben, plný převějí, byl příliš nebezpečný, a když jsem se v úseku seraků pod vrcholem propadl skrz sněhový most spojující dvě převěje a dírou uviděl pod sebou západní stěnu, rozhodli jsme se pro návrat.

Zkusili jsme sestupovat rozlámanými skalisky západní stěny a do tábora jsme se vrátili pěkně vyčerpaní. Alespoň jsme měli lepší představu o zdejším počasí. Bylo jasné, že občas tu jsou i silné bouře, ale nemuseli jsme uvažovat o návratu hned při prvních náznacích hromadění mraků.

Po dvou dnech jsme zase vyrazili, tentokrát na jižní hřeben *Seria Noŕte*. Z tábora hřeben vypadal senzačně a pokud jsme věděli, nikdo ho ještě nezlezl. Když jsme přišli blíže, pochopili jsme proč. Ještě doma v Sheffieldu nám *AI Rouse* řekl, že tento hřeben je „dost těžký“. Když jsme si ho teď prohlíželi, napadlo nás, že *AI* nepřeháněl. Po studeném a nepohodlném bivaku jsme se zase brodili vyčerpávajícím prachovým sněhem, abychom se dostali na vysoko položené sedlo u úpatí hřebenu. Úžasná série návějí se tyčila téměř vertikálně nad námi po celém hřebenu, který běžel, asi v délce šesti set metrů, až k vrcholu. Dotek cepínem ve spodní části návěje by způsobil, že celá ta masa vratkého ledu by se nám zřítila na hlavu. Přinutili jsme se ke smíchu nad naší marnou snahou a napadlo nás, co si asi pomyslí o našem třetím neúspěchu *Richard*. Na druhé straně jsme však teď byli v dobré kondici, aklimatizováni a připraveni na náš hlavní cíl - západní stěnu *Siula Grande*.

Po celé dva dny jsme užívali jídla a sluníčka a připravovali se tak na západní stěnu. Teď, když jsme se rozhodli v příštím období pěkného počasí vyrazit na *Siula Grande*, jsem začal být nervózní. Co když vše nepůjde podle našich předpokladů? Stačí málo, abychom se zabili. Uvědomil jsem si, jak jsme osamoceni, a cítil jsem se být hrozně malým. *Simon* po mé zmínce o obavách zamlaskal. Znal důvody a pravděpodobně také cítil vnitřní napětí. Je dobré cítit trochu strachu a reakci organismu na něj. Dokážeme to, máme na to... opakoval jsem si, kdykoliv jsem pocítil ten nepříjemný tlak v žaludku. Nešlo o falešnou odvahu. Psychická příprava ke konečnému rozhodnutí byla pro mne vždycky důležitá. Někteří to nazývají rozumovým zdůvodněním - je však asi lepší, a hlavně poctivější, to označit jako překonávání nepříjemného strachu!

„Dobrá,“ oznámil konečně Simon, „přespíme ve sněhové jeskyni u úpatí stěny a pak to vylezeme v jediném dnu. Celkem, počítám, dva dny nahoru a dva dolů.“

„Jestli počasí vydrží...“

Ráno to však nevypadalo dobře. Hory byly zahalené v mracích a zpod šedého příkrovu vyčnívaly jenom spodní části stěn. Ve vzduchu viselo napětí. Oba jsme si to při balení batohů na příští den uvědomovali. Chtěli jsme vyrazit brzy ráno, jestli se změní počasí. Připravuje se očekávaná silná bouře nebo jde jen o předčasné předání darů Amazonky? Zasunul jsem do batohu ještě jednu plynovou náplň do vaříče.

„Nebyl bych proti výhře v dalším kole. Zatím je to hory tři, horolezci nula.“

Zasmál jsem se Šimonovu trefnému přirovnání.

„Na Siula to bude jiné. V nástupu je stěna příliš strmá, než aby udržela prachový sníh“

„Takže počítáte čtyři dny,“ prohodil Richard.

„Maximálně pět“ - Simon se ohlédl na mne - „a jestli se nevrátíme do týdne, budeš hrdým majitelem naší výstroje!“

Bylo vidět, že Richard se směje jen proto, že se smějeme my. Nezavídel jsem mu čekání, při kterém nebude vědět, co se tam nahoře děje. Pět dní je dlouhá doba, zvláště o samotě, kdy není s kým promluvit.

„Pravděpodobně po třech dnech dojdeš k mnoha závěrům, ale pokus se příliš nepřemýšlet. Víme, co děláme, a jestli se něco stane, stejně nám nemůžeš pomoci.“

Batohy byly nepříjemně těžké, i přes veškerou snahu ušetřit na váze. Brali jsme s sebou daleko více výstroje, než předtím. Bivakový stan byl příliš objemný; rozhodli jsme se ho nebrat a spolehli jsme se, že najdeme dobrá místa na sněhové záhraby. Ale i bez stanu jsme měli pořádný náklad - ledovcové skoby, stoupací železa a cepíny, skalní výzbroj, vaříče, plyn, jídlo a spací pytle.

Richard se nás rozhodl vyprovodit až na ledovec, a tak jsme společně příštího rána* s horkým sluncem nad hlavou, pravidelným tempem vyrazili. Za hodinu jsem došli k ledovci a začali stoupat strmým žlebem mezi jeho spodními morény a ledem ohlazenými plotnami skal, které k němu přiléhaly zleva. Bláto a štěrk ustoupily bludišti balvanů a sutě. Bylo nepříjemné ob-

cházet a přelézat tyto balvany, často mnohonásobně větší než člověk, zvláště s těžkými batohy na zádech. Richard, po dvou týdnech v této výšce, s námi dokázal udržet tempo, ale naježená řada ledových věží, viditelná z místa našeho odpočinku, znamenala pro něj v lehkých botách nepřekonatelnou překážku. Abychom se kolem věží dostali nahoru na ledovec, museli jsme překonat krátkou, ale strmou ledovou stěnu, asi 25 až 30 metrů vysokou. Nad trasou výstupu nebezpečně visely vratké balvany.

„Myslím, že bys už neměl chodit dál," řekl Simon. „Mohli bychom ti pomoci nahoru, ale jak se potom dostaneš zpátky?"

Richard se s lítostí rozhlédl pustým okolím plným bláta a balvanů. Doufal, že uvidí něco víc. Západní stěna Siula ještě nebyla v dohledu.

„Vyfotím vás, než odejdete," prohlásil. „Člověk nikdy neví, třeba udělám štěstí, až budu fotky prodávat jako vaše poslední!"

„No, to mám radost!" odpověděl Simon.

Nechali jsme ho tam mezi balvany, a když jsme se dostali nahoru na ledovou stěnu, vypadal dole opuštěně. Čekala ho samota.

„Dejte na sebe pozor!" zakřičel na nás zespodu.

„Neměj obavy," odpověděl Simon, „nehodláme si srazit vaz. Budeme včas zpátky. Ahoj...!"

Když jsme se přiblížili k prvním trhlinám, u kterých jsme si nasadili stoupací železa a navázali se na lano, osamocená postava se ztratila mezi balvany. Vedro na ledovci bylo nesnesitelné, soustředilo se na nás odrazem od okolních ledových stěn. Nebyl tu ani ten nejslabší vánek. Okraj ledovce byl rozlámáný a pokroucený. Často jsme se ohlíželi po trase, kterou jsme prošli, abychom si zapamatovali její výrazné znaky pro cestu dolů. Nechtěli jsme při sestupu zabloudit, naše stopy už budou určitě zaváté čerstvým sněhem. Bude důležité si zapamatovat, kudy jsme obcházeli trhliny.

Ve chvíli, kdy začínala jasná a studená noc, jsme už byli pohodlně uloženi uvnitř sněhového záhrabu pod stěnou. Zítra nás čeká časný start v mrazivém ránu.

2

Pokoušení osudu

Byla zima. Zima pěti hodin ráno, vysoko na andském ledovci. Zápasil jsem se zipy ochranných návleků na boty, až mi prsty v mrazu vypověděly službu. Střídavě jsem se zakláněl a předkláněl s rukama přitisknutýma k rozkroku a sténal jsem v záchvěvách přílivu horké bolesti. Takovou bolest jsem snad ještě nikdy nezažil, pomyslel jsem si pokaždé, když horkost znovu a znovu vystřelovala do prstů. Ve skutečnosti je to vždycky stejné; zatracená bolest.

Simon se mi poškleboval. Věděl jsem, že jak se jednou prsty zahřejí, bolest pomine a už se nevrátí. Byla to alespoň jakási útěcha.

„Polezu první, mám?“ zeptal se Simon, který věděl, jak se cítím. Trpce jsem přitakával a Simon vyrazil vzhůru laviništěm nad naším sněhovým záhrabem, směrem k ledovému poli, které odráželo světlo hladkým povlakem vytvořeným mrazem časného rána.

Tak, a je to tady! Díval jsem se na Simona, jak se nahýbá přes malou trhlinu u úpatí stěny a zasekává cepín pevně do ledové stěny nad sebou. Počasí bylo perfektní. Tentokrát bouřkou nehrozil žádný mrak. Jestli to vydrží, mohli bychom být před příštím zhoršením počasí v polovině sestupu z vrcholu.

Přešlapoval jsem na místě, abych si udržel nohy v botách zahřáté. Jak Simon zasekával do ledu cepín a stoupací železa na botách, začaly mi na ramena padat úlomky ledu. Schoval jsem se před ledovou sprškou. Když jsem se ohlédl k jihu, uviděl jsem rychle blednout oblohu nad vrcholem Sarapo.

Když jsem se znovu podíval na Simona, byl už téměř na konci lana, pětáctýřicet metrů nade mnou. Málem jsem si vykroutil krk, jak byla stěna strmá.

Když jsem uslyšel Šimonovo spokojené zavolání, připravil jsem si cepíny, zkontroloval stoupací železa a nastoupil do stěny. Teprve když jsem se dostal k trhlíně, uvědomil jsem si, jak je stěna nad ní převislá. Nemohl jsem udržet rovnováhu a úhel mě vytlačoval až do okamžiku, kdy jsem se dostal do ledu stěny nad trhlínou. Zpočátku jsem lezl celý ztuhlý a neobratný, ale když jsem se námahou zahřál, moje pohyby začaly být rytmické. Nadšení nad tím, kde jsem, mě popohánělo ke vzdálené postavě nade mnou.

Simon stál na hraně jedné boty, zavěšený na ledovcových skobách zavrtaných do ledu, nenucený a v dobré náladě:

„Strmé, co?“

„Ta část dole je skoro kolmá," odpověděl jsem, „ale ten led je bezvadný! Vsadím se, že je to tu strmější než na Droites.“

Simon mi podal zbývající skoby a já pokračoval dále nahoru. Teď už jsem se potil a ranní chlad byl pryč. S hlavou skloněnou jsem očima sledoval nohy; zaseknutí, ještě jedno, poskok, pohled na nohy, zásek, zásek... a tak dál, vzhůru, celých čtyřicet pět metrů, bez námahy, bez problémů, s pocitem vládce nad světem. Když jsem vrtal skoby, všiml jsem si, že prasklina v ledu nechce přijmout skobu a protestuje - výborně, drží, zavěsit se, oddechnout. To je ono!

Cítil jsem, jak se mi tělem rozlévá teplo a síla. Bylo mi dobře. „Héééj!“ - ozvěna se znovu a znovu odrážela od ledovce. Ve stínu jsem mohl sledovat tenkou linii tmavých stop, která se kroutila vzhůru od ještě tmavšího stínu našeho sesutého záhabu na ledovci. Jak je už daleko pod námi.

Simon lezl nahoru, silou zasekával cepín a ledová tříšť padala dolů pod něho. Silný, stoupal na ocelových hrotech, s hlavou dolů, sekal, přešlapoval, kolem mne a dál vzhůru, beze slova, jen zaseknout a pravidelně dýchat, nahoru, až se jeho postava zase začala zmenšovat.

Stoupali jsme vzhůru, tři sta metrů, šest set, divili jsme se a uvažovali. Dívali jsme se nahoru doprava a sledovali linii, kterou jsme si vytýčili - linii, která však teď, z nové perspektivy, vypadala zcela jinak. Skalní pilíř vedle nás se změnil v bludiště žlebů obroubených sněhem na okrajích, všude s množstvím rampouchů. Kde je však žleb, který jsme si vyhlédli?

Slunce na obloze pánilo a bundy i svetry už byly dávno v ba-

tozích. Stoupal jsem za Simonem, ale horko mě zpomalovalo. V ústech jsem měl vyschlo a potřeboval jsem se napít. Úhel stěny se zmírnil. Musel jsem se zasmát, když jsem při pohledu doprava uviděl Simona sedět bez batohu, obkročmo na velkém skalisku. Snažil se mě vyfotit při přelézání horního okraje ledové stěny na snadnou rampu, která vedla směrem k němu.

„Oběd,“ prohlásil a podal mi tabulku čokolády a pár sušených švestek. V závětrí jeho batohu snaživě syčel vaříč. „Pítí je skoro hotové.“

S chutí jsem se na sluničku posadil k odpočinku a rozhlédl se. Bylo už po poledni a bylo teplo. Z vrcholové stěny, šest set metrů nad námi, padaly dolů kousky ledu. My jsme však teď byli v bezpečí. Skalisko, na kterém jsme obědvali, bylo vrcholem nevýrazného žebra rozdělujícího stěnu, a tak padající led neškodně sjížděl po jedné nebo druhé straně. Seděli jsme jako na hradě nad strmou ledovou stěnou. Závrať a známá přitažlivost hloubky mě nutily vyklonit se nad sráz sněhu a ledu. Předkloněný, se strachem sevřeným žaludkem, jsem vychutnával silný pocit nebezpečí.

Naše stopy, ani ledová jeskyně už nebyly vidět, ztrácely se v bělosti ledu okolo a ledovce dole. Noční vítr zahladil všechny známky naší přítomnosti.

Pohledu vzhůru dominovala horní část velkého žlutého skalního pilíře, který rozděloval stěnu. Když jsme lezli podél tohoto pilíře, začali jsme si uvědomovat jeho velikost - tři sta metrů vysoká zeď by v Dolomitech byla považována za samostatný Štít. Kameny padaly dolů po celý den, dopadaly na pravou stranu ledové stěny a odrážely se dolů na ledovec. Díky bohu jsme nelezli poblíž pilíře! Z dálky kameny vypadaly malé a neškodné, ale i ty nejmenší, po pádu tolika stovek metrů, by nás zabily stejně jistě, jako kulka z pušky.

Potřebovali jsme najít strmý ledový kuloár, který přetínal pilíř a zavedl by nás do širokého převislého komínu, který jsme viděli ze Seria Nořte. Komín byl klíčovým místem stěny. Na to, abychom kuloár našli, vylezli ho a vyhrabali si pohodlnou sněhovou jeskyni na noc, nám nezbývalo už ani celých šest hodin. Z okraje komínu čněl obrovský ledový zavěs s rampouchy dlouhými šest až devět metrů. Pod volně visícími rampouchy byla šedesát metrů vysoká stěna. To bylo místo, kam jsme se potře-

bovali dostat, ale kvůli oponě rampouchů jsme lézt přímo nahoru stěnou nemohli.

„O kolik výš je ten kuloár, co myslíš?“ zeptal jsem se, když jsem viděl, jak Simon pozorně zkoumá skaliska.

„Musíme výš,“ odpověděl. „Tamten to být nemůže.“ Ukázal na extrémně strmou kaskádu plnou rampouchů, těsně vlevo od ledového závěsu.

„Mohlo by to tam jít, ale není to to, co jsme si vyhlédli. Máš asi pravdu, bude to výše.“

Neztráceli jsme čas. Odložil jsem vařič, připravil ledovcové skoby a cepíny a vydal jsem se ve vedení napříč rampou a pak po předních hrotech želez vzhůru vodním ledem. Led byl tvrdší a křehčí. Když jsem se podíval dolů, viděl jsem Simona, jak se kryje před velkými kusy ledu, které padaly od mých cepínů. Slyšel jsem, jak nadává, když ho některé velké kusy zasáhly.

Simon dolezl ke mně a řekl mi, co si o mém bombardování myslí.

„Teď jsem na řadě já.“

Pokračoval, sleduje šikmou linií doprava, přes převisy a místa s tenkým povlakem ledu, který chvillemi ustupoval holé skále. Uhýbal jsem před padajícím ledem, kterého stále přibývalo. Najednou se mi v hlavě rozsvítilo výstražné světlo. Simon byl sice výše než já, ale vpravo! Podíval jsem se nahoru, abych viděl, odkud ty kusy ledu padají. Vysoko nade mnou byly převěje vrcholového hřebene. Některé z převějí přesahovaly více než deset metrů nad západní stěnu a my byli přímo pod nimi. Všechna pohoda dne byla okamžitě ta tam. Při představě, že by se převěje utrhly, mi vstávaly vlasy na hlavě a Šimonův postup se mi najednou zdál hrozně pomalý. Lezl jsem pak za ním, jak to šlo nejrychleji.

I on si už uvědomil nebezpečí.

„Panebože! Pryč odtud,“ prohlásil a podal mi ledovcové skoby.

Ve spěchu jsem vyrazil. Kaskáda ledu pokrývala strmou skálu asi patnáct metrů vysokého stupně. Uvědomil jsem si její příkrost, možná 80 stupňů, a u jejího úpatí jsem zatloukl skobu. Vylezu stěnu najeden zátah a nahore uhnu doprava.

Pod ledem tekla voda a místy led po úderu cepínu odskakoval. Zpomalil jsem a lezl pozorně, abych neudělal chybu. Kousek

před vrcholem kaskády jsem se zavěsil na cepín v levé ruce a pozorně lezl po předních hrotech stoupacích želez. Uprostřed švihu pravou rukou jsem postřehl padat přímo na mne tmavý předmět.

„Šutry!“ zařval jsem a odklonil se stranou. Silný úder do ramene a batohu a balvan, alespoň půl metru v průměru, se odrazil dál dolů pode mne. Viděl jsem Simona, jak se po mém varování podíval vzhůru, a zdálo se mi, že mu trvalo věčnost, než zareagoval. Nemohl jsem pochopit jeho pomalost. Vyklonil se doleva a sklonil hlavu, právě ve chvíli, kdy, jak se mi zdálo, ho těžký balvan naplno zasáhl. Zavřel jsem oči a přitiskl se ke skále. Náhle mě zasáhly další kameny. Když jsem oči zase otevřel, uviděl jsem Simona schovaného pod batohem, který si držel nad hlavou.

„Jsi v pořádku?“

„Ano!“ zakřičel zpod batohu.

„Zdálo se mi, že jsi dostal zásah.“

„Nic moc, jenom malými kameny. Lez dál, nelíbí se mi to tady.“

Vylezl jsem pár posledních metrů kaskády a rychle se schoval vpravo pod skalisko. Když ke mně Simon dolezl, zašklebil se: „Odkud to spadlo?“

„Nevím, uviděl jsem to v poslední chvíli. Zatraceně blízko!“

„Pojďme, vidím odtud komín.“

Simon, vyvedený z klidu, lezl rychle ke strmému ledovému kuloáru, který bylo vidět v rohu hlavního pilíře. Bylo půl páté a do setmění nám zbývala hodina a půl.

Lezl jsem kolem Simonova stanoviště a celou další délku lana, ale kuloár jako by se vůbec nepřiblížil. V plochem bílém světle se špatně odhadovala vzdálenost. Poslední krátkou délku k úpatí kuloáru lezl Simon.

„Měli bychom bivakovat tady, brzy bude tma,“ řekl jsem.

„Hm, ale tady nemáme šanci vyhrabat si jeskyňku a nejsou tu ani žádné plošiny/4

Měl pravdu. Strávit tady noc by bylo pěkně nepohodlné, a!le už teď se začalo stmívat.

„Pokusím se to ještě do tmy vylézt.“

„Pozdě,... už je tma!“

„Tak jo, jenom doufám, že jedna délka bude stačit.“ Představa bloudění na tomto strmém ledě se mi nelíbila.

Kousek jsem traverzoval vlevo, k úpatí kuloáru. „Proboha! Je to přehvislé a led je hrozný!“

Simon neodpověděl.

Přede mnou bylo šest metrů perforovaného ledu, ale viděl jsem, že výš je terén snazší a úhel svahu se zmenšuje.

Zavrtal jsem do vodního ledu u úpatí stěny skobu, zapnul lano do karabiny, rozsvítil čelní svítilnu, zhluboka jsem se nadechl a začal lézt.

Zpočátku jsem byl nervózní, jak mě úhel stěny vytlačoval a perforovaný led křupal a odpadával od bot. Cepíny však dobře držely, zaražené hluboko v kvalitním ledu, a brzy jsem získal jistotu. Krátký boj a stěna byla za mnou. Simona nebylo vidět. Stál jsem na předních hrotech želez, na hladkém, tvrdém vodním ledu, modrém ve světle svítilny. Terén se ztrácel ve stínech nade mnou.

Ticho a temnota noci byly rušeny pouze ranami cepínů a kuželem světla z mé svítilny. Lezení mě tak zaujalo, že jsem na Simona úplně zapomněl.

Silně zaseknout. A ještě jednou - to je ono, a teď kladivo. Pohled na nohy! Stejně na ně nevidím. Pořádně kopnout, a ještě jednou. Lezl jsem nahoru, s pohledem upřeným do stínu, ve snaze držet směr. Modré sklo ledu ubíhalo doleva jako bobová dráha, ale pod závojem rampouchů vpravo, byl úhel ještě strmější. Pokračuje výstup za nimi? Lezl jsem vzhůru a pod závoj. Několik rampouchů se ulomilo a zvonivě sjelo do hlubiny pode mnou. Zesponu zaznělo tlumené volání opakované ozvěnami. Nebyl ani čas odpovědět. Tady to nepůjde. Sakra, ztraceně! Zpátky dolů a na opačnou stranu. Ne! Zatlouct skobu.

Hmatám po úvazku, ale skobu nemohu najít. Do háje s ní, zpátky pod rampouchy.

Když jsem se dostal zpátky do kuloáru, zavolaal jsem na Simona, ale odpověď jsem žádnou nedostal. Shora sjelo trochu uvolněného navátého sněhu. Úlekem se mi rozbušilo srdce.

Neměl jsem žádné -ledovcové skoby. Zapomněl jsem si je vzít od Simona a ty, co jsem měl, jsem už použil níže. Nevěděl jsem, co udělat. Byl jsem třicet pět metrů nad posledním zajištěním, na velice příkrém ledě. Lézt dolů? Báal jsem se volného pádu, ale co budu dělat, jestli nenajdu skálu vhodnou pro stanoviště? Znovu jsem zakřičel, ale opět nepřišla žádná odpověď. Párkrát se nadechnout a kupředu!

Pět metrů nad sebou jsem viděl okraj horního konce kuloáru, poslední tři metry byly strmé, ve tvaru žlebu. Kvalitní led se tam měnil v kaši. Natáhl jsem se přes žleb, rozkročený v ujíždějícím sněhu. Zasekával jsem cepíny a pod vlivem představy sedmdesátimetrového pádu do jediné skoby jsem lapał po dechu. Snažil jsem se co nejrychleji vytáhnout na snadnější sněhový svah nad kuloárem.

Když jsem znovu popadl dech, dolezl jsem ke skalní zdi a udělal si stanoviště v jejích puklinách a blocích.

Simon dolezl a také lapał po dechu. „Trvalo ti to,“ zaútočil.

Naježil jsem se. „Bylo to zatraceně těžké a lezl jsem to jakoby sólo. Neměl jsem žádné skoby.“

„Dobrá, zapomeň na to. Musíme najít bivał.“

Bylo deset hodin a zvedl se vítr, jehož účinky ještě zhoršoval patnácti stupňový mráz. Unavené a podrážděné nás po těžkém patnáctihodinovém dni čekala ještě alespoň hodinová práce na vyhrabávání sněhové jeskyně.

„Tady nic není,“ řekl jsem a kriticky se rozhlédl po svahu.

„Sníh tu není dost hluboký na záhrab.“

„Mohl bych zkusit tamten převis nahoře.“

Simon ukazoval na velikou bouli sněhu, asi patnáct metrů v průměru, která odvážně visela do prostoru od svislé skalní stěny, deset metrů nad námi. Přelezl k ní a opatrně ji začal prozkoumávat, kdyby se boule zřítíla, asi by mě vzala s sebou.

„Joe!“ Simon zavýskl. „Senzace! Nebudeš tomu věřit.“ Uslyšel jsem, jak zatlouká skalní skobu, pak následovalo pár nadšených výkřiků a nakonec zavolał, abych vylezl k němu.

S pochybnostmi jsem opatrně strčil hlavu do malé díry, kterou Simon udělal.

„Můj ty bože!“

„Já ti říkal, že tomu nebudeš věřit.“ Simon seděl pohodlně na batohu, zajištěný na dobré skalní skobě a s královským gestem ukazoval na naše nové obydlí. „A je tady i koupelna,“ prohlásil s nadšením. Všechna únava a našťvanost byla rázem pryč.

Sněhová boule byla dutá. Uvnitř byla jedna velká prostora, ve které se dalo skoro postavit a vedle byla ještě jedna malá jeskyňa. Byl to hotový palač!

I přesto, poté co jsme už zalehli do spacích pytlů, jsem však v hlavě přemítal nad svojí nechutí k bivałům a snažil se pře-

svědčit sám sebe, že jsem v bezpečí. Měl jsem dobré důvody být na pozoru před tímto palácem a Simon věděl proč. Nemělo však smysl o tom mluvit, stejně jsme jinou možnost neměli.

Pamatoval jsem si až příliš živě, jak jsme jinou možnost neměli ani před dvěma lety, když jsem lezl Bonattiho pilíř na jihozápadní straně Les Petit Dru. Byl jsem tenkrát nadšený rychlým postupem s lanem Whittakerem na zlatočervené, žulové, šest set metrů vysoké věži, která dominuje pohledu z údolí Chamonix. Architektonická krása jejích linií ostře vystupuje ve stínech vržených sluncem a na pozadí celého pohorí francouzských Alp. To všechno z túry dělá jeden z nejsilnějších estetických zážitků Alp. Lezli jsme toho dne velmi rychle a za setmění nám chybělo na vrchol jen pár desítek metrů, i když šlo stále ještě o velice strmý a těžký terén. Věděli jsme, že na vrchol se toho dne už nemáme šanci dostat, ale s hledáním plošiny na spaní jsme nespěchali. Počasí bylo pěkné a stále a na vrchol bychom dolezli příštího dne bez problémů. Čekala nás teplá noc a ve výšce 3 650 metrů byla obloha čistá a plná hvězd.

Ian lezl nad mým malým stanovištěm s exponovaným pohledem na srázy převislých stěn pod námi. Hrana, kterou sledoval, byla stále velmi strmá a v ubývajícím světle byl jeho postup nepříjemně pomalý. Čekal jsem a třásl se ve večerním chladu, poskakoval jsem z nohy na nohu a pokoušel se rozprout si krev i v mé skrčené poloze. Po dlouhém dni jsem byl unavený a toužil jsem si lehnout na záda a pohodlně odpočívat.

Konečně ke mně dolétlo tlumené volání, které znamenalo, že Ian něco našel, a tak jsem za chvíli zápasil v houstnoucím šeru na hraně, kterou Ian právě vyvedl. Ještě před setměním jsem si všiml, že jsme trochu uhnuli z trasy. Namísto, abychom traverzovali doprava, lezli jsme přímo vzhůru strmou puklinou, která kolmou stěnu rozdělovala. Tak jsme se dostali pod ohromný převis, který čněl asi Čtyřicet pět metrů nad námi. Bez pochyby nás další den čekalo komplikované slaňování napříč stěnou, abychom se převisu vyhnuli. V té chvíli to však mělo i své výhody; byli jsme chráněni před nočním padáním kamenů.

Iana jsem našel sedět na více než metr široké skalní polici, dostatečně dlouhé, abychom na ní mohli oba ležet. Pro noční odpočinek byla docela dobrá. Jak jsem k Ianovi lezl, všiml jsem si ve světle baterky, že police je ve skutečnosti plochým

horním zakončením skalního bloku opřené o stěnu, po jejíž hraně jsme stoupali. Vypadalo to stabilně a neměli jsme důvod uvažovat nad tím, zdaje police bezpečná.

O hodinu později jsme si upevnili vodorovně mezi starou skobou s kruhem a skalní špicí bezpečnostní lano jako zábradlí. Pak jsme se na toto lano zapnuli karabinou a uložili se ke spánku.

Na několik následujících vteřin nikdy nezapomenu.

Napůl jsem už spal, uvnitř ochranného nepromokavého vaku a lan si ještě naposled upravoval jištění. Najednou, bez jakéhokoliv varování, jsem ucítil, že se propadám. Ve stejné chvíli se ozval uši trhající rachot a skřípění.

S hlavou uvnitř a rukama vlajícíma skrz otvor venku, jediné, co jsem si uvědomoval bylo, že se řítím dolů, do šestisetmetrové hlubiny. Uprostřed rachotu jsem uslyšel vysoké vyjeknutí strachem a pak jsem ucítil zapružení. Bezpečnostní lano vydrželo. Celá moje váha visela v mém podpaždí, kde se při pádu zachytilo bezpečnostní lano. Opatrně jsem se převrátil a snažil jsem si vzpomenout, jestli jsem na laně navázaný nebo ne. Pro jistotu jsem držel paže u těla.

Děsivý zvuk mnoha tun žuly, řítících se dolů pilířem, způsobil ozvěnu a pak utichl. Nastalo hrobové ticho.

Byl jsem zcela dezorientovaný. Ticho se mi zdálo být zlověstné. Kde je lan? Vzpomněl jsem si na to krátké vyjeknutí a napadlo mě, že třeba vůbec ještě nebyl uvázaný.

„Zatraceně!4* uslyšel jsem najednou zanačovat v lancasterském nářečí.

Pokusil jsem se dostat hlavu z pevně zataženého pytle a uviděl jsem lana viset vedle mne na laně pro věšeném ve tvaru V. Hlava se mu klímbala na prsou, čelní svítilna žlutě ozařovala okolní skálu. Na krku jsem mu viděl krev.

Zašmátral jsem v pytli po baterce a pak jsem opatrně stáhl elastický popruh z lanových zakrvácených vlasů a zkoumal jeho zranění. Zpočátku měl problémy s mluvením, protože hlavou při pádu tvrdě narazil do skály, ale rána naštěstí nebyla vážná. Šok pádu ve tmě a v polospánku nás však úplně vyvedl z míry. Trvalo nám nějakou dobu, než jsme si uvědomili, že se celý skalní blok, na kterém jsme leželi, zřítíl ze stěny dolů. Začali jsme se hystericky smát, nervózně nadávat a chvíli nám trvalo, než nám konečně došlo, dojaké vážné situace jsme se dostali.

Konečně jsme se utišili. Hrozný strach a pocit nebezpečí vystřídal prudkou reakci po neuvěřitelné události. Posvětili jsme si dolů a uviděli zbytky našich dvou lan, které visely pod polici. Lana byla rozsekaná na kusy, rozedraná padajícím skaliskem. Když jsme se otočili, abychom zkontrolovali naše bezpečnostní lano, s hrůzou jsme zjistili, že stará skoba s kroužkem, na které jsme viseli, se hýbe. Také skalní špice, na druhé straně, byla značně poškozená. Vypadalo to, že každou chvíli jeden z těchto kotvicích bodů povolí. Věděli jsme, že stačí, aby jen jeden z nich selhal a propadneme se do věčnosti. Rychle jsme prohledali naše vybavení, abychom viděli, jak by se dala naše situace vylepšit. Zjistili jsme však, že úplně všechno, včetně našich bot, se zřítilo dolů se skalním blokem. Cítili jsme se tak bezpečně, že jsme nepovažovali za nutné naše vybavení přivazovat na lano. Nemohli jsme teď dělat zhola nic.

Pokusit se lézt nahoru nebo dolů by byla sebevražda. Stín obrovského skalního převisu nad námi nám připomněl, že lezení v ponožkách a bez lana nepřipadá v úvahu. Pod námi byla kolmá zeď ztrácející se v temnotě - překážka, kterou jsme mohli překonat pouze slaňováním po laně. Nejbližší římsy byly šedesát metrů pod námi a zřítíli bychom se dávno před tím, než bychom se dostali do jejich blízkosti.

Na tom nejistém laně jsme viseli dvanáct nekonečných hodin. Nakonec někdo uslyšel naše volání a záchranný vrtulník nás sundal ze stěny. Nikdy nezapomenu na zkušenost té dlouhé, předlouhé noci, kdy jsme čekali, že se každým okamžikem zřítíme, chvíli v záchvatech hysterického smíchu a chvíli potichu, stále však s žaludkem staženým strachem, ztuhlí v očekávání něčeho, na co jsme ani nechtěli pomyslet.

Ilan se vrátil do Alp příští léto, ale jeho touha lézt byla ta tam. Přijel domů a tvrdil, že už nikdy do Alp nepojede. Já jsem měl štěstí, nebo neměl dostatek rozumu a zážitek jsem překonal - kromě okamžiků, kdy jsem bivakoval.

„Co si dáme?“ Simon držel v ruce dva balíčky. „Moussada nebo krocana?“

„Kdo rozhodne! Ani jedno není k jídlu!“

„Výborně, dáme si krocana.“

Vypili jsme každý dvě dávky ovocné limonády, snědli pár sušených švestek a uložili se ke spánku.

3

Bouře na vrcholu

Ranní přípravy byly snadnější než obvykle. Mohli jsme se postavit při balení spacích pytlů, stáčení spacích podložek a třídění výzbroje, kterou jsme předchozího dne naházeli v nepřehledné směsi do kouta.

Byla řada na mně, abych vedl. Simon zůstal ve sněhové jeskyni a jistil mě ze skalní skoby, zatímco já jsem opatrně vylezl malým otvorem ven na ledový svah komínu, kterým jsme včera za tmy stoupali. Kolem jsem to nepoznával. Stál jsem na dobrém ledě svažujícím se k horní části žlebu, ve kterém jsem včera v noci tak bojoval. Obrovské ledové pole, kterým jsme včera vystupovali, už nebylo vidět. Podíval jsem se vpravo. Kousek nade mnou se horní část žlebu měnila ve vertikální kaskádu ledu, ale na druhé straně, ještě dál doprava, jsem viděl, že se sklon zmenšuje. Tam vedla cesta kolem kaskády nahoru do dalšího žlebu směřujícího vzhůru.

Po špičkách jsem přešel vpravo a zastavil se, abych zavrtal skobu, než se vydám vzhůru podél kaskády. Byl tu výborný vodní led a měl jsem radost z namáhavé práce, která mě zahřála. Ohlédl jsem se zpátky a viděl Simona, jak vyhlíží ven z jeskyně a popouští lano. Struktura přírodní jeskyně byla teď ještě pozoruhodnější než včera v noci a naše štěstí, že jsme ji našli, bylo až nepochopitelné. Strávit noc v horní části komínu by bylo, velmi mírně řečeno, nepohodlné.

Nad kaskádou, ve sněhovém žlebu, mi došlo lano. Simon se ke mně rychle připojil.

„Přesně jak jsme si mysleli,“ řekl jsem. „Nad převislou rampu se dostaneme v příští lanové délce.“

Simon vyrazil doprava, a když opustil úzký komín, ve kte-

rém jsem stál a odpočíval, ztratil se z dohledu někde na římse, klíčovém místě výstupu, které jsme viděli ze Seria Noře.

Pomyslel jsem si, že nej větší potíže máme za sebou. Čeká nás jen vylézt na horní část římsy a budeme na vrcholovém svahu.

Když jsem však dolezl k Simonovi, uvědomil jsem si, že našim problémům ještě není konec. Na horním konci rampy naši další cestu přehrazovala velká bariéra zubatých seraků. Neviděli jsme žádnou možnost, jak bariéru překonat. Výstup kolmými stěnami po obou stranách byl obtížný, až nemožný, a seraky cestu zahrazovaly po celé šířce římsy bez přerušení.

„Zatraceně!“

„Hm, to nevypadá dobře. To jsem nečekal.“

„Snad tam bude průchod,“ řekl jsem. „Jestliže ne, jsme v háji.“

Rozhlédl jsem se po okolních štítech, abych odhadl naši výšku.

„Bivakovali jsme v pěti tisících osmi stech metrech. Takže? Takže to máme... asi Čtyři sta padesát výškových metrů před námi,“ spočítal jsem.

„Já myslím, že ještě šest set.“

„Dobrá, šest set, včera jsme vylezli nejméně sedm set padesát v těžším terénu, takže dnes bychom se měli dostat na vrchol.“

„Nebyl bych si tak jistý. Záleží na tom, jak těžké bude dostat se přes ty seraky, a nezapomeň, že vrcholová část jsou samé návěje.“

Vyrazil jsem vzhůru po 55 stupňové rampě a rychle jsem získával výšku. Střídali jsme se ve vedení a jen zřídka jsme spolu mluvili. Soustředili jsme se na udržení tempa. Včera jsme zajišťovali skobami každou lanovou délku a strmý led nás zdržoval. Dnes začal účinkovat řídký vzduch, ale snadnější terén nám dovoľoval lézt téměř plynule dvojité délky. Lezli jsme tak čtyřicet pět metrů za vedoucím lezcem a pak kolem něho dalších čtyřicet pět metrů nahoru.

Při postupu sypkým sněhem na povrchu, kterým jsem se musel prohrabávat k pevnějšímu ledu vespod, jsem se námahou zadýchal. Zatloukl jsem dvě skoby a zasekl oba cepíny nad své stanoviště, pak jsem se k nim přivázal a zakřičel na Simona,

aby mě dolezl. Byli jsme teď blízko bariéry seraků, po římse jsme už vylezli tři sta metrů. Podíval jsem se na hodinky; jedna hodina. Zaspali jsme a začali lézt pozdě, ale už jsme čas dohnali, vylezli jsme deset délek za čtyři a půl hodiny. Cítil jsem se dobře. Na tento výstup jsme stačili a byl jsem si jistý, že ho úspěšně dokončíme. Byl jsem nadšený z vědomí, že se mi konečně podaří prvovýstup a k tomu ještě těžký.

Akorát když ke mně Simon dolezl, přehouplo se přes seraky na konci římsy slunce a zalilo sněhový svah pod námi jasným bílým světlem. Simon se šťastně usmíval. Nepotřeboval jsem žádné vysvětlení, z čeho má tak dobrou náladu. Byl to jeden z těch okamžiků, kdy se všechno daří, neexistují žádné obavy, ani pochyby a stačí jen vnímat pohodu přítomnosti.

„Mohli bychom se dostat přes seraky a pak si odpočinout/4

„Určitě/* Simon souhlasil a studoval bariéru nad námi.

„Vidíš ty rampouchy? To je cesta vzhůru.“

Pohlédl jsem na kaskádu ledu a nejdříve jsem nápad zamítl, protože se mi to zdálo příliš těžké. Dole byl jasný převis. Převislá zeď hladkého modrého ledu s velkým závojem rampouchů, které visely z její horní části, byla však jediným pevným úsekem mezi jinak nestabilními seraky. Tento stupeň byl jediným slabším místem bariéry, které jsem našel. Jestli se tamtudy pokusíme vystoupit, čeká nás osm metrů lezení v ledové zdi a pak průstup skrz rampouchy na povlovnější led stupně nahoře.

„Vypadá to těžké/*

„Ano, dal bych přednost zkusit to nejdříve ve skále.“

„Skála je zatraceně rozbitá/*

„Já vím, ale mohlo by to jít. Zkusíme to.“

Simon si připnul dopředu na úvazek nějaké skoby, pár drátěných smyček, dvě rozpěrky a přešel doleva, kde začínala skalní stěna. Já byl dobře zajištěný vpravo pod stupněm. Hranici mezi kolmým prachovým sněhem stupně a skalní Částí římsy tvořila žlutá, rozbitá skála.

Pozorně jsem Simona sledoval a věděl, že jestliže spadne, dojde k prudkému trhnutí způsobenému náhlým pádem po odlomení chytu nebo stupu. Nebude to pozvolný pád jako při uklouznutí na sněhu. Simon umístil do pukliny, jak mohl nejvýše, rozpěrku. Rovnoměrně se v puklině roztáhla a všechny čtyři

její části se opřely o skálu. Napadlo mě, že jestli Simon spadne, nebude to rozpěrka, ale skála, co povolí.

Nastoupil opatrně, lehkým kopnutím boty testoval stupy a rukama zkoušel pevnost chytů nad hlavou. Chvilí zaváhal, natáhl se do stěny, chytil se skály nad sebou, jak nejvýše dokázal, a začal se pomalu vytahovat vzhůru. Zatajil jsem dech a připravil lana v jistítku tak, abych pád mohl ihned zachytit.

Chyty povolily najednou a Simon na vteřinu zůstal viset ve vzduchu s pažemi stále nataženými, ale v rukách držel jen dva volné kusy skály. Pak spadl dozadu, do žlebu pod námi. Zapřel jsem se a čekal, že vypadne také rozpěrka, ale ta vydržela a já jsem krátký pád lehce zachytil.

„Senzace!“ smál jsem se překvapenému výrazu Simona.

„Do háje!... Byl jsem si jistý, že mě to udrží.“

Když ke mně zase dolezl, znovu si prohlížel stupeň.

„Nechce se mi do toho přímo, kdyby se mi podařilo spodní část oblézt zprava, pak už by to šlo.“

„Led tam vypadá dobře.“

„Uvidíme.“

Aby se vyhnul strmé zdi, nalezl do pravé strany stupně, pak chtěl traverzovat dále doprava a nad rampouchy se vrátit zpět vlevo. Led se tam však změnil jen v tenkou vrstvu sněhu s krys-
taly ledu na povrchu. Podařilo se mu dostat do úrovně rampouchů, ale výše už nemohl. Byl šest metrů nade mnou a chvíli se zdálo, že odtamtud nemůže nikudy uniknout: snaha slézt to, co vylezl, by byla přivoláváním nepěkného pádu. Nakonec se mu podařilo upevnit smyčku kolem silného rampouchu, který srůstal s ostatními do závoje, a slanit dolů k mému stanovišti.

„Mám toho dost. Je řada na tobě.“

„Príma, ale já bych na tvém místě lezl více stranou. Budu muset srazit většinu těch rampouchů dolů.“

Mnohé rampouchy byly silné jako ruka, skoro jeden a půl metru dlouhé a některé byly ještě větší. Nastoupil jsem do ledové stěnky, která mě značně vytlačovala, a pořádně jsem to cítil v pažích. Navíc mě od ledu táhnul i batoh na zádech. Jako zajíc jsem rychle poskakoval na stoupacích železech stěnou, vrážel vši silou cepíny do křehkého ledu nad sebou a vytahoval se vzhůru. Pak následovaly další poskoky. Po celou dobu jsem se snažil rychlým lezením ušetřit co nejvíce sil. Když jsem se bí-

žil k rampouchům, došlo mi, že to o moc déle nevydržím; už teď jsem neměl sílu rampouchy srazit jednou rukou, zatímco na druhé s cepínem jsem visel. Pořádně jsem cepínem švihl, až se zakousl hluboko a držel dost pevně, aby mě unesl. Pak jsem se karabinou na úvazku zapnul do smyčky na cepínu a opatrně se do ní zavěsil. Úzkostlivě jsem pozoroval zaražený konec cepínu, a teprve když jsem si byl jistý, že moji plnou váhu udrží, uvolnil jsem kladivocepín v druhé ruce a zavrtal do stěny nad sebou ledovcovou skobu.

Zapnul jsem se do skoby a uvolněně si oddechl. Nebezpečí pádu, delšího než dva metry, pominulo. Rampouchy byly na dosah. Bez uvažování jsem švihl kladivocepínem do ledového závoje a pak jsem se ještě hloupě podíval na výsledek. Větší část rampouchů mi spadla rovnou na hlavu a ramena a pak dolů na Simona. Oba dva jsme začali nadávat. Proklínal jsem sám sebe, ale také ostrou bolest z rozraženého rtu a naraženého zubu. Simon samozřejmě nadával na mě.

„Promiň... neuvažoval jsem.“

„To jsem si všiml!“

Když jsem se znovu podíval nahoru, zjistil jsem, že cepín splnil svůj úkol a cesta na snadnější ledový svah je otevřená. Netrvalo dlouho a vysoukal jsem se nahoru na stupeň a pak vylezl zbývající délku lana až do Širokého, plytkého žlebu, kde jsem vybudoval stanoviště.

Simon ke mně dolezl pokrytý ledovou tříští a popraškem sněhu, který padal dolů stupněm. Pokračoval kolem mne na nevýrazný hřebínek, který označoval konec římsy a začátek vrcholových svahů. Než jsem se k němu připojil, zapálil plynový vaříč a udělal si pohodlné sezení.

„Krvácí ti ústa,“ poznamenal nevzrušeně.

„To nic není. Stejně to byla moje chyba.“

Na hřebínku vystaveném neustálému větru bylo znatelně chladněji než v závětrí ledových žlebů. Poprvé jsme také uviděli vrchol tvořený velkou, přemislou návějí, která visela nad svahem dvě stě padesát metrů nad námi. Hřeben, ubíhající od vrcholu vlevo, bude naší sestupovou trasou. Odtud jsme ho však pořádně neviděli, protože se ztrácel v mracích, kupících se na hřebenu od východu. Zdálo se, že přichází špatné počasí.

Simon mi podal horký nápoj a schoulil se ve své bundě zády

proti nepříjemnému větru. Díval se na vrcholový svah, hledal nej lepší trasu výstupu. Stav sněhu na tomto posledním úseku nám dělal více starostí než jeho sklon nebo technické problémy. Celý svah vypadal jakoby byl pokrytý obřím vlnitým plechem, s hrboly tvořenými navátým prachovým sněhem, který sjížděl shora ze stěny. Už předtím jsme slyšeli o peruánských návějích jen to nejhorší a nejrozměšší bylo se jim vyhnout. Počasí v Evropě nikdy nedovolí vytvoření takového hororu. Jihoamerické hory jsou však naopak proslavené sněhovými a ledovými kreacemi. Prachový sníh tam popírá zemskou přitažlivost a vytváří svahy příkré 70 až 80 stupňů. Hřebeny jsou tvořeny nestabilními převějemi obrovských rozměrů, převějemi, které leží na sobě jedna přes druhou. Ve všech jiných horách by prachový sníh sjel dolů a udržel by se jen na mírněších svazích.

Celý svah nad námi přetínal skalní pás. Nebyl strmý, ale pokrývala ho tenká, nestabilní vrstva sněhu. Po třech stech metrech svah zase přecházel v čistý sníh, který směrem k vrcholu nabýval na příkrosti. Návěje začínaly nad skalním pásem a pokračovaly bez přerušení až na vrchol. Jak se jednou rozhodneme, mezi kterými návějemi budeme postupovat, musíme tam vytrvat až nahoru, protože traverzovat napříč přes návěj nebude možné. Bude životně důležité vybrat si tu pravou prohlubeň a to nebude snadné. Z naší pozice jsme viděli, že mnohé návěje se sbíhají k sobě a uzavírají tak možnost dalšího postupu. Když jsem návěje pozorně sledoval, viděl jsem několik těch, které se cestou vzhůru nezavíraly, ale v okamžiku, kdy jsem se podíval na svah jako na celek, ztratily se mi ve změti návějí a prohlubní běžících dolů stěnou.

„Bože, to vypadá hrozně!“ prohlásil Simon. „Vůbec nedokážu zvolit cestu nahoru.“

„Nezdá se mi, že se dnes dostaneme až nahoru.“

„Jestliže ty mraky na nás vysypou ten svůj náklad, tak v žádném případě. Kolik je hodin?“

„Čtyři hodiny. Zbývají dvě hodiny světla. Měli bychom sebou hodit.“

Spoustu cenného času jsem ztratil výstupem skalním pásem. Byl jako strmá střecha, ale na rozdíl od římsy byla skála černá a kompaktní, jen s nemnoha chyty, většinou ukrytými pod

sněhem. Věděl jsem, že pás není těžký, ale stál jsem v otevřené stěně s téměř dvanácti sty metry pod sebou a pociťoval jsem z takové expozice nervozitu. Mezi mnou a Simonem leželo mnoho metrů nezajištěného lana. Simon jistil na místě našeho odpočinku a jeho jediným zakotvením byly cepíny zaražené ve sněhu. Věděl jsem až příliš dobře, jak nedostatečné by bylo takové stanoviště, kdybych udělal chybu.

Uklouzla mi levá noha a hroty želez sjely po skále. Nenáviděl jsem tento typ jemného lezení, ale nemohl jsem se mu vyhnout; zpátky jsem nemohl. Když jsem balancoval na dvou malých skalních výstupcích, s předními hroty želez neustále sjíždějícími, začaly mi vibrovat nohy a musel jsem na Simona zakřičet varování. Uslyšel jsem ve vlastním hlase strach a proklínal se, že ho dávám znát i Simonovi. Znovu jsem se pohnul kupředu, ale nervy mi selhaly a nedokázal jsem pohyb dokončit. Věděl jsem, že o kousek dál se dostanu do lehčího terénu a snažil jsem sám sebe přesvědčit, že kdyby nebylo té expozice, vystoupal bych to s rukama v kapsách. Nedokázal jsem však strach odehnat.

Postupně jsem se uklidnil a pozorně promyslel těch několik pohybů, které musím udělat. Když jsem to zkusil znovu, byl jsem překvapen, jak to šlo snadno. Byl jsem nad obtížným místem a lezl jsem v lehčím terénu dříve, než jsem si to uvědomil. Mé stanoviště nebylo o mnoho lepší než Šimonovo, a proto jsem ho varoval, než se vydal za mnou. Nával strachu způsobil, že jsem stále ještě rychle dýchal, a šťvalo mě, když jsem viděl, s jakou lehkostí přes těžší místa lezl Simon. Věděl jsem, že jsem nad sebou ztratil kontrolu a nechal se ovládnout strachem.

„Bože, já tam vyváděl/4 prohodil jsem.

„Všiml jsem si.“

„Kterým korytem půjdeme?44 Měl jsem jedno vyhlédnuté, ale zblízka jsem najednou neviděl, jestli se uzavírá nebo ne.“

„Nevím. Tohle je nejširší. Podívám se do něho.41

Simon nastoupil do žlebu a ihned se začal brodit v hlubokém sněhu. Návěje rostly do výšky čtyř a půl metru po obou stranách. Neměli jsme šanci později koryto změnit za jiné. Na Simona se sypaly malé laviny prachového sněhu, takže se chvílemi úplně ztrácel z dohledu. Světla rychle ubývalo a všiml

jsem si, že začalo sněžit a ve vzduchu bylo čím dál tím více sněhu. Byl jsem přímo pod Simonem a po dvou hodinách sezení jsem byl na kost promrzlý. Simon na mě dolů sypal obrovské množství sněhu, ale nemohl jsem se proti tomu nijak bránit.

Rozsvítil jsem si svoji čelní svítilnu a s překvapením zjistil, že už je osm hodin. Čtyři hodiny na přezení jednoho sta metrů. Začal jsem vážně pochybovat, zda se vůbec přes tyto návěje dostaneme. Konečně mi vzdálené a tlumené volání, přicházející z mraků sněhu, oznámilo, že mohu lézt. Bylo mi nebezpečně zima i přesto, že jsem si natáhl polární péřovou bundu a přes ni větrovku. Budeme muset bivakovat někde v těchto hrozných návějích, protože sedět při jištění tak dlouho bez hnutí nepřicházelo v úvahu. Nemohl jsem uvěřit tomu, že Simon dokázal vylézt v korytě jen tuto jedinou délku. Vyhloubil zákop, přes metr hluboký a přes metr široký, po celé trase vzhůru. Při vyčerpávajícím hledání pevnějšího podkladu našel jenom tenkou vrstvu ledu, která tak tak unesla jeho váhu. Většinou, když se na ni postavil, ani tato vrstva nevydržela, takže já měl velké potíže se k němu dostat. Simon to lezl tři hodiny, a když jsem se k němu konečně dohrabal, viděl jsem, jak ho to vyčerpalo. I já jsem se cítil unavený a zmrzlý. Bylo důležité, abychom co nejdříve bivakovali.

„Ten sníh je neuvěřitelný!“

„Hrozně nepříjemný. Měl jsem pocit, že padám dolů celou cestu sem nahoru.“

„Musíme bivakovat. Pěkně jsem dole promrznul.“

„Hm, ale ne tady. Návěj je tu příliš malá.“

„Dobře, můžeš zase vést.“

Věděl jsem, že by bylo snadnější, kdybych pokračoval já, i kvůli zamotávání lana, ale nebyl jsem schopen pohybu. O dvě nekonečné hodiny později jsem byl o třicet metrů výše u Simona. Jistil ve velké díře, kterou vyhrabal u úpatí návěje.

„Našel jsem nějaký led.“

„Dost dobrý na skobu?“

„No, je to lepší než nic. Jestli vlezeš dovnitř, můžeme to rozšířit do stran.“

Vtlačil jsem se vedle něho a čekal, že podlaha jeskyně každým okamžikem ujede dolů. Začali jsme hrabat do stran návěje a pomalu jsme zvětšili jeskyni v dlouhou, obdélníkovou

sněhovou díru napříč korytem, se vchodem částečně zasypaným vyhrabaným sněhem.

Před jedenáctou hodinou jsme už leželi ve spacích pytlích, snědli poslední sušenou potravu a vychutnávali poslední horký nápoj' dne.

„Ještě sto metrů. Jenom doufám, že to nebude horší než doposud.44

„Alespoň bouře už přestala. Ale je zatracená zima. Myslím, že mám omrzlý malíček. Je bílý až dolů k dlani/4

Když jsme byli v korytě, muselo být skoro minus dvacet stupňů a vítr způsoboval, že teplotní podmínky se blížily téměř k minus čtyřiceti. Měli jsme štěstí, že jsme našli místo pro sněhový záhrab. Doufal jsem, že zítra bude pěkné, slunečné počasí.

Dno náplně plynového vaříče bylo pokryté silnou vrstvou ledu. Oklepl jsem led o svoji přilbu a většina ho odpadla, pak jsem si strčil náplň dovnitř do spacího pytle, kde jsem ledově studící náplň zahřál mezi stehny. Za pět minut jsem si už zase hověl v pytli, ze kterého mi čouhal jenom nos a ospale jsem jedním okem pozoroval vaříč. Ten pěkně hučel, ale byl nebezpečně blízko mému spacímu pytli. Přes stěnu jeskyně se prodíralo dovnitř modravé světlo. Měli jsme za sebou dlouhou a nepříjemnou mrazivou noc ve výšce mezi 6 100 a 6 400 metrů.

Když začala voda vařit, posadil jsem se a rychle na sebe navlékl péřovou bundu, přes ni větrovku a nasadil si rukavice. Šmátral jsem po sněhové stěně jeskyně, a hledal sáček s ovocnou šťávou a čokoládou.

„Pití je hotovo/4

„Sakra, to ale mrzne.44

Simon se ze své skrčené pozice posadil, uchopil horký hrnek a zmizel zpátky ve spacím vaku. Pil jsem pomalu, tiskl si hrnek k hrudi a díval se, jak se na pánvi rozpouští druhá dávka sněhu. Plynový plamen už nebyl tak silný.

„Kolik plynu nám zbývá?44 zeptal jsem se.

„Jedna náplň. Tamta už je prázdná?44

„Ještě úplně ne. Měli bychom teď uvařit a vypít, na co bude náplň stačit, a tu druhou ušetřit na sestup.44

„Hm, už nám nezbývá ani moc ovocné šťávy. Akorát jedno balení/4

„Takže jsme počítali správně. Potřebujeme ještě na jeden bivak.“

Připravit se na lezení byla dlouhá a v tom chladu nepříjemná práce, ale to nám dělalo nejmenší starosti. Před námi byly návěje a ve vedení byla řada na mně. Aby to nebylo tak jednoduché, musel jsem vylézt z jeskyně a nějak se dostat přes její strop, který se táhnul napříč celým žlebem. Podařilo se mi to, ale ne bez toho, že jsem jeskyni z větší části zničil a pohřbil tak Simona, který mě zevnitř jistil. Když jsem byl ve žlebu, ohlédl jsem se, kudy jsme se sem včera v noci dostali. Jakékoliv známky po zákopu, který Simon včera udělal, zmizely. Žleb byl jako vymetený a stopy byly zaváté sněhem, který neustále v průběhu sněhové bouře sjížděl dolů. Když jsem zjistil, že žleb končí asi třicet metrů nade mnou, byl jsem zklamaný. Návěje se spojovaly z obou stran v jeden, jako žiletka ostrý hřebínek prachového sněhu. Budu se muset přece jenom snažit dostat se do jiného žlebu.

Bylo bezvětří a čistá obloha. Bylo na Simonovi, aby teď trpělivě seděl pod přívalem sněhu, který jsem na něho shazoval. Jediným rozdílem od včerejška bylo denní světlo, které nám dávalo jakousi výhodu. Za světla se lezlo snadněji a věděl jsem dopředu, jestli uklouznu nebo ne; na druhé straně mi světlo při pohledu dolů poskytovalo nepříjemný výhled do čtřicetmetrové hlubiny pode mnou. Protože jsem věděl, že naše zajištění za moc nestojí a že každá chyba by mohla mít neblahé následky, nutil jsem se při lezení k plnému soustředění. Jak jsem se dostával k závěru žlebu, svah se stával postupně příkřejším a bylo jasné, že brzy budu muset vytraverzovat přes jednu návěj do strany. Ale do které? Přes návěje jsem neviděl a nevěděl jsem tedy, kam mě traverz zavede. Pohlédl jsem dolů a uviděl Simona, který mě pozorně sledoval. Ze stropu jeskyně mu trčela jenom hlava a prsa. Pozadí s obrovským srázem mi připomínalo naši překemí situaci. Všiml jsem si, že návěje v místě naší jeskyně nebyly tak vysoké, a že by Simon mohl na cestu kupředu vidět lépe než já odsud.

„Kudy mám lézt? Vidiš něco?“

„Nechod vlevo.“

„Proč?“

„Zdá se mi, že svah se tam láme a vypadá to nebezpečně!“

„Co je vpravo?“

„Tam nevidím, ale návěje nejsou tak příkré. Je to lepší než vlevo.“

Zaváhal jsem. Jednou, když se začnu prohrabávat skrz návěj, může se stát, že se nebudu moci vrátit. Nechtěl jsem se dostat ještě do horší situace. Ať jsem se natahoval sebevíc, do žlebu vpravo jsem neviděl. Nebyl jsem si ani jistý, jestli tam nějaký žleb je, a sníh kolem mi nedával žádnou představu, co mě tam čeká.

„Hej, sleduj lana,“ zavolal jsem a začal hrabat do pravé strany koryta. Musel jsem se zasmát tomu, co jsem právě řekl. Nemělo smysl se soustředit na jištění, když by naše stanoviště pád stejně nevydrželo.

K mému překvapení nebylo hrabání cepíny o nic obtížnější než výstup žlebem. Objevil jsem se celý zadýchaný na druhé straně návěje v úplně stejně strmém žlebu, který končil velkou vrcholovou převějí jenom jednu délku lana nade mnou. Simon dolezl ke mně a zavýskl, když za mnou uviděl vrchol.

„A jsme tam,“ prohlásil.

„Doufám. Ale ten poslední úsek vypadá zatraceně strmý.“

„To půjde.“ Vyrázil do svahu a shrnoval na mne dolů do díry, yé které jsem jistil, obrovské množství promrzlého sněhu. Přetáhl jsem si přes přilbu kapuci a ke srázům, spadajícím dolů na ledovec, jsem se otočil zády. Najednou mě naše exponované stačovistě děsilo. Sypký sníh byl tak strmý a mé stanoviště tak vratké, že se mi z toho, co tu provádíme, udělalo špatně. Z mých myšlenek mě vytrhl nadšený výkřik, a když jsem se otočil, uviděl jsem, jak se lano ztrácí nahoře za vrcholem svahu.

„Hotovo. Konec převějím. Pojď nahoru.“

Když jsem se opatrně vytáhl ze žlebu nahoru, Simon seděl s nohama obkročmo na návěji a bláznivě se smál. Za ním, méně než patnáct metrů od nás, vyčnívala vrcholová převěj z ledu a sněhu, která visela nad západní stěnou. Rychle jsem obešel Simona a po pevném sněhu jsem stoupal nahoru vlevo, kde byla převěj nejmenší. O deset minut později jsem stál pod sněhovým hřebínkem, který odděloval západní stěnu od východní.

„Udělej fotku.“

Počkal jsem, až si Simon připravil fotoaparát a zarazil jsem cepín za hřebínek na východní stranu, sám jsem stál na širokém

sedýlku pod hlavním vrcholem. Poprvé po čtyřech dnech jsem mohl vychutnat nový pohled. Slunce zalévalo světlem sněhové srázy až dolů na východní ledovec. Po dlouhých dnech ve stínu západní stěny jsem cítil luxus posezení v teple na sluníčku. Zapomněl jsem, že tady na jižní polokouli je všechno vzhůru nohama: zdejší jižní stěny odpovídaly ledově studeným severním stěnám v Alpách a východní stěny byly jako západní. Nebylo divu, že rána byla ve stínu chladná, a trvalo tak dlouho, než jsme se dočkali těch několika hodin požehnaných slunečním svitem*

Simon se ke mně připojil a společně jsme se šťastně smáli. Seděli jsme na batozích s cepíny a rukavicemi bezstarostně odhozenými na sněhu a vychutnávali chvilku klidu a rozhled po okolí.

„Nechejme tu batohy a polezme na vrchol,“ navrhl Simon a přerušil moje vnitřní nadšené rozjímání. Vrchol! Samozřejmě, úplně jsem zapomněl, že jsme teprve na hřebenu. Únik ze západní stěny byl ukončením výstupu sám o sobě. Podíval jsem se na kopeček zmrzliny vyrůstající za Simonem. Vrchol byl pouhých třicet metrů od nás.

„Běž první. Udělám pár fotek, jak vystupuješ na vrchol.“

Sebral trochu čokolády a sladkostí a pomalu se vydal nahoru čerstvým sněhem. Nadmořská výška účinkovala. Když Simon stál proti obloze, ohnutý nad cepínem na veliké vrcholové převěži, začal jsem horečně mačkat spoušť. Pak jsem zanechal batohy na sedýlku a vydal se zadýchaně a s pocitem únavy v nohách za Simonem.

Udělali jsme povinné vrcholové snímky a snědli trochu Čokolády. Pociťoval jsem obvyklý útlum. Co dál? Byl to začarovaný kruh. Když naplníte svůj sen, skončíte tam, kde jste začali, a netrvá dlouho a vymyslíte si sen nový, trochu obtížnější, trochu ambicióznější a trochu nebezpečnější. Moc se mi nelíbilo, kam až mě to může zavést. Bylo to, jakoby nade mnou převzala moc sama pravidla této hry a vedla mě k logickému, avšak odstrašujícímu konci; ten moment dosažení vrcholu mě vždycky znepokojoval, ta náhlá nehybnost, ticho po bouři, které mi poskytl čas na úvahy o tom, co dělám, na pochyby, zda snad





2 Joe (vlevo) a Richard na cestě do základního tábora. 3 Norma a Gloria na návštěvě tábora. 4 Odpočinek v táboře před výstupem. 5 Quebrada Sarapococha, kde děvčata pásala dobytek. Cesta do základního tábora vedla morénami vlevo.

postupně a nenápadně neztrácím kontrolu nad svým konáním - jsem tady čistě pro své potěšení nebo z egoismu? Chci se skutečně znovu vracet? Ale tyto chvíle jsou i příjemné a věděl jsem, že pochybnosti pominou. Později si je omluvím jako nechutné projevy pesimismu způsobeného neopodstatněným strachem.

„Vypadá to, že nás čeká další bouře," oznámil Simon.

Tiše si prohlížel severní hřeben, naši trasu sestupu, která se rychle ztrácela v hromadících se mracích, které stoupaly východní stěnou a převalovaly se na západní stranu hory. Už teď jsem toho moc ze hřebene neviděl a ledovec, po kterém jsme stoupali, se úplně ztratí nejpozději do hodiny. Hřeben začínal v místě, kde jsme nechali batohy. Nejdříve se zvedal do falešného vrcholu, pak se otočil a křivolace se svažoval dolů do mraků. Mezi mraky jsem viděl úseky s nebezpečnými, jako žiletka ostrými hranami a převějemi. Východní stěna spadala doprava v souvislých svazích plných návějí. Nebude možné traverzovat v bezpečné vzdálenosti pod hřebenem s návějemi. Návěje ve stěně byly neprůchodné.

„Bože! To vypadá strašně!"

„To ano, nejlépe si nasadit brusle. Jestli polezeme rychle, budeme moci traverzovat pod vrcholem a napojit se na hřeben až dál, níž. Obávám se, že nemáme už ani celou hodinu."

Simon podržel napřaženou ruku a první sněhové vločky lenivě dopadly na jeho rukavici.

Vrátili jsme se k batohům a vydali se obejít nižší předvrchol. Simon vedl. Šli jsme společně navázáni, se smyčkami lana v rukou pro případ pádu. Bylo to tak nejrychlejší a v hlubokém sněhu, který brzdil náš postup, to byl jediný způsob, jak se dostat kolem bloku ještě za rozumné viditelnosti. Doufal jsem, že jestli Simon spadne, budu mít dostatek času na zaražení cepínu, stejně jsem však pochyboval, že v sypkém sněhu by to nějak pomohlo.

Mraky nás zahálily už po půl hodině, když jsme byli na východní straně před vrcholem. Za deset minut jsme byli úplně ztraceni v bílém prostoru. Bylo bezvětří a sníh padal tiše ve velkých, těžkých vločkách. Bylo asi půl třetí a věděli jsme, že sněžit nepřestane do pozdního večera. Tiše jsme stáli a koukali kolem, abychom si udělali představu, kde jsme.

„Myslím, že bychom měli sestoupit.“

„Nevím... ne, dolů ne. Musíme se držet hřebene. Neviděl jsi ty návěje na této straně? Nikdy bychom se už zpátky nahoru nedostali.“

„Jsme už za tím předvrcholem?“

„Myslím, že ano.“

„Nic nahoře nevidím.“

Sníh a mraky se spojily v neproniknutelnou bělobu. Na vzdálenost větší než jeden a půl metru jsem nerozeznával rozdíl mezi sněhem a oblohou.

„Chtělo by to kompas.“

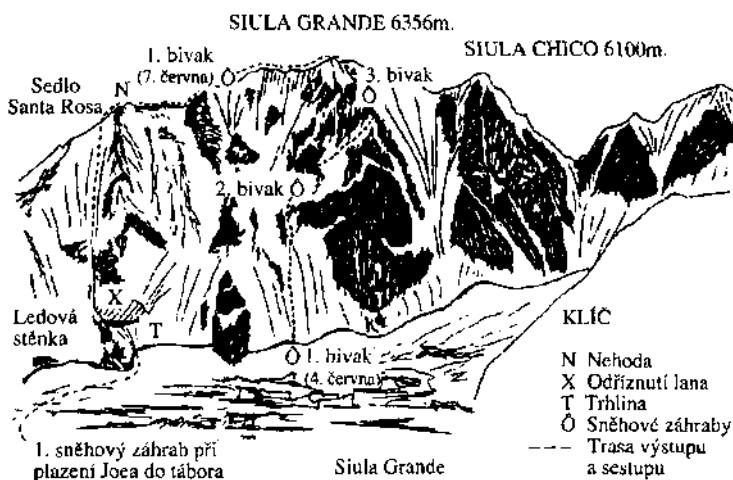
Při hovoru jsem zahlédl světlejší místo v mracích nad námi. Slunce slabě prosvěcovalo mlhu a dělalo jemné stíny na hřebeni, třicet metrů před námi. Než jsem však stačil na to Simona upozornit, vše bylo pryč.

„Právě jsem zahlédl hřeben/

„Kde?“

„Přímo nad námi. Už nic nevidím, ale rozhodně jsem ho viděl/“

„Dobře, polezu ho najít nahoru. Když tu zůstaneš, budeš mít větší šanci mě zastavit, jestli hranu včas neuvidím/*



Vyrazil a za chvíli jediným důkazem jeho existence byla pohybující se lana v mých rukách. Sněžení houstlo. Pocítil jsem první záchvěvy úzkosti. Hřeben se ukázal být daleko vážnějším problémem, než jsme si kdy uvědomili. Naše pozornost byla předtím zaměřena pouze na výstupovou trasu v západní stěně. Právě jsem se chystal zavolat na Simona a zeptat se ho, zda něco vidí, když mi slova zůstala viset na rtech. Lana v mých rukavicích se náhle prudce rozjela. Ve stejném okamžiku zazněla z mraků silná exploze zvuků a ozvěny. Lana mi projížděla bez přibrzdění mokřými, zmrzlými rukavicemi, až jsem po několika metrech ucítil ostré trhnutí na úvazku. Jeho tah mě hrudníkem přitlačil ke sněhovému svahu. Hluk ustal.

Hned jsem věděl, co se stalo. Simon se musel zřítit skrz převěš na hřebenu, i když-podle zvuku to spíše vypadalo na zborcení seraku. Čekal jsem. Lana zůstala napjatá pod Šimonovou váhou.

„Simone!“ zakřičel jsem. „Jsi v pořádku?“

Žádná odpověď. Rozhodl jsem se chvíli počkat, než se pokusím vylézt výše na hřeben. Jestli visí přes hranu v západní stěně, bude mu nějakou dobu trvat, než se vzpamatuje a dostane zpátky na hřeben. Asi po patnácti minutách jsem uslyšel Simona nesrozumitelně volat. Lana se odlehčilo a já jsem povylezl výše k němu, až jsem porozuměl, co volá.

„Nasel jsem hřeben!“

To mi už došlo, musel jsem se nervózně pousmát. Ve skutečnosti toho našel víc, než jsem čekal. Když jsem se k němu dostal, přestal jsem se usmívat. Simon nejistě stál přímo pod hranou hřebene.

„Myslel jsem, že už je se mnou ámen,“ zamumlal a posadil se náhle ztěžka do sněhu, jak mu podklesla kolena. „Do háje... to ale bylo! Celé to se mnou spadlo. Pane bože!“

Otřásl se, jako by chtěl celý zážitek ze sebe setřást. Když úzkost pominula a jeho organismus se uklidnil, ohlédl se po hraně a klidně mi vyložil, co se stalo:

„Vůbec jsem hranu neviděl. Zahlédl jsem ji jenom daleko vlevo. Nic mě nevarovalo. Žádná trhlina. Jednu chvíli jsem lezl a druhou už padal. Muselo se to se mnou všechno odlomit více než deset metrů od okraje. Myslím, že se to odlomilo za mnou; nebo přímo pode mnou. Ať tak nebo tak, šel jsem dolů okamži-

tě. Byla to bleskovká! Neměl jsem vůbec čas uvažovat. Vůbec jsem kromě toho, že padám, nevěděl, co se děje.“

„To si myslím!“ Podíval jsem se na zlom za ním. Simon sklonil hlavu a rychle oddechoval, jednou rukou položenou na stěhně se snažil zastavit třes svalů na noze.

„Padal jsem celý rozházený a vše jako by se odehrávalo zpomaleně. Zapomněl jsem, že jsem navázaný na laně. Ten hluk a padání - nic jsem nechápal. Pamatuji si na obrovské sněhové bloky, které padaly kolem mne, zpočátku měly stejnou rychlost a mě napadlo ‚a je to tady‘. Ty bloky byly obrovské. Kvádry přes metr v průměru.“

Byl teď klidnější, ale stále se třásl při představě, že bych nahoru lezl s ním - strhlo by nás to dolů oba.

„Pak jsem ucítil v pase lano, ale myslel jsem, že půjdu dolů i tak. Nezastavil jsem se a ty kvádry padaly na mne a převrátily mě.“

Udělal pauzu a pak pokračoval: „Pode mnou bylo značně světleji, ty sněhové bloky letěly vzduchem neuvěřitelnou vzdáleností, točily se a rozpadávaly. Celou dobu, co mě to převracelo, jsem se na to díval... Pravděpodobně v té době jsem už nepadal, ale to točení a houpání mi dávalo pocit, že stále letím vzduchem. Měl jsem dojem, že to nikdy neskončí...“

Vůbec jsem neměl strach, byl jsem jenom úplně zmatený a ztuhlý. Jako by se zastavil čas.“

Když se Simon konečně zastavil, visel v prostoru a viděl, že hřeben vlevo se stále ještě bortí. Mrak na východní straně trochu zastíral výhled, ale bylo vidět, jak z mraků vypadávají sněhové kvádry a tříští se dole ve stěně.

„Zpočátku jsem byl tak dezorientovaný, že jsem nevěděl, zda jsem už v bezpečí, či ne. Pak jsem si uvědomil, že jsi můj pád udržel. Ten prostor pode mnou byl hrozný. Viděl jsem čtrnáct set metrů dolů, celou západní stěnu až na ledovec. Na chvíli jsem zpanikařil. Zřítel jsem se dolů tak náhle, že jsem najednou visel deset metrů pod hřebenem, aniž jsem se dotkl svahu. Vrcholový sráz západní stěny byl přímo pode mnou. Viděl jsem naši trasu nahoru ledovým polem!“

„Kdyby ta převěť na nás spadla, zmizeli bychom beze stopy,“ napadlo mě. „Jak jsi se dostal zpátky?“

„Hm, snažil jsem se dostat zpět na hřeben a bylo to zatraceně

těžké. Po odlomení převěje zůstal nahoře kolmý, deset metrů vysoký sněhový sráz. Taký jsem nevěděl, jestli to, co zůstalo, je pevné. Když jsem se konečně dostal nahoru, uslyšel jsem tě zespodu z východní stěny volat, ale byl jsem tak zmožený, že jsem ani nemohl odpovédět. Stále jsem ještě neviděl na hřebenu konec nové obnažené hrany. Byla nejméně šedesát metrů dlouhá. Zajímavé, jak se v okamžiku, kdy jsem spadl, zlepšila viditelnost. O pět minut později by se mi to nestalo."

Před námi ležel velmi nebezpečný hřeben, který teď nebyl o nic bezpečnější ani přesto, že se odlomila část jeho převějí. Kus od nové hrany jsme viděli ve sněhu sekundární praskliny. Zvláště jedna taková puklina běžela podél hrany, asi metr od ní, tak daleko, až kam jsme dohlédli.

Na hřebeni

Traverzovat níže ve východní stěně nepřipadalo v úvahu, protože stěna byla nekonečnou sérií návějí běžících shora dolů od mraků pod námi. Mraky už zase zakryly, pár desítek metrů pod námi, výhled dolů na ledovec. Přestalo sněžit. Lézt napříč návějemi by bylo neúnosně pomalé a nebezpečné. Kdybychom slezli ještě níž dolů pod mraky, ztratili bychom se ve všeza-
halující bělosti. Neměli jsme na vybranou. Simon se postavil a vydal se opatrně podél hrany, asi metr od jejího okraje, podél pukliny běžící před námi. Já jsem slezl níž do východní stěny, abych počkal, až dojde na konec volného lana. Mohl jsem ho tak zachytit, kdyby se hrana opět odlomila. Později jsem se však k němu musel stejně připojit, abychom postupovali podél hřebene společně.

Když jsem sledoval Simona v jeho stopách, připomněl jsem si, že jen pár minut před jeho pádem jsem pocítil úzkost. Podobných pocitů jsem si všiml už v minulosti a vždycky mě udivily. Neměl jsem nejmenší důvod se něčeho obávat. Po více než padesáti pěti hodinách lezení jsme se však sžili s horou natolik, že jsme vycítili možná nebezpečí, a já tušil, že se něco stane, aniž jsem věděl co. Ta iracionální teorie se mi pranic nezamlouvala, už proto ne, že úzkost se opět vrátila. Poznal jsem, že i Simon je napjatý. Výstup se stal daleko dramatičtějším, než jsme počítali.

Pohyboval jsem se opatrně. Pozoroval jsem puklinu ve sněhu, kladl jsem nohy přesně do Šimonových stop a nervózně jsem ho sledoval ze vzdálenosti asi pětáctyřiceti metrů. Nespus-
til jsem oči ani z jeho postavy, abych měl čas zareagovat, kdyby spadl. V případě nutnosti jsem mohl skočit na opačnou stranu hřebene a lana by nás zastavila v okamžiku, kdy by se zařezala

do sněhové hrany. Simon by však zůstal bez jakéhokoliv varování. Mohl by snad uslyšet můj výkřik nebo zvuk odlomení hrany, ale musel by se otočit, aby viděl, na kterou stranu padám. Teprve pak by se mohl rozhodnout, kam skočit. Zdálo se mi, že nejpravděpodobněji by se stejně zřítíl celý sněhový hřeben a strhl by nás oba s sebou v jediném okamžiku.

Všiml jsem si, že puklina ve sněhu se uzavírá, a když jsem míjel její konec, pořádně jsem si oddechl. Konečně byl hřeben alespoň trochu bezpečnější, bohužel však dále příkře klesal a stácel se zpátky. V každém ohybu visely nad západní stěnou obrovské převěje. V dálce bylo vidět, že se tyto obtíže zmírňují, a tak mě nepřekvapilo, když Simon začal sestupovat do východní stěny. Měl v úmyslu sestoupit níž, aby pak mohl traverzovat přímo do lehčího úseku a výhnout se tak nebezpečnému hřebeni. Odhadl jsem vzdálenost, o kolik musíme sestoupit, a vydal se dolů za Simonem.

Nesestoupili jsme daleko, když jsem si uvědomil, jak se setmělo. Podíval jsem se na hodinky a s překvapením zjistil, že je po páté hodině. Vrchol jsme opustili téměř před třemi a půl hodinami a přitom jsme se podél hřebenu daleko nedostali. Za hodinu bude tma, a abychom to neměli tak jednoduché, nad námi se už zase kupila bouřková mračna. Od východu nám vítr vmetal do tváří sněhové vločky. Silně se ochladilo a spolu se silícím větrem jsme při každém zastavení pocítili ledové závany.

Simon sestupoval žlebem mezi dvěma návějemi. Pomalu jsem ho následoval a snažil se udržet mezi námi vzdálenost tím, že jsem pokračoval pouze tehdy, když byla lana v pohybu. Sestoupil jsem do uniformní běloby, ve které se mraky se sněhem spojovaly v jedno. Po chvíli jsem došel k názoru, že jsme už dostatečně nízko, abychom mohli traverzovat vodorovně k lehčímu úseku hřebene. Simon však pokračoval směrem dolů. Zakřičel jsem na něho, aby zastavil, ale dostal jsem jenom nesrozumitelnou odpověď. Zakřičel jsem silněji a lana se mi v rukavicích zastavila. Nemohli jsme si navzájem rozumět, a proto jsem sestoupil níže k němu. Když jsem si všiml, že žleb se stává příkřejším a začínám v něm sjíždět, značně jsem zbystřil svou pozornost. Otočil jsem se čelem ke svahu, ale i tak bylo těžké udržet rovnováhu.

Když jsem opět Simona uslyšel, jak se ptá, proč zastavuje-

me, byl jsem už docela blízko něho. Přesně v tom momentu mi pod nohama ujel sníh a já s ním rychle sjel dolů. Měl jsem oba cepíny zaražené hluboko do sněhu žlebu, ale ani to mě nezastavilo. Zakřičel jsem varování, ale to už jsem v plné rychlosti vrazil do Simona a zastavil se.

„Probůh! ... Já... ztraceně! Myslel jsem ... to je uhozenost!“

Simon neodpověděl. Opřel jsem se a s obličejem ke svahu žlebu jsem se snažil uklidnit. Zdálo se mi, jako by mi srdce chtělo vyskočit z těla, a trásl se mi nohy. Měl jsem štěstí, že jsem byl při sklouznutí tak blízko Simona a nenabral jsem dost velkou rychlost, abych ho srazil.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se Simon.

„Ano. Jsem jenom vystrašený... to je všechno.“⁴⁴

„Hm.“

„Sestoupili jsme příliš nízkou.“

„Oh! Myslel jsem si, že bychom snad mohli sestoupit až dolů na východní výběžek ledovce.“⁴⁴

„To nemyslíš vážně! Do háje! Právě jsem nás oba skoro zabil na tomhle kousku a vůbec nevíme, co je pod námi/4

„Ale ten hřeben je šílený. Nemáme šanci po něm dnes sestoupit/4

„Stejně se dnes dolů nedostaneme. Už teď je skoro tma. Jestliže budeme pokračovat tady, budeme mít štěstí, jestli se vůbec kdy dolů z téhle ztracené hory dostaneme/4

„Dobře ... v pořádku, uklidni se. Jen mě to napadlo/4

„Promiň. Vylekal jsem se. Nemohli bychom odtud traverzovat stranou, abychom se dostali zpátky na hřeben tam, kde se začíná příkře svažovat dolů?“

„Dobře... běž první.“

Udělal jsem pořádek v lánech, zamotaných po mém uklouznutí a začal jsem hrabat do pravé strany návěje. Za hodinu a půl jsem dokázal přetraverzovat nespočet návějí a žlebů. Simon lezl délku lana za mnou. Nepostoupili jsme však o víc než šedesát metrů a v té době už silně sněžilo, mrzlo a vál silný vítr. Také už byla tma a museli jsme rozsvítit naše čelní svítilny.

Při prohrabávání se přes stěnu sypkého sněhu do dalšího žlebu jsem botou kopnul do skály ukryté pod sněhem.

„Simone!“⁴⁴ zakřičel jsem. „Zastav se chvíli tam, kde jsi. Je tu malá skalní stěnka. Dostat se kolem ní bude trochu těžší/4

Rozhodl jsem se do skály zatlouct skobu a pak opatrně balancovat kolem překážky. Uspěl jsem se skobou, ale pak se mi podařilo spadnout a dostat se kolem stěny, aniž jsem lano zatížil. Simon použil stejnou techniku - kombinaci zemské přitažlivosti a tělesné váhy. Skočil dolů se stěny, aniž by viděl kam. Správně usoudil, že při dopadu se bezpečně zaboří do sypkého sněhu. Jediný zádrhel, který jsem v jeho úsudku našel, byl, že nemohl vědět, zda dopadne na sních nebo na skálu! Byli jsme v té chvíli však už příliš unavení a zmrzlí, než abychom si dělali s něčím takovým starosti.

Za skalní stěnkou jsme se dostali do otevřeného svahu s prachovým sněhem, naštěstí však bez návějí. Směřovali jsme zpátky tam, kde jsme odhadovali, že bude hřeben. Po dvou lanových délkách jsme narazili na velkou sněhovou homoli opřenou o skalní zeď. Rozhodli jsme se vyhrabat si sněhovou jeskyni.

Simonova čelní svítilna díky Špatnému kontaktu stále blikala. Začal jsem hrabat a brzy jsem narazil na skálu. Zkoušel jsem hrabat podél skály, abych udělal dlouhou, úzkou jeskyni, ale po půl hodině jsem to vzdal. Jeskyně měla tolik děr, že by nás příliš před větrem nechránila. Byl pořádný mráz a Simon se snažil opravit si holýma rukama svítilnu. Chtěl na ní lépe upevnit měděné kontakty. Hrabání mě zahřívalo i při teplotě, která klesla k minus dvaceti stupňům, ale Simonovi omrzlý dva prsty. Když jsem začal hrabat novou jeskyni, začal se vztekat. Dotčeně jsem si pomyslel, že je podrážděný, a ignoroval jsem ho. Druhé místo bylo trochu *lepší* a podařilo se mi vybudovat záhrab pro nás oba i přesto, že jsem opět narazil na skálu. V té době si už Simon opravil svítilnu, ale jeho prsty se už zahřát nedaly. Stále ještě sršel hněvem nad nedostatkem mé spolupráce.

Připravil jsem jídlo. Moc nám toho nezbyvalo. Snědli jsme čokoládu, sušené ovoce a vypili jsme spoustu ovocné šťávy. Už jsme zapomněli na zlost z únavy a nabyli rozvahu. Bylo mi stejně zima a byl jsem unavený tak jako Simon, chtěl jsem jen co nejrychleji vyhrabat jeskyni, vlézt do spacího pytle a navařit horké pití. Měli jsme za sebou další dlouhý den. Začal dobře a byli jsme rádi, že jsme se dostali ze západní stěny, ale sestup byl čím dál tím těžší a ničil nám nervy. Pád s převějí námi oběma otrásl a neustálé napětí nás vyčerpávalo. Už jsme se dnes jeden na druhého zlobili dost a nemělo smysl v tom pokračovat.

Simon mi ukázal své prsty, které se pomalu vracely k životu. Jen ukazováčky na obou rukách zůstávaly bílé až po první kloub. První skutečné omrzliny. Doufal jsem, že se situace zítra nezhorší. Byl jsem si víceméně jistý, že na hřebeni nemáme daleko do konce obtíží a že budeme nej později zítra odpoledne zpátky v základním táboře. Měli jsme plynu dost pouze na dvě další dávky pití ráno, ale to by mělo stačit. Když jsem se uložil ke spánku, nemohl jsem ze sebe setřást nepříjemný pocit, který jsem měl už při traverzování hřebene. Možnost pádu nás obou dolů východní stěnou, stále navázaných lanem k sobě, se stala téměř skutečností. Pravděpodobnost takového konce mnou otřásla. Věděl jsem, že Simon musel mít stejné pocity. Před rokem se stal svědkem právě takové nehody na Crozově pilíři, vysoko v oblasti Mont Blancu, ve francouzských Alpách. Dva japonští lezci se zřítili z místa nedaleko Simona, jen kousek od konce výstupové cesty.

Tri dny bouřkového počasí způsobily hrozné lezecké podmínky. Skála byla pokryta vrstvou ledu, led obalil každý chyt a vyplnil všechny pukliny. Výstup byl nepříjemně pomalý, protože každý chyt musel být očištěn od ledu, a jinak lehké úseky se staly extrémně těžkým lezením. Simon a jeho partner, Jon Sylvester, dvakrát bivakovali ve stěně. Pozdě odpoledne třetího dne se chystalo k další bouři - teplota klesala, těžké mraky je uzavřely do zvláštního osamělého světa a shora začaly padat první laviny navátého sněhu.

Kousek za nimi je následovali dva japonští lezci. Bivakovali odděleně a mezi oběma mužstvy nedošlo k žádné komunikaci ani spolupráci, nikdo nenavrhoval spojení sil. Obě skupiny se s těžkými podmínkami dobře vyrovnávaly. Docházelo k častým pádům, obvykle ve stejných místech. Jak se postupně obě družstva dostávala nahoru stěnou, pozorovali navzájem zápas výstupu, pády i nové pokusy o překonání překážek.

Když se dostali do vrcholové stěny, Simon náhle uviděl překvapeného japonského prvolezce padat dozadu s rozhozenýma rukama. Pod nimi byl v roztrhaných mracích vidět hrozný, téměř osmisetmetrový sráz. Ke svému zděšení Simon viděl, jak Japonec padá, otáčí se a bez jakéhokoliv zvuku strhává svého partnera s sebou do hlubiny. Jejich jistící skoba nevydržela. Oba muži se řítili dolů navázaní k sobě, bezmocní.

Simon dolezl na stanoviště k Jonovi, který na nižší úsek neviděl, a řekl mu, co se stalo. V chystající se bouři stáli spolu na malé skalní polici a snažili se zažít nezměrnost toho, co se právě tak blízko nich odehrávalo. Nemohli pro ty dva nic udělat; Japonci nemohli pád přežít a nejrychlejší cesta, jak podat zprávu záchranné službě, vedla přes vrchol a dolů do Itálie.

Když začali znovu lézt, s hrůzou uslyšeli z hloubky pod sebou nelidský nářek. Nepříjemný nářek kohosi v agonii, hrozně osamocенého a plného úzkosti. Když se podívali dolů, uviděli dvě stě metrů pod sebou oba horolezce sjíždět dolů po horním ledovém poli, jak nabírají rychlost. Stále ještě byli navázáni k sobě a různé části výstroje a batohy poskakovaly vedle nich.

Simon nemohl dělat nic, jen se bezmocně dívat na dvě malé postavy řítící se dolů po ledu. Pak se ztratili, zmizeli za okrajem ledového pole, v hrozně hloubce pádu na ledovec, mimo dohled.

Jakousi náhodou musel alespoň jeden z lezců přežít prvotní pád na ledové pole. Pád se zastavil, pravděpodobně se lano zachytilo o skalní výstupek, ale zachránění nebyli. Byl to krutý obrat situace, jak pro oběti, tak pro oba vyděšené diváky vysoko nad nimi. Jen krátký odklad, snad pět minut, kdy jeden z nich bojoval o život a snažil se zajistit. Těžce zraněný měl malou šanci. Snad uklouzl nebo se lano uvolnilo; ať se už stalo cokoliv, výsledek byl krutě konečný.

Simon a Jon, s otřeseným sebevědomím a neschopni uvažování, po tom, co se stalo, se odvrátili a dolezi s obtížemi na vrchol. Bylo to tak náhlé. Nemluvili s oběma Japonci, přesto se mezi nimi vyvinulo porozumění a vzájemný respekt. Kdyby se bezpečně vrátili dolů, mluvili by spolu, podělili by se o jídlo na dlouhé cestě dolů do údolí, setkali by se v baru ve městě, snad by se i spřátelili.

Pamatuji si na chvíli, kdy jsem uviděl Simona, když se po sestupu pomalu vracel na tábořiště nedaleko Chamonix. Byl zamlklý a vypadal unaveně. Strnule seděl a opakovaně se ptal, proč jeho vlastní pád skoba udržela, zatímco japonský prvolezec ji vytrhl. Příští den už byl zase sám sebou; vstřebal zážitek, uložil ho do paměti, pochopil a přijal skutečnost a u toho zůstalo.

Když mě začal přemáhat spánek, pokusil jsem se ze sebe se-
trášt myšlenky na to, jak blízko jsme sami byli podobnému kon-

ci, jaký potkal Japonce. Tady by akorát nebyl nikdo, kdo by nás byl viděl. Pak jsem si pomyslel: jako by na tom záleželo!

Vedle sebe jsem měl příjemně hučící vařič a skrz díru ve stěně sněhové jeskyně jsem se mohl dívat ven. Perfektně orámovaná náhodným kruhovým oknem jeskyně byla vidět východní stěna Yerupajy. Slunce Časného rána ozářilo linie hřebenu hor a položilo modravé stíny pod hrany návějí ve stěně. Poprvé za poslední čtyři dny se napětí nastřádané v mém těle uvolnilo. Zážitky předchozí noci byly zapomenuty a vzpomínka na to, jak jsme byli blízko smrti, vybledla. Vychutnával jsem místo, kde jsme byli, a blahopřál si. Dostal jsem velkou chuť na cigaretu.

Byli jsme vtěsnáni ve sněhovém záhrabu, ale určitě tu bylo tepleji než v tom předchozím. Simon ještě spal, ležel na boku, zády kousek ode mne. Rameny a boky jsme se dotýkali a skrz spací pytel jsem cítil sálat jeho tělesné teplo. Ta nepatřičná intimnost se mi nezdála být na místě ani přes všechno, co jsme spolu na této hoře zažili. Opatrně, abych ho nevzbudil, jsem se odtáhnul. Při pohledu okrouhlým oknem ven na východní stěnu jsem si s úsměvem pomyslel, že dnešek bude dobrým dnem.

Vařením snídaně jsme vypotřebovali zbytek plynu a k pití nebudeme mít nic, dokud se nedostaneme dolů, k jezerům pod morénami. Byl jsem první, kdo se oblékl a nasadil si výzbroj. Vylezl jsem a přešel k jeskyni, kterou jsem se včera snažil vyhrabat. Simonovi to trvalo déle, na jeho omrzliny jsem si vzpomněl, až když se ke mně připojil na plošině vytvořené zborcením původní jeskyně. Když mi ukázal své prsty, přešel mě humor a vystřídaly ho obavy. Jeden koneček prstu byl černý a tři jiné prsty měl bílé a na pohled tuhé. Zajímavé bylo, že jsem spíše uvažoval o tom, jestli bude Simon schopen pokračovat v lezení po našem návratu, než že bych šel dělat starosti o jeho zranění.

Vyrazil jsem nahoru ke hraně hřebenu, která se koupala ve slunci, asi polovinu lanové délky nade mnou. Simon zatím zůstal dole a staral se o lana. Oba dva jsme byli nervózní z představy možnosti zborcení další převěje. Když jsem se dostal nahoru, byl jsem z pohledu na dlouhý úsek pokroucených převějí a jako nůž ostrých hran prachového sněhu, který nás čekal, zklamáný. Moje naděje, že jsme tohle všechno snad

minuli včerejším traverzem, se vypařila. Zakřičel jsem dolů na Simona varování, a když jsem se dostal před něho na délku lana, vyrazili jsme společně dál.

Přestože jsme sestupovali dolů nejhoršími úseky s přehnanou opatrností, nedokázali jsme se vyhnout uklouznutí a pádům, při kterých jsme měli nad situací jen částečnou kontrolu. Zůstával jsem blízko hřebene, který se točil a klesal v náhlých krátkých, strmých stupních. Jak jsem postupně rezignoval na situaci a naši bezmocnost, možnost zborcení převěje se mi vypařila z hlavy. Návěje níž, ve východní stěně, byly zcela jistě ještě horší. Riziko pádu tady bylo stejné jako v převějích. Každý pád, který by vyžadoval zachycení lanem, by byl konečným řešením, ani jeden z nás by neměl šanci. A přesto pokaždé, když jsem se dostal ke strmějšímu úseku a musel ho sestupovat čelem ke svahu, můj sestup byl kombinací lezení a padání. Sníh byl tak sypký, že i když jsem nohama kopl sebesilněji, pokaždé, když jsem přenesl svou váhu z paží na nohy, jsem nekontrolovaně sjel dolů. Každé ujetí, při kterém se mi úzkostí svíralo srdce, se však jaksi samo zastavilo. Místo, kde jsem se zastavil, nebylo o nic pevnější, než místo, ze kterého jsem sjel. Pěkně mi to cuchalo nervy.

Znovu jsem ujel, ale tentokrát jsem vyjel úlekem. Krátký strmý svah, kterým jsem sestupoval, končil hranou visící volně nad prostorem, zatímco hřeben se stácel zpátky. Když jsem se otočil ke svahu, uviděl jsem velkou prachovou převěj visící nad západní stěnou a pod ní sráz, který spadl stovky metrů na ledovec. Simon, který byl z dohledu, plnou lanovou délku za mnou, by při mém pádu nedostal nejmenší varování a nevěděl by, na kterou stranu padám. Sestupoval jsem v oblaku zvířeného sněhu tak rychle, že mé vyjeknutí bylo spíše z úleku než varováním. Simon nic neviděl, ani neslyšel.

Pak, zase tak náhle, jsem se zastavil, roztažený na sněhu s hlavou zabořenou ve sněhu a strachem jsem se nemohl ani pohnout. Zdálo se mi, že se jen se štěstím držím na svahu a cítím jsem, jak mi sníh ujíždí kolem stehů a pod břichem pryč dolů.

Zvedl jsem hlavu a rychle se podíval přes pravé rameno. Byl jsem na samé hraně hřebene, přesně v místě, kde se hřeben stácel. Mé tělo viselo doprava, takže se zdálo, že visím nad západní stěnou. Všechny mé myšlenky směřovaly k jedinému

cíli, nepohnout se. Lapal jsem po dechu, ale nepohnul jsem se. Když jsem se znovu rozhlédl, uvědomil jsem si, že ve skutečnosti nejsem v takovém nebezpečí, jak se mi prve zdálo. Bylo to, jako když přijdete na podstatu optického klamu a uvědomíte si, na co jste se celou dobu dívali. Stočení hřebene vlevo ode mne a pohled na visící převěj v ohybu mě natolik popletl, že jsem si myslel, že visím přes okraj hrany. Ve skutečnosti však má pravá noha prorazila skrz převěj a druhá noha mě zastavila a vytočila do strany. To mi vysvětlilo, proč jsem se cítil být z rovnováhy a pravým bokem níž. Plazil jsem se po sněhu doleva, snažil se tam přesunout svoji váhu a vytáhnout pravou nohu zpátky na hřeben. Nakonec se mi to podařilo, dostal jsem se dál od okraje a mohl sledovat stočení hřebenu.

Nade mnou se objevil Simon. Pohyboval se pomalu a díval se neustále dolů pod nohy. Přesunul jsem se na bezpečnější místo a zakřičel na něho varování, aby sestupoval svahem více vlevo. Uvědomil jsem si, jak se třesu vzrušením. Nohy jsem měl bezvládné a chvíli trvalo, než se třes, způsobený reakcí na můj zážitek, uklidnil. Pozoroval jsem, jak Simon, tváří ke svahu, sestupuje v mých stopách a sjíždí po nevyhnutelné skluzavce. Když se otočil a pokračoval v sestupu, viděl jsem v jeho obličejí napětí. Den nebyl ani příjemný, ani veselý, a když se Simon dostal ke mně, podělili jsme se společně o strach. Vypovídali jsme se roztřesenými hlasy z naší úzkosti rychlým staccatem krátkých vět a opakovaných tvrzení, která jen pomalu utichala, jak jsme se postupně uklidňovali.

5

Pohroma

SJněhovou jeskyni jsme opustili ráno o půl osmé a o dvě a půl Hodiny později jsem si uvědomil, jak je náš sestup pomalý. Od chvíle, kdy jsme včera odpoledne opustili vrchol, jsme nese-stoupili více než tři sta metrů. Původně jsme plánovali sestoupit až dolů na ledovec za šest hodin. Začal jsem být netrpělivý a z neustálé potřeby soustředit se, unavený. Hora ztratila svoji přitažlivost a novotu a chtěl jsem se z ní dostat co nejrychleji. Vzduch byl mrazivý a obloha bez mráčku; slunce pálilo v osle-pujícím odrazu od všudypřítomného ledu a sněhu. Bylo mi jedno, jaké je počasí, pokud se dostaneme dolů na ledovec před obdobím odpoledních bouřek.

Pokroucené bludiště horního úseku hřebene konečně skon-čilo a mohli jsme teď postupovat vzpřímeně po širokém, vodo-rovném hřebeni, který před námi ubíhal v mírných vlnách až ke stupni na jeho severním konci. Když jsem odpočíval vsedě na batohu, došel ke mně Simon. Nemluvili jsme. Ráno si už vyžá-dalo své a nebylo co říci. Při pohledu zpátky nahoru na naše stopy, které křivolace vedly dolů k nám, jsem si tiše slíbil, že v budoucnosti si dám na sestupové trasy větší pozor.

Hodil jsem si batoh na záda a znovu vyrazil kupředu. Ted' už mi nevadilo, že jdu první. Chtěl jsem, aby Simon poslední úsek za námi vedl, ale nedokázal jsem mu sdělit své pocity a jeho reakce jsem se bál víc než dalšího nebezpečného pádu. Na ši-rokém vodorovném sedle se nahromadil hluboký sníh a moji úzkost z následků každého pohybu vystřídalo znechucení z toho, že jsem se musel brodit spoustami prachového sněhu.

Došlo mi lano a Simon právě vstával, aby mě následoval, když jsem se propadl do trhliny.

Najednou jsem zůstal sice stát, ale povrch okolního sněhu

jsem měl v úrovni očí. Plytká trhlina byla vyplněna prachovým sněhem, a ať jsem se snažil, jak jsem chtěl, zdálo se, že se snad vůbec nevyhrabu ven. Konečně se mi podařilo dostat se na pevnější podklad. Simon mě s úsměvem pozoroval z bezpečné vzdálenosti. Pokračoval jsem dál po hřebeni a znovu jsem zapadl až po krk do sněhu. Když jsem se soukal zpátky na hřeben, křičel jsem a nadával, ale než jsem překročil polovinu plošiny, spadl jsem do dalších čtyř malých trhlin. Ať jsem se snažil, jak jsem chtěl, neviděl jsem žádné příznaky upozorňující mě na jejich existenci. Simon mě následoval plnou lanovou délkou za mnou. Nervozita a nahromaděná únava mě přiváděly k šílenství a věděl jsem, že jestliže se Simon dostane ke mně dost blízko, odreaguji se na něm.

Pak, když jsem dřepěl vedle díry, ze které jsem právě vylezl a oddechoval, jsem se do trhliny náhodou podíval a s hrůzou jsem zjistil, že se dívám zcela jasně skrz hřeben, do zející hlubiny pod ním. Dírou prosvítalo modrobílé světlo odrážející se od západní stěny, kterou jsem viděl pod sebou. Teď mi došlo, proč jsem se tolikrát propadl. Šlo o jednu jedinou trhlinu protínající obrovské zvlněné převěje, které vytvářely plošinu. Rychle jsem přešel stranou a zakřičel varování na Simona. Hřeben byl tak široký a plochý, že by mě nikdy nenapadlo, že ve skutečnosti postupujeme po převěji. Byla stejně veliká, jako vrcholová převěj, ale široká několik desítek metrů. Kdyby se zborčila, zřítíli bychom se s ní.

Po této zkušenosti jsem se držel pěkně daleko, alespoň patnáct metrů od okraje. Simon se propadl s menší převějí, která se pod ním zborčila, a to byl dvanáct metrů od okraje. Nemělo smysl riskovat zvláště teď, když návěje ve východní stěně vystřídal hladký svah. Cestou ke konci plošiny mi podklesávaly nohy únavou z brodění hlubokým sněhem. Když jsem stoupal na poslední výsvih hřebene a ohlédl se po Simonovi, viděl jsem ho, jak se plouží stejně jako já, s hlavou skloněnou, unavený, čtyřicet pět metrů délky lana za mnou. Věděl jsem, že jakmile začnu sestupovat dlouhým, lehce skloněným svahem přede mnou, ztratím ho z dohledu.

Doufal jsem, že tento svah nás dovede až dolů na sedlo, ale mýlil jsem se, protože místo toho se lehce zvedal k vyvýšenině převějí a pak se zase prudce lámal směrem dolů. I tak, podle již-



6 Jezero barvy mědi, kolem kterého jsme šli k západní stěně.

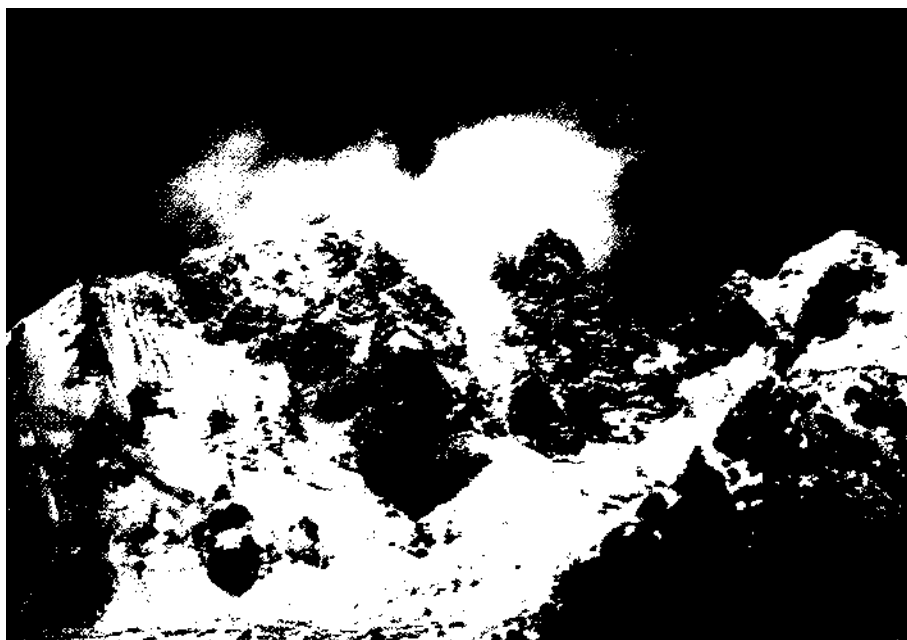
7 Mračna odpolední bouřky zakrývají štíty nad morénami vedoucími k ledovci.





8 Yerupaja a Joe blíží se k ledovci.

9 Západní stěna Siula Grande. V linii spouštění je vidět ledová stěнка (viz nákres).



ního hřebene Yerupajy, který jsem odsud viděl, jsem věděl, že sedlo určitě leží pod následujícím stupněm. Tam budeme na nej nižším bodě hřebene spojujícího Yerupaju a Siula Grande. Další půlhodina na sedlo a pak už nás čeká jenom snadný sestup na ledovec. Domýšlivě jsem pohodil hlavou.

Když jsem začal sestupovat, ihned jsem si uvědomil změněný sklon svahu. Sestupovat po něm bylo o tolik snazší, než se vláčet sedlem a nejráději bych lehce skloněný svah přeběhl, jen lano u pasu mě brzdilo. Uvědomil jsem si, že Simon je stále ještě v sedle a s obavami sleduje mé stopy.

Očekával jsem, že k malé vyvýšenině se dostanu přímo a nečekal jsem žádné překážky. Byl jsem proto překvapený, když jsem zjistil, že svah najednou končí ledovým srázem. Sráz protínal moji trasu v pravém úhlu. Opatrně jsem došel na hranu a podíval se do osmimetrové hloubky. Svah na úpatí srázu strmě odbíhal doprava dolů. Za tím vším, asi šedesát metrů dále, byl poslední výšvih hřebene. Výška srázu se rychle zvětšovala směrem od hřebene. Stál jsem asi uprostřed této ledové stěnky a opatrně jsem traverzoval od vrcholu hřebene. Občas jsem se podíval do srázu, abych našel místo vhodné k sestupu stenkou, která byla na svém konci asi deset metrů vysoká. Už v té chvíli jsem zamítl možnost slaňování, protože sníh nahoře nebyl dost pevný, aby udržel sněhovou kotvu.

Měl jsem dvě možnosti. Buď jsem mohl zůstat nahoře na hřebeni, nebo jsem mohl pokračovat stranou od něj a doufat, že širokým traverzem sráz obejdu. Z místa, kde jsem stál, na konci srázu, jsem viděl, že druhá možnost by byla velmi únavná a riskantní. Abychom se srázu vyhnuli, museli bychom slézt širokým obloukem dolů, pak jít napříč stěnou a znovu vylézt nahoru. Svah dolů vypadal příkře a velice nejistě. Měl jsem už dost ujíždějícího sněhu na hřebeni a otevřený svah stovky metrů dolů na východní výběžek ledovce mi pomohl v rozhodování. Kdyby kdokoliv z nás v otevřeném svahu spadl, nezastavili bychom se. Na hřebeni jsme se mohli alespoň upokojet nadějí, že by se nám snad se štěstím podařilo skočit v případě pádu na opačnou stranu.

Vrátil jsem se ve vlastních stopách zpátky rozhodnutý slézt v nejlehčím místě stěnou dolů. Věděl jsem, že poblíž vrcholu hřebene to nebude možné, protože tam byla téměř kolmá stěna

prachového sněhu. Potřeboval jsem nalézt slabé místo, římsu nebo trhlínu vedoucí dolů stěnkou, kde bych se dostal k ledu, který se zdál být kus pod hranou pevný. Konečně jsem našel, co jsem hledal - velice slabé porušení úhlu ledové stěny. Tato část srázu byla stále ještě strmá, skoro kolmá, ale ne tak úplně. Stěnka tam byla asi šest metrů vysoká a byl jsem si jistý, že pár rychlých lezeckých pohybů bude stačit na překonání problému.

Skrčený a na kolenou jsem se otočil zády k okraji srázu a hluboko jsem zarazil oba cepíny. Pomalu jsem spustil nohy do stěny, až jsem měl hranu u břicha a mohl nakopnout hroty stoupacích želez na botách do ledové zdi pod sebou. Ucítil jsem, že drží. Vytáhl jsem jeden cepín a zarazil ho znovu poblíž hrany. Držel dobře. Uvolnil jsem kladivocepín a spustil jsem se hrudníkem a rameny přes hranu, až jsem uviděl ledovou zeď, do které jsem sekl kladivem. Visel jsem na cepínu a snažil se levou rukou řádně zaseknout kladivocepín stranou do stěny. Zasekl se až po několika pokusech, ale příliš jsem tomu nevěřil a zkusil to znovu. Chtěl jsem, aby perfektně držel, než uvolním cepín nahore a spustím se do něj plnou váhou. Když se kladivo uvolnilo, uslyšel jsem ostrý trhavý zvuk a moje pravačka držící cepín sjela dolů. Náhlé trnutí mě vytočilo směrem od stěny a začal jsem padat.

Dopadl jsem na svah u úpatí srázu ještě dříve, než jsem ho uviděl. Byl jsem k němu otočený obličejem a při dopadu jsem měl obě nohy narovnané a ztuhlé. Pocítil jsem tříštění kostí a hroznou bolest v koleni. Zařval jsem. Dopad mě převrátil dozadu a odhodil mě do svahu východní stěny. Klouzal jsem po zádech s hlavou napřed. Zvyšující se rychlost mě překvapila. Vzpomněl jsem si na svah pode mnou, ale nic jsem necítil. Simona to strhne dolů. Tohle neudrží. Když to se mnou trhlo v náhlém zastavení, znovu jsem zařval.

Všechno bylo nehybné a tiché. Hlavou se mi hnaly bláznivou rychlostí myšlenky. Pak mi dolů stehnem projela bolest - zprostřed stehna mi vystřeloval silně pálicí oheň a bolest se hromadila v podbřišku, narůstala a narůstala, až jsem začal křičet a lapat po dechu. Moje noha! Pane Bože. Moje noha!

Visel jsem hlavou dolů, na zádech, s levou nohou zamotanou v laně nade mnou a pravou nohou volně visící na stranu. Zvedl jsem hlavu ze sněhu a přes prsa zíral na groteskně zkroucené

pravé koleno, které dávalo noze zvláštní tvar. Vůbec jsem si to nespojoval s bolestí v podbřišku. To nemělo co dělat s mým kolenem. Trhnutím jsem si uvolnil levou nohu z lana a švihnul jí, až jsem se přetočil a ležel na břiše, s nohama dole. Bolest se zmenšila. Kopnul jsem levou nohou do svahu a postavil se.

Zalila mě vlna nevolnosti. Přitiskl jsem obličej do sněhu a ostrý chlad mě uklidnil. Napadlo mě, že se stalo cosi hrozného, cosi temného a nepříjemného, a když jsem nad tím začal přemýšlet, pocítil jsem, že se ta myšlenka mění v paniku: „Zlomil jsem si nohu, to je, co se stalo. Jsem mrtvý! Všichni to říkají..., jestliže jste jenom dva, zlomený kotník může znamenat rozsudek smrti..., jestliže je zlomená..., jestli... Už to tolik nebolí, snad jsem si jenom něco natrhl.“

Kopl jsem pravou nohou do svahu s jistotou, že nejde o zlomeninu. Koleno explodovalo. Kostí se třely o sebe a pálivá bolest se přenesla z podbřišku do kolena. Zařval jsem. Podíval jsem se dolů na koleno a viděl, že je zlomené. Bylo zkroucené, rozbité, zničené a v kloubu bylo něco navíc. Okamžitě jsem věděl, co se stalo. Náraz vrazil spodní část nohy zespodu do kolenního kloubu a kosti prošly skrz kloub.

Bylo to divné, ale pohled na tu spoušť mi pomáhal. Cítil jsem se mimo toho všeho, jako bych prováděl klinickou prohlídku někoho jiného. Opatrně jsem pohnul kolenem, ve snaze s ním experimentovat. Pokusil jsem se ho ohnout, ale ihned jsem toho pod vlivem bolesti nechal. Když se koleno pohnulo, ucítil jsem prasknutí; kost se pohnula a s ní všechno okolo. Alespoň že nešlo o otevřenou zlomeninu. Poznal jsem to hned, při prvním pokusu se pohnout. Necítil jsem Žádnou vlhkost, žádnou krev. Sáhnul jsem dolů a pravou rukou koleno pohladil, abych kloub ohmatal a byl si jistý, že nekrvácí. Snažil jsem se ignorovat přívaly ohně. Koleno bylo v jednom kuse, veliké a zkroucené - jako něco, co nebylo moje. Bolest měnící se v oheň se rozlévala všude okolo, jako by mohla všechno sama zahojit, hned a na místě.

Se zasténáním jsem pevně zavřel oči. Oči mi zaplavily horké slzy, ve kterých mi plavaly kontaktní čočky. Znovu jsem přitiskl víčka a opět jsem ucítil stékat po tvářích horké slzy. To nebyla bolest, to jsem nad sebou, tak jako dítě, cítil lítost. S tímto vědomím jsem už nedokázal zabránit dalším slzám. Umírání se

mi zdálo být tak daleko a přitom jím teď bylo všechno poznamenané. Zatřásl jsem hlavou, abych slzy zastavil. Přidechu smrti jsem se však nezbavil.

Zarazil jsem své cepiny do sněhu a poskočil na zdravé noze, až se zabořila do sypkého svahu, a byl jsem si jistý, že neuklouzne. Z námahy se mi vrátila nevolnost a cítil jsem, jak se mi točí hlava až k omdlení. Pohnul jsem se a vystřelující bolest mdloby zahнала. Na západě jsem viděl vrchol Serie Nořte. Nebyl jsem o mnoho níž. Pohled mi připomněl, jak se všechno náhle hrozně změnilo. Byli jsme nad 5 800 metry, stále ještě na hřebeni a úplně sami. Podíval jsem se k jihu na malý výšvih, který jsem prve doufal rychle přelézt. Každou vteřinou, kterou jsem se teď na něho díval, se mi zdálo, že narůstá. Nikdy se přes něho nedostanu. Simon mě tam nedokáže vynést. Nemá jinou možnost, než mě tady nechat. Zatajil jsem dech a zvážil tu myšlenku. Ponechaný tady? Sám? Zatrulo ve mně. Vzpomněl jsem si na Roba, který byl ponechaný umřít..., ale Rob byl v bezvědomí, umíral. Já měl jenom zraněnou nohu! Nic, co by mě samo o sobě zabilo. Na chvíli mě ta představa opuštění ochromila; chtělo se mi křičet, chtělo se mi nadávat, ale zůstal jsem zticha. Kdybych řekl jediné slovo, zpanikařil bych. Věděl jsem, že mám k tomu velice blízko.

Lano, které vedlo k mému úvazku v pase, se uvolnilo. Simon se blíží! Napadlo mi, že musí už vědět, že se něco stalo, ale co mu mám říci? Když mu sdělím, že jsem si poranil nohu, ale neřeknu, že je zlomená, přiměje ho to, aby mi pomohl? Při představě, že mu mám říci, že jsem zraněný, se mi zatočila hlava. Znovu jsem přitiskl obličej do studeného sněhu a zkusil klidně uvažovat. Musím se uklidnit. Jestli mě uvidí panikařit a chovat se hystericky, mohl by to hned vzdát. Bojoval jsem proti narůstajícímu strachu. Buď rozumný, pomyslel jsem si. Cítil jsem, jak se uklidňuji a dech se zpomalil; dokonce i bolest se zmírnila.

„Co se stalo? Jsi v pořádku?“

Překvapeně jsem vzhlédnul. Neslyšel jsem ho přiblížit se. Stál na vrcholu srázu a díval se na mne dolů celý popletený. Pokusil jsem se mluvit normálně, jako by se nic nestalo:

„Spadl jsem. Hrana mě neudržela.“ Odmlčel jsem se a pak jsem řekl, jak jsem to dokázal neklidněji: „Ulomil jsem si nohu.“

Jeho výraz se okamžitě změnil. V jeho obličejí jsem uviděl celou škálu výrazů. Díval jsem se přímo na něho. Nechtěl jsem o nic přijít.

„Jsi si jistý, že je zlomená?“

„Jsem.“

Zíral na mne. Pochopil, že se dívá trochu déle, než měl, a rychle se odvrátil. Nebyl však dost rychlý, abych nepostřehl výraz, který se mu mihl v obličejí, výraz, který mi okamžitě sdělil, jaké myšlenky mu proletěly hlavou. Měl pocit odtazitosti a já jsem z toho znervózněl, najednou jsem pocítil cizotu. Jeho oči byly plné myšlenek. Lítosti. Lítosti a ještě něčeho; odtazitosti od raněného zvířete, kterému nelze pomoci. Pokusil se svůj pocit ukrýt, ale já ho zaznamenal a odvrátil jsem se plný strachu a obav.

„Seslaňuji k tobě.“

Zatímco upevňoval sněhovou kotvu a hrabal v sypkém sněhu, byl ke mně zády. Jeho hlas zněl vyrovnaně a nebyl jsem si najednou jistý, jestli jsem nebyl k němu nespravedlivý. Cekal jsem, jestli řekne více, ale zůstal zticha a já uvažoval, nad čím přemýšlí. Po krátkém, ale velice nebezpečném slaňování ze špatně držící kotvy, byl rychle dole u mě.

Stál kousek ode mne a nic neříkal. Viděl jsem, jak pohlédl na moji nohu, ale nic nekomentoval. Po chvíli hledání našel balíček prášků proti bolesti a podal mi dvě pilulky. Polknul jsem je a pozoroval, jak se snaží stáhnout dolů slafiovací lano. Nechtělo se pohnout. Zařízlo se do sněhu kolem kotvy. Simon zanađával a šel k místu, kde stěnka byla nejnižší, přímo pod středem hřebene. Věděl jsem stejně jako on, že je tam nejistý prachový sníh, ale neměl jinou možnost. Podíval jsem se jinam, abych neviděl, co bylo nevyhnutelné - smrtelný pád dolů západní stěnou. Nepřímó by to zabilo také mne, jenom trochu pomaleji.

Simon neřekl, co zamýšlí, a já jsem byl příliš nervózní, než abych se zeptal. Mezi námi se najednou vytvořila nepřekonatelná překážka, přestali jsme být týmem pracujícím společně.

Joe zmizel za vyvýšeninou hřebene a postupoval rychleji než já. Byl jsem šťastný, že máme konečně strmý úsek za sebou. Věřil jsem, že to nej horší na hřebení je za námi. Neustálé pády a lezení na samém okraji západní stěny mě vyčerpávalo. Byl

jsem unavený a rád, že mohu sledovat Joeovy kroky a nemusím sám prorážet stopu.

Když jsem si všiml, že se Joe zastavil, na chvíli jsem si odpočinul. Zřejmě stál před překážkou, a tak jsem si pomyslel, že počkám, až zase bude pokračovat. Když se lano znovu pohnulo, pomalu jsem se plahočil dál.

Najednou jsem zaznamenal ostré trhnutí v laně, které se napnulo napříč svahem. Pár metrů mě to táhlo kupředu, než jsem zarazil cepíny a zapřel se v očekávání dalšího trnutí. Nic se však nestalo. Věděl jsem, že Joe spadl, ale neviděl jsem ho, a tak jsem čekal. Čekal jsem asi deset minut, než se lano na sněhu uvolnilo a já si byl jistý, že Joe už na něm nevisí. Pomalu a opatrně jsem sledoval jeho stopy, v neustálém očekávání, že se ještě něco stane. Při první známce, že je něco v nepořádku, jsem byl připravený znovu zarazit cepíny do sněhu.

Dostal jsem se na vyvýšeninu a mohl jsem se podívat dolů svahem, kde se lano ztrácelo přes hranu stupně. Pomalu jsem postupoval a uvažoval nad tím, co se asi přihodilo. Když jsem se dostal na hranu stupně, uviděl jsem pod sebou Joea. Stál na jedné noze zabořené ve sněhu a nakláněl se ke svahu s obličejem přitisknutým do sněhu. Zeptal jsem se ho, co se stalo, a on se na mě s překvapením podíval. Věděl jsem, že je zraněný, ale vážnost situace mi hned nedošla.

Velice klidně mi sdělil, že má zlomenou nohu. Vypadal zoufale a moje první myšlenka byla prostá všech emocí. Jsi odepсанý, kamaráde. Je po tobě... nemáš šanci! Myslím, že to taky věděl. Viděl jsem mu to ve tváři. Byla to zcela rozumová úvaha. Věděl jsem, kde jsme, a okamžitě jsem vzal všechno v úvahu a došel k závěru, že je to jeho konec. Nenapadlo mě, že bych mohl také zahynout. Pak jsem přijal skutečnost, že sestoupím z hory dolů sám. Nepochyboval jsem o tom.

Viděl jsem, o co se Joe ve stěně pokusil, a uvědomil jsem si, že jestliže nebudu moci slaňovat, je to i pro mne jediná možnost. Sníh nahoře na hraně zlomu byl hrozný. Odhrabal jsem co nejvíce sněhu shora a zarazil sněhovou kotvu, ale věděl jsem, že to moji váhu nemůže udržet, a tak jsem kolem odhrabal sníh a vytvořil jakýsi hřib. Když jsem skončil, přešel jsem ke hraně srázu a potáhl za lano. Drželo dobře, ale moc jsem tomu nevěřil. Napadlo mě slézt středem srázu, kde stěnka byla nejnižší,

ale pak jsem došel k závěru, že by to bylo ještě nebezpečnější. Stěnkou jsem napůl slaňoval, napůl slézal, abych lano odlehčil.

I tak jsem cítil, jak se zařezává do hříbu, vydrželo však.

Když jsem se dostal na úpatí srázu, viděl jsem, že Joeova noha je opravdu špatná a že Joe trpí. Zdálo se, že je klidný, ale měl ustrašený, vylekaný pohled. Věděl, co to raď znamená, stejně jako já. Dal jsem mu nějaké pilulky proti bolesti, ale věděl jsem, že pro takový případ nejsou dost silné. Jeho noha byla zkroucená a v koleni měla podivný tvar. Pomyslel jsem si, že zranění pod hrubou látkou kalhot musí být opravdu velmi zlé.

Nevěděl jsem, co říci. Změna naší situace byla příliš náhlá. Zjistil jsem, že slaňovací lano se zadrhlo, a bylo mi jasné, že budu muset zase nahoru, abych ho uvolnil. Svým způsobem mi to pomohlo odvést myšlenky jinam a dalo mi to čas přijmout novou situaci. Musel jsem sólo vylézt zpátky stěnkou a jedinou šanci mi dávalo místo přímo pod hřebenem. Děsil jsem se toho, co mě čekalo. Joe se snažil dostat ke mně a moc nechybělo, aby spadl. Zachytil jsem ho a pomohl mu získat znovu rovnováhu. Zůstal zticha. Odvážal se, abych mohl s lanem manipulovat. Myslím, že nemluvil, protože věděl, že kdybych ho nezachytil, spadl by do východní stěny. Pak jsem ho opustil a úplně na něho zapomněl.

Vylézt zpátky na hranu srázu byla nejnebezpečnější a nej těžší věc, které jsem se kdy odvážil. Moje noha několikrát sklouzla v prachovém sněhu do prostoru. Když jsem byl na půl cestě vzhůru, napadlo mě, že se nedostanu dolů, ale v té chvíli jsem nevěřil, že se vůbec kdy dostanu nahoru. Bylo to jako lézt po ničem. Ať jsem se dotkl Čehokoliv, jednoduše se to ulomilo. Každý krok jako by skončil tam, kde začal. Vše padalo a bortilo se dolů, do západní stěny. Přesto jsem jaksi neuvěřitelně nabíral výšku. Nevím, jak dlouho to trvalo. Připadalo mi to jako hodiny. Konečně jsem se vytáhl na svah nahoře, celý jsem se třásl a byl jsem tak vyčerpaný, že jsem zůstal ležet a snažil se uklidnit.

Podíval jsem se dolů a byl jsem překvapený, když jsem uviděl Joea, jak začal travérzovat pryč od stěnky. Chtěl si pomoci tím, že obcházel malou vyvýšeninu před ním. Pohyboval se velice pomalu, zarazil celé cepíny do sněhu až po ruce a pak dělal malé poskoky stranou. Ploužil se svahem s hlavou dolů, úplně

pohroužený ve svém soukromém boji. Pod ním jsem viděl stovky metrů otevřené stěny, která spadala na východní části ledovce. Pozoroval jsem ho zcela nezaťatě. Nemohl jsem mu pomoci a očekával jsem, že se s největší pravděpodobností zřítí dolů. Nijak mě to nevzrušovalo. Svým způsobem jsem v to doufal. Věděl jsem, že ho tady nedokáží nechat, dokud bojuje, ale jak mu pomoci, mi také nebylo jasné. Já jsem se dolů mohl dostat, ale jestli mu budu pomáhat, může se stát, že zahynu také. Neděsilo mě to. Zdálo se mi to být jenom škoda. Nemělo to smysl. Díval jsem se za ním a čekal, že se každou chvíli zřítí...

Po dlouhém odpočinku jsem se otočil a šel ke sněhové kotvě. Upravil jsem ji a znovu nacouval k hraně stěny. Modlil jsem se, aby mě to udrželo, a když jsem už byl dole, modlil jsem se opět, aby se lano zase nezaseklo. Neměl jsem v plánu znovu výstup srázem opakovat. Lano lehce sjelo dolů a já jsem se otočil napůl v očekávání, že Joea už neuvidím. Stále však ještě postupoval dál, pryč ode mne. Za celou tu dobu, co jsem vylezl nahoru a zase zpátky dolů, ušel pouhých třicet metrů. Vydal jsem se za ním.

Simon se najednou objevil vedle mne. Při výstupu stěnkou jsem ho nedokázal sledovat. Byl jsem si jistý, že spadne. Raději, pomyslel jsem si, bych se měl pokusit jít. Věděl jsem, že se nedostanu přes vyvýšeninu, a tak jsem ji začal obcházet. Neuvažoval jsem o následcích. Viděl jsem Simona bojovat v prachovém sněhu. Postup byl pomalý a únavný, ale byl jsem tak soustředěný na své pohyby, že jsem dokázal ignorovat bolest. Byla to jen jedna z nepříjemností, se kterou se bylo zapotřebí vyrovnat. Patřilo k nim i udržování rovnováhy, sněhové podmínky a postup po jedné noze. Po prvních nejistých poskocích jsem si našel soustavu pohybů a tuto soustavu jsem pak přesně opakoval. Každá soustava znamenala jeden krůček svahem a brzy jsem byl vzdálen všemu ostatnímu ve svém okolí. Nemyslel jsem na nic jiného. Jenom jednou jsem zastavil a ohlédl se po Simonovi. Zdálo se mi, že je právě na pokraji pádu, a rychle jsem se odvrátil. Pod nohama jsem uviděl nekonečné srázy východní stěny. Uvažoval jsem, zda bych přežil pád stěnou, ale dobře jsem věděl, že i přesto, že sněhový svah byl rovnoměrně skloněný a hladký, rychlost by mě zabila dříve, než

bych sjel až dolů. I tak jsem dál nad pádem dolů uvažoval, ale nevzrušovalo mě to. Necítil jsem žádný strach. Pád se mi zdál tak neodvratný a jasný. Věděl jsem, že se mu nevyhnu, dlouhodobě to však nic neměnilo na situaci.

Simon se dostal přede mne a začal mi dělat široký, udusaný chodník napříč svahem, až zmizel za oblinou výběžku. Řekl mi, že se jde podívat, jak to vypadá za rohem. Ani jeden z nás nemluvil o tom, co budeme dělat. Myslím, že jsme nevěděli co dál. A tak jsem pokračoval ve své soustavě pohybů. Chodník mi vše usnadňoval, ale i tak jsem se musel soustředit. Napadlo mě, že se oba vyhýbáme problému. Více než dvě hodiny jsme už dělali, jako by se nic nestalo. Měli jsem tichou dohodu. Získávali jsme čas. Oba dva jsme znali pravdu, byla velice jednoznačná. Byl jsem zraněný a bylo nepravděpodobné, že bych přežil. Simon se mohl dostat dolů sám. Zatímco jsem čekal, co udělá, bylo to, jako bych držel v ruce něco strašně křehkého a vzácného. Kdybych Simona požádal, aby mi pomohl, mohl bych to cosi ztratit. Mohl by mě opustit. Nemluvil jsem, ale už to nebylo ze strachu, že bych nad sebou ztratil kontrolu. Uvažoval jsem velice chladně.

Soustava pohybů vyústila v automatický rytmus. Překvapilo mě, když se Simon zeptal, jak mi to jde. Zapomněl jsem na něho a vůbec jsem netušil, jak dlouho se pohybuji; skoro jsem zapomněl, proč to dělám. Vzhlédl jsem a uviděl Simona, jak sedí na sněhu a pozoruje mě. Usmál jsem se na něho a on mi také odpověděl pokusem o úsměv, za kterým se však ukrývala úzkost. Seděl a díval se na svah, který běžel z vyvýšeniny, kterou jsme právě obešli. Za ním jsem viděl hranu hřebene.

„Vidím sedlo,“ řekl a já pocítil, jak mi příval naděje proběhl celý tělem.

„Je to čisté? Myslím tím, jestli svah dolů je hladký?“44 odpověděl jsem se snahou zakrýt své vzrušení.

„Více méně...“

Zrychlil jsem své pohyby a přitom jsem se snažil nespěchat. Najednou jsem dostal strach ze srázů kolem. Cítil jsem, jak se třesu, a uvědomil jsem si, že kdybych se cítil tak, jako teď na počátku, nikdy bych se až sem nedostal. Když jsem se přiblížil k Simonovi, zhroutil jsem se na sníh a on mi položil ruku na rameno.

„Jak to vypadá?“

„Jde to. Bolí, ale...“ Cítil jsem zbytečnost o tom mluvit. Jeho zájem mě vystrašil a nevěděl jsem, co se za ním skrývá. Snad mi chtěl jemně dát na vědomí své rozhodnutí. „To je můj konec, Simone... při této rychlosti se dolů nikdy nedostanu.“

Jestli jsem očekával odpověď, nedostal jsem ji. Říci to nahlas bylo melodramatické, ale on ignoroval nadhozenou otázku. Začal od svého úvazku odvažovat lano.

Podíval jsem se dolů na sedlo. Bylo asi dvě stě metrů pod námi a trochu vpravo. Bez uvažování jsem si začal představovat nej lepší trasu dolů. Přímý sestup by byl obtížný, protože by znamenal sestup napříč úhlem svahu. Nejlepší bylo sestupovat přímo dolů a pak vodorovně na sedlo. Traverz se zdál být kratší než úsek, který jsem překonal.

„Myslíš, že bys udržel v tomhle sněhu moji váhu?“ zeptal jsem se.

Nezůstaly nám žádné sněhové kotvy, a kdyby Simon držel moji váhu na laně, musel by to udělat ve stoje na nejistém, otevřeném svahu, bez zajištění.

„Když vyhloubíme díru, do které se posadím, měl bych tě udržet. Jestli se můj posed začne bortit, zakřičím a ty odlehčíš lano.“

„Dobře. Bude rychlejší, když mě budeš spouštět na dvou k sobě navázaných lánách.“

Simon souhlasně pokýval hlavou. Začal hned ve sněhu hloubit svůj posed, pak k sobě navázal obě lana a mě uvázal na jeden konec. Druhý konec lan byl uvázán k jeho úvazku v pase. Byli jsme teď k sobě navázání devadesátimetrovým lanem, které nám zkrátí na polovinu čas potřebný na vyhrabávání jisticích posedů a zdvojnásobí délku mého spouštění. Simon mohl kontrolovat rychlost spouštění slaňovací brzdou, která také redukovala náhlá trhnutí a eliminovala nebezpečí, že nebude moci přibrzdit lana rukama ve zmrzlých rukavicích. Problémem však byl uzel v místě napojení obou lan. Jedinou možností, jak uzel dostat přes brzdu, bylo lano ze slaňovací brzdy vypnout těsně před uzlem a pak ho znovu zapnout za ním. To bylo však možné jen v případě, že já sám se v té chvíli postavím a lano odlehčím. Poděkoval jsem svému osudu, že jsem si nezlomil obě nohy.

„Dobrá, jsi připravený? *4

Simon seděl ve hluboké díře, kterou si vyhrabal ve svahu a nohy měl pevně zapřené ve sněhu. Držel slaňovací brzdu s lanem, které bylo mezi námi napjaté.

„Připraven. Pomalu spouštěj, a když se něco začne dít, zakřič.“

„Neboj, zařvu. Kdybys mě neslyšel v okamžiku, když se ke mně dostane uzel, třikrát za lano zatahám.“

„V pořádku.“

Lehl jsem si na břicho hned pod Simonem a odstrčil jsem se, až moje váha plně zatížila lano. Nejdříve jsem se nemohl odhodlat zvednout nohy ze sněhu, protože kdyby se Šimonovo stanoviště zbortilo, oba bychom se zřítili dolů. Simon na mě kývnul a usmál se. Jeho jistota mi dodala odvahu a zvedl jsem nohy. Ihned jsem začal sjíždět dolů. Pracovalo to!

Simon popouštěl lano stejnoměrně. Já jsem ležel na sněhu a byl jsem v případě potřeby připraven okamžitě sjezd zastavit cepíny, které jsem držel v obou rukách. Občas se stoupající železa na mé pravé botě zachytávala o sníh a způsobovala tak trhnutí v mé noze. Snažil jsem se nekřičet, ale neslo to. Nechtěl jsem tím přimět Simona k zastavení.

Zastavil v překvapivě krátkém čase. Podíval jsem se po něm a zjistil, že se ode mne značně vzdálil, viděl jsem mu jenom hlavu a ramena vyčnívající z díry ve sněhu. Zakřičel něco, čemu jsem nerozuměl, ale tři silná trhnutí lanem mi vše vysvětlila. Po nekonečném traverzování vyvýšeniny jsem byl překvapený rychlostí, kterou jsem sestoupil o čtyřicet pět metrů. Byl jsem překvapený a potěšený zároveň a chtělo se mi smát. Moje nálada se v té krátké chvílce změnila ze zoufalství v divoký optimismus a představa smrti se stala opět dříve než nevyhnutelným faktem, jen vzdálenou možností. Když jsem se postavil na zdravou nohu, lano se povolilo. Velmi dobře jsem věděl, že ve chvíli, kdy Simon přepíná kvůli uzlu lano, jsme v největším nebezpečí. Kdybych upadl, ujížděl bych celou lanovou délku, než by se lano mezi námi napjalo a síla trhnutí by Simona strhla za mnou dolů. Zarazil jsem proto cepíny a zůstal stát bez pohnutí. Už jsem teď viděl sedlo vpravo pod sebou daleko blíž. Další trhnutí lanem a opět jsem si opatrně lehnul na svah a začala druhá polovina spouštění.

Zamával jsem na vzdálenou červenou a modrou tečku nade mnou a uviděl jsem Simona vstávat z posedu. Otočil se směrem ke svahu a začal sestupovat. Uvolňující se lano sjíždělo dolů kolem me. Začal jsem vyhrabávat další díru na jištění. Posed jsem vyhrabal hluboko do svahu, aby tam Simon mohl sedět celý. Zadní stěnu a podlahu jsem vytvaroval tak, aby se zvedala směrem k vnějšímu okraji. Když jsem spokojený sám se sebou skončil a podíval se znovu po Simonovi, rychle se ke mně přibližoval.

Další spouštění bylo daleko rychlejší. Vymysleli jsme si velice efektivní systém. Ale nad naším narůstajícím optimismem visel stín - počasí. Rychle se horšilo. Přes sedlo se hrnuly mraky a na východě se kupila hrozivá mračna. Síla větru se zvětšovala a nad povrchem svahu vítr hnal zvířený prachový sníh. Nad západní stěnou se tvořily sněhové víry. S narůstajícím větrem klesala teplota. Mráz jsem cítil v obličeji a začala mi mrznout brada a nos. Také prsty mi mrtvěly mrazem.

Simon ke mně sestoupil po druhém spouštění. Už jsme byli téměř na úrovni sedla, ale abychom se na něho dostali, čekal nás vodorovný traverz.

„Půjdu první a udělám chodník.“

Nečekal na odpověď a už jsem ho viděl se ode mne vzdalovat. Cítil jsem expozici a na sedlo se mi zdálo být daleko. Uvažoval jsem, zda se mám odvázat. Nechtělo se mi, i když mi logika říkala, že by mě teď lano nezachránilo. Kdybych spadl, strhl bych Simona s sebou, ale nemohl jsem se odhodlat vzdát se pocitu bezpečí, který mi lano dávalo. Podíval jsem se po Simonovi. Nevěřil jsem svým očím! Byl už na sedle a přitom nebyl ode mne dál než dvacet pět metrů. Světlo pozdního odpoledne zkreslovalo vzdálenosti.

„Tak pojď!“ Simon překřikoval vítr. „Držím lano.“

U pasu jsem cítil lehký tah. Simon odebral volné lano a zamýšlel mě jistit. Pomyslel jsem si, že by v případě mého pádu skočil na západní stranu. Byla to jediná možnost, jak mě zastavit. Poskakoval jsem stranou, a když se mi noha zachytila o svah, skoro jsem ztratil rovnováhu. Così se mi v koleni vzpříčilo a bolest mě přiměla zasténat. Bolest povolila a já jsem si začal nadávat, že se pořádně nesoustředím. Pak jsem se znovu zcela ponořil do soustavy pohybů, nutných k bočním poskokům, které jsem dělal už předtím. Když se mi nedařilo nohu

zhoupnout do nové polohy, sehnul jsem se a rukou jsem si pomohl. Pak jsem se zase vrátil k soustavě pohybů na chodníku, který Simon vyšlapal. Noha se stala neovladatelným, těžkým a nepotřebným břemenem. Když se mi dostala do cesty nebo mě zabořila, chytil jsem ji a posunul stranou, jakoby šlo o židli, kterou táhnu s sebou.

Sedlo bylo otevřené a větrné, ale poprvé jsme zase mohli vidět západní stranu hory. Přímo pod námi byl ledovec, po kterém jsme stoupali před pěti dny. Stáčet se k morénám a trhlinám, které vedly k základnímu táboru skoro tisíc metrů pod námi. Vezme nám to mnoho dlouhých spouštění, ale bylo to pořád dolů a už jsme se zbavili pocitu beznaděje, který nás přepadl dříve pod ledovým srázem. Dosažení sedla bylo důležitým momentem. Kdyby mezi srázem a sedlem byl nějaký strmý úsek, nikdy bychom se nedokázali dostat tak daleko.

„Kolik je hodin?“ zeptal se Simon.

„Čtyři pryč. Nemáme moc času, co?“

Viděl jsem, jak zvažuje možnosti. Svah pod sedlem se ztrácel pod zvřeným sněhem a hromadění mraků bylo téměř úplné. Ve větru bylo těžko poznat, jestli už začalo sněžit. Neseděli jsme na sedle dlouho a přesto už jsem byl ztuhlý mrazem. Chtěl jsem pokračovat dolů, ale záleželo na Šimonově rozhodnutí. Čekal jsem, až si vše ujasní.

„Myslím, že bychom měli pokračovat,“ řekl nakonec. „Jsi v pořádku?“

„Jsem. Pojd'me, už tady mrznu.“

„Já taky. Už zase necítím ruce.“

„Jestli chceš, můžeme udělat záhrab.“

„Ne. Nedostaneme se na ledovec za světla, ale je to rovnou dolů. Bude lepší, když sestoupíme.“

„Dobře. To počasí se mí nelíbí.“

„Taky mi dělá starosti. Jdeme na to. Začnu tě spouštět odtud. Měli bychom sestupovat dál vpravo, ale myslím, že bys přejít dál napříč svahem nesvedl. Budeme to muset zkusit rovnou dolů.“

Sklouznul jsem z hřebínku sedla dolů do západní stěny. Simon stál trochu vzadu, vzepřený proti mé váze. Přese mne sjela první z mnoha prachových lavin a táhla mě dolů. Ujížděl jsem rychleji a zavolal jsem na Simona, aby zpomalil, ale už mě neslyšel.

6

Jediná možnost

V horečném spěchu jsem vyhrabal další posed. Spouštění prvních devadesáti metrů mě naplnilo obavami. Sestupovat šikmo doprava bylo nemožné. Zemská přitažlivost ze mne udělala mrtvé závaží a žádné snažení a hrabání cepíny ve sněhu nemohlo zabránit sestupu přímo dolů.

Podmínky ve stěně byly zcela jiné než na svahu nad sedlem. Simon mě nechal sjíždět rychleji, než jsem počítal, a i přes mé výkřiky strachu a bolesti v tempu pokračoval. Po patnácti metrech jsem zastavil a křičel na něho, ale zrychlující se vítr a neustálé prachové laviny znemožnily jakoukoli domluvu. Začal jsem se proto soustředit na to, abych udržel zraněnou nohu nad úrovní sněhu. Byl to však nemožný úkol. I přesto, že jsem sjížděl vleže na zdravé noze, stoupací železa na pravé botě se zachytávala o sníh, protože jsem se bořil svou váhou do sněhu. Každé zachycení znamenalo palčivou bolest v koleni. Sténal jsem a naříkal, nadával jsem sněhu i zimě a ze všeho nejvíce Simonovi. V době, kdy Simon manipuloval s uzlem, jsem stál na levé noze a opíral se o cepíny zaražené do svahu a snažil se zapomenout na bolest. Ustupovala pomalu a zanechala po sobě nepříjemný, tupý tlak a pocit vyčerpání.

Znamení lanem přišlo opět příliš brzy, a tak jsem se odevzdane spustil na svah a pokračoval ve spouštění. Sjížděl jsem tak dlouho, že jsem to už nemohl déle vydržet, ale ani pak jsem nemohl udělat nic pro to, abych své utrpení ukončil. Kletby, ani volání na Simona, aby zastavil, nevedly k ničemu; musel jsem něčemu přisoudit vinu, a tak jsem nadával na jeho charakter. Doufal jsem, že už musí přijít konec lana, že se každým okamžikem zastavím, ale lano jakoby se prodloužilo na dvojnásobek.

Svah tady byl daleko příkřejší než nad sedlem. Byl dost strmý, aby mě vylekal, a pomyslel jsem si, že Simon asi příliš kontroly nad spouštěním nemá. Nedokázal jsem odehnat představu bortícího se posedu a žil jsem v neustálém napětí. Čekal jsem každou chvíli náhlé zrychlení, které by mi sdělilo, že Simon byl stržen ze stanoviště dolů a že umíráme. Naštěstí se tak nestalo.

Hrozný sjezd skončil a já tiše visel ve vzduchu. Ucítil jsem tři slabá trhnutí lanem. Postavil jsem se na jednu nohu a přemáhal vlnu nevolnosti a bolesti. Poděkoval jsem ledovému náporu větru do obličej. V hlavě se mi rozjasnilo a čekal jsem, až pomine oheň v koleni. Když se bota několikrát zachytila o sněh, ucítil jsem v něm pohyb vytočení do strany. Tento pohyb byl vždy nenormální. Pokaždé, když se noha vracela do původní polohy, jsem ucítil vystřelující bolest a nepříjemné praskání, jak se části kloubu třely o sebe. Ještě jsem neprestal vzlykat bolestí, a už tady bylo nové zachycení botou. Ke konci se už noha nekontrolovatelně zachytávala a otřásala. Zkoušel jsem třes zastavit, ale čím více jsem se snažil, tím více se třásla. Přitlačil jsem obličej do sněhu, zatnul zuby a čekal. Konečně bolest povolila.

Simon už začal sestupovat a volné lano klouzalo kolem mne. Podíval jsem se nahoru, ale nic jsem neviděl. Mrak sněhu zakryl výhled. Sněhu ve vzduchu přibývalo a to znamenalo, že začalo silně sněžit. Pohled dolů byl stejně omezený.

Začal jsem vyhrabávat nové stanoviště pro Simona. Práce mě zahřívala a odváděla pozornost od mého kolena. Když jsem se znovu podíval nahoru, viděl jsem, jak Simon rychle sestupuje.

„Pří tomto tempu můžeme být v devět dole,“ prohlásil s nadšením.

„To doufám,“ a víc jsem neřekl. Nemělo smysl vykládat, jak se cítím.

„Prima, jdeme na to.“⁴ Posadil se do díry a připravil lana pro další spouštění.

„Ty se tu neflákáš, co?“

„Není na co čekat. Jedem!“

Stále se ještě usmíval a jeho sebedůvěra byla nakažlivá. Kdo tvrdí, že jeden lezec nedokáže zachránit druhého, pomyslel jsem si. Přešli jsme z lezení do záchranné akce a naše partner-

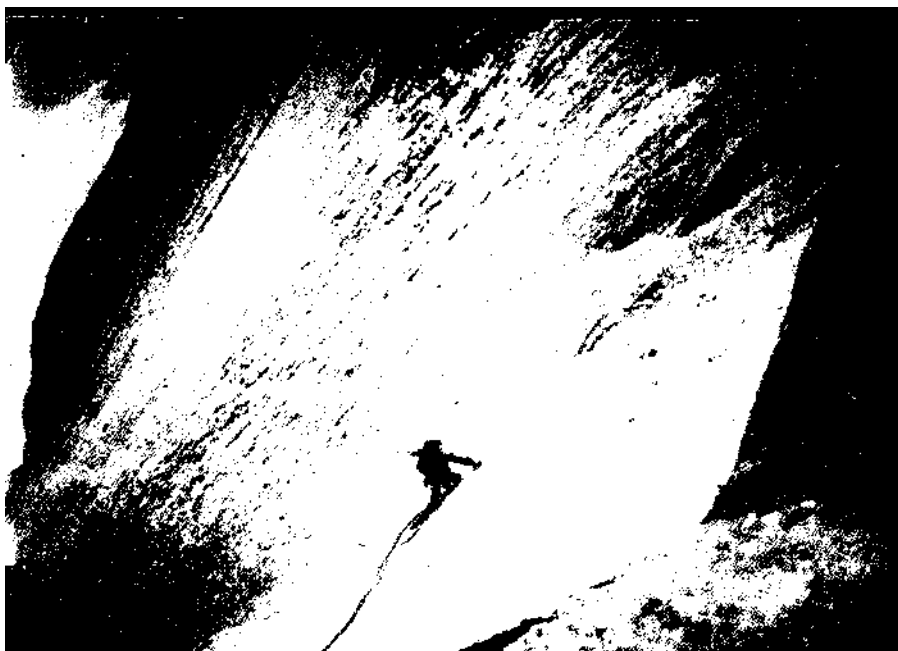
ství pracovalo stejně dobře, jako předtím. Nezůstali jsme třet na faktu nehody. Zpočátku tady byla nejistota, ale jakmile jsme začali jednat pozitivně, vše se začalo dařit.

„Dobrá, když budeš připravený, můžeme,“ řekl jsem a znovu jsem si lehl na bok. „Zpomal tentokrát trochu. Jinak mi tu nohu urazíš.“

Zdálo se však, že mě neslyšel, protože jsem sjížděl ještě rychleji než předtím, a mučivá bolest se vrátila v plné síle. Můj optimismus zmizel. Myslel jsem pouze na to, abych vydržel další etapu. Trvala věčnost, a když přišla chvilka odpočinku, byla příliš krátká, a ještě než největší bolest pominula, už jsem zase ujížděl dolů.

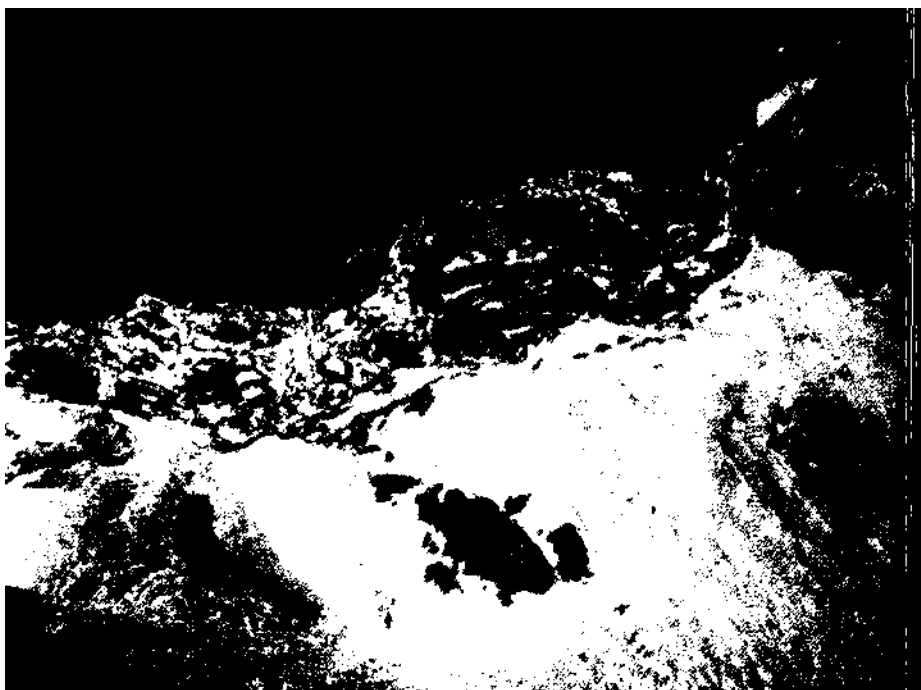
Rukama jsem se vzepřel proti svahu, v marné snaze zvednout nohu ze sněhu. Cepíny, které visely na smyčkách navlečených na mých zápěstích, se mi začaly plést pod rukama. Ruce mi začaly omrzat. Noha se znovu zachytila. Nemohl jsem proti tomu nic dělat. Svaly vypověděly službu a přesto, že jsem se snažil znovu a znovu nohu zvednout ze sněhu, změnila se v kus těžké, neživé hmoty. Zatnul jsem stehenní svaly, ale nic se nestalo. Noha přestala být součástí mého těla. Neposlouchala žádné moje příkazy a bez užitku mi překážela. Zachytila se znovu a znovu, zkroutila se, odskočila a působila mi všechnu možnou bolest, až jsem se úplně přestal snažit a nechal jsem ji volně ležet na sněhu a jenom jsem naříkal. Spouštění pokračovalo. Aniž jsem si to uvědomil, byl jsem u konce své vůle, oddal jsem se bolesti. Cítil jsem ji všude v koleni, vystřelovala stehnem, až svou prudkostí zachvátila veškeré mé myšlení. Každým okamžikem jsem bolest cítil více a více, vyžadovala si moji pozornost, stala se jakousi novou bytostí ve mně a podávala mi o sobě jasnou zprávu - „Jsem zraněná. Jsem zničená. Nechejte mě na pokoji!“

Najednou pohyb ustal. Ucítil jsem tři trhnutí lanem. Postavil jsem se, ale nekontrolované jsem se otfásl. Chtěl jsem chytit cepín a začít vyhrabávat díru pro další stanoviště, ale nemohl jsem udržet násadu. Když se mi podařilo cepín chytit, houpal se mi v rukavici ze strany na stranu. Zkusil jsem to s kladivocepínem, ale dopadl jsem stejně. Potáhl jsem za pravou rukavici, ale nedokázal jsem ji uchopit dost pevně, abych šiji mohl stáhnout. Nakonec se mi to podařilo za pomoci zubů. Modré termální



10 Joe stoupá první den výstupu ledovým polem.

- 11 Joe v ledopádu, vteřiny před pádem kamenů ze stěny nad ním. Je vidět i kusy ledu padající z vrcholové převěže 650 metrů nad námi.





vložky, které zůstaly na ruce, byly pokryté vrstvičkou ledu. I přes rukavice jsem viděl, jak mám ztuhlé prsty. Pohyboval jsem s nimi jen ztěžka, jen se všemi najednou a nedokázal jsem sevřít ruce v pěst.

Prachový sníh, který sjížděl shora ze stěny, mi zcela vyplnil svrchní rukavice, které se mi houpaly na zápěstích, zatímco jsem si ohříval ruce v podpaždí pod bundou. Divoká bolest, kterou vyvolalo nové rozproudění krve, potlačila dokonce i tupou, palčivou bolest v noze. Když bolest polevila, vyprázdnil jsem svrchní rukavici, navlékl ji na ruku a celý proces opakoval s druhou rukou.

Simon ke mně sestoupil dřív, než jsem měl půlku stanoviště vyhrabanou. Cekal tiše, s hlavou skloněnou. Když jsem se na něho podíval, viděl jsem, že má obě ruce v podpaždí.

„Moje ruce na tom byly opravdu zle. Už jsem myslel, že jsou omrzlé,“ řekl jsem.

„Je to tím spouštěním. Pořádně při něm promrznu. Prostředníčky si už nedokážu zahřát, úplně mi zmrtvěly.“

Jak přemáhal návaly horké bolesti, měl oči zavřené a nevšímal si většího přívalu prachového sněhu, který na něho sjel shora. Sníh zčásti zaplnil díru, kterou jsem vyhrabával. Odhrnul jsem sníh předloktím.

„Pojďme. Je to čím dál tím horší. Musíme si pospíšet.“

Lehnul jsem si k jeho nohám, a když se lano napjalo, přenesl jsem svou váhu z nohou na lano a připravil se na další sjezd. Spouštěl mě velice rychle a já křičel bolestí, jak se noha zachytávala o sníh. Při prvních výkřicích jsem se díval na Simona, ale s ním to ani nepohlo a klidně ve spouštění pokračoval. Na sympatie nebyl čas.

Před koncem čtvrtého spouštění se můj stav zhoršil. Třes v noze pokračoval a nedal se zastavit. Bolest se dostala do stádia, kterou už nemohla překročit. Nezáleželo ani na tom, zda se noha někde zachytila nebo ne. Bylo zvláštní, že se bolest stala snesitelnější v okamžiku, kdy jsem se přestal starat o to, zda se zachytí nebo ne. Na pocit stálé bolesti jsem si už dokázal zvyknout, ale ruce byly na tom daleko hůř. Zahříval jsem je na

konci každé etapy, ale pokaždé s menším úspěchem. Šimonovy ruce byly ještě horší než moje.

Bouře se stupňovala a sníh shora neustále sjížděl stěnou a hrozil, že mě při vyhrabávání stanovišť strhne dolů. Vítr šlehal do obličje a vmetal sníh na místa odkryté kůže. Snažil se dostat každou skulinou pod oblečení. Byl jsem blízko celkovému vyčerpání.

Jak spouštění pokračovala, rezignoval jsem. Účel spouštění mi už dávno unikal. Nedokázal jsem myslet na nic víc, než jak to všechno vydržet. Simon při setkáních neřekl nic, jeho výraz se ustálil a ztvrdnul. Soustředili jsme se plně na naši bitvu. Pro mě to byl boj s bolestí, pro Simona fyzický boj dostat mě bez odpočinku dolů, téměř tisíc výškových metrů.

Zauvažoval jsem, kolikrát ho napadlo, že se stanoviště může každým okamžikem zborit. Já jsem se už o takové věci nestaral, ale Simon po celou dobu věděl, že když se pro to rozhodne, může bezpečně sestoupit sám. Začal jsem mu být za všechno vděčný, ale pak jsem tyto úvahy zase rychle odehnal. Zdůrazňovaly pouze moji závislost na něm.

Zatímco Simon sestupoval, vyhrabal jsem páté stanoviště. Daleko jsem se nedostal. Když jsem odhrnul vrchní vrstvu sněhu, narazil jsem na vodní led. Stál jsem na levé noze, ale ne dost pevně. Přesunul jsem váhu na přední hroty stoupacích želez, do nebezpečné pozice, ve které jsem cítil, jak mi lýtkové svaly vibrují námahou a znovu jsem pocítil strach. Mohli jsme se oba zřítit dolů. Aby bylo všechno ještě horší, snaha zůstat bez pohnutí stát ve mně vyvolala nevolnost a závrať. Ze strachu, že bych mohl omdlít, jsem třepal hlavou a tiskl obličej do sněhu. Zdálo se mi, že by bylo hloupé zahynout teď, když toho máme tolik za sebou.

Doba, než mě napadlo zavrtat ledovcovou skobu, mohla být měřítkem, jak jsem byl promrzlý. Vítr a neustálé laviny prachového sněhu úplně zastřely mé myšlení a způsobily ztuhnutí těla. Dokonce i poté, co mě myšlenka konečně napadla, mi trvalo delší dobu, než jsem se probral z letargie a přešel k činnosti, která se sama o sobě stala značným výkonem. Mé chování mě pohoršilo. Slyšel jsem o lidech, kteří se pomalu poddali chladu, aniž by si to uvědomili, začali reagovat líně a bez přemýšlení. Když jsem se zapnul do skoby, začal jsem se zahřívát a snažil

se probrat. Procvičoval jsem všechny části těla, bouchal jsem se do paží, silně si třel obličej a potřásal hlavou. Postupně jsem se zahřál a cítil, jak otupělost mizí.

Simon si všiml ledovcové skoby. Byl to jediný led, který jsme dosud ve stěně našli, a tak se na mě otočil s otázkou.

„Pod námi musí něco být. Strmý úsek nebo něco podobného," odpověděl jsem.

„Hm, nic dole nevidím." Vykláněl se ze skoby a hleděl pozorně dolů. „Pod námi to není příkřejší, nevím, proč tady ten led je."

Podíval jsem se také dolů, ale viděl jsem jenom sních sjíždějící dolů se svahu. Obloha byla plná sněhu. Buďto sněžilo nebo to byl sníh zvržený větrem. Výsledek obojího byl stejný - bílo všude okolo nás.

„Není dobré mě spouštět, když nevíme, co je pod námi," řekl jsem. „Může tam být cokoliv... skalní práh, ledopád, cokoliv."

„Já vím, ale nemohu si vzpomenout, že bych ze Seria Nořte viděl něco většího. Iy ano?"

„Ne, možná trochu skal, ale nic jiného. Co kdybys seslaňoval dolů a dal mi znamení, jestli tě mám následovat. Myslím, že dokáži slaňovat sám."

„Dobrá, nemáme jinou možnost. Zatluču ještě jednu skobu."

Zatloukl do tvrdého vodního ledu skobu a zapnul do ní dvojité lano. Odvázal jsem se z lana, ale zůstal jsem v bezpečí, zapnutý do vlastní skoby. Když se Simon dostane na konec lana, zajistí se a dá mi signál, abych ho následoval. Když byl pode mnou, zakřičel jsem:

„Nechej na konci lan uzel. Kdybych omdlel, nerad bych na konci sjel do prázdna."

Zamával na mě, že rozumí, a sjel dolů do mraků sněhu. Brzy se mi ztratil z dohledu a zůstal jsem sám. Snažil jsem se neuvažovat o možnosti, že by se mu mohlo něco stát. Tiše jsem stál na jedné noze a hleděl do bláznivě zvrženého sněhu okolo. Slyšel jsem jenom zvuk, jak po mé bundě klouzal sníh a občasné náporů větru. Bylo to nepříjemné místo pro samotu. Vzpomněl jsem si na Yerupaju koupající se ve slunci, kterou jsem viděl skrz okno sněhové jeskyně - bylo to dnes ráno! Bože! Zdálo se to být tak dávno. Dnes ráno... sestoupili jsme hřebenem přes trhliny a pak ten ledový sráz. Tak dávno... a tolik se změnilo.

Znovu jsem se otřásl chladem a cítil, jak mnou už zase pomalu prostupuje mráz.

Znovu jsem začal s cvičením na zahřátí. Plácal jsem se, třel, odháněl protivníka pryč. Pak jsem ucítil silné trhnutí lanem. Uchopil jsem ho a znovu ucítil trhnutí. Připevnil jsem tedy na něj svou slaňovací brzdu a vytloukl skobu, na které jsem visel. Opatrně jsem přenesl váhu do lana a pozoroval skobu, ze které jsem slaňoval, zda se nehýbe. Lana projížděla brzdou a já slaňoval dolů, za Simonem.

Po šesti metrech se svah začal svažovat kolmo dolů. Zastavil jsem a podíval se pod sebe. Bylo vidět, že se úhel zase asi po pěti metrech zmírňuje. Dále bylo vidět jenom zvířený sníh. Když jsem slaňoval podél stupně, viděl jsem, že je tvořený vrstvami ledu nalepenými na skalním podkladu. Stupeň se svažoval v krátkých stěnkách a strmých ledových kaskádách mezi nimi. Jednou nebo dvakrát jsem bolestivě narazil do skály, ale celkově jsem zjistil, že slaňování je pro mě lehčí a příjemnější než spouštění. Zvláště kolmé úseky byly bezbolestné, protože jsem se mohl vytočit a nechat zraněnou nohu volně viset do prostoru. I v kaskádách se mi dokonce podařilo nohou ani jedenkrát nezachytit.

Pozorně jsem se na slaňování soustředil, když mě z mých myšlenek vyrušil Šimonův hlas. Podíval jsem se dolů a uviděl ho, jak se s úsměvem vyklání z ledovcové skoby:

„Je tu ještě jeden strmý úsek. Viděl jsem pod ním sněhový svah, takže nemůže být dlouhý.“

Za hovoru se po mně natáhl a zachytil mě v pase. Přitáhl mě k sobě. Když jsem byl vedle něho, pozorně, až skoro jemně mě vytočil tak, abych byl obličejem od svahu. Zapnul mě do druhé skoby, kterou zavrtal vedle té, ze které sám visel, a natočil mě tak, abych se zdravou nohou mohl postavit do stupu, který pro mě vysekal v ledu. Uvědomil jsem si, že po celou dobu věděl o bolesti, kterou mi při spouštění působil. To, co dělal teď, bylo tichým ujištěním, že je vše v pořádku. Říkal mi tím, že není bezcitný, neměl pouze na vybranou.

„Už to nemáme daleko. Možná, že po tomhle slaňování ještě čtyři spouštění/4

Věděl jsem, že je to odhad. Snažil se mě povzbudit a byl jsem mu za to vděčný. Na chvíli jsme si na tomto větrném sta-

noviští dovolili projev blízkého přátelství. Bylo to jako ze špatného válečného filmu - „Jsme tady v tom až po uši, ale společným úsilím to překonáme...“ Bylo to však i skutečné a pravdivé, cosi pevného v této nejisté situaci. Položil jsem Simonovi ruku kolem ramen a usmál se na něho. Za jeho úsměvem jsem však viděl pravdu o naší situaci. Zkusil hodně a vypadal vyčerpaně. Jeho mrazem poznamenaný obličej nesl známky napětí, kterým prošel, a jeho oči se nesmály. Byly v nich obavy a úzkost a já to všechno viděl, i přes jeho povzbudivá slova. Budoucnost byla velmi nejistá.

„Jsem v pořádku,“ řekl jsem. „Bolest teď není tak velká. Jak to vypadá s tvýma rukama?“

„Špatně a horší se to.“ Usmál se a já pocítil část viny. Já jsem už zaplatil, ale Simon teď zaplatí za mě.

„Seslaňuji dolů a udělám stanoviště/4

Odskočil od svahu a lehce sjel dolů do mraků zvrženého sněhu.

Brzy jsem se k němu připojil u velkého posezu, který si vyhrabal. Opět jsme pokračovali se spouštěním z neexistujících stanovišť. Podíval jsem se na hodinky. Neviděl jsem na ně a byl jsem překvapený, jak se setmělo. Když jsem číselník osvětlil, zjistil jsem, že je půl osmé. Už bylo déle než hodinu tma a já si toho ani nevším! Uvědomil jsem si, jak málo jsem měl na práci. Vyhrabávání stanovišť a odvádění myšlenek od nepohodlí spouštění, které světlo nevyžadovalo.

Dobrý pocit ze slaňování mi zůstal po celou další etapu spouštění. Jak spouštění pokračovalo, musel jsem odhánět pokušení se smát. Pociťoval jsem dětské nadšení. Představa sestupu na ledovec a vyhrabávání sněhové jeskyně byla neodbytná. Podobné představy mi zaplňovaly mysl stejně jako vidina horkého jídla u táboráku po dlouhém, studeném dni stráveném v horách. Snažil jsem se toho zbavit, obával jsem se, že je to nejkratší cesta ke katastrofě. Co si přeješ, nikdy nedostaneš, říkal jsem si, ale nepomáhalo to. Spouštění se zrychlilo a usnadnilo. Bolest byla stále přítomná, ale nebyla v popředí dění; dokázal jsem přemýšlet jenom o sestupu dolů.

Systém spouštění se nám stal druhou přirozeností, jako bychom ho roky trénovali. Jak jsme sestupovali ztracení v bouři, náš optimismus narůstal každým metrem směrem dolů.

Šimonův úsměv byl při každém setkání jistější a jeho oči ve světle mojí čelní svítilny mluvily za něho. Převzali jsme kontrolu nad situací, už to nebyl zoufalý boj o přežití, ani bezhlavý útěk. Věděli jsme, že kontrolované a organizovaně sestupujeme.

Nahrbil jsem se proti přívalu sjíždějícího sněhu, kterého bylo více než obvykle a počkal, až ustal. Když jsem se znovu pohнул, sníh, nahromaděný mezi mým tělem a svahem, mi sjel mezi nohama a musel jsem ho vymést z posedu, který jsem předtím pro Simona vyhrabal. Nezdálo se, že by se počasí chtělo zlepšit, ale naštěstí se ani nezhoršovalo. Nahoře nade mnou se objevil Simon. Světlo jeho svítilny se žlutě odráželo od sněhových mraků. Díval jsem se přímo na něho, aby ho světlo mé svítilny navádělo dolů. Dostal se ke mně v okamžiku, kdy se přes nás přehnala další lavina sněhu. Oba jsme se přikrčili. „Zatraceně! Ta předchozí mě skoro strhla dolů.“

„Začínají být větší. Asi proto, že se dostáváme k úpatí stěny. Sníh se cestou dolů nahromadí.“

„Přemýšlím, že bych se odvázal. Alespoň tě nestrhnou, jestli dostanu plný zásah,“ zasmál jsem se. Kdyby spadl on a nechal mi lano, nemohl bych sám stejně nic dělat.

„Klidně zůstaň navázaný, stejně bych spadl. Tak na to alespoň nebudu myslet... a budu se moci vymluvit na tebe!“

Nezasmál se. Skoro už zapomněl na mé zranění a já mu ho teď připomněl. Usadil se do posedu a připravil lana k dalšímu spouštění.

„Počítám, že zbývají ještě maximálně dvě spouštění, toto bude osmé, plus dvě délky slaňování, to znamená, že jsme sestoupili více než osm set metrů. Nemůže to být více než tisíc, takže tohle by mohlo být klidně poslední.“

Souhlasně jsem pokýval hlavou a Simon se na mě povzbudivě usmál právě v okamžiku, kdy jsem začal sjíždět po svahu a ztratil se ve sněhové bouři. Vzal jsem to jako dobré znamení, že se blížíme k ledovci. Najednou, v okamžiku, kdy mi Simon zmizel z dohledu, se však svah stal náhle strmějším. Sjížděl jsem rychleji a častěji zachytával o sníh zraněnou nohou. Bolest a nepohodlí rychle zahnały úvahy o svahu. Marně jsem se snažil držet nohu nad sněhem a nakonec jsem opět rezignoval.

Tah na mém úvazku se spolu s rychlostí zvětšoval. Snažil

jsem se přibrzdit pažemi, ale nepomáhalo to. Přetočil jsem se a pohlédl nahoru do temnoty. Ve světle svítilny jsem viděl padat sníh. Zakřičel jsem na Simona, aby zpomalil, ale rychlost se dále zvětšovala. Začalo mi silně bušit srdce. Ztratil Simon kontrolu nad spouštěním? Znovu jsem zkusil brzdit. Bez výsledku. Pokusil jsem se odehnat narůstající paniku a klidně uvažovat - ne, kontrolu neztratil. Sjíždím rychle, ale plynule. Spěchá... to je vše. Byl jsem si jistý, že mám pravdu, ale stále se mi tu ještě něco nelíbilo.

Byl to ten svah. Jasně! Mělo mě to napadnout dříve. Svah teď byl daleko příkřejší a to mohlo znamenat pouze jedno - blížil jsem se k dalšímu stupni.

Vyrazil jsem varovný výkřik, ale Simon mě nemohl slyšet. Znovu jsem zakřičel, jak jsem dokázal nejvíce, ale slova se ztratila v mracích sněhu. Neslyšel by mě ani na pět metrů. Zauvažoval jsem, jak daleko jsem od uzlu v polovině lan. Třicet metrů? Patnáct? Nevěděl jsem. Každé spouštění bylo nekonečné. Sjížděl jsem ve vířícím sněhu bez ponětí o čase a snažil jsem se jenom vydržet.

Tušil jsem blížící se nebezpečí. AZM.se/jsem zastavit. Uvědomil jsem si, že mě Simon nemůže slyšet a musím tedy zastavit sám. Když ucítí, že lano není zatížené, pochopí, že zde musí být nějaký vážný důvod. Uchopil jsem cepín a pokusil se zastavit. Silně jsem nalehnul na lopatku cepínu, až se celá zabořila do sněhu, ale nezabrala. Sníh byl příliš sypký. Zabořil jsem do sněhu levou botu, ale i ta sněhem jenom projela.

Pak mi najednou nohy visely ve volném prostoru. Měl jsem čas akorát vykřiknout. Pokusil jsem se ještě zachytit, ale celé mé tělo sklouzlo přes hranu. Spadl jsem do lana, převrátil se dozadu a začal se otáčet kolem lana upevněného v pase. Lano běželo nahoru přes ledovou hranu a já si uvědomil, že nadále klesám. Pak jsem chvíli nic neviděl, protože přese mne spadla další velká lavina prachového sněhu.

Když se sníh rozptýlil, uvědomil jsem si, že jsem se zastavil. Simonovi se podařilo zabrzdit lano zatížené mojí plnou váhou. Byl jsem zmatený. Nechápal jsem, co se stalo, kromě toho, že volně visím v prostoru. Uchopil jsem lano a vytáhl se do sedící polohy. Otáčení pokračovalo, ale zpomalilo se. Při každém otočení jsem uviděl, asi dva metry od sebe, ledovou stěnu. Laviny

sjíždějícího sněhu ustaly. Sledoval jsem linii lana paprsky svítily, až jsem uviděl hranu, ze které jsem sjel. Byla asi čtyři a půl metru nade mnou. Stěna byla převislá a z čistého ledu. Lano popojelo pár centimetrů a zastavilo se. Přes hranu sjela další lavina a vítr zvířil sněh kolem mne. Přikrčil jsem se.

Při pohledu dolů mezi nohy jsem viděl stěnu klesat a odklánět se ode mne. Byla po celé délce převislá. Hleděl jsem dolů a snažil se odhadnout výšku stěny. Zdálo se mi, že vidím sněhem pokryté úpatí s temným obrysem trhliny přímo pode mnou. Vířící sněh mi zastíral výhled. Znovu jsem se podíval na hranu nade mnou. Simon rozhodně neměl šanci mě vytáhnout nahoru. Bylo by to extrémně těžké z pevného stanoviště, a pokusit se o to z jeho nejistého posedu, by bylo sebevraždou. Zakřičel jsem do tmy nad sebou a uslyšel jsem shora nesrozumitelnou odpověď. Nebyl jsem si jistý, zda šlo o Šimonův hlas nebo o ozvěnu mého vlastního výkřiku.

Tiše jsem čekal. Přidržoval jsem se lana pažemi, abych zůstal ve vzpřímené poloze a pociťoval jsem šok z pohledu dolů. Postupně s narůstajícím strachem jsem si začal uvědomovat, co vidím. Byl jsem nepříjemně vysoko nad trhlinou u úpatí stěny. Když jsem si ujasnil své postavení, sevřel se mi strachem žaludek. Pode mnou bylo nejméně třicet metrů prázdnoty! Zíral jsem dolů a doufal, že se mýlím. Uvědomil jsem si však, že můj odhad byl spíše optimistický. Chvíli jsem se nemohl pohnout a hlavou se mi hnaly hrozné myšlenky. Snažil jsem si ujasnit, nakolik se má situace změnila. Pak jsem si uvědomil jednu důležitou skutečnost.

Otočil jsem se v laně a podíval jsem se na stěnu. Byla ode mne dva metry. Nedosáhl jsem na ni cepínem ani v napřáženém paži. Pokusil jsem se rozhoupat, ale skončil jsem v beznadějném otáčení. Pochopil jsem, že musím po laně nahoru, a to rychle; Simon nevěděl, co se stalo. Předchozí stupně byly příkré stěny. Neměl důvod předpokládat, že tentokrát jde o něco jiného. Znamená to, že může pokračovat ve spouštění. Ó, Bože, daleko dřív, než se dostanu dolů, se mu lano vzpříčí uzlem v brzďě!

Na stěnu jsem nemohl dosáhnout a rychle jsem si uvědomil, že by mi to stejně nepomohlo. Nedokázal bych s jednou nohou vylézt pět metrů převislého ledu. Sáhnul jsem k pasu pro dvě

smyčky, které jsem si tam upevnil. Našel jsem je, ale nedokázal jsem je ve svrchních rukavicích uchopit. Strhl jsem rukavice pomocí zubů a sáhl znovu po smyčkách. Jednu jsem si přetáhl přes zápěstí a druhou držel v zubech. Jak jsem sahal po smyčkách, musel jsem pustit lano. Okamžitě jsem se překotil nazad a zůstal viset v pase. Batoh mě táhnul dolů a visel jsem v oblouku, hlavou a nohama níž než v pase. Chvilí jsem zápasil, až se mi podařilo vyhoupnout se, znovu uchopit lano a přitáhnout se do sedící polohy.

Ohnul jsem paži okolo lana, abych se udržel vsedě a pravou rukou jsem si vzal smyčku ze zubů. Pokoušel jsem se otočit tenkou šňůrku kolem lana, ale měl jsem příliš ztuhlé prsty. Potřeboval jsem udělat okolo lana Prussíkův uzel, abych se mohl do zatížené smyčky zavěsit. Snaha zůstat zpřímá mě vysilovala. Konečně se mi podařilo za pomoci rukou a zubů smyčku kolem lana obtočit. Zkusil jsem celý úkon zopakovat, ale potřeboval jsem smyčku obtočit alespoň třikrát, aby mě udržela. Než se mi to podařilo, téměř jsem vzteky brečel. Trvalo mi to nejméně patnáct minut. Vítr mnou pomalu otáčel a oslepoval mě sněhem nekonečných prachových lavin. Zapnul jsem karabinu do Prussíku a upevnil ji u pasu.

Posunul jsem smyčku po laně, jak nejvýše jsem dosáhl, a zatížil ji. Uzel se zatáhl, sjel o pár centimetrů, ale pak mě udržel. Pustil jsem se lana a zaklonil se. Zůstal jsem vsedě. Potřeboval jsem připevnit k lanu druhou smyčku, ale tentokrát jsem už k tomu mohl použít obě ruce.

Teprve když jsem se snažil druhou smyčku stáhnout z levého zápěstí, uvědomil jsem si, jak jsou mé ruce neužitečné. Obě byly ztuhlé mrazem. Dokázal jsem hýbat prsty pravé ruky, ale na levé, se kterou jsem předtím nic nedělal a jen se držel lana, byly prsty úplně nehybné. Stiskl jsem je k sobě a ohnul k dlani. Udeřil jsem do nich, ohnul je, znovu udeřil, ale nepocítil jsem žádné horké záchvěvy. Jakási pohyblivost a cit se mi vrátila, ale bylo to minimální.

Vzal jsem smyčku ze svého zápěstí a podržel ji u lana. Při prvním pokusu otočit ji okolo lana mi vyklouzla. Spadla na uzel lana na úvazku, ale stačil jsem ji zachytit dříve, než ji odvál vítr. Pak, když jsem ji zdvihl k lanu podruhé, mi znovu vyjela z ruky. Podařilo se mi ji chytit na pravém předloktí, ale

nedokázal jsem ji zdvihnout. Prsty ji odmítaly uchopit, a když jsem ji posunoval po předloktí, opět mi spadla. Tentokrát jsem ji viděl, jak mizí pode mnou. Od této chvíle jsem věděl, že nemám šanci vystoupat nahoru po laně. Bylo by to těžké se dvěma smyčkami, ale teď, s nemohoucíma rukama, to bylo nemožné. Uvolnil jsem se v laně a začal nadávat.

Alespoň jsem se teď nemusel přidržovat lana. Byla to útěcha, i když jsem věděl, že jsem nedosáhl ničeho jiného. Lano od mého úvazku bylo napnuté jako struna. Smyčka, kterou jsem na lano upevnil, držela asi metr nad úvazkem. Vypnul jsem ji z úvazku a protáhl ji pod popruhy batohu, takže je přitáhla k sobě. Připevnil jsem ji poslední karabinou a vykloněním dozadu jsem ji vyzkoušel. Bylo to dobré. Smyčka teď přitahovala moje tělo k lanu, takže jsem seděl jako v křesle. Když jsem se ujistil, že už to nemůže být lepší, s pocitem plným obav jsem se uvolnil.

Vítr do mě narážel a bláznivě mnou točil. Každým závanem mi byla větší a větší zima. Tah v úvazku u mého pasu a tlak na stehna mi přerušil krevní oběh. Tím ustala bolest v mé zraněné noze. Obě nohy jsem měl pořádně ztuhlé. Paže mi visely volně podél těla a cítil jsem mrtvou váhu omrzlých rukou v rukavicích. Nemělo smysl je více oživovat. Z tohoto pomalého oběšení nebylo cesty ven. Nemohl jsem nahoru a Simon mě nikdy nespustí dolů. Zkoušel jsem odhadnout, jak je tomu dlouho, co jsem sjel přes hranu. Odhadl jsem, že ne déle jak půl hodiny. Za dvě hodiny bude po mně. Cítil jsem, jak se poddávám chladu.

Občas jsem se zachvěl strachem, ale postupně i to ustalo. Napadlo mě, jaké to bude, až nastane můj konec. Ještě štěstí, že to nebude bolet - to mě uklidňovalo; vždyť jsem už vytrpěl tolik bolesti. Teď jsem však nic necítil, všechno polevilo. V horní polovině těla chlad tak rychle nepostupoval. Představil jsem si, jak mráz zasáhne žíly a tepny a neodvratně zachvátí celý můj organismus. O chladu jsem uvažoval jako o něčem živém; jako o živočichu rozlézajícím se mi vnitřnostmi. Věděl jsem, že tomu tak není, ale cítil jsem to tak, a to stačilo, abych uvěřil. S nikým jsem se o tom nehodlal přit; tím jsem si byl jistý. Musel jsem se při té představě zasmát. Byl jsem tak unavený; ospale unavený a slabý. Ještě nikdy jsem se necítil tak slabý a nemohoucí. Bylo to velmi zvláštní.

Prudce jsem popojel dolů a rozhoupal se v laně. Když jsem se podíval na stěnu, uvědomil jsem si, že znovu sestupuji dolů. Simon mě začal spouštět. Trhl jsem hlavou, abych odehnal letargii. Neměl šanci. Bylo mi jasné, že doufá, že mě spustí až dolů dřív, než se dostane k uzlu. Tajně jsem věřil, že se mu to podaří, ale s jistotou jsem věděl, že se to podařit nemůže. Zakřičel jsem do noci varování, ale odpověď žádná nepřišla. Můj sestup pokračoval. Podíval jsem se dolů a uviděl pod sebou trhlinu. Viděl jsem ji zcela jasně. Při pohledu nahoru jsem už horní hranu stěny nerozeznal. Lana se ztrácela ve vírech sněhu. Ucítíl jsem v laně slabé trhnutí, pak ještě jedno a potom jsem se konečně zastavil.

Uplynulo půl hodiny. Přestal jsem na Simona volat. Věděl jsem, že je ve stejné situaci jako já, že se nemůže ani pohnout. Zemře buďto v posedu nebo bude stržen dolů váhou mého těla. Stane se to, jakmile ztratí vědomí. Napadlo mě, jestli zemřu dřív než on. Na laně jsem visel mimo dráhu největších lavin. Simonovi však musí být ještě větší zima než mně.

Každá myšlenka na smrt, ať moji nebo jeho, postrádala jakékoliv emoce - bylo to velice věcné uvažování. Byl jsem příliš unavený, abych si dělal starosti. Napadlo mě, že bych snad tvrději bojoval, kdybych byl vystrašený, ale pak jsem tu myšlenku zamítl. Při navazování smyček jsem vystrašený byl a pranic mi to nepomohlo. Toni Kurtz, který umíral ve stěně Eigeru, bojoval a bojoval. Nikdy bojovat nepřestal a pak se na jednou, stále bojující o život, zřítíl mrtvý do lana. Zachránci viděli, jak umíral. Bylo zvláštní být teď ve stejné situaci a přitom nebýt vyvedený z míry... je to snad mrazem? Už to nepotrvá dlouho. Nevydržím do rána... slunce už také neuvidím. Doufám, že Simon nezemře, je to zlé... on by neměl kvůli mně zemřít...

Opět jsem ucítíl trhnutí v laně. Nekonečné myšlenky bez ladu a skladu ustoupily vzteku na to, co se stalo. Zařval jsem do větru. Nadával jsem a řval až do ochraptění.

V poslední etapě spouštění a po vši té bolesti. „DO PRDE-LE! TY ZATRACENÝ HAJZLE!“

Slova, která nebyla nikomu určená, se ztrácela ve sněhu a větru. Šlo jen o projev vzteku a lítosti. Hloupá slova nedávala žádný smysl, stejně jako vítr, který svištěl okolo mne. Ovládl

mě vztek a množstvím sprostřáren a slz mě zahřál, otfásl mnou a odehnal chlad. Brečel jsem a nadával na sebe. Všechno na mne spadlo. Bylo to *moje* koleno, které se zranilo. *Já* jsem spadl a *já* spolu se Simonem umíral.

Lano popojelo. Sjel jsem pár centimetrů a pak znovu. Že by se uvolnil uzel? Znovu jsem popojel. Zastavil. A pak už jsem věděl, co se stane. Simon se zřítí dolů. Strhávám ho. Zůstal jsem viset bez hnutí a čekal, až se to stane. Každou minutou, každým okamžikem...

Když se Joe ode mne vzdaloval, usmíval se. Nebyl to normální úsměv: Bolest ho změnila v grimasu. Spouštěl jsem ho rychle a nevšímal si jeho naříkání. Rychle se ztratil z kuželu světla, a když se přihnala další prachová lavina, lano zmizelo také. Kromě jeho váhy, kterou jsem cítil na úvazku, tu nebyla známka jeho existence.

Udržoval jsem rychlost. Slačovací brzda mi umožňovala kontrolu i přesto, že jsem měl mrtvé prsty. Byly teď velmi špatné. Měl jsem o ně strach od okamžiku, kdy jsme opustili sedlo. Věděl jsem, že lezecké dny Joea jsou sečteny, ale teď jsem měl obavy o vlastní ruce. Bylo těžké říci, jak dopadnou. Ještě za světla jsem se na ně v rychlosti podíval, ale nedokázal jsem odhadnout, jak hluboko omrzliny sahají. Čtyři konečky prstů a palec byly černé, ale nedalo se říci, jak to dopadne se zbytkem.

Zespodu jsem uslyšel slabé zavolání a lano sebou lehce trhlo. Chudák, pomyslel jsem si. Musel jsem mu ubližovat celou cestu dolů. Bylo to zvláštní, jak chladně jsem o tom uvažoval. Nebylo lehké s ním necítit, ale teď už to bylo snazší. Udělali jsme takový pokrok. Úspěch. Byl jsem na sebe hrdý. Drželi jsme pohromadě a to bylo dobré. Spouštění bylo lehčí, než jsem čekal. Zvláště když Joe pro mě vyhrabával stanoviště. Dokázal opravdu hodně. Byl to výkon! Ani jednou jsem ho o vyhrabávání posedu nežádal, ale on to dělal Nevím, zda bych to dokázal! Kdo ví.

Znovu mi tuhly ruce. Vždycky na tom byly nejhůř, když došlo na uzel; byly tuhé jako drápy. Lano lehce klouzalo. Dával jsem si pozor, aby se nezamotalo. Nepřipadalo v úvahu držet Joea jednou rukou a druhou rozmotávat zmrzlé lano. Tah u mého úvazku vzrostl. Svah musí být zase příkřejší, pomyslel jsem sl

K polovině lana, kde budu muset přehodit uzel, zbývalo ještě dvacet metrů. Zvýšil jsem rychlost spouštění. Věděl jsem, že mu tím ubližuji. Za světla jsem viděl jeho utrpení, ale dostali jsme se dolů. Bylo to nutné. Zespondu zazněl další přidušený výkřik a shora na mě znovu spadla lavina. Přikrčil jsem se ve svém posedu a ucítil, jak se sníh sesedá a trochu povoluje. Posedy vydržely jedno spouštění, ale ke konci už neměly daleko ke zborcení.

Najednou jsem u pasu ucítil prudký tah kupředu, skoro jsem vypadl z posedu. Zapřel jsem se nohama proti tahu a přenesl veškerou svou váhu dozadu. Proboha! Joe spadl. Nechal jsem pomalu lano proklouznout, abych se vyhnul náhlému trhnutí, které by nastalo při okamžitém zastavení. Tah se nezměnil. Úvazek se mi zařezal do boků a lano napjaté mezi nohama hrozilo, že me strhne dolů skrz podlahu posedu.

Po půl hodině jsem opět nechal lano proklouznout. Ať Joe sjel přes cokoliv, nedokázal lano odlehčit. Nohy mi ztuhly pod tlakem v bocích, který zastavil krevní oběh. Snažil jsem se vymyslet něco jiného než další spouštění. Na nic jsem nepřišel a Joe se nepokusil vylézt zpátky nahoru. Necítil jsem v laně nic, co by mi říkalo, že se o něco snaží. Neměl jsem šanci vytáhnout ho nahoru. Už teď byl můj posed poloviční a čím dál víc se mi bortil pod stehny. Nemohl jsem váhu držet o moc déle. Strmý stupeň, výše ve stěně, byl méně jak patnáct metrů vysoký. Pomyslel jsem si, že po krátkém spuštění snad Joe dokáže lano odlehčit a zajistit se. Neměl jsem jinou možnost.

Jak lano sjíždělo, uvědomil jsem si, že se neodlehčuje. Joe stále volně visel Přes co jsem ho, zatraceně, spouštěl?

Podíval jsem se dolů na zbytek lana před slaňovací brzdou. Šest metrů ode mne jsem uviděl blížící se uzel Začal jsem nadávat, přál jsem si, aby Joe na něco pevného dosedl Po třech metrech jsem zastavil Tah se nezměnil

Přešlapoval jsem nohama, abych zabránil zborcení posedu, ale nepomáhalo to. Pocítil jsem první záchvěvy strachu. Zezadu na mě opět spadl sníh, přeletěl přese mě a kolem mě. Moje stehna nepatrně popojela dolů. Lavina mě posunula kupředu a vyplnila prostor za mnou. Bože! Půjdu dolů.

Pak náhle, jak sjíždění začalo, tak i ustalo. Popustil jsem přes metr lana a usilovně přemýšlel Udržím lano pod uzlem jednou rukou, abych ho mohl přehodit v brzdě? Zvedl jsem jednu ruku

od lana a zadíval se na ni. Nedokázal jsem ji sevřít v pěst. Uvažoval jsem o zablokování lana jeho obtočením okolo stehna a pak o uvolnění brzdy z mého úvazku. Hloupý nápad! Nedokázal bych Joeovu váhu udržet pouze rukama. Kdybych uvolnil brzdu, čtyřicet pět metrů volného lana by mi nezadržitelně projelo rukama a pak by mě strhlo dolů.

Už tomu bylo téměř hodinu, co Joe sjel do volného prostoru. Třásl jsem se zimou. Přes veškerou snahu moje držení lana ochabovalo. Lano pomalu sklouzávalo dolů a uzel se mi opřel o pravou pěst. Nedokázal jsem ho udržet, ani zastavit. Situace mě ochromila. Zapomněl jsem na sněhové laviny, na vítr a mráz. Byl jsem strháván dolů. Posed se pode mnou bortil a sníh mi začal ujíždět pod nohama. Sjel jsem o pár centimetrů. Zapřel jsem nohy hluboko do svahu a to mě zastavilo. Bože! Musím něco udělat!

Nůž! Náhlý nápad. Samozřejmě nůž! Dělej, rychle, kde je!

Nůž jsem měl v batohu. Trvalo mi věčnost strhnout z ramene popruh a zopakovat to druhou rukou na opačné straně těla. Lano jsem držel přes stehno a pravou rukou přidržoval brzdu, jak nejpevněji jsem dokázal. Při hmatání po přezkách batohu jsem cítil, jak pode mnou sníh povoluje. Začal jsem panikařit. Horečně jsem hledal nůž v batohu. Rukou jsem narazil na cosi hladkého a vytáhl to ven. Červená plastická střenka mi vyklouzla z rukavice a málem jsem o nůž přišel. Strhl jsem si pomoci zubů rukavici. Už jsem byl rozhodnutý. Neměl jsem jinou možnost. Když jsem zuby otvíral nůž, kovové ostří se mi přilepilo mrazem ke rtům.

Sáhnul jsem dolů pro lano a pak jsem se zarazil. Volné lano! Nejdříve uvolnit nezatížené lano, které je obtočené kolem nohy! Jestli se zamotá, strhne mě s sebou dolů. Pozorně jsem lano položil na jednu stranu a zkontroloval, jestli je všechno mimo brzdu. Znovu jsem sáhnul dolů a tentokrát přiložil nůž na lano.

Nebylo třeba tlačit. Napnuté lano po přiložení ostří explodovalo a náhlé odlehčení mě odhodilo zpět dozadu. Třásl jsem se.

Ležel jsem na svahu na zádech a poslouchal svůj zrychlený dech. Snažil jsem se uklidnit. Kolem mne svištěl sníh, ale nevšímal jsem si ho. Klouzal mi po obličejí, po těle a tlačil se do otvoru pootevřeného zipu u krku. Sjížděl dolů přese mě, přes odřezané lano, za Joem.

Zůstal jsem naživu, a to bylo v této chvíli jediné, na co jsem dokázal myslet V dlouhém tichu po odřізnutí lana mě nezajímalo kde je Joe, ani jestli zůstal naživu. Zbavil jsem se jeho váhy. Pro mě tu zůstal pouze vítr a laviny:

Když jsem se konečně posadil, spadl mi z boků kus volného lana. Roztřepený konec trčel z otvoru brzdy - Joe byl pryč. Zabil jsem ho? - Neodpověděl jsem si, i když mi cosi vzadu v hlavě říkalo, že ano. Byl jsem ztuhlý. V ledovém chladu a mrtvém tichu jsem hleděl do vířícího sněhu pode mnou a uvažoval nad tím, co se stalo. Nepocíťoval jsem žádnou vinu, dokonce ani lítost Zíral jsem do kuželu slabého světla svítilny zařezávajícího se do letícího sněhu a cítil jsem úzkost a prázdnotu. Chtělo se mi na něho zavolat, ale zarazil jsem se. Byl jsem si jistý, že by mě neslyšel Najednou jsem pocítil na zádech chlad a v silném větru jsem se oťrásl. Přese mě přeletěla do tmy další lavina. Byl jsem sám v bouři, v lavinové stěně, nebezpečně podchlazený a neměl jsem jinou možnost, než do rána na Joea zapomenout

Postavil jsem se a otočil ke svahu. Díra stanoviště byla plná sněhu z lavin. Začal jsem hrabat a brzy jsem vyhloubil dost velkou díru, abych si do ní mohl lehnout napůl zasypaný sněhem, jen s nohama vystrčenýma do bouře. Hrabal jsem mechanicky, zatímco jsem v myšlenkách probíral argumenty a kladl si otázky, na které jsem nedokázal odpovědět. Pak jsem přestal hrabat, lehl si a uvažoval o noci. Znovu jsem začal hrabat. Každých pár minut jsem musel ze sebe setřást spoustu myšlenek a vrátit se k hrabání, jen abych opět zjistil, že jsem po několika minutách bezděčně přestal Udělání záhrabu mi trvalo věčnost.

Byla to podivná noc. Bylo zvláštní uvažovat o všem, co se stalo, tak klidně, jako bych se na událostech vůbec nepodílel Občas jsem zapřemýšlel, zda je ještě Joe naživu. Nevěděl jsem odkud a kam spadl Nevěděl jsem, jak vysoko nad úpatím stěny jsme byli, a zdálo se pravděpodobné, že Joe přežil krátký pád na ledovec. Snad si teď sám vyhrabává pro sebe sněhovou jeskyni. Cosi mi říkalo, že tomu tak není a nemohl jsem odehnat pocit, že Joe je už teď mrtvý nebo umírá. Cítil jsem, že v bláznivě vířícím sněhu prachových lavin a černé noci pod mojí sněhovou jeskyní, se skrývá cosi hrozivého.

Když jsem jeskyni dokončil, s obtížemi jsem vlezl do spacího

pytle a zablokoval vstup batohem. Už jsem neslyšel ani vítr, ani laviny sjíždějící po svahu. Ležel jsem v tiché temnotě a snažil se usnout V hlavě se mi však honily bláznivé a nekonečné úvahy a spánek nepřicházel Snažil jsem se uklidnit probíráním toho, co jsem dokázal Za chvíli jsem toho nechal Podařilo se mi pouze připomenout si fakta, ze kterých jsem nedokázal vyvodit Žádné závěry. Chtěl jsem prověřit to, co jsem udělal Zdálo se mi, že se musím odsoudit a dokázat sám sobě, že jsem se zachoval špatně.

Výsledek byl ještě horší než zmatené uvažování, které mě k rozboru mé Činnosti přivedlo. Dokazoval jsem si, Že jsem jednal správně, že jsem byl dost silný, abych odřízl lano. Neměl jsem jinou možnost, a tak jsem udělal to jediné možné. Udělal jsem to a provedl to dobře. Zatraceně! Dalo mi to zabrat! Mnoho lidí by zahynulo, než by se to odhodlalo udělat! Přežil jsem, protože jsem do posledního okamžiku jednal správně. Rozhodl jsem se klidně. Dokázal jsem dokonce zkontrolovat lano, aby se nezamotalo a nestrhlo mě s sebou dolů. To je, proč jsem z toho tak popletený! Měl bych pociťovat vinu a není tomu tak. Jednal jsem správně. Ale co Joe...

Nakonec jsem usnul, ale stále jsem se probouzel a přemýšlel Uvažoval jsem v temnotě noci, v jeskyni uprostřed bouře. Mám mozek odmítal spát, byl plný únavy, strachu a zoufalství. Uvažoval jsem o Joeově smrti, tušil jsem, že je mrtvý; byla to nekonečná monotónní litanie, až jsem pak o něm přestal přemýšlet jako o Joeovi. Vzpomínal jsem si jenom, jak se uvolnil tlak na mém úvazku tak náhle a prudce, že jsem ani všechno nedokázal zaznamenat.

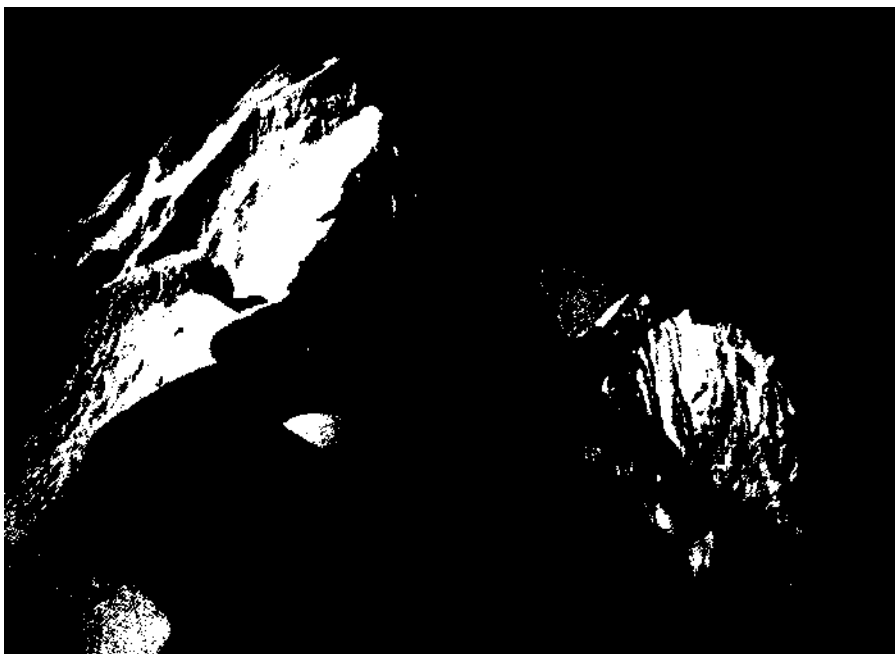
Jak se noc nekonečně protahovala, ponořil jsem se do zamlženého polosnánku a Joe z mých vzpomínek vymizel. Jeho místo nahradila žízeň. Při každém probuzení jsem zatoužil po vodě, až už jsem nedokázal myslet na nic jiného. Měl jsem suchý a napuchlý jazyk Lepil se mi na patro a žízeň se nedala zahnat sebevětším množstvím sněhu. Bylo to už téměř dvacet čtyři hodin, co jsem naposledy pil Za tu dobu jsem měl vypít nejméně jeden a půl litru tekutin, abych nahradil ztráty způsobené nadmořskou výškou. Cítil jsem vodu ve sněhu všude okolo a to mě přivádělo k šílenství. Usínal jsem vyčerpáním, abych se znovu probudil touhou po vodě.



13 Yerupaja se koupe v ranním slunci. Pohled ze sněhové jeskyně na sestupu severním hřebenem. O tři hodiny později se stala nehoda.



- 14 Simon vystupuje na nebezpečný vrchol Siula Grande. Simon odpočívá s omrzlýma rukama v křehké sněhové jeskyni s tenounkými stěnami, vyhrabané v návěži severního hřebene.
- 15 Stopy Joea a Simona zanechané na severním hřebeni. Krátce po udělení tohoto snímku oba horolezci ztratili veškerý zájem o fotografování.



Pomalů se rozeznávalo. Viděl jsem na stropě stopy po cepínu, noc končila. S nadcházejícím dnem jsem přemýšlel o tom, co budu muset udělat. Věděl jsem, že se mi to nepodaří. Nebylo by správné, abych uspěl. Všechno jsem promyslel. Věděl jsem, co mě teď čeká. Už jsem se nebál, úzkost noci zmizela s rozedněním. Věděl jsem, o co se pokusím, a uvědomoval jsem si, že se mohu zabít, ale byl jsem rozhodnutý. Alespoň jakási důstojnost mi zůstane. Musím do toho dát vše. Nebude to stačit, ale zkusím to.

Oblékal jsem se jako kněz před mší, pomalu a ceremoniálně. Se sestupem jsem nespěchal, protože jsem cítil a měl jistotu, že nadešel můj poslední den. Naplněný pocitem zatracení jsem se na tento den připravoval, jako bych byl účasten v pradávném, dlouho plánovaném rituálu, který se zrodil v dávnověku lidského zrození.

Utáhl jsem si poslední popruh stoupacích želez na botě a pak tiše hleděl na své ruce v rukavicích. Pozorná příprava mě uklidnila. Strach zmizel a byl jsem klidný. Cítil jsem se tvrdý a silný. Noc mě očistila, zahnala vinu a bolest. Pocit samoty, který jsem měl od okamžiku odříznutí lana, také zmizel. Žízeň se zmírnila. Byl jsem připraven.

Cepínem jsem zbořil strop jeskyně a postavil se do oslňujícího světla nádherného dne. Žádné laviny, bezvětrí. Kolem mne svítily bělostí tiché ledové hory a ledovec se klikatil k západu k černým morénám nad základním táborem. Měl jsem pocit, že mě kdosi pozoruje. Cosi ve zmrzlých vrcholů a hřebení na mě shlíželo a čekalo. Vylezl jsem z trosek jeskyně a začal sestupovat. Chystal jsem se zemřít; věděl jsem to já, i to, co mě pozorovalo.

Mezi ledovými stíny

Houpal jsem se na laně, a tak jsem držel hlavu vzhůru. Zaplavila mě únava a horoucně jsem si přál, aby to nekonečné visení brzy skončilo. Tohle mučení nemělo smysl. Celým srdcem jsem si přál, aby tomu byl konec.

Lano o pár centimetrů sjelo dolů. Jak dlouho, Simone, vydržíš? napadlo mě. Za jak dlouho se ke mně přidáš? Bude to brzy. Znovu jsem ucítil, jak se lano zachvělo; lano napnuté jako struna mě informovalo stejně dobře, jako telefonický hovor. Takže? Takže tady končíme! Škoda! Doufám, že nás někdo najde a bude vědět, že jsme zlezli západní stěnu. Nechci zmizet beze stopy. Stejně nebudou vědět, co jsme dokázali.

Vítr se mnou lehce otáčel. Podíval jsem se dolů na trhlinu, čekala na mě. Byla obrovská, nejméně šest metrů široká. Odhadoval jsem, že visím asi patnáct metrů nad ní. Trhlina se táhla podél úpatí ledové stěny. Pode mnou byla překrytá sněhovým stropem, ale vpravo zela otevřená, temná hlubina. Je bezedná, napadlo mě. Ne, nikdy nejsou bezedné. Jak hluboko budu asi padat? Na dno ... do vody na dně? Proboha, ne! Doufám že ne!

Další trhnutí v laně. Nahoře z hrany lano odřízlo kusy křehkého ledu. Hleděl jsem na lano, jak ubíhá do temnoty nade mnou. Chlad už dávno svoji bitvu vyhrál. V pažích, ani v nohách jsem už nic necítil. Všechno jakoby zjemnělo a zpomalilo se. Myšlenky byly podivnými otázkami, které zůstávaly nezodpovězené. Už jsem se smířil se smrtí. Jiná možnost tu nebyla a už mi to ani nevadilo. Byl jsem ztuhlý mrazem a necítil jsem žádnou bolest; byl jsem tak podchlazený, že se mi chtělo jenom spát a následky mě nezajímaly. Byl by to bezesný spánek. Skutečnost se stala zlým snem a spánek mě lákal; černá prázdnota mě zvala, bezbolestná, ztracená v čase, jako smrt.

Kužel světla svítilny zhasnul. Mráz vybil baterie. V temné mezeře nad sebou jsem uviděl hvězdy. Hvězdy, nebo světla v mých představách. Bouře skončila. Bylo pěkně vidět hvězdy. Rád jsem je zase viděl. Staří přátelé přišli zpět. Zdáli se být daleko; dále, než jsem je viděl kdy předtím. A ten jas: jako drahokamy visící nebo plovoucí ve vzduchu nade mnou. Některé hvězdy se pohybovaly nepatrnými pohyby, mrkaly a vystřelovaly jiskry jasného světla dolů na mě.

A pak se stalo to, na co jsem čekal. Hvězdy zmizely a já padal. Lano jako by ožilo, divoce mě švihlo do obličeje a tiše jsem padal do nekonečné prázdnoty jako při pádu ve snu. Padal jsem rychle, rychleji, než jsem počítal, a žaludek proti tomu zaprotestoval. Řítil jsem se z výšky a viděl, jak padám, ale nic jsem necítil. Žádné myšlenky, žádné obavy. Je to tady!

Silný náraz do zad mě vytrhl ze snu a náhle jsem byl obklopen sněhem. Na lících jsem pocítil studenou vlhkost. Nezastavil jsem se však a na krátký okamžik mnou projel strach. Teď přijde trhlina!

Aaách ... NE!

Opět mě přemohlo zrychlení, milosrdný, rychlý pád, příliš rychlý pro výkřik, který odezněl kdesi nade mnou...

Pod silným nárazem se mi udělaly před očima jasné jiskry a náhle jsem zůstal stát na místě. Jiskření pokračovalo. **Silné** elektrické výboje, o kterých jsem slyšel, ale nikdy je nezažil, byly výsledkem vyraženého dechu. Odkudsi shora na mne padal sníh. Všiml jsem si, jak jemně dopadá a klouže mi po těle. Così mi pulsovalo v hlavě a pak se začalo ztrácet. Také jiskry už nebyly tak časté. Pod vlivem šoku jsem zůstal po nějakou dobu v nehybnosti, ležel jsem a jen napůl si uvědomoval, co se děje. Stejně jako ve snu se čas zpomalil a já jsem cítil, jako bych visel nehybně ve vzduchu, bez podpory, zcela odhmotněný. Ležel jsem nehybně, s otevřenými ústy a vytřeštěnými očima jsem zíral do tmy a myslel si, že je mám zavřené. Zaznamenával jsem každý pocit, každou reakci organismu, ale na nic jsem nereagoval.

Nemohl jsem dýchat. Tlakem na prsou jsem se dusil. Vší silou jsem se snažil nadechnout. Bez úspěchu. Pak jako bych uslyšel známý tupý a uklidňující zvuk štěrků, který se ve vlnách převaluje na pláži u moře. Uvolnil jsem se. Zavřel jsem

oči a poddal se šedým stínům okolo. Hrudník mi nejdříve poklesl, pak se vypjal, a když studený vzduch vnikl do plic, tupý zvuk v mé hlavě utichl.

Byl jsem naživu.

Z nohy mi vystřelila pálivá, silná bolest. Měl jsem ji zkroucenou pod sebou. Jak se bolest zvětšovala, zvětšovalo se i povědomí života. Hm! Přece nemohu být mrtvý, když tohleto cítím! Pálení neustávalo a já se začal smát ~ Jsem naživu! Ztraceně! - znova jsem se začal smát, pravým, šťastným smíchem. Smál jsem se i přes trvající bolest a ucítil jsem, jak se mi slzy smíchu kutálejí dolů po tvářích. Ani jsem nevěděl, co je mi tak směšné, ale smál jsem se dál. Brečel jsem a smál se. Měl jsem pocit, jakoby se ve mně cosi uvolňovalo, cosi nastrádaného uvnitř mých střev, cosi, co se smíchem trhalo a opouštělo mě.

Náhle jsem se přestal smát. Hrud' se mi sevřela a znovu jsem pocítil tlak.

Co mě zastavilo?

Nic jsem neviděl. Ležel jsem na boku, divně poskládaný. Opatrně jsem natáhl ruku. Dotkl jsem se tvrdé zdi. Led! Byla to stěna trhliny. Pokračoval jsem v průzkumu a najednou jsem sáhnul do prázdna. Kousek ode mne byla propast. Nohy mi ležely na sněhovém svahu. Také pode mnou byl příkrý svah. Byl jsem na římse nebo mostě. Nesjížděl jsem, ale také jsem nevěděl, na kterou stranu se pohnout, abych se dostal do bezpečí. S obličejem ve sněhu jsem se snažil poskládat myšlenky a udělat si plán. Co bych měl teď udělat?

Nehýbat se. To je ono ... *nehýbej se* ... Ah!

Nedokázal jsem odolat. Bolest z kolena vystřelovala a vyžadovala si pohyb. Musel jsem nohu odlehčit. Pohnul jsem se a sklouznul. Přilnul jsem ke sněhu každickým svalem - NEHÝBEJ SE!

Sklouznutí se zpomalilo a zastavilo. Nadechl jsem se, už jsem nevydržel déle se zatajeným dechem. Nataženou rukou jsem opět ucítil tvrdou ledovou zeď. Pak jsem zatápal po kladivocepínu připevněnému tenkým lankem k mému úvazku. Šmátraje v temnotě jsem našel napjaté lanko. Přitáhl jsem si z hlubiny přede mnou kladivo k sobě. Potřeboval jsem do stěny zatlouci ledovcovou skobu tak, abych nesletěl z police, na které jsem se zachytil.

Bylo to těžší, než jsem si myslel. Když jsem konečně našel poslední zbylou skobu zavěšenou na úvazku, musel jsem se přetočit obličejem ke stěně. Oči přivykly tmě. Světlo hvězd a měsíce, svítící seshora skrz díru ve stropě, kterou jsem propadl, stačilo, abych viděl temné obrysy hlubiny vedle sebe po obou stranách. Viděl jsem šedavé ledové zdi a jasnou černou srázu, do jehož hloubky světlo neproniklo. Když jsem začal zatlučovat skobu do ledu, snažil jsem se nevšímat si černého prostoru u mého ramene. Rány kladivem se rozléhaly a odrážely od ledových stěn v hloubce pode mnou. Slyšel jsem dvě až tři ozvěny. Přikrčil jsem se. Prostory okolo skrývaly neznámé hrůzy. Udeřil jsem do skoby a při každém úderu jsem cítil, jak mi tělo sjíždí na stranu. Když byla skoba zatlučená až po očko, zapnul jsem do něho karabinu a rychle se snažil najít lano u pasu. Černé prostory propasti mi naháněly hrůzu a svíral se mi žaludek.

Vytáhl jsem se do polohy v polosedě, co nejbližší stěny, obličejem ke sráze vlevo. Nohy mi neustále na sněhu ujížděly, a tak jsem se musel pořád posouvat zpátky ke zdi. Snažil jsem se nepustit se skoby na déle jak pár vteřin, když se mi uzel nepovedl. Pokaždé jsem hrozně nadával a horečně jsem se snažil znovu. Lano jsem ve tmě neviděl, za normální situace dokáží uzel uvázat se zavázanýma očima, ale teď moji snahu mařily omrzlé ruce. Necítil jsem v nich lano dost dobře, abych ho dokázal přeložit a udělat uzel. Asi po šesti pokusech jsem byl blízko slzám. Pustil jsem lano. Když jsem po něm znovu sáhnul, sklouznul jsem kupředu k propasti a rukou jsem rychle hledal skobu ve stěně. Rukavice mi klouzala po stěně a začal jsem padat dozadu. Chytil jsem se ledu a snažil se prsty přes rukavici hmatat, až se mi podařilo skobu zachytit. Prsty se kolem ní semkly a pád se zastavil. Zůstal jsem ležet bez hnutí a hleděl do černé díry přede mnou.

Po několika marných pokusech jsem zjistil, že se mi podařil jakýsi uzel. Podržel jsem si ho před obličejem proti slabému světlu procházejícímu vstupní děrou ve stropě nade mnou. Viděl jsem obrys uzlu a nad ním smyčku, kterou jsem se snažil udělat. Nadšeně jsem se zachechtal. Byl jsem hrozně spokojen sám se sebou. Zapnul jsem smyčku do skoby a hloupě se dál v temnotě smál. Byl jsem v bezpečí před černými propastmi.

Navázaný na napnutém laně jsem se uvolnil a pohlédl nahoru

na malý otvor ve stropě, ve kterém bylo vidět čistou oblohu plnou hvězd a měsíční světlo, které doplňovalo jejich jas. Sevření žaludku pominulo a poprvé po mnoha hodinách jsem si začal normálně srovnávat myšlenky v hlavě. Jsem jenom kolik... asi pět metrů hluboko v trhlíně. Jsem v závětrí a ráno se odsud mohu dostat, když počkám na Simona...

„SIMON!?”

Překvapeně jsem nahlas vyslovil jeho jméno. Slovo se mi vrátilo slabou ozvěnou. Ani mě nenapadlo, že může být mrtvý a jak jsem začal uvažovat, co se vlastně stalo, ta možnost mě ohromila. Mrtvý? Nedokázal jsem o něm přemýšlet jako o mrtvém, *ne teď... ne poté, co já přežil* Ledové ticho trhliny mě ohromovalo; dojem hrobu, prostor bez života, studený a neosobní. Nikdo tu nikdy nebyl. Simon a mrtvý? To nejde! Musel bych ho slyšet, vidět ho padat ze stěny. Musel by zůstat na laně, třeba tady dole.

Znovu jsem se začal pochechtávat. I když jsem se snažil přestat, nešlo to. Ozvěna se odrážela od ledových stěn a vracela se ke mně zpátky podivně znějící a zkreslená. Za chvíli jsem nevěděl, zda se směji nebo naříkám. Zvuky vracející se ke mně ze tmy byly nelidské a prolínaly se v ozvěnách kolem mne. Chechtal jsem se ještě více, poslouchal a znovu se smál. Zapomněl jsem na chvíli na Simona, na trhlínu a dokonce i na nohu. Seděl jsem, přidržoval se ledové zdi a nepřírozeně jsem se smál a přitom se třásl zimou. Část mé bytosti si to uvědomovala; klidný, rozumný hlas v mé hlavě mi říkal, že je to jen následek chladu a šoku. Zbytek mé osoby se zbláznil a zatímco ten klidný hlas mi vysvětloval, co se se mnou děje, měl jsem pocit, jako bych se rozdělil na dvě části - jednu smějící se a druhou, která mě klidně pozorovala. Po nějaké době jsem si uvědomil, že to všechno ustalo a jsem zase jedinou osobou. Chvěním jsem se trochu zahrál a hladina adrenalinu v mojí krvi poklesla.

Hledal jsem v batohu náhradní baterie do svítilny, o kterých jsem věděl, že tam musí být. Když jsem je vyměnil, rozsvítil jsem a podíval se do černé propasti u mého boku. Silný paprsek prořízl temnotu a ozářil ledové stěny, které spadaly dolů do hloubky, kam ani mé světlo nemohlo dosáhnout. Světlo se odráželo od ledu, který vytvářel modré, stříbrné a zelené efekty. Viděl jsem malé kameny v pravidelných vzdálenostech zamrzlé

v ledu. Když jsem kuzelem světla přejížděl po oblinách stěn, kameny se mokře leskly. Nervózně jsem polknul. Světlo sahalo asi do hloubky třiceti metrů a stěny, šest metrů od sebe, se v této vzdálenosti vůbec nepřibližovaly. Mohl jsem se jen dohadovat, kolik desítek metrů temnoty se skrývá za posledním paprskem svítlny. Druhá stěna trhliny se přede mnou zdvihala ve změti rozlámaných ledových bloků a patnáct metrů nade mnou vytvářela strop. Svah po pravici příkře spadal v délce asi deseti metrů a pak se ztrácel v propasti.

Temnota z dosahu mého světla připoutávala moji pozornost. Mohl jsem jen hádat, co skrývá, a naplňovala mě strachem. Cítil jsem se polapený a rychle se rozhlížel po nějaké mezeře ve stěnách. Žádná tu nebyla. Světlo se odráželo od hladkých, tvrdých zdí ledu, nebo bylo pohlceno v neproniknutelné tmě propasti po stranách. Strop překrýval trhlinu po mé pravici a klenul se do změti ledu vlevo. Zakrýval mi výhled do otevřeného konce trhliny. Byl jsem v obrovské jeskyni sněhu a ledu. Jen malý černý otvor nahoře propouštěl světlo hvězd a poskytoval mi pohled do jiného světa. Pokud nezlezu ledové bloky, bude pro mě ten svět stejně nedosažitelný jako hvězdy vysoko na obloze.

Zhasnul jsem svítlnu, abych šetřil baterie. Tma se mi zdála ještě strašidelnější než předtím. Zjištění, kam jsem spadl, mě neuklidnilo. Byl jsem sám. Tichá prázdnota, tma a hvězdami vyplněný otvor nade mnou se vysmívaly mým nadějím na záchranu. Mohl jsem spoléhat pouze na Simona. Byl mojí jedinou šancí, ale napadlo mě, že jestli není on sám mrtvý, pak si musí určitě myslet, že já jsem. Zakřičel jsem jeho jméno, jak nejhlasitěji jsem dokázal, a zvuk se mi vrátil ozvěnou, která postupně odezněla v propastech pode mnou. Přes stěny sněhu a ledu moje volání nebylo možné venku slyšet. Strop byl patnáct metrů nade mnou. Před pádem jsem visel alespoň patnáct metrů nad ním. Simon uvidí velikou, otevřenou trhlinu a sráz, ze kterého jsem se zřítíl, a ihned si bude jistý, že jsem se zabil. Není možné spadnout z takové výšky a nezabít se. To ho okamžitě napadne. Věděl jsem to. Kdybych byl na jeho místě, myslel bych si to samé. Až uvidí tu bezednou černou díru, bude si myslet, že jsem v ní zahynul. Představa pádu z třicetimetrové výšky bez jakéhokoliv zranění byla nemožná.

Hrozně jsem nadával, ale ozvěna nadávek byla jenom pla-

ným gestem. Nadával jsem znovu a pokračoval v tom. Naplňoval jsem prostor vzteklými nadávkami, které se mi v ozvěnách vracely. Křičel jsem strachem a vztekem, až mi vyschlo v krku a nemohl jsem dál nadávat. Když jsem se utišil, zauvažoval jsem, co se asi stane. Jestliže se Simon podívá dovnitř trhlíny, uvidí mě a mohl by mě dokonce slyšet. Třeba mě už slyšel? Neodejde, dokud si nebude jistý. Ale jak víš, že se nezabil? Zřítel se se mnou? Zjisti to... přitáhni si lano!

Začal jsem přitahovat volné lano. Šlo to lehce. Když jsem rozsvítil svítilnu, všiml jsem si, že lano visí dolů z otvoru ve stropě. Viselo v oblouku. Znovu jsem zatahal a snesla se na mne sprška sněhu. Přitahoval jsem lano a pociťoval vzrušení. To byla šance k záchraně. Čekal jsem, až se lano napne. Pohybovalo se volně. Bylo zvláštní přát si, abych ucítil v laně váhu Simonova těla. Okamžitě bych věděl, jak se odtud dostat, a to byl pravý důvod tohoto přání. Jestli se Simon zřítel, musel spadnout stranou, mimo trhlínu. Musel dopadnout na svah srázu a tam se zastavit. Je mrtvý. Po takovém pádu musí být. Když se lano napne, budu po něm moci, za pomoci Prussikových uzlů, vylézt nahoru. Jeho tělo poslouží jako kotva. Ano, to je cesta...

Uviděl jsem, jak lano sjelo dolů a bylo po nadějích. Přitáhl jsem volné lano k sobě a zíral na roztřepený konec. Odřiznuté! Nemohl jsem od něho odtrhnout oči. Bílý a růžový nylon výplně lana trčel ven. Neuvěřitelné, ale všechno na to poukazovalo. Nebylo mi souzeno se odsud dostat. Zatraceně! Neměl jsem se dostat ani až tak daleko. Měl mě nechat na hřebeni. Tolik bychom si toho ušetřili... Po tom všem tu teď zůstanu. Proč jsem se tolik snažil?

Zhasil jsem svítilnu a tiše naříkal. Byl jsem ve tmě zcela ochromený. Chvillemi jsem brečel a mezi tím jsem naslouchal, jak se ty dětské zvuky ztrácejí pode mnou.

Když jsem se probudil, byla mi zima. Probuzení z velké prázdnoty bylo pomalé a podivil jsem se, kde to jsem. Spánek přišel nepozorovaně, překvapil mě. Probudil mě chlad. To bylo dobré znamení. Mráz si mě mohl také klidně vzít na věčnost. Byl jsem klidný. Měl jsem skončit v trhlíně. Snad jsem vždycky tušil, že tak skončím. Potěšilo mě, jak klidně vše přijímám. Všechno to naříkání a volání nebylo k ničemu. Přijmout skutečnost se mi zdálo být lepší. Nebylo v ní žádné zklamání. Byl

jsem si jistý, že Simon mě bude pokládat za mrtvého. O jednu věc na starost méně. Uvažoval jsem, že než umřu, vezme to pár dní. Nakonec jsem dospěl k názoru, že to vezme tři dny. V trhlině jsem byl v závětrří a ve spacím pytlí jsem mohl pár dní vydržet. Představil jsem si, jak se mi to bude zdát nekonečné; čekala mě dlouhá, předlouhá doba v polosnu, v temnotě, na rozhraní mezi spánkem z vyčerpání a bezvědomím. Druhá půlka bude možná spánkem beze snů, tichým odchodem. O konci jsem uvažoval zvláště pozorně. Nebude to, jak bych si představoval. Připadalo mi to dost ubohé. Ne, že bych čekal velkou slávu, ale tohle pomalé vytrácení se do nicoty, to jsem také nechťel.

Posadil jsem se a rozsvítil svítilnu. S pohledem upřeným na stěnu nad skobou jsem si pomyslel, že by se po ní dalo vylézt ven. Hluboko v sobě jsem věděl, že je to nemožné, ale chápal jsem se každé naděje, napadlo mě, že kdybych spadl, vše by alespoň bylo rychle za mnou. Nápad se rozplynul, když jsem se podíval do černých propastí po stranách. Sněhový most se mi najednou zdál být nepříjemně vratký. Na lano nad skobou jsem připevnil Prussíkův uzel. Polezu a budu stále zajištěný skobou. Lano se dá v uzlu posunovat, ale když spadnu, uzel mě snad pod zatížením udrží. Věděl jsem, že by se pravděpodobně smekl, ale neměl jsem nervy lézt bez zajištění.

Po hodině jsem se přestal pokoušet. Čtyřikrát jsem zkusil vylézt kolmou stěnou. Jenom jednou se mi podařilo dostat se celým tělem z police. Zarazil jsem do stěny nad sebou oba cepíny a vytáhl se nahoru. Když jsem zarazil do stěny přední hroty stoupacích želez na levé botě, natáhl jsem se, abych znovu zasekl cepín. Ještě než jsem mohl švihnout cepínem proti ledu, hroty želez na botě vyjely z ledu a prudce jsem spadl a zatížil kladivocepín. Ten se vytrhl z ledu a já těžce dopadl zpátky na sněhový most se zraněnou nohou poskládanou pod sebou. Zařval jsem a přetočil se, abych ji uvolnil. Zůstal jsem nepohnutě ležet a čekal, až bolest přejde. Už to znovu nezkusím.

Seděl jsem na batohu se zhasnutou svítilnou, zavěšený v laně, které jsem znovu upevnil do skoby. V šeru jsem viděl své nohy. Chvilí mi trvalo, než mi došel význam toho, že je mohu vidět. Pohlédl jsem ke skvrně slabého světla u stropu a podíval se na hodinky. Bylo pět hodin. Za hodinu začne nový den a Simon, jakmile se rozední, začne sestupovat. Byl jsem sám ve

tmě sedm hodin a teprve teď jsem si uvědomil, jak byl nedostatek světla demoralizující. Hlasitě jsem zavolal Šimonovo jméno. Ozvala se ozvěna a já znovu zavolal. Budu pravidelně volat, až mě uslyší, nebo až si budu jistý, že je pryč.

Daleko později jsem přestal volat. Byl pryč. Věděl jsem, že je, a věděl jsem, že se nevrátí. To byla moje smrt. Neměl se pro co vracet. Sundal jsem si svrchní i vnitřní rukavice a zkoumal své prsty. Dva černé prsty na každé ruce a jeden namodralý palec. Ohnul jsem prsty v pěst a zkusil stisknout, ale žádný tlak jsem v nich necítil. Nebylo to však tak zlé, jak jsem počítal. Skrz díru ve stropě zazářilo sluníčko. Podíval jsem se do propasti po mé levici. Viděl jsem do ní hlouběji, ale ani teď jsem nepozoroval žádné známky zúžení. Stěny se jednoduše ztrácely v temných stínech hluboko dole. Po pravici se svah skláněl ke stupni spadajícímu dolů, kterého jsem si všiml v noci. Daleko vzadu, vpravo, se slunce odráželo od zadní stěny trhlíny.

Nepřítomně jsem uchopil roztřepený konec lana a snažil se rozhodnout. Už jsem věděl, že nechci na této polici strávit další noc. Nechtěl jsem znovu zažít prožité šílenství, ale váhal jsem udělat to jediné, co zbývalo. Ještě jsem na to nebyl připraven. Aniž bych se rozhodl, vzal jsem lano ve smyčkách a hodil je dolů, doprava. Letělo volně do prostoru, přepadlo přes stupeň a zmizelo z dohledu. Lano se napnulo. Zapnul jsem na něj slaňovací osmu a položil se na bok.

Zdráhal jsem se a díval se na skobu zatlučenou do ledu. Pod mojí váhou se nevytrhne. Přímou pod skobou visel Prussíkův uzal. Uvažoval jsem, zda ho s sebou vzít. Jestli konec lana visí volně v prostoru, nedostanu se bez něho zpátky na polici. Sklouzнул jsem z police a pozoroval, jak se Prussík při slaňování dolů ke stupni zmenšuje. Jestliže na konci nic není, nechci se sem vracet.

Tichý svědek

Při sestupu na mě padl pocit ohrožení. Na rozdíl od nočního řádění živlu teď všude kolem vládlo znepokojivé ticho. Čekal jsem, že seshora sjede lavina, ale nic se ani nepohnulo. Ani vánek nezvířil prachový sníh ve stěně, a dokonce i sníh zpod mých bot klouzal dolů tišeji. Bylo to, jakoby hora zadržela dech v předzvěsti další smrti. Joe zahynul, sdělovalo mi ticho; musí si však vzít hora i mne ?

Na sluníčku bylo teplo. Stěna nade mnou svým obřím vyklenutím a bělostí zachytávala sluneční paprsky a sníh se třpytil v horku. Včera jsme byli ještě nahoře a dnes už tam po nás nezůstala ani stopa. Stěna se v noci očistila a teď se lehce chvěla v horkém vzduchu. V ústech jsem měl nepříjemnou, vyschlou chuť. Bezpochyby dehydratace; nebo zvyšující se horko. Díval jsem se na horu nade mnou. Byla prázdná. Jak zbytečný byl náš výstup - nahoru, napříč a zase dolů. Jak hloupé! Vypadala tak dokonale; čistě a nedotčeně a my jsme na tom nic nezměnili. Byla krásná a neposkvrněná, ale ve mně teď vzbuzovala pocit prázdnoty. Byl jsem na ní už příliš dlouho a vzala si ode mne úplně všechno.

Pokračoval jsem v sestupu a našlapoval s metodickou přesností. Mohl jsem jít rychleji, ale z jakéhosi důvodu se mi nechtělo. Vládlo bezvětří a ticho. I ledovec dole, obklopený ledovými štíty, zůstával tichý. Neslyšel jsem žádné tlumené zvuky borcení, ani praskot otevírajících se trhlin. Sestupoval jsem jakoby pod tíhou nepřírozeného klidu a cítil, že v té uklidňující atmosféře na mne něco čeká. Jen ať čeká! Chtěl jsem jednat klidně a důstojně. Když jsem tak pozorně sestupoval, pocit ohrožení postupně narůstal.

Přes stupeň pode mnou sklouzly rychle dolů kousky ledu. Stál

jsem na hraně ledového srázu. Nahnul jsem se ze svahu a zadíval se přes stěnu dolů, k jejímu úpatí, asi třicet metrů níže. Pak jsem odtrhl zrak od úpatí stěny a očima hledal známky života na ledovci pod srázem. Žádné jsem však nenašel. Žádné známky sněhové jeskyně. Takže tady je to místo, odkud se Joe zřítíl. Pane bože! Proč je to tady?! Nikdy se to nedozvíme. Hrozné podezření, které jsem měl po celou noc, se potvrdilo. Joe je mrtvý.

Tiše jsem zíral na ledovec. / když jsem se obával nej horšího, nikdy mě nenapadlo, co naleznu. Čekal jsem krátkou kolmou stěnkou, možná i skalní pilíř, ale rozhodně ne tento mohutný ledový sráz. Podíval jsem se zpátky do stěny a představil si linii našeho spouštění vedoucí přímo k místu, kde jsem stál. Cítil jsem se ošizený. Neštěstí se stalo díky způsobu, jakým jsme se snažili zachránit. Vzpomněl jsem si na vzrůstající vzrušení, které jsem pocítil při úspěšném sestupu dolů stěnou. Byl jsem hrdý na to, co jsme dokázali. Šlo to tak dobře, ale všechna ta Joeova bolest, všechno to vyhrabávání sněhu a úsilí jen urychlily nevyhnutelné neštěstí na tomto místě. Stranou, dál vlevo, jsem viděl svah, kterým jsme chtěli původně sestupovat. Sráz do něho nezasahoval. Když jsme se rozhodovali o linii sestupu, nevšimli jsme si srázu vpravo. Nikdy nás nenapadlo, že bychom sestupovali přímo dolů.

Odvrátil jsem se od srázu a nepřítomně hleděl na protější štít. Dělal se mi zle ze vši té krutosti. Zdálo se mi, jako by se to stalo naschvál, zorganizováno znuděnými silami d'ábla. Úsilí celého dne i chaos bouřlivé noci byly k ničemu. Jak jsme byli pošetilí, když jsme si mysleli, že se nám podaří zachránit se! Všechna ta snaha, abych nakonec odříznul lano. Zasmál jsem se. Krátký zahořklý zvuk zazněl do ticha. Bylo to asi směšné. Špatný vtip na můj účet. Pěkný vtip!

Začal jsem čelem ke svahu traverzovat horní hranu srázu. Odevzdání se osudu bylo pryč. Nahradil ho vztek a vzdor na vzniklou situaci. S těmito pocity jsem ze sebe setřásl letargii. / když jsem byl slabý a vyčerpaný, rozhodl jsem se odtud dostat Živý. Mne hora nedostane!

Co chvíli jsem pohlédl přes hranu srázu. Čím víc jsem se dostával doprava, tím byla stěna nižší, ale svah, po kterém jsem postupoval, se stával příkřejším a nebezpečnějším. Nakonec sráz splynul se svahem, který jsem křížoval a prachový sníh

ustoupil tvrdému vodnímu ledu, ze kterého místy vyčnívaly roze-
klané skály. Začal jsem sestupovat šikmo dolů, pohyboval jsem
se velice pomalu. Sestup byl technicky náročný a musel jsem se
na něj plně soustředit. Na dřívější pocity jsem zapomněl.

Když jsem sestoupil asi o patnáct metrů, dostal jsem se ke
skalisku zamrzlému v ledu. Stál jsem na hrotech stoupacích že-
lez, na ledovém svahu se sklonem 70 stupňů. Led byl každým
krokem směrem dolů tvrdší a křehčí. Když jsem svah pozorně
zkoumal, přišel jsem na to, že stojím na skalním pilíři, který se
zvedá pod ledem. Vrstva ledu se rychle tenčila a šedé stíny mi
prozradily, že skála je jen několik centimetrů pod povrchem.
Zatloukl jsem do skalní pukliny skobu a zavěsil se do ní.

Zjistil jsem, že připravit slaňování není lehké. Lano bylo stá-
le ještě zmrzlé od včerejší bouře a moje ztuhlé prsty odmítaly
uvázat uzel. Když jsem to konečně dokázal, hodil jsem lano
dolů. Viselo od skoby přes strmý úsek svahu dolů na lehký
terén, čtyřicet pět metrů pode mnou. Připevnil jsem na lano sla-
ňovací brzdu, odepnul jsem se ze skoby a pomalu slaňoval dolů,
podél ledem pokrytého pilíře.

Čím níž jsem se dostával, tím lépe jsem viděl do ledového
srázu. Táhnul se po mé levici a vytvářel převislou, prohnutou
stěnu. Nahoře na hraně jsem viděl místo, kde se včera v noci za-
řezalo lano. Bylo to přesně v nejvyšším bodě srázu. Stěna sněhu
a ledu vystupovala ze svahu hory a Čím níž jsem se dostával,
tím více se zvýrazňovala, až se mi zdálo, že visí nade mnou,
i přesto, že byla kus vpravo ode mne. Užasle jsem si ji prohlížel.
Byla velká a nestačil jsem se divit, jak to, že jsme si ji nikdy
předtím nevšimli. Když jsme prve stoupali k hoře, šli jsme pří-
mo pod ní.

Teprve, když jsem seslaňoval asi polovinu délky lana, všiml
jsem si dole trhliny. Prudce jsem brzdou zastavil sestup. Při po-
hledu do nekonečné černí propasti u úpatí srázu jsem se otrásl
hrůzou. Joe se bezpochyby zřítíl do trhliny. Cítil jsem se straš-
ně. Při myšlence na pád do té obrovské černé díry jsem pevněji
sevřel lano. Zavřel jsem oči a čelo přitiskl k napnutému lanu.

Nadlouho mě zaplavily strašné pocity viny a hrůzy. Bylo to,
jako bych právě teď odříznul lano. Stejně dobře jsem mu mohl
přitisknout k hlavě pistoli a vystřelit. Když jsem znovu oči ote-
vřel, nedokázal jsem se už dolů podívat. Místo toho jsem upíral

zrak na skalami prostoupený led přede mnou. Teprve teď, když jsem z hory v podstatě sestoupil a byl si jistý, že se odsud dostanu, jsem pocítil plnou tíhu toho, co se stalo. V teplém a uklidňujícím slunečním světle se události minulé noci zdály být vzdálené a nemohl jsem uvěřit, že tak strašně skončily. Všechno se tolik změnilo. Skoro jsem si přál, aby podmínky byly stále tak špatné. Alespoň bych s něčím bojoval. Měl bych argumenty, kterými bych mohl vysvětlit svoje přežití a jeho smrt. Teď tu však byla jen temná a obžalovávající černá trhlina.

Ještě nikdy jsem se necítil tak strašně sám. Nemohl jsem z toho vyjít vítězně a pochopil jsem, proč jsem si ve sněhovém záhrabu uvědomoval tak silný pocit zatracení. Kdybych neodřízнул lano, určitě bych zahynul také. S pohledem na sráz jsem věděl, že neexistuje žádná šance pád přežít. Nicméně skutečnost, že jsem se sám zachránil, znamená, že se teď mám vrátit domů a vyprávět lidem příběh, kterému jen málokdo uvěří. Nikdo nikdy neodřízнул lano! Nikdy to nemůže být tak zlé! Proč jsi neudělal to, nebo nezkusil ono...? Už jsem slyšel ty dotazy a viděl nedůvěru v očích dokonce i těch, kteří můj příběh přijmou. Bylo to bizarní a kruté. Byl jsem odsouzen už ve chvíli, kdy si Joe zlomil nohu, a nic to nemohlo změnit.

Přerušil jsem plané úvahy a s občasnými pohledy do trhliny jsem slaňoval dolů. Jak hrozně jsem si přál uvidět nějaké známky života. Když jsem se ještě více přiblížil, trhlina vypadala širší, její hloubka získala perspektivu a zdála se být ještě větší. Nepřestával jsem ji pozorovat, ale mé naděje umíraly každým metrem. Nikdo by nepřežil pád do takové hloubky, a i kdyby Joe ano, nemohl bych mu pomoci. Neměli jsme tady, ani v táboře, dost lan, která by dosáhla tak hluboko. Věděl jsem, že na takový úkol také nemám dost sil. Sestoupit do trhliny by byl marný a beznadějný boj a navíc jsem nebyl připraven podstoupit takové riziko. Už jsem měl dost umírání.

„JOE!“

Zavolal jsem, ale zvuk v ozvěnách odumřel v temnotě trhliny, která pohltila můj hlas.

Trhlina byla příliš velká a pravda příliš zřejmá. Nemohl jsem doufat, že by byl ještě naživu. Všechno nasvědčovalo jedinému závěru a veškeré argumenty sloužily pouze k tomu, abych si uchoval soudnost. Podíval jsem se do té hrozné díry a znovu za-

křičel *V odpověď ke mně dolétla ozvěna a pak se rozhostilo naprosté ticho, které mi sdělovalo, co jsem už i tak dobře věděl. Moje nohy se dotkly sněhu, doslaňoval jsem. Svah se dál svažoval lehce dolů, k ledovci. Dalších šedesát metrů a budu v bezpečí na něm. Otočil jsem se a podíval se na ledový sráz. Byl jsem u jeho pravého konce, o trochu níž než vnější okraj trhliny. Stopy po laně na vrcholu srázu byly stále ještě viditelné a připomínaly to, co jsem udělal Z vrchní Části srázu se snášel bílý obláček jemného prachového sněhu. Díval jsem se, jak pomalu klesá dolů. Toto místo bylo věčné a bez života. Masa sněhu, ledu a skal, pomalu se pohybující vzhůru; zmrzlá, tající, praskající a stále se měnící v průběhu staletí. Jak hloupé, postavit se proti něčemu takovému! Sněhový obláček dosedl v místě, kde byla trhlina, vlevo ode mne, přemostěná stropem. Tam se propadl Joe. Ještě štěstí, že je jeho tělo přede mnou skryté. Stejně jsem však pochyboval, že bych ho v takové hloubce uviděl. Odvrátil jsem se a odehnal nutkání se tam vrátit a ještě jednou se podívat. Nemělo to smysl. Nastal čas podívat se pravdě do očí. Nemohl jsem tam zůstat celý den a hledat tělo. Otočil jsem se k ledovci a s pocitem lehké závratě jsem k němu dolů sjížděl po patách.*

Když jsem se dostal na úroveň ledovce, shodil jsem batoh na sněh a posadil se. Dlouho jsem se díval na své boty. Nechtěl jsem se už ohlížet zpátky k hoře. Měl jsem silný pocit bezpečí. Dokázal jsem to! Seděl jsem jen tak a uvažoval o hoře a všech těch dnech, které jsme na ní strávili. Bylo to, jako bych si připomínal uplynulý rok a ne jenom posledních šest dnů. Ledovec, obklopený ledovými stěnami, byl ohniskem odrážejícím sluneční paprsky. Nepříjemně bílý pohlcoval teplo ze všech stran a jakoby ho soustřeďoval na mě. Bez velkého uvažování jsem si sundal větrovku, svrchní kalhoty i termální bundu. Mé pohyby se staly automatickými. Sestup i slaňování proběhlo bez mé vědomé účasti. Vzpomínky na události dne se změnily ve změř emoci a nepříjemných myšlenek. Teprve teď jsem si uvědomil, jak jsem hrozně unavený. Nedostatek jídla a vody v posledních dvaceti čtyřech hodinách udělal také své. Při pohledu zpátky na ledový sráz, který byl odtud jen nevýznamnou součástí obrovské stěny, jsem si uvědomil, že bych nikdy nedokázal vylézt zpátky nahoru. Zauvažoval jsem, jestli se vůbec dostanu do základního

tábora. Vzalo by mi celé dny odpočinku a jídla, abych se vzpamatoval natolik, že bych se mohl vydat na záchrannou akci. Snad je to tak správné, Joe. Nakonec jsi mrtvý. Skoro jsem na ledový sráz v dálce mluvil nahlas. Myšlenka, že bych ho našel živého, ale s hrozným zraněním, mě děšila. Musel bych ho tam nechat a jít pro pomoc, ale žádná pomoc tu nebyla. Než bych byl dost silný, abych se mohl vrátit, už dávno by zemřel hroznou, osamělou smrtí v ledu.

„Ano, je to tak lepší,“ zašeptal jsem.

Ploužil jsem se roztátým sněhem na ledovci, zády k Siula Grande. Cítil jsem přítomnost její hmoty za sebou a toužil se otočit a ještě jednou se podívat. Pokračoval jsem však v chůzi, s hlavou dolů jsem upíral oči do sněhu, až jsem se dostal k trhlínám na konci ledovce. Led se tu zkroutil a popraskal ve stovkách souběžných trhlin, jak ledovec narážel na skalní morény. Některé trhliny bylo dobře vidět a dalo se jim vyhnout, mnohé však byly zakryté sněhem. Svažující se hladké svahy skrývaly v sobě nebezpečí a bez lana jsem se cítil nahý a bezbranný.

Psychické problémy časného rána se vrátily. V horku a s pocitem žízne jsem zapomněl, kudy jsme vystupovali nahoru. Když jsem si prohlížel trhliny, začal jsem znovu propadat panice. Šli jsme nad nebo pod touhle trhlínou? Nebo to byla tamta? Nepamatoval jsem si. čím více jsem se snažil, tím jsem byl popletenější a nakonec jsem se ploužil bludištěm trhlin, aniž jsem věděl, kam jdu. Zajímal jsem se jen o několik metrů terénu před sebou a chodil jsem klikatě napříč svahem jakoby bez cíle. Vracel jsem se a každou chvíli Čekal, Že se mi pod nohama otevře černá hlubina.

Když jsem se dostal na morény, padnul jsem na skálu, dal si batoh pod hlavu a vychutnával teplé slunce. Strach z trhlin se rozplynul.

Nakonec mě na nohy postavila silná žízeň. Nejistě jsem klopýtl rozšiřujícím se kamenitým říčním korytem, které vedlo od morén dolů, k jezerům nad naším táborem. K naší základně to bylo asi sedm kilometrů, řekněme dvě hodiny chůze. Jediné, co jsem si však teď přál, bylo dostat se na místo, asi v půli cesty, kde, jak jsem věděl, najdu vodu z tajícího sněhu, která tam tekla přes velký ohlazený žulový balvan. Cítil jsem vodu všude kolem sebe. Zurčela mezi balvany pod mýma nohama, hluboko ve štěr-

bincích mezi kameny, ale i přesto, že jsem ji slyšel téct, byla nedosažitelná.

Po několika metrech jsem zastavil a ohlédl se naposled k Siula Grande. Viděl jsem ji skoro celou, jen spodní část byla zakrytá křivkou ledovce. Byl jsem po vděčný, že nevidím ledový sráz. Joe tam byl nahoře pohřbený ve sněhu, ale já už jsem žádnou vinu nepocíťoval. Byl jsem si jistý, že kdybych se zase dostal do podobné situace, jednal bych stejně. Na místo viny jsem teď začal pocíťovat ztrátu a zármutek. Stál jsem tam vnutí sám a uvažoval o zbytečné ztrátě a lítosti. Chtělo se mi tíše se rozloučit, než sestoupím níže, ale nakonec jsem nic neřekl. Nemělo to smysl. Pomalý pohyb ledovce ho v příštích letech snese dolů do údolí a do té doby bude jen náhodnou vzpomínkou. Jako bych už teď na něho začal zapomínat.

Přelézal jsem chaoticky nahromaděné balvany a sut'. Když jsem se znovu otočil k ledovci, Siula Grande už byla z dohledu. Opřel jsem se o balvan a zauvažoval o své bolesti a smutku. Měl jsem nesnesitelnou žízeň. Polknul jsem, ale nepatrná slina nezahnala pachut' ve vyschlých ústech. Sestup se stal zmateným pochodem nekonečnými úseky balvanů v horkém poledním slunci. Žízeň byla nesnesitelná. Nohy mi ztěžkly a zeslábly a často jsem padal mezi balvany. Když jsem uklouzl na hladkých kamenech, neměl jsem sílu zabránit pádu. Začal jsem se podpírat cepínem a občas jsem napřáhl ruku, abych se zachytil o balvan. Prsty mi bez citu klouzaly po ostrých výčnělcích. Sluníčko je neoživilo, nic jsem v nich necítil. Byly tuhé a studené. Asi za hodinu jsem uviděl kulatý balvan, po kterém stékala třpytivá voda. Zrychlil jsem krok. Vidina vody mi dodala novou energii.

Když jsem došel ke kaluži vody pod balvanem a shodil batoh na mokrou sut', viděl jsem, že množství nahromaděné vody nebude stačit ná uhašení mé žízně. Opatrně jsem pod balvanem postavil z kamenů malou hráz- Plnila se hrozně pomalu, a když jsem vodu s jemným Štěrkem nasál do úst, byla hned zase prázdná. Dřepěl jsem pod balvanem, pil, čekal a znovu pil, jako bych nikdy neměl žízeň uhasit. Náhlý zvuk shora mě přiměl, abych se ukryl stranou. Vedle mne do sutě dopadlo několik kamenů. Než jsem se ke své přehradě vrátil, zaváhal jsem. Cestou nahoru jsme tady také odpočívali a pili, a když začalo padat kamení, se smíchem jsme uskakovali. Joe to tady nazval ,Aleji

bomb \ Sníh, který v průběhu dne tál, uvolňoval nad balvanem kameny a ty pravidelně ostřelovaly toto místo.

Seděl jsem na batohu a vyplivoval z pusy kamennou drť.

V měkkém blátě smíchaném se sutí bylo pár stop, jediné podmínky našeho výstupu nahoru. Bylo to osamělé místo k odpočinku. Seděl jsem na jediném místě v bludišti obrovských morén, kde byla moje přítomnost nějak zaznamenaná. Na stejném místě jsme seděli před šesti dny. Všechno naše nadšení a sebevědomí, pocit síly a zdraví, se staly prázdnou vzpomínkou. Ohlédl jsem se po morénách, které zakrývaly spodní jezero. Nezbývalo mi mnoho času o samotě. Za další hodinu budu v základním táboře a tam to všechno skončí.

Voda mi vlila do žil novou sílu. Vydal jsem se k jezerům. Ted' jsem se začal obávat setkání s Richardem, který bude chtít vědět, co se stalo. Všichni to budou chtít vědět. Nedokázal jsem si představit, že mu to budu vykládat. Jestli mu řeknu pravdu, budu muset vyprávět stejný příběh i po návratu domů. Nemohl jsem myslet na nic jiného, jenom na pochyby a kritiku, se kterou se nepochybně setkám. Nedokázal jsem se s tím vyrovnat. Nemělo by to tak být! Do argumentů o tom, co bych měl udělat, se mísil vztek i pocit provinění. Přesto jsem věděl, že co jsem udělal, bylo správné. Hluboko uvnitř jsem si byl jistý, že se nemám za co stydět. Když však neřeknu pravdu, nebude to tak těžké. Vyhnu se zbytečné bolesti a trápení.

Proč jim vykládat, že jsi odříznul lano? Nikdy se pravdu nedozví, tak co! Stačí říci, že spadl do trhliny při sestupu po ledovci. Ano! Řekni, že jsme nebyli navázáni. Víím, že je to hloupá chyba, ale zatraceně, mnoho horolezců tak zahyne. Je mrtvý. Není důležité, jak zemřel. Já ho nezabil. Nakonec je štěstí, že já jsem tady... tak proč to dělat ještě horším. Nesmím říci pravdu. Bože! Vždyť sám tomu skoro nemohu uvěřit... oni určitě věřit nebudou.

Když jsem se dostal k jezeru, stále jsem se ještě přesvědčoval, že říci pravdu je nesmysl. Věděl jsem, že by mi to způsobilo jenom problémy. Vůbec jsem si nedovedl představit, co řeknou Joeovi rodiče. Když jsem se znovu u jezera napil, pokračoval jsem k táboru pomaleji. Všechno mě nabádalo k tomu, co mám říci. Bylo to rozumné a logické. Něco uvnitř ve mně tomu však odporovalo. Snad to byla vina. Ať jsem se přesvědčoval jak

chtěl, že jsem nemel jinou možnost, než lano odříznout, cosi mě přesvědčovalo o opaku. Pravda vypadala jako rouhání. Byla proti všem instinktům; dokonce i proti pudu sebezáchovy. Čas běžel rychle a já měl hlavu plnou nepříjemných úvah, až už jsem si myslel, že to nevydržím. Nedokázal jsem naslouchat rozumným argumentům, které stály proti bolestivým a neodbytným pocitům viny a zbabělosti. Trest jsem začal přijímat se stejným fatalismem jako předtím. Zdálo se, že je správné, že budu potrestán; nejenom to, že jsem ho tam nechal zemřít, ale i samotné moje přežití bylo zločinem. Moji přátelé mi uvěří a porozumí. Ostatní ať si myslí, co chtějí, a jestli mi to bude vadit, pak si to možná zasloužím.

Za druhým, menším jezerem jsem vylezl na poslední vy výše - ninu morén a pohlédl na dva stany základního tábora. Při představě jídla, pití a léků proti omrzlinám, jsem začal spěchat dolů po svahu nad stany, který byl porostlý kaktusy. Úplně jsem zapomněl na to, co řeknu Richardovi, a skoro jsem dolů běžel. Zpomalil jsem. až při přelézání malého hrbu, ze kterého jsem uviděl Richarda kráčejícího pomalu směrem ke mně. Nesl malý batoh, šel v předklonu a pozorně sledoval terén. Neslyšel mě. Zastavil jsem se, překvapený tím, že se tak náhle přede mnou objevil, a čekal jsem, až ke mně dojde. Jak jsem na něho tiše čekal, napadaly mě ty nejhorší obavy. Sestup skončil a zaplavila mě úleva, která však zvětšila pocit vyčerpání. Chtělo se mi brečet, ale oči zůstaly suché.

Richard vzhlédl a uviděl mě. Napětí v jeho výrazu se změnilo v překvapení a pak se široce usmál. Když spěchal ke mně, viděl jsem v jeho očích potěšení:

„Simone! To je prima, že tě vidím. Už jsem měl strach.“
Nevěděl jsem, co říci, a jenom jsem na něho hleděl. Byl z toho zmatený a rozhlížel se kolem po Joeovi. Snad mu to řekl můj výraz nebo čekal špatné zprávy!

„Joe?...“

„Joe je mrtvý.“

„Mrtvý?“

Pokýval jsem hlavou. Zůstali jsme oba zticha. Nedokázali jsme se na sebe podívat. Shodil jsem na zem batoh a těžce se na něho posadil. Měl jsem pocit, že se už nikdy nezvednu.

„Vypadáš hrozně!“

Neodpověděl jsem. Uvazoval jsem, co mu mám říci. Můj plán lhát byl dobrý, ale nemohl jsem posbírat dost energie, abych ho uskutečnil. Bezmocně jsem hleděl na své zčernalé prsty.

„Tady máš, jez,“ podal mi tabulku čokolády. „Mám s sebou vařič, udělám čaj. Právě jsem se vás vydal hledat. Napadlo mě, že někde ležíte zranění... Joe spadl? Co se stalo...“

„Ano, spadl,“ zamumlal jsem. „Nemohl jsem nic dělat.“ Mluvil jsem nervózně. Myslím, že si uvědomil, že potřebuji čas. Pozoroval jsem ho, jak připravuje čaj, dává mi další jídlo a hledá v balíčku s léky, který nesl s sebou. Nakonec mi ho celý podal a já si ho beze slova vzal. Najednou jsem k němu pocítil silný vděk za to, že je tady. Věděl jsem, že by se v trhlinách na ledovci zabil, kdyby se vůbec dostal tak daleko. Napadlo mě, jestli ví o nebezpečí. Vzhlédl a všiml si, že ho pozoruji. Usmáli jsme se na sebe.

Na hrbu, na kterém jsme seděli, bylo teplo. Aniž jsem si uvědomil co dělám, vypověděl jsem Richardovi po pravdě, co se stalo. Nemohl jsem udělat nic jiného. Sedel tiše a všemu, co jsem prožil, naslouchal, ani jednou mě nepřerušil dotazem, ani neprojevil překvapení nad tím, co slyšel. Byl jsem rád, že jsem mu říkal pravdu. Kdybych to neudělal, ušetřil bych si problémy, ale uvědomil jsem si, že jsme toho tolik dokázali, že by bylo škoda to neříci. Záchranka v bouři, naše spolupráce a způsob, kterým jsme se snažili dostat se živí dolů. Nedokázal jsem vykládat, že Joe spadl do trhliny, když hloupě nenavázaný sestupoval po ledovci, ne po tom, co tolik zkusil, aby se zachránil. Nedovedl jsem mu ublížit lhaním. Když jsem skončil, Richard se na mne podíval:

„Věděl jsem, že se stalo cosi strašného. Jsem rád, že jsi se alespoň ty dostal dolů.“

Sbalili jsme zbytky proviantu do mého velkého batohu a pak si je Richard oba nasadil na záda. Tiše jsme scházeli dolů ke stanům.

Zbytek dne se mi ztrácí v mlze. Ležel jsem před velkým stanem na slunci a moje výstroj se válela všude kolem, aby uschla. O Joeovi jsme už více nemluvili. Richard se zaměstnal vařením jídla a nekonečného množství čaje. Pak si sedl vedle mne a vyprávěl mi o dlouhém čekání, které musel podstoupit. Postupně přijal myšlenku, že muselo dojít k nějaké katastrofě. Nakonec už

to nevydržel a vydal se nás hledat. Šest nebo sedm hodin jsem nedělal nic, jen pospával na slunci a jedl. Bylo těžké si zvyknout na přepych tábora. Cítil jsem, jak se mi vracejí síly a tělo se dává v polospánku do pořádku.

Před večerem se od východu nahromadila mračna a spadly na nás první těžké kapky. Slyšeli jsme silné hřmění a vlezli jsme do velkého stanu, do kterého se mi, až do té chvíle, nechtělo. Richard si ze svého stanu přenesl svůj spací pytel a začal vařit na dvou vařičích u vchodu další jídlo. Než jsem ho snědl, déšť se změnil ve sněžení a silný vítr otrásal stanem. Venku mrzlo.

Leželi jsme vedle sebe ve spacích pytlích a naslouchali bouřce. Od stěn stanu se odráželo červené a zelené světlo svíčky a v něm jsem viděl Joeovy věci shrnuté k jedné straně stanu. Vzpomněl jsem si na včerejší bouřku a zachvěl se. Ten obrázek mi zůstal před očima, když jsem usínal. Věděl jsem, jak zle teď musí být nahoře. Dolů budou padat laviny a zaplní trhlinu pod ledovým srázem, pohřbí ho. Upadl jsem do těžkého, bezesného spánku.

9

Tak daleko

Sníh, sjíždějící po povrchu ledu dolů, vyluzoval jemný šustivý zvuk. Díval jsem se na ledovcovou skobu, která se ztrácela vysoko nade mnou. Sněhový most, který zastavil můj pád, byl jasně vidět. Zbytek jeskyně za ním se rozplýval ve stínech trhliny. Lehce jsem přidržel lano a nechal ho pravidelně prokluzovat ve slaňovací brzdě.

Pocit'oval jsem nepřekonatelnou chuť slaňování zastavit. Nevěděl jsem, co je pode mnou, byl jsem si jistý pouze dvěma fakty: Simon je pryč a už se nevrátí. Znamenalo to, že kdybych zůstal na sněhovém mostě, byl by to můj konec. Nahoru pro mne cesta nevedla a propast na druhé straně by byla jen rychlým ukončením mého trápení. Lákalo mě to, ale ani v nej těžších chvílích jsem na sebevraždu neměl dost odvahy. Zemřít chladem a vyčerpáním na ledovém mostě by trvalo velice dlouho, a protože jsem si nedovedl představit takovým způsobem čekat na smrt, zbývala mi jen jediná možnost: slaňovat, až najdu cestu ven nebo při tom zemřít. Chtěl jsem se raději se smrtí setkat, než na ni čekat. Vrátit jsem se už nemohl a přece ve mně všechno křičelo zastav.

Nedokázal jsem se donutit podívat, co je pode mnou. Nechtěl jsem zjistit, že je tam jen další hluboká díra. Kdybych něco podobného uviděl, hned bych zastavil, ale co pak? Všemi silami se snažit na prudkém svahu zůstat na laně, bez možnosti vrátit se na most, bojovat, abych vydržel co nejdéle... Ne! Nemohl jsem se dolů podívat. Nebyl jsem tak odvážný. Ve skutečnosti jsem měl co dělat, abych přemohl strach, který jsem při slaňování pocít'oval. Bylo to všechno nebo nic... Rozhodl jsem se už na mostě a teď jsem musel jenom vydržet. Jestli to má být můj

konec, pak ať je náhlý a neočekávaný. Proto jsem dál upíral oči ke skobě nahoře.

Svah byl příkřejší. Když jsem byl asi patnáct metrů pod skobou, ucítil jsem, jak mi nohy najednou sjely do prázdna. Nechtěně jsem se na laně zastavil. Byl to stupeň, který jsem viděl z mostu! Díval jsem se na most nahoře a snažil se znovu lano popustit. Ten pocit jsem znal z dřívějšíka, bylo to, jako bych stál vysoko na hraně skokanského můstku a díval se, jak mi kapky vody z vlasů padají dolů do bazénu, a já se přesvědčoval, že na tom nic není, že to dokážu. Pak následoval odskok a prudký pád do prostoru zakončený smíchem poté, co jsem bezpečně přistál ve vodě dole. Vědomí, že slaňuji až na konec lana a pak se lano bez uzlu na konci vysmekne z brzdy a já se zřítím do propasti, mě přimělo ještě více sevřít lano omrzlými rukama. Nakonec jsem lano přece jen popustil a tím přivolal jiný známý vjem, pocit, že by bazén mohl najednou uhnout na stranu, nebo že by se voda mohla vypustit dříve, než dopadnu. Jediným rozdílem bylo, že jsem tentokrát nevěděl, zda pode mnou vůbec nějaký bazén je.

Pomalu jsem slaňoval ze stupně, až jsem volně visel na laně. Stěnu stupně tvořil hladký vodní tvrdý led. Už jsem ledovcovou skobu neviděl, a proto jsem se při slaňování díval do ledové zdi přede mnou. Chvilí led udržel moji pozornost, ale jak ubývalo světla kolem, znovu jsem pocítil nepřekonatelný strach a zastavil.

Chtělo se mi brečet, ale nešlo to. Cítil jsem se ochrnutý, neschopný myslet a zachvátila mě panika. Pojal mě děs v očekávání čehosi neznámého a hrozného. Dlouho jsem zůstal viset na laně, s přilbou opřenou o ledovou stěnu a s očima pevně zavřenými. Přes všechna má rozhodnutí jsem se musel dolů podívat, neměl jsem odvahy jít do toho poslepu. Určitě už víc vystrašený nebudu. Podíval jsem se na lano, které napjaté běželo vzhůru. Táhl se nahoru stěnou a ztrácelo se ve svahu nad ní. Podíval jsem se na stěnu trhliny, kousek od mého ramene. Na druhé straně, asi tři metry, se tyčila další ledová zeď. Visel jsem v tunelu vodního ledu. Rozhodnutí podívat se dolů přišlo, když jsem se otáčel. Prudce jsem se zhoupnul a zavadil zraněným kolenem o ledovou stěnu. Zanařikal jsem bolestí a strachem. Místo abych uviděl, jak se lano volně snáší dolů do propasti, hleděl jsem na sních pod mými nohama a nemohl jsem uvěřit

tomu, co vidím. Dno! Čtyři metry pode mnou bylo široké, sněhem pokryté dno. Žádná prázdnota, žádná černá propast. Tíše jsem zaklel a uslyšel ozvěnu od okolních stěn. Pak jsem zakřičel potěšením a úlevou a zvuk se rozlehl celým prostorem. Výskal jsem znovu a znovu, poslouchal ozvěny a mezi tím se smál. Byl jsem na dně trhliny.

Když jsem vystřízlivěl, pozorněji jsem si prohlédl koberec sněhu, nad kterým jsem visel. Slavnostní nálada rychle opadala, když jsem zaznamenal v povrchu sněhu temné díry. Nakonec to dno nebylo. Trhlina se rozevírala do tvaru hrušky. Její stěny se ode mne rozbíhaly až do šířky patnácti metrů a pak se znovu zužovaly. Sněhové dno bylo na spodním plochém konci tohoto útvaru, zatímco stěny nade mnou vytvářely užší konec hrušky a nebyly od sebe dále než tři metry. Byly však alespoň třicet metrů vysoké. Dolů od stropu padaly malé kousky zmrzlého sněhu.

Rozhlédl jsem se uzavřenou dutinou sněhu a ledu ve snaze zapamatovat si její tvar a velikost. Stěny naproti se přibližovaly, ale nespojovaly. Úzká mezera byla vyplněná sněhem padajícím shora. Sníh vytvořil kužel, který se zvedal až ke stropu. U základny byl široký téměř pět metrů, zatímco, nahoře neměl více než jeden a půl metru.

Malou dírou ve stropě pronikal dovnitř zlatý pruh světla a odrážel se od vzdálené stěny trhliny. Ten paprsek slunečního světla, přicházející z jiného světa venku a pronikající stropem jeskyně, mě přitahoval. Tak jsem se k němu upnul, že jsem zapomněl na nejisté dno pode mnou a sjel zbylou vzdálenost po laně. Chtěl jsem se k tomu světlu dostat. Byl jsem naprosto rozhodnutý. Jak se k němu dostanu a kdy, nad tím jsem neuvažoval. Věděl jsem však, co chci.

V několika vteřinách se mé vyhlídky zcela změnily. Zapomněl jsem na noční hodiny naplněné strachem a obavami, a dokonce i klaustrofobická hrůza slaňování byla pryč. Dvanáct strašných hodin, které jsem strávil v nepřírozeném tichu tohoto hrozného místa, se najednou nezdálo být ničím jiným než noční můrou, která se mi snad jenom zdála. Měl jsem se teď k čemu upnout. Mohl jsem se odplazit a lézt tak dlouho, až se dostanu z tohoto hrobu. Dosud jsem neměl co dělat, mohl jsem jenom ležet na mostě a snažit se nepociťovat samotu a strach. Bezmocnost byla mým nejhorším nepřítelem. Teď jsem měl plán.

Změna ve mně byla překvapivá. Cítil jsem se posílený, piný energie a optimismu. Viděl jsem možná nebezpečí, skutečná rizika, která mohla zničit mé naděje, ale já jsem jaksi věděl, že je překonám. Bylo to, jako bych byl obdarován jedinou šancí dostat se odsud pryč, a já se jí chopil posledním zbytečkem sil. Pocítil jsem silné sebevědomí a hrdost nad tím, že jsem se rozhodl opustit most. Udělal jsem správné rozhodnutí, i přes všechny obavy. Dokázal jsem to a byl jsem si najednou jistý, že nic nemůže být horší, než mučivé hodiny strávené na mostě.

Botami jsem se dotkl sněhu a zastavil sestup. Visel jsem vsedě v úvazku na laně, jen kousek nade dnem trhliny a pozorně jsem prohlížel jeho povrch. Prachový a načechraný sníh vypadal podezřele. Díval jsem se po obvodu dna, tam, kde se sníh dotýkal stěn, a brzy jsem našel, co jsem hledal. Na několika místech ve sněhu u ledových stěn byly temné skvrny dř. Sníh nevytvářel dno, ale jen jakousi přepážku rozdělující trhlínu na spodní část pod ní a prostor, ve kterém jsem seděl. Začátek sněhového svahu, vedoucího vzhůru ke světlu, byl ode mne dvanáct metrů. Koberec sněhu mě lákal, abych vzdálenost přeběhl. Musel jsem se tomu zasmát. Úplně jsem zapomněl, že má pravá noha není k ničemu. Nevadí. Budu se plazit... ale kudy? Přímo, nebo se mám držet blízko stěny?

Bylo to těžké rozhodování. Nebál jsem se ani tak, že nohou prorazím dno, jak co takové proražení může s křehkou podlahou udělat. Nechtěl jsem přepážku zničit, abych nezůstal na nesprávné straně nepřekročí tel né propasti. To bych asi neunesl. Nervózně jsem se ohlédl po pruhu světla a snažil se z něho načerpat sílu. Rychle jsem se rozhodl. Dno překročím prostředkem. Byla to nejkratší vzdálenost a nebylo důvodu se domnívat, že to bude riskantnější než jinudy. Lehce jsem se spustil, až jsem seděl na sněhu s většinou váhy stále ještě na laně. Přenášet pomalu váhu z lana na sníh bylo nepříjemné. Zatajoval jsem dech a měl jsem v těle napjatý každý sval. Všímal jsem si i nejmenšího pohybu sněhu a bál jsem se, že se nakonec probořím skrz "přepážku. Pak se lano odlehčilo a já si uvědomil, že mě sníh drží. Zhluboka jsem se nadechl a pustil lano.

Pět minut jsem seděl bez hnutí a snažil se zvyknout na podivný pocit, že visím nad obrovskou propastí na křehké sněhové přepážce. O chvíli později jsem si uvědomil, že na něco podob-

ného si nelze zvyknout, a že nezbývá, než se pokusit překročit nebezpečnou plochu. Uvolnil jsem skrz brzdu asi dvanáct metrů lana a zbytek, deset metrů, jsem si uvázal k pasu. Pak jsem si roztažený lehl na břicho a začal se opatrně plazit ke sněhovému kuželu. Úzkost se zmenšovala, čím blíže jsem ke dostával ke druhé straně. Občas mi tlumený zvuk ohlásil, že kus sněhu odpadl do hloubky pod přepážkou. Pokaždé jsem strnul a zůstal nehybný i při tom nejnepatrnějším zvuku. Než jsem pokračoval, zatajil jsem dech a cítil, jak mi tluče srdce. Když jsem se dostal za polovinu vzdálenosti, všechny černé díry byly za mnou a měl jsem dojem, že se teď plazím po pevnější a silnější vrstvě sněhu.

Po deseti minutách jsem bezvládně ležel na svahu ubíhajícím ke zlatému slunci u stropu. Slaňovací lano viselo prověšené před ledovou stěnou a v příkrém svahu nad ní. Běželo nahoru na ledový most. Jen kdybych věděl, že tady najdu dno, kolik strachu a obav bych si ušetřil. Při představě, že bych čekal tam nahoře, jsem se otrásl. Bylo by to vyčerpávající bdění plné šílenství a chladu. Nakonec, po vytrpění si dnů naplněných strachem, bych upadl do bezvědomí.

Podíval jsem se nahoru na sněhový kužel. Na krátkou chvíličku mě napadlo, jestli se jenom neklamu nadějí. Že se mohu dostat nahoru ke slunci. Bylo to daleko a svah byl strmý. Budu moci vystupovat vzhůru svahem stále navázaný na lano. Jak se budu dostávat výše, lano se bude také zvedat, až bude téměř vodorovně natažené mezi mostem a slunečným otvorem ve stropě. Pád, ve kterékoliv chvíli, by však znamenal, že bych jako kyvadlo proletěl přepážkou dolů, do spodních prostor trhlíny, až bych se zastavil o stěnu, podél které jsem dříve slaňoval. Kdyby se to stalo, už nikdy bych se zpátky na kužel ani na most nedostal. Zauvažoval jsem o lezení bez lana. V případě pádu by byl můj konec alespoň rychlejší. Myšlenku jsem nakonec zamítl. Lano jsem potřeboval, dávalo mi pocit bezpečí.

Na tváři jsem ucítil slabý vánek proudící trhlínou, mrazivý a smrtící dech odkudsi z hlubiny. Světlo v jeskyni bylo zvláštní směsicí modrošedých stínů a tančících odrazů od ledových stěn kolem mne. Kameny zamrzlé ve stěnách se jasně třeptily v průhledném ledu mokrým leskem. Odpočíval jsem na úpatí kužele a vnímal atmosféru trhlíny. Přes veškerou hrůzu a chlad tu pa-

novala atmosféra posvátnosti. Krásný prohnutý křišťálový strop, jiskřící stěny vykládané miliardami zamrzlých kamenů a stíny vedoucí do tmy za ledovým mostem, který ukrýval tiché prostory za ním. Hrůza existovala jenom v mé představivosti, ale nedovedl jsem ji potlačit. Jakoby to vše čekalo po staletí s nelidskou trpělivostí na svoji oběť. Teď jsem tady byl já a kdyby nebylo slunečního světla, snad bych tady seděl ztuhlý a poražený tou nesmírnou nehybností. Otrásl jsem se. Vzduch byl nepříjemně studený, určitě bylo pod nulou. Nápor větru zvenčí otvorem ve stropě shodil dolů trochu prachového sněhu. Fascinovaný jsem pozoroval ve slunečním světle padat sníh. Nastal čas výstupu.

Opatrně jsem se postavil na levou nohu a zraněnou končetinu nechal volně viset nad úrovní sněhu. Během noci ztuhla a byla teď kratší než má levá noha. Nejprve jsem si nebyl jistý, jak bych měl svahem stoupat. Odhadoval jsem, že svah je asi čtyřicet metrů vysoký - desetiminutový úkol pro dvě nohy. Obavy jsem však měl z jeho sklonu. Svah začínal sklonem jen asi 45 stupňů a byl jsem si jistý, že tento úsek překonám, ale jak svah nabýval na výšce, úhel také narůstal. Posledních asi pět metrů vypadalo téměř kolmě, ale věděl jsem, že mě pohled přímo vzhůru klame. Usnesl jsem se, že sklon nahoře není větší jak 65 stupňů. Ani to však nebylo moc povzbudivé; nesoudržný prachový sníh by byl obtížný k výstupu i na obou nohách. Rostoucí pesimismus jsem potlačil tím, že jsem si říkal, že bych měl být rád, že jsem vůbec nějaký svah našel.

První kroky byly neobratné a nekoordinované. Zarazil jsem vysoko nad sebe cepíny do sněhu a pak jsem se vytáhl pažemi nahoru. Uvědomoval jsem si, jak je tato technika riskantní a že nebude k užítku na strmějším svahu nahoře. Kdyby cepín vyjel ze sněhu, zřítíl bych se. Zastavil jsem se a zkusil vymyslet lepší způsob. Koleni mě silně zbolelo a připomnělo mi, jak mám daleko k tomu, abych se odsud dostal.

Sestava pohybů! Vzpomněl jsem si, jak jsem se Simonem traverzoval na sedlo. To je ono. Nalezni způsob a pak se ho drž. Odpočíval jsem zavěšený na cepínech a díval se na zdravou nohu zabořenou do sněhu. Pokusil jsem se zvednout zraněnou nohu ke zdravé. Zasténal jsem, když v koleni zapraskalo a noha se odmítla pořádně ohnout. Zůstala asi patnáct centimetrů pod

úrovni pravé nohy. Když jsem se nahnul dopředu, abych vyhrabal ve sněhu stup, cítil jsem, jak mi bolest vystřeluje z nohy vzhůru. Upěchoval jsem sních, jak nejvíc to šlo, a pak jsem pod stupem vyhrabal ještě jeden, menší. Když jsem s tím byl hotov, zarazil jsem opět cepíny do svahu nade mnou, zatnul zuby a posunul bolavou nohu, až její bota byla v menším stupu. Pak jsem se opřel o cepíny a udělal na zdravé noze křečovitý poskok. Oběma pažemi jsem přitom silně tlačil na cepíny směrem dolů.

V krátké chvilce, kdy moje váha spočívala na zraněné noze, mi z ní vystřelila pálivá bolest, která se pak utišila, až když si zdravá noha našla vyšší stup. Hlasitě jsem zanađával a zvuk se legračně odrazil v okolních prostorách. Pak jsem se sehnul, abych vyhrabal další dva stupy a opakoval celý výkon. Ohnout, poskočit, odpočinout; ohnout, poskočit, odpočinout... Záchvěvy bolesti se spojily v jediný trvalý vjem, kterému jsem však dokázal nevěnovat mnoho pozornosti. Soustředil jsem se pouze na sestavu pohybů. Přes chlad okolo jsem se pořádně zapotil. Bolest a námaha se spojily v jedno a ani jsem si neuvědomoval, jak ubíhá čas. Byl jsem zcela zabraný v sestavě poskoků a hrabání. Odolal jsem nutkání podívat se nahoru nebo dolů. Věděl jsem, že postupuji hrozně pomalu, a nechtěl jsem si to potvrzovat pohledem na sluneční světlo, které bylo stále ještě vysoko nade mnou. Po dvou a půl hodinách se svah daleko víc naklonil a já musel dávat pozor, zvláště když jsem poskakoval. To byl kritický moment, ve kterém jsem byl plnou váhou zavěšený na cepínech v sypkém sněhu. Úhel svahu mě také nutil přesně vypočítat rovnováhu pohybů. Dvakrát jsem skoro spadl. Při jednom poskoku jsem minul správný stup a noha mi sjela do stupu nižšího, ve kterém se pod mojí váhou zkroutila zraněná noha. Zápasil jsem, abych se udržel vestoje a přemohl návaly nevolnosti a bolesti. Podruhé jsem skočil dobře, ale příliš prudce a ztratil jsem rovnováhu. Jak jsem se nahnul dopředu ke sněhovému svahu, abych pohyb zastavil, opět jsem ucítil, jak se mi v koleni všechno hýbe a tře o sebe. Bylo nepříjemné slyšet v prostorách okolo ozvěny každého zanařikání a zasténání. Ještě zvláštnější byl pocit pohoršení, který jsem cítil nad svými stížnostmi. Nikdo je nemohl slyšet, ale prázdné prostory za mnou mi dávaly pocit obydlenosti, jakoby tam sídlil jakýsi tichý svědek, pohoršující se nad mojí neschopností.

S hlavou položenou na sněhu jsem odpočíval. Byl jsem smáčený potem, který se po zastavení rychle ochlazoval. Brzy jsem se třásl zimou. Pohlédl jsem ke stropu a byl jsem potěšen, když jsem zjistil, že sluneční světlo se mne už téměř dotýká. Při pohledu dolů jsem viděl, že jsem vylezl dvě třetiny svahu sněhového kužele. Z této výšky vypadala trhlina ještě více členitá. Lano viselo asi dvacet pět metrů vysoko nade dnem jeskyně, prověšené od mého úvazku k ledovcové skobě nad ledovým mostem. Byl jsem právě teď s mostem ve stejné výšce a lano se nedotýkalo ani svahu, podél kterého jsem dříve slaňoval. Při pohledu na ledový most jsem si vybavil chvíle na něm strávené a udělalo se mi zle. Teď, když jsem se blížil slunečním paprskům, se mi zdálo neuvěřitelné, jak strašně jsem se cítil během noci a při slaňování. Byly to nej těžší chvíle mého života. Při úvahách, co jsem prožil a dokázal, mi stouplо sebevědomí, ale ještě mě čekalo hodně vykonat. Otočil jsem se zpátky ke svahu a začal znovu vyhrabávat stupy.

Dostat se na místo, asi tři metry pod úrovní díry ve stropě, mi vzalo další dvě a půl hodiny. Sklon svahu byl téměř nemožně strmý a každý poskok se stal zkouškou odhadu, jak neztratit rovnováhu a udělat další krok. Naštěstí se sněhové podmínky s výškou a zúžením kužele zlepšovaly a vlevo jsem našel ledovou stěnu, do které se dal dobře zaseknout cepín. Cítil jsem se vyčerpaný i přesto, že jsem se blížil ke stropu. Bolest v noze se zvyšovala jen do určité intenzity, pak se už neměnila. Ať jsem se snažil sebevíce, nemohl jsem zabránit krátkodobému zatížení mého poraněného kolena. Cítil jsem se slabý a špatný už z pouhého opakovaného praskání a tření v rozlámaném kloubu. Znovu jsem se předklonil ke svahu a poskočil. Silně jsem se přitáhl za cepín, který jsem měl zaseknutý ve stěně, aniž jsem si v bolavém koleni způsobil bolest. Sněhový strop se dotkl mé přilby. Byl jsem přímo pod malou, jen jako hlava velkou dírou ve sněhu. Odraz slunečního světla mě oslepoval a prostory pode mnou se při pohledu dolů ztratily v inkoustové černi. Posunul jsem si nohu do stupu, který jsem si vyhrabal a připravil se k dalšímu poskoku.

Kdyby mě někdo viděl, jak jsem se vynořil z trhliny, musel by se smát. Moje hlava prolezla sněhovým stropem a já zůstal zkopměle koukat na scenérii venku. Stál jsem na jedné noze

a stále se ještě držel cepínu zaraženého ve stěně trhliny. Hlava mi trčela ze sněhu a otáčel jsem jí kolem dokola, abych se pokochal tím nej fantastičtějším pohledem, jaký se mi kdy naskytl. Prstenec hor obklopující ledovec byl tak nádherný, že jsem skoro nemohl pochopit, na co se to dívám. Znamé štíty byly tak krásné, jak jsem je ještě nikdy neviděl. Viděl jsem ledopády, jemně modelované hřebeny a temné moře morén táhnoucí se ve vlnách od jazyka ledovce. Na obloze nebyl ani mráček a slunce silně páliło z azurové prázdnoty. Stál jsem tiše, ohromený skutečností, že jsem zase na svobodě. Má mysl byla tak unavená, že jsem úplně zapomněl na to, co v této chvíli úniku vidím.

Vytáhl jsem cepín ze stěny trhliny a zarazil ho do sněhu venku. Když jsem poskočil a svalil se vedle té díry do hlubin země, zůstal jsem s úlevou ležet bez pohnutí na sněhu. Cítil jsem se, jako bych až příliš dlouho zápasil s někým daleko silnějším. Trásl jsem se chladem i přesto, že mi na záda svítilo horké sluníčko. V ledové jeskyni nahromaděná hrůza a zoufalství, které jsem cítil po tak dlouhou dobu, jako by se teď na slunci rozplývaly. Nehybně jsem ležel na sněhu s obličejem otočeným směrem k ledovci dole a v hlavě jsem měl prázdno. Cítil jsem se slabý, jako bych byl spotřeboval poslední zbytky energie. Nechtělo se mi ani pohnout a riskovat tak porušení míru a klidu, který jsem vleže na sněhu pociťoval. Požehnaná úleva od napětí, tmy a hrůzných představ, byla úplná. Uvědomil jsem si, že při usilovné činnosti, kterou jsem vyvíjel v každé vteřině uplynulých dvanácti hodin, se moje vědomí uzavřelo všemu, kromě pocitu uvolnění. Na slunci jsem cítil únavu, chtělo se mi spát a zapomenout. Podařilo se mi něco, v co jsem nikdy nedoufal. Vyvázl jsem, aniž jsem věřil v možnost úniku a pro tento okamžik to stačilo.

Nespal jsem, ale ležel jsem v polovědomí a pomalu se přizpůsoboval novému světu. Očima jsem přecházel od jednoho pohledu na druhý. Aniž jsem pohnul hlavou, zaznamenával jsem povědomou krajinu, jako bych ji teď viděl poprvé. Ledovec, jako zmrzlý jazyk, se stáčil k severu a jeho výběžek se lámал ve změti trhlín na černých morénách. Morény se chaoticky vršily v širokém skalnatém údolí, až se změnily v bláto a suť na břehu kruhového jezera, daleko vzadu. Kousek za tímto jezerem se ve slunečním světle odrážela hladina dalšího jezera. Dál

mi zastírala pohled hora Sarapo, ale věděl jsem, že druhé jezero končí dalšími morénami a za nimi stojí naše stany.

Pomalů mi docházelo, že můj nový svět, přes všechno teplo a krásu, je jen o málo lepší než trhlina. Byl jsem šedesát metrů nad ledovcem a skoro deset kilometrů od základního tábora. Klid se vypařil a vrátilo se známé napětí. Trhlina byla jen začátkem! Jak bylo hloupé si myslet, že to, co jsem dokázal, mi zajistilo bezpečí! Díval jsem se na vzdálené morény, na světlo odrážející se od jezer a cítil jsem se poražený. Byl jsem daleko, příliš daleko. Nebyl jsem dost silný. Neměl jsem nic k jídlu, žádnou vodu a znovu jsem si uvědomil nebezpečí kolem sebe. Téměř jsem uvěřil, že mi nebude dovoleno uniknout, že ať udělám v cokoliv, bude přede mnou další překážka a pak další, až se zastavím a vzdám se. Černé morény a lesknoucí se voda jezer v dálce zničily jakoukoliv naději na moji záchranu. Byl jsem na zlomyslném místě; nepřátelství všude kolem mne bylo téměř hmatatelné, jako vzduch nabitý elektřinou. Místo, kam jsme před tak dlouhou dobou přišli, nebylo žádným hřištěm.

Posadil jsem se a s hořkostí pohlédl na roztřepený konec lana, které jsem s sebou vynesl z trhliny.

„To je neskutečné,“ řekl jsem si tiše, jako bych se obával, že mě něco může slyšet a zjistit, že jsem poražený.

Když jsem se díval ke vzdáleným morénám, věděl jsem, že se musím alespoň pokusit. Někde tam, mezi těmi balvany, pravděpodobně umřu. Ta myšlenka mě však nijak nevzrušovala. Byla rozumná a vystihovala skutečnost. Musel jsem se na něco zaměřit. Jestli zahynu, pak to nebude pro mne překvapením, ale nebudu tady na smrt jenom tak nečinně čekat. Hrůza z umírání už na mě neúčinkovala tak jako v trhlině. Měl jsem teď možnost se smrti postavit a bojovat s ní. Už to nebyl bezútěšný temný strach, byla to jen další nepříjemnost přidávající se k mé zraněné noze a k omrzlým prstům. Takových věcí jsem se už nedokázal bát. Když spadnu, noha mě zabolí, a jestli se nepostavím, zemřu. Svým způsobem bylo lepší stát před takovými jednoduchými volbami. Pomáhalo mi to rozumně myslet a dívat se na krajinu, která ubíhala k obzoru, a vidět v ní svou úlohu jasněji a s větší poctivostí než kdy předtím.

Nikdy jsem nebyl tak hrozně sám, ale i když mi to nahánělo strach, dodávalo mi to i sílu. Po páteři mi přeběhlo zachvění.

Byl jsem rozhodnutý. Hra začala a já už nedokázal před ní uhýbat. Jak bylo ironické přijít sem hledat dobrodružství a skončit nedobrovolně polapený v situaci těžší, než jakou jsem si kdy dokázal představit. Chvilí jsem cítil vzrušení, ale ani to nedokázalo odehnat samotu a zkrátit kilometry morén táhnoucích se k jezerům. Pohled na terén přede mnou rychle vzrušení utlumil. Byl jsem na tomto zvláštním osamoceném místě opuštěný a moje situace mi umožňovala jasněji vidět skutečnost a orientovat se v neužitečných nápadech. Uvědomil jsem si důležitost toho, že jsem se dostal až sem, živý a při vědomí, schopný se porvat s okolnostmi. Bylo tu ticho a sníh, čistá obloha bez života a já, který tady seděl a všechno vnímal. Nepřijímal jsem úkol, o jehož splnění se musím pokusit. Proti mně nestály žádné temné stíny. Můj zdravý rozum pronikající zmatkem v mé hlavě mi říkal, co musím dělat a co je skutečnou pravdou.

Bylo to, jako by ve mně byly dvě rozdílné bytosti. **Hlas**, který byl jasný a příkazující, měl vždy pravdu, a když mluvil, já jsem naslouchal a plnil jeho příkazy. Druhá bytost se probírala množstvím nesouvislých představ, vzpomínkami a nadějemi, do kterých jsem se ve stavu polosnění uchýloval při plnění příkazů **hlasu**. Musel jsem sestoupit na ledovec. Budu se tam plazit, ale tak daleko jsem ještě neuvažoval. Jestliže se mé vnímání zaostrilo, pak se také zúžilo, až do té míry, že jsem uvažoval pouze o dosažení určených cílů a ani o krok dále. Mým cílem bylo dostat se na ledovec. **Hlas** mi říkal přesně, jak to provést, a já ho poslouchal, zatímco má druhá bytost přeskakovala z jedné abstraktní myšlenky na druhou.

Začal jsem poskakováním na jedné noze sestupovat svahem pod trhlinou. Směřoval jsem dolů, doprava napříč svahem, abych se vyhnul strmému skalnímu pilíři, který byl přímo pode mnou. Když jsem se dostal mimo něj, uviděl jsem, že dolů na ledovec ubíhá hladký sněhový svah, asi šedesát metrů dlouhý. Pohlédl jsem na ledový sráz nad trhlinou. Stal se už zastřenou vzpomínkou na minulost. Pak jsem uviděl na pravé straně viset dolů lano a napadlo mě, že ho musel vidět i Simon. Barevná šňůrka visící dolů v ledové stěně potvrzovala, že jsem nemohl přežít. Simon přežil a viděl trhlinu. Nešel pro pomoc; odešel s pevným přesvědčením, že jsem mrtvý. Vrátil jsem se pohledem k terénu pod nohama a soustředil se na poskoky.

Hry vědomí

Hluboký sníh začínal pod paprsky slunce tát. Při rychlém sestupu poskakováním dolů svahem jsem vždy zarazil cepíny do sněhu, a zatímco jsem se o ně plnou váhou opíral, poskočil jsem na zdravé noze kupředu. Musel jsem si pokaždé poskok přesně vypočítat. Zraněná noha volně visela nad sněhem a i přes veškerou opatrnost jsem s ní často zachytil o sníh. Náhlý náraz pohnul kolenním kloubem, až jsem brečel bolestí. Když jsem se znovu podíval směrem k ledovci, potěšilo mě, že byl už jen pouhých dvacet pět metrů přede mnou a ve svahu nebyly žádné trhliny ani skály. Povrch svahu se však změnil, a když jsem si všiml, že pár metrů pode mnou jsou plochy čistého ledu, zpozorněl jsem. Podařily se mi ještě dva poskoky a pak se stalo, co bylo nevyhnutelné. Věděl jsem, že mě to nemine a duševně se připravil. Jakmile jsem doskočil na led, stoupací železa se smekla a upadl jsem na bok. Dopadl jsem hlavou dolů a tak jsem na pravém boku, po hladkém povrchu větrovky a svrchních kalhot, sjel zbývající část svahu. Obě boty mi od ledu odskakovaly, jedna narážela do druhé. Působilo mi to hroznou bolest, na kterou jsem reagoval zavřenýma očima a stisknutými zuby. Sestup byl krátký, rychlý, ale hrozně bolestivý.

Když jsem se v nahnutém sněhu zastavil, zůstal jsem nehybně ležet, zatímco vlny bolesti v noze se zvedaly a postupně zase ustupovaly. Pokusil jsem se zdravou nohu zdvihnout a přesunout ji mimo zraněnou končetinu, která byla pod ní ohnutá dozadu. Jakmile jsem jí však pohnul, zakřičel jsem bolestí a zůstal nehybně ležet. Po chvíli jsem se nadzvedl a podíval se na nohy. Hroty stoupacích želez na zlomené noze zachytily o ochranný návlek na zdravé noze tak, že způsobily zkroucení kolena do nepřirozeného úhlu. Když jsem se natáhl, abych hro-

ty uvolnil, kolenem mi projela nová vlna bolesti. Nemohl jsem nohu uvolnit, aniž bych se ještě více nepředklonil. Nakonec se mi přece jenom podařilo nohu vyprostit za pomoci cepínu. Položil jsem ji jemně na sníh a pomalu koleno narovnával, až bolest ustala.

Zastavil jsem se tři metry od klikaté linie stop. Přitáhl jsem se až k ní a odpočíval. Bylo příjemné vidět stopy. Očima jsem sledoval jejich dráhu zdůrazněnou stíny, jak běží obloukem přes ledovec ke vzdálené okrouhlé trhlíně. Ledovec ode mne ubíhal jakoby ve sněhových vlnách, mezi kterými se stopy ztrácely, jen aby se znovu objevily na hřebenu další vlny. Potřeboval jsem vyznačenou trasu. Z mé pozice, vleže na sněhu, jsem měl velmi špatný přehled o terénu před sebou a bez stop bych jen těžko věděl, kam směřuji. Simon znal cestu dolů a bez lana šel jistě nejbezpečnější trasou. Stačilo jen stopy sledovat. \

Chvilí mi trvalo, než jsem našel nejlepší způsob plazení. Mokrý, měkký sníh mi neumožňoval klouzání. Rychle jsem si uvědomil, že postup na jednom kolenní a pažích je příliš bolestivý. Ležel jsem na levém boku a zraněnou nohu jsem držel stranou. Kombinací přitahování cepíny a odstrkování se levou nohou jsem se dostával kupředu. Bolavou nohu jsem za sebou táhl jako jakousi obtížnou věc, které jsem se nemohl zbavit. Čas od Času jsem se zastavil, odpočíval a jedl sníh. Hleděl jsem přitom na obrovskou západní stěnu Siula Grande nade mnou a naslouchal zvláštním myšlenkám, které mě napadly. Pak blouznění přerušil **hlas** a já se s pocitem viny podíval na hodinky a vydal se dál.

Hlas a hodinky mě ponoukaly k pohybu, kdykoliv mě horko odrážené ledovcem zastavilo v ospalém a vyčerpaném omámení. Byly tři hodiny - zbývaly pouze tři a půl hodiny denního světla. Pokračoval jsem, ale brzy jsem si uvědomil, jak pomalu a těžkopádně postupuji. Slimáčí tempo mi však nevadilo. Dokud budu poslouchat **hlas**, bude všechno v pořádku. Vždycky jsem se podíval dopředu, vybral si nějaký význačný bod ve sněhových vlnách, zkontroloval čas na hodinkách a **hlas** mi přikázal dostat se k tomu místu do půl hodiny. Poslouchal jsem. Občas jsem zjistil, že sedím a sním, že jsem zcela zapomněl na to, co dělám. V takových situacích jsem se pak s pocitem viny snažil dohnat čas rychlejším plazením. Nikdy mě to nezklama-

lo. Plazil jsem se mechanicky, ve stavu omámení jen proto, že mi bylo řečeno, že se k předepsanému bodu musím dostat včas.

Jak jsem se posunoval mořem sněhu, slyšel jsem také jiné hlasy, které například uvažovaly o tom, co dělají lidé v Sheffieldu, vzpomínaly na doškové stavení hospody v Harome, kam jsem se před výpravou chodil napít. Doufal jsem, že Ma se za mne modlí tak jako vždycky. Při vzpomínce na ni se mi do očí nahrnuly horké slzy. Do rytmu mého plazení jsem si neustále zpíval texty moderních písniček a hlava se mi plnila nekonečným množstvím nápadů a představ, až jsem se zastavil, posadil a začal se v horku pohupovat. Pak mi **hlas** řekl, že mám zpoždění a já se probudil a znovu se začal plazit. Byl jsem rozštěpený ve dvě. Moje klinicky chladná část všechno zhodnotila, rozhodla co dělat a přiměla mě k činnosti. Druhá část byla šílená - bláznivý zmatek představ, tak živých a skutečných, že jsem se v nich ztrácel. Zauvažoval jsem, zda nemám halucinace.

Všechno bylo poznamenáno únavou. Události probíhaly zpomaleně a moje myšlenky byly tak zmatené, že jsem zcela ztratil pojem o čase. Když jsem se zastavil, našel jsem si výmluvu, abych se necítil vinným. Nejčastější výmluvou byly moje omrzlé prsty. Abych je mohl zkontrolovat, musel jsem sundat jak svrchní, tak i vnitřní rukavice. Po deseti minutách mě **hlas** vrátil do přítomnosti a já si znovu natáhl rukavici, kterou jsem ani nestačil celou sundat, a vyrazil kupředu. Při plazení jsem měl ruce neustále hluboko ve sněhu, a tak, když znecitlivěly, opět jsem zastavil a díval se na ně. Chtěl jsem je masírovat nebo sundat rukavice a ohřát si je na slunci, ale místo toho jsem na ně jenom hleděl prázdným pohledem, až do chvíle, kdy mě zase zavolal **hlas**.

Po dvou hodinách jsem měl už okrouhlou trhlinu za sebou a dostal se ze stínu Siuly Grande. Sledoval jsem stopy v ohybu pod jižní stěnou Yerupajy a míjel rozlámanou hranu trhliny, která se otevírala ve sněhu ledovce. Trhlina byla jenom patnáct metrů dlouhá, ale já ji míjel, jako loď míjí ledovou kru. Postupoval jsem pomalu a díval se na odkrytý led. Bylo to, jako bych se nechal unášet proudem. Díval jsem se na tvary postav v rozlámaném ledu. Nebyl jsem si jistý, zdaje opravdu vidím. Hlasy se hádaly s velitelským **hlase**m a nakonec jsem se rozhodl, že jde o skutečnost. Tvary mi připomínaly hlavu starého muže,

kterou jsem kdysi, když jsem ležel na pláži, viděl v obryse mraků. Můj přítel ji neviděl a mě to vztekalo, protože já, i když jsem se podíval jinam a pak zase zpátky, jsem starého muže znovu rozeznával, takže tam musel být. Vypadalo to - jako renesanční malba v Sixtinské kapli, na které starý muž s bílým voussem ukazuje ze stropu prstem a má představovat Boha.

Na postavách, které jsem v ledu viděl, však nebylo nic posvátného. Mnohé postavy, některé jen zpola hotové, všechny zmrzlé v basreliéfu, vystupovaly jasně z povrchu ledu. Sluneční stíny a barvy ledu jim dodávaly věrohodnost. Všechny postavy souložily. Byl jsem těmi obscénními postavami při mém plazení fascinován. Také tyto postavy jsem už viděl. Připomínaly mi obrazy představující sochy uvnitř hinduistického chrámu. Ve změní postav nebyl žádný řád. Stály, klečely nebo uléhaly na zem. Některé byly vzhůru nohama a musel jsem natočit hlavu, abych rozpoznal, co dělají. Bylo to legrační a lechtavé, stejně jako malby Tiziana představující většinou tlusté nahotinky, které mě kdysi, ve čtrnácti letech, přitahovaly.

O chvíli později jsem bez hnutí seděl na sněhu se svrchní rukavicí v klíně a zuby jsem tahal z ruky vnitřní rukavicí. Ledovou stěnu jsem už neviděl. Z období mezi tím, co jsem viděl postavy, a momentem, kdy jsem se zastavil, abych zkontroloval své prsty, si naprosto nic nepamatuji. Jednu chvíli jsem se díval na ledové postavy a pak najednou jsem byl jako zázrakem zase sám a trhlina byla za mnou. Do obličeje mi vletěla sprška zmrzlých sněhových krystalů. Zvedal se vítr. Podíval jsem se na oblohu a s překvapením zjistil, že slunce zakryla vrstva těžkých mraků. Další poryv větru mě přiměl odvrátit hlavu. Chystalo se na bouřku. Ve větru, který začal z ničeho a teď nabýval na síle, byla zima. Rychle jsem si nasadil rukavice a obrátil se zpátky ke stopám.

Byl jsem teď méně omámený a *hlas* zahnal šílené myšlenky pryč. Zaujala mě naléhavost situace a *hlas* přikázal: „*Pokračuj, jdi... rychleji. Ztratil jsi příliš mnoho času. Rychle, než ztratíš stopy,*“ a já se snažil spěchat. Vítr proháněl přede mnou po ledovci řídké mraky. Honily se nízko nad povrchem. Občas mě tyto mraky obklopily a neviděl jsem dál než na pár metrů dopředu. Když jsem se posadil, viděl jsem, jak vítr po povrchu ledovce žene vrstvu prachového sněhu. Vypadalo to, jakoby

ledovec rychle ujížděl kupředu ve vírech sněhu kolem. Napadlo mě, co by si pomyslel ten, kdo by nad ledovcem spatřil moji hlavu a torzo. Ležel jsem na boku a plazil se rychlými pohyby, pak jsem se zase posadil a hleděl kupředu s hlavou nad letící vrstvou sněhu. Najednou byl sníh i nahoře. Začalo sněžit! V panickém strachu se mi sevřel žaludek. Sníh a vítr zakryjí stopy. **Hlas** řekl, že ztratím cestu, sdělil mi, že bez nich nikdy nenajdu průchod trhlinami a přikázal mi spěchat. Ve skutečnosti jsem se však nejvíce bál, že tím v prázdné prohlubni hor, ve které jsem se nacházel, ztratím známky života. Jak rád jsem sledoval stopy, jakoby Simon byl jenom kousek přede mnou a já tu nebyl sám. Sníh a vítr nyní hrozily, že tady zase zůstanu osamělý. Horečně jsem se plazil zvířeným sněhem a s úzkostí vyhledával rychle se ztrácející stopy přede mnou.

Začalo se také kvapem stmívat. Blížila se noc a vítr nadále sílil. Neztrácel jsem už čas zahříváním zmrzlých rukou a sledoval jsem stopy, které se rychle vyplňovaly sněhem, až do chvíle, kdy už nebylo nic vidět. Byla tma. Ležel jsem na sněhu s obličejem dolů a cítil se poražený. Usilovné plazení mě zahrálo a ležel jsem bez hnutí a cítil, jak vítr kolem mne hromadí snih. Zima mi nebyla a chtělo se mi spát. Už jsem se nemínil ani pohnout. Na sněhu mi bylo docela teplo. Bouře mě zakryje navátým sněhem, jak eskymáckého psa a budu v teple. Téměř jsem usnul, zdravě jsem oddechoval a nořil se do pohodlí spánku. Jen vítr mě probouzel. Zkoušel jsem neposlouchat **hlas**, který mě nabádal, abych se pohyboval. Nedokázal jsem ho však ignorovat, protože ostatní hlasy zmizely a v polosnění jsem se **hlasu** neuměl zbavit.

„... nespi, nespi, ne tady. Jdi dál. Najdi si svah a udělej si sněhový zahrab... nespi!“

Tma a bouře mě mátlly. Nevěděl jsem, jak daleko jsem se doplazil a dokonce jsem zapomněl, že jsem na ledovci s trhlinami všude okolo mne. Slepě jsem se plazil kupředu. V jedné chvíli jsem slyšel rachot, který přehlušil vítr a náhle mě zasáhly kousky ledu. Lavina nebo převěž, která se zřítíla z Yerupajy na ledovec. Všiml jsem si, že jsem byl zasažen, ale pak se hluk větru zase ustálil a já na lavinu zapomněl. Ani mě nenapadlo, že bych mohl být v nebezpečí.

Najednou jsem se začal kutálet a někam jsem padal. Potmě

jsem nevěděl, kam jsem tak rychle sklouzl. Když jsem se zastavil, otočil jsem se zpátky tam, odkud jsem spadl. Nade mnou byl sněhový břeh. Snažil jsem se v něm nalézt cestu zpátky nahoru. Hrabal jsem kolem sebe cepíny a přitom poskakoval a nařikal bolestí.

Ve stavu vyčerpání a bolesti jsem nakonec vyhloubil ve sněhu díru. Když jsem ji v břehu vyhrabával, musel jsem se otáčet, abych ji mohl zvětšit, a tím jsem ze strany na stranu namáhal i své zničené koleno.

Jakmile jsem se dostal do závětrí, vrátily se ostatní hlasy a chvillemi jsem pospával s různými představami promítajícími se mi v hlavě. Pak jsem se s trhnutím zase probouzel a znovu začal hrabat při melodii písničky, která mi opakovaně zněla v uších. Když jsem zase začal dřímat, hlasy se opět vrátily.

Rukama bez citu jsem šmátral v batohu a hledal svou svítilnu. Vytáhl jsem z batohu spací pytel a uvnitř jeho obalu jsem ji našel. Při slabém světle baterky jsem viděl, že vyhloubená díra není dost dlouhá, abych se v ní mohl natáhnout. Už jsem však byl příliš unavený, abych mohl ve hloubení pokračovat. Když jsem se v předklonu snažil sundat z bot stoupací železa, pocítil jsem nesnesitelný tlak v mém poničeném koleni. Když mi necitlivé prsty bezmocně jezdily po napínáku na patě, vzdychal jsem a nařikal vztekem. Nedokázal jsem napínák uchopit dost pevně, abych mohl stáhnout železa z boty. Abych hlavou nezničil strop jeskyně, musel jsem se hluboce předklonit. Brečel jsem bolestí a nemohoucností. Přestal jsem za napínák tahat a tiše jsem seděl, až mě napadlo použít cepín. Napínáky na obou botách při použití páky lehce odskočily. Lehnul jsem si na záda a oddechoval.

Zdálo se mi, že uplynuly hodiny, než jsem si rozložil izolační podložku a dostal se do spacího pytle. Nastrkat do pytle zlomenou nohu nebylo lehké a pořádně to bolelo. Bota se zachytila o mokrou tkaninu pytle a z kolenního kloubu vystřelil oheň. Když jsem si nohu zvedal, zdála se mi neobvykle těžká. Byla mrtvá a cizí. Překážela mi jako obtížné děcko. Znervózňovala mě jako něco, čemu jsem vydával rozkazy, ale co tvrdohlavě odmítalo poslouchat.

V jeskyni jsem neslyšel žádné zvuky bouře zuřící venku. Jen občas jsem pocítil, jak vítr zacloumal koncem spacího pytle,

který vyčníval ven. I to však přestalo, když sníh nohy zakryl a utěsnil vchod jeskyně. Podíval jsem se na hodinky. Deset třicet. Věděl jsem, že musím spát, ale teď, když jsem mohl bez obav usnout, jsem se cítil plný života. V temnu jeskyně se mi také vrátily vzpomínky na trhlinu a zahnały příslib spánku. Koleno nemilosrdně bolelo. Měl jsem strach, aby mi neomrzly nohy a uvažoval jsem o svých prstech. Napadlo mě, že když usnu, nemusím se už probudit, a tak jsem držel oči otevřené a hleděl do tmy. Věděl jsem, že se teď, potmě, kdy nemám nic jiného na práci, obávám takových myšlenek zbytečně. Nic však nepomáhalo.

Nakonec jsem usnul hlubokým spánkem beze snů. Noc byla dlouhá a tichá, zatímco nahoře, na sněhu, řádila bouře. Čas od času jen bolest a dětské obavy rušily můj spánek.

Když jsem se probudil, bylo už pozdě. Sluníčko páliło přes stěnu stanu a ve spacím pytlí bylo nepříjemně horko. Ležel jsem bez pohnutí a hleděl na kopuli stanu nad sebou. Bylo neuvěřitelné, že jsem včera v tuto dobu ještě klopýtal bludištěm trhlín v závěru ledovce. Joe už byl mrtvý třicet šest hodin. Měl jsem pocit, jakoby byl pryč už týdny, a přitom to bylo teprve sedm dní, co jsme se společně vydali k hoře. Cítil jsem v sobě prázdnotu, kterou nemohlo vyplnit žádné jídlo; snad zmizí časem. Už teď byl Joe jen vzdálenou vzpomínkou. Zvláštní bylo, že jsem si v paměti nemohl vybavit ani jeho tvář. Byl pryč a nic to nemohlo změnit. Ztuhlými prsty jsem zápasil se zipem spacího pytle. Když se mi ho podařilo otevřít, vylezl jsem ven ze stanu na sluníčko. Měl jsem hlad.

Richard právě u našeho kuchyňského balvanu rozehříval benzínový vaříč. Ohlédl se po mně a usmál se. Byl krásný den; jeden z těch dnů, kdy se cítíte dobře a plní aktivity. Odešel jsem k říčnímu korytu a vymočil se. Předě mnou stál štít Sarapo, ale jeho pozoruhodná krása mě nezajímala. Už jsem měl dost tohoto místa i té pěkné scenerie. Nemělo smysl tu zůstávat. Bylo to tu holé a bez života; nenáviděl jsem to všechno za to, co se mi stalo, a za krutost, kterou toto místo skrývalo. Napadlo mě, jestli jsem to byl já, kdo Joea zabil.

Vrátil jsem se k Richardovi a posadil se v černé, zlostné náladě vedle něho. Tiše mi podal šálek čaje a misku s mléčnou kaší.

Jedl jsem rychle, ani jsem nevnímal chuť jídla. Když jsem dojedl, vrátil jsem se ke stanu, posbíral, co jsem měl na praní, a šel k hluboké tůni v řece. Svlékl jsem se a rychle vlezl do ledové vody. Když jsem se ponořil, zalapal jsem zimou po dechu. Osušilo mé slunce a při holení mě hřálo do zad. U tůně jsem zůstal dlouho, pral jsem své svršky a ošetřoval spáleniny od sluníčka na obličej. Byl to mírumilovný rituál všeobecné čistoty, během kterého jsem se pomalu zbavoval únavy nahromaděné v několika posledních dnech. Zpátky ke stanům jsem se už vracel zase s dobrou náladou. Co se stalo, stalo se, udělal jsem, co jsem mohl. Je pravda, že se Joe zabil a já přežil, ale to není důvod k tomu, abych se trápil. Musím si všechno v hlavě sám pořádně srovnat, než se vrátím a uslyším nevyhnutelnou kritiku. Bylo mi jasné, že dokáži všechno vysvětlit, jen když se sám se vším vyrovnám. Nikdy nikdo nepochopí, jaké to opravdu bylo a pochyboval jsem, že to budu umět věrně popsat, třeba i jen blízkým přátelům. Ale to všechno nevadí, jestliže se s tím vyrovnám sám. Proces uzdravování začal a v té chvíli jsem se cítil dobře.

Když jsem se vrátil do tábora, Richard tam nebyl. Hledal jsem ve stanu lékárníčku. Ležela částečně zakrytá Joeovým oblečením vzadu. Vyhodil jsem ji ven na trávu a začal se probírat jeho věcmi. Za patnáct minut ležela na slunci vedle lékárníčky hromada Joeových svršků a různých jeho věcí. Posadil jsem se vedle, otevřel jsem krabici 5 léky a začal se jimi systematicky krmit. Spolykal jsem tablety Ronicolu, abych zlepšil krevní oběh v prstech a zabránil rozšiřování následků omrzlin. Následovala různá antibiotika proti infekci. Pak jsem pokračoval dalším kolem čištění, ošetřování a prohlížení. Nádherně mi to pomohlo. Celý rituál jakoby potvrzoval, že je zase všechno v pořádku. Ošetřil jsem se celý - chodidla, prsty; obličej, vlasy, hrudník i nohy.

Když jsem skončil, začal jsem se přehrabovat hromadou Joeových věcí. Na jednu hromadu jsem naházел všechno jeho oblečení a vedle rozložil ostatní věci. Při třídění jsem byl klidný a jednal mechanicky. V silonovém sáčku jsem našel jeho použitý film a objektiv zoom. Sáček byl velký a tak jsem do něho přidal všechno, co jsem chtěl odevzdat jeho rodičům. Nebylo toho mnoho.

Nasel jsem deník. Psal do něj téměř každý den, dokonce

i v letadle cestou z Londýna. Rád psával Prolistoval jsem ho, ale nic jsem nečetl. Nechtěl jsem vědět, o čem psal. Lezecké výzbroje jsem si nevšímal. Neměla žádnou cenu pro nikoho jiného než horolezce. Sbalím ji a vezmu domů s mojí výzbrojí. Když jsem se dostal k šatstvu, rychle jsem ho probral. Brzy jsem narazil na jeho čepici. Byla to černobílá vlněná čepice se vzorem, které chyběla bambule. Věděl jsem, že ji Joe měl opravdu rád, a přidal jsem ji do sáčku. Byla z Československa. Dal mu ji Mirek Šmíd v Chamonix. Nedokázal jsem ji spálit.

Richard se vrátil, akorát když jsem skončil s balením toho, co odevzdám Joeovi svým rodičům. Přinesl jsem trochu benzínu a oblečení jsme v říčním korytě společně spálili. Kalhoty nechtěly hořet a spotřebovali jsme na ně hodně benzínu. Richard navrhoval, abychom je dali dívkám a dětem dole v údolí. Určitě by je rády měly, protože jejich šaty byly roztrhané, ale já jsem se přece jen rozhodl kalhoty spálit.

Když jsme skončili, vrátili jsme se ke kuchyňskému balvanu a tiše seděli na sluníčku. Richard uvařil jídlo a zásoboval mě množstvím čaje. Hráli jsme karty a z osobních přehrávačů poslouchali hudbu. Richard šel a přinesl si ze silonového sáčku Joeův přehrávač, protože jeho se pokazil. Zbytek dne uběhl v klidu. Když jsme se bavili, mluvili jsme tiše o domově a plánech do budoucna. Uvnitř jsem stále cítil prázdnotu a pocit viny, které se už asi nikdy nezbavím, ale teď jsem se už dokázal se vším vyrovnávat.

1 1 *Krajina bez slitování*

Vzbudil jsem se vlastním nářkem. Ve sněhové jeskyni bylo světlo a zima. Noční můra se pomalu vytrácela z mých představ a uvědomil jsem si, kde se nacházím. Nejsem v trhlíně! Úlevou jsem si oddechl a snažil se zapomenout, co se mi zdálo. Ležel jsem nehybně a prohlížel si strop nade mnou. Kolem bylo mrtvé ticho. Zauvažoval jsem, zda nahoře ještě řádí bouře, ale nechtělo se mi pohnout. Věděl jsem, že po dlouhé a studené noci bude noha bolet. Nakonec jsem s ní opatrně pohnul a byl jsem okamžitě potrestán ostrou bolestí v koleně. Nepřítomným pohledem jsem pozoroval, jak se mi od úst vznáší pára nahoru ke sněhovému stropu.

Můj sen byl tak živý, že jsem mu uvěřil. Viděl jsem se zpátky na ledovém mostě, byl jsem přitisknutý ke stěně trhliny a sténal. Viděl jsem se naříkat, ale nic jsem neslyšel. Místo toho hlas, můj hlas, znovu a znovu recitoval samomluvu ze Shakespeara:

Aj, zemřít a odejít neznámo kam;
Ležet v ledovém objetí a hnít;
Tak se rozumný a teplý pohyb stane
Jen uhnětenou hroudou...

Byl jsem teď vzhůru a věděl přesně, kde jsem, ale slova mi stále zněla dál v hlavě. Vzpomněl jsem si, kde jsem se je naučil. Před deseti lety jsem je nahlas recitoval ve svém pokoji stejným papouškovským způsobem znovu a znovu, když jsem se báseň snažil zapamatovat na zkoušku z literatury, kterou jsem dělal toho dne dopoledne. Ohromilo mě to. Od té doby jsem ty řádky nečetl a přece jsem si pamatoval každé slovo:

... a potěšená duše
Má se koupat v záplavách vášní, nebo se usídlit
Ve vzrušujícím místě vyztuženém vychladlými žebry;
Být uvězněná ve vírech bez výhledu
A hnána dokola nekonečným násilím
Přívěsku světa...

Byl jsem tím nadšený a mumlal jsem ta slova do mlčícího
sněhu okolo a naslouchal zvláštní akustice jeskyně. Smál jsem
se sám sobě a pokračoval, až už jsem si nemohl dál vzpome-
nout. Zapomněl jsem, jak to všechno v mém snu hrůzně znělo.
Jak jsem se dostával do ráže, přednášel jsem slova hlasem
imitujícím Lawrence Oliviera. Přitom jsem celou dobu ležel na
zádech ve spacím pytli a z jeho otvoru mi trčel ven jenom nos:

... nebo být na tom ještě hůř než špatně
Mezi těmi bez práva a v nejistotě,
Představte si to nařikání: - příliš strašné!
Ošoupaný a ošklivý pozemský život, ,
Stárnutí, bolest, chudoba a nesvoboda,
Závislost na přírodě, která má být rájem,
Tak proč se bát smrti.

Když mě ta hra nakonec unavila, náhlé ticho bylo nesnesitel-
né. Moje hlučná nálada zmizela a cítil jsem se hloupě a hrozně
osaměle. Uvažoval jsem o tom, co ta slova znamenají, přemý-
šlel jsem o snu a bylo mi do breku.

Chodidla jsem měl zasypaná sněhem, a když jsem seje sna-
žil uvolnit, rozbrečela mě palčivá bolest, která vystřelovala
z mého kolena. Když jsem si pokoušel přeložit mokré konec
spacího pytle přes nohy, udělal jsem náhodou ve stropě záhrabu
díru. Ostré sluneční světlo vyhnalo ze sněhové jeskyně stíny
a hned mi bylo jasné, že je po bouři. Vzal jsem cepín a odstra-
nil zbývající část stropu. Vypadalo to na horký den. Slunce
rychle odehnalo i chlad ledové noci. Posadil jsem se v díře,
která zbyla z jeskyně a rozhlížel jsem se kolem. U mých nohou
se svah skláněl ke staré, sněhem vyplněné trhlině. Seděl jsem
tváří směrem k morénám, ale z ledovce jsem na ně neviděl.
Všechno bylo bílé a nebezpečně hladké. Bouře pečlivě zakryla

stopy, které jsem předešlé noci sledoval. Všude, až kam jsem dohlédl, ubíhal povrch ledovce v neposkvřených vlnách čerstvého sněhu.

Když jsem balil do obalu spací pytel a snažil se stočit ztuhlými prsty podložku Karrimat, uvědomil jsem si, jakou mám žízeň. Včera to bylo zlé a nedokázal jsem si představit, co mě čeká dnes. Pokusil jsem si vzpomenout, kde by mohla být nejbližší tekoucí voda. Pak mě napadlo, že jsem vodu viděl jen v Aleji bomb, ale ta byla ještě hrozně daleko. Budu mít štěstí, jestli se tam dnes dostanu. Jakmile jsem si uvědomil význam této myšlenky, napadlo mě, jak je všechno naplánované. Nepamatoval jsem si, že bych se vědomě rozhodoval, jak dlouho mi vezme dostat se do tábora. Přesto jsem to musel udělat, protože jinak bych už teď neodmítl naději, že se dnes dostanu do Aleje bomb. V hlavě se mi honily podivné myšlenky. Jak šly včera události po sobě jsem si přesně nevzpomínal. Vybavoval jsem si sluneční paprsky v trhlině, pád laviny v bouři, kutálení se dolů svahem k místu, kde jsem vyhrabal jeskyňku, hrozný ledový sráz - ale kde se ztratil zbytek včerejšího dne? Nevzpomínám si díky nedostatku vody a jídla? Kolik dní jsem už tak vydržel? Tři, ne, dva dny a tři noci! Můj ty bože! Vyděsil jsem se. Věděl jsem, že v této nadmořské výšce musím vypít alespoň jeden a půl litru tekutiny denně, abych zabránil dehydrataci. Už teď jsem žil z ničeho. Jídlo mě nevzrušovalo. Hlad jsem neměl, a ačkoliv jsem musel spotřebovávat velké množství energie, cítil jsem, že mám stále ještě rezervy. Vystrašil mě však můj jazyk, napuchlý a potažený slizem, který se lepil k patru. Cítil jsem vodu ve sněhu, který tál na slunci všude okolo a přivádělo mě to do stavu blízkého panice. Sněžený sníh odehnal žízeň vždycky jen na krátko a raději jsem neuvažoval o tom, co se v mých útrobách děje. Nebylo možné vyrovnat spotřebu tekutin jenom požíváním sněhu. Při pohledu na sněhovou pláň ubíhající do dálky jsem si uvědomil, že ať jsem podvědomě naplánoval cokoliv, bylo to zbytečné. Stejně se mi to nepodaří.

Bože! Skončí to takhle? Budu se plazit dál, až padnu, jen kvůli vodě...?

Sklouzl jsem dolů po svahu a začal se plazit dál od sněhové jeskyně. Pomyslel jsem si, že bych se mohl dostat před polednem k morénám, a pak uvidím, co dál. Sedět na ledovci a dělat

si starosti mi nepomůže. Možná se mi to podaří, možná, že ne. Ani jsem si moc tyto problémy nepřipouštěl. Hlavně že se pohybuji a jsem něčím zaměstnán. Bylo by hrozné čekat o samotě, až nastane můj konec.

Plazil jsem se opatrně. Protože jsem už nemohl sledovat стопы, bylo důležité, abych udržel směr. Věděl jsem, že vlevo je množství širokých trhlin, a proto jsem se držel pravé strany ledovce, který se pod Yerupajou zatáčel. Co chvíli jsem se stavěl na zdravou nohu, abych se podíval kupředu. Pohled z větší výšky mě vždy znovu překvapil. Mohl jsem tak vidět dost daleko dopředu, abych rozeznal význačné trhliny, které jsem si pamatoval z cesty nahoru. Vyčerpával mě však strach z neočekávaných trhlin a začal jsem si uvědomovat, jak jsem při plazení zranitelný.

Po hodině jsem sám sebe přesvědčil, že jsem schopný chůze. Noha, kterou jsem táhl za sebou, se zdála méně bolet. Napadlo mi, že jsem si jenom namohl kolenní svaly a teď, po nočním odpočinku a takové dlouhé době od chvíle, kdy k poranění došlo, noha snad moji váhu unese. Postavil jsem se na zdravou nohu a pravou položil opatrně na sních. Pomalu jsem přitlačil. Ucítil jsem jakousi bolest, ale nic, co bych nevydržel. Věděl jsem, že to bude bolet, ale s trochou sebezapření to snad půjde. Připravil jsem se a vykročil pravou nohou kupředu. Uvnitř kloubu se něho zkroutilo a ozval se nepříjemný zvuk, jak se kosti otřely o sebe.

Ležel jsem obličejem ve sněhu a nebyl si jistý, zda jsem omdlel nebo ne. Cítil jsem hroznou nevolnost, která mě nutila říhat a lapat po dechu. Z kolena mi vystřelovala bolest, při které jsem nařikal i nadával na svoji hloupost. Měl jsem pocit, jako bych si koleno znovu čerstvě zlomil. Chlad ze sněhu pod obličejem zahnal malátnost. Posadil jsem se a snědl trochu sněhu, abych odehnal hořkou pachut' v ústech. Když jsem se postavil, viděl jsem první sérii trhlin běžících dolů k morénám jen asi třicet metrů přede mnou. Protože jsem nemohl chodit, byl jsem nucený se tímto rozlámaným úsekem plazit, aniž bych viděl dostatečně daleko před sebe a mohl tak držet směr. Teď, když jsem se nad tím zamyslel, jsem si správnou trasou stejně nebyl jistý. Vzpomněl jsem si, že jsme složitě obcházeli a překračovali asi padesáti metrový úsek souběžných trhlin, které teď ležely

mezi mnou a morénami. Několikrát jsme přecházeli po úzkých mostech oddělujících trhliny a zlézali krátké strmé vyvýšeniny, abychom se vyhlí otevřeným děrám. Zapochoyboval jsem, jestli budu schopný kontrolovat svůj sestup přes tyto překážky.

Položil jsem se na batoh a podíval se na oblohu. Instinkt mě varoval před pokoušením osudu při překračování trhlin, ale našel jsem jinou možnost. Podvědomě jsem jedl sním a upadl zase do říše snů. Vyhybal jsem se rozhodnutí o dalším postupu. Na obloze nebylo mráčku a neproletěl po ní ani ptáček, na kterého bych se mohl zadívat. Jen já tam ležel s očima otevřenýma, ale nic jsem nevnímal a myslel na všechno jiné, jenom ne na místo, kde se nacházím.

Probral jsem se s naléhavou myšlenkou - „**Dělej... nelež tady... nedřímej... dělej!**“ To se ke mně prodral *hlas* skrz úvahy o textech moderních písniček, představami obličejů přicházejících z minulosti a bezcennými fantaziemi. Začal jsem se opět plazit a snažil se v rychlosti zahnat špatné svědomí. Už jsem se dále nestaral, co přede mnou trhliny ukrývají.

S častými zastávkami, ve kterých jsem se ve stoje napřímil, abych zkontroloval trasu před sebou, jsem se dostal do úseku trhlin. Prohlubeniny v čerstvém sněhu mě často přiměly, abych měnil směr, a když jsem se ohlédl dozadu, viděl jsem, jak se mé stopy bláznivě krouť z jedné strany na druhou, vrací se a ubíhají k místu, kde jsem spal. Do této chvíle jsem byl přesvědčen, že vím, kudy se plazím, a až teprve teď jsem si uvědomil, že beznadějně bloudím. Bludiště trhlin bylo ještě komplikovanější, než se mi prve zdálo. Při pohledu ze stoje jsem hleděl na pokroucenou změť propadlin a zasypaných jam. Nedokázal jsem určit, kde se nacházím na mapě, kterou jsem nosil v hlavě. Poznal jsem trhlinu, ale při druhém pohledu jsem zjistil, že se mýlím. Každý tvar se při novém pohledu změnil, a ze snahy soustředit se, se mi začínala točit hlava. V hromadící se hrůze před pádem do trhliny jsem ve spěchu odhadoval, kudy vede nejlepší trasa touto změtí. Čím více jsem se však snažil, tím horší byla má situace. Hrozilo mi, že propadnu hysterii. Kudy, kudy? Tam... a tam jsem zjistil, že jsem na výběžku ledu končícím dalším srázem.

Jak jsem se plazil tam a zpátky, čas jakoby se zpomalil. Křičoval jsem své vlastní stopy, někdy i vícekrát, zapomněl jsem

na to, co už jsem viděl, až jsem nakonec zase zjistil, že jsem na místě, odkud cesta nevede dál. Odháněl jsem pokušení přeskočit malé trhliny, mezery tak úzké, že za normální situace bych nad tím ani nezaváhal. Teď jsem však nechtěl riskovat skok o jedné noze. I kdyby se mi podařilo trhlinu přeskočit, nedokázal bych pohyb kupředu zastavit a mohl bych se zřítit do následující propasti.

Ve stavu nervového vyčerpání jsem se sesul na sních úzkého sněhového mostu mezi dvěma trhlinami. Ležel jsem na boku a díval se prázdným pohledem na most, který se přede mnou zužoval. Něco mi ten most připomínal, protože zúžení mostu mě přesvědčilo, že se opět budu muset vrátit. U tohoto mostu jsem byl už několikrát předtím, teprve teď jsem však na něm našel něco povědomého. Při předcházejících příležitostech jsem neměl odvahu se na úzkém mostě postavit. Tentokrát jsem se posadil a hledal nějaký známý tvar ve sněhu přede mnou. Zdálo se, že most se stáčí doleva a pak se svažuje dolů. Napadlo mě cosi, nad čím jsem pocítil vzrušení, ale jistotu budu mít jediné, když se postavím. Za pomoci cepínů jsem se opatrně napřímil. Cítil jsem se vratce a třásl se napětím. Za mostem jsem uviděl tmavou siluetu balvanů na sněhové plošině. Byl to začátek morén. Spustil jsem se zpátky na sníh a začal se opatrně plazit k nejužšímu místu. Zatáčka doleva vedla ke sněhem pokrytým morénám. Byl to konec trhlín.

Seděl jsem opřený o velký žlutý balvan a díval se na své stopy vedoucí ke mně po ledovci. Bláznivě se kroutily mezi rozlámaným ledem, jakoby tam na sněhu poskakoval a krmil se nějaký veliký pták. Byl jsem strašně unavený. Připadalo mi najednou směšné teď, když jsem viděl zcela zřejmou trasu, kudy jsem se mezi trhlinami plazil.

V mé dobré náladě bylo trochu hysterie a záchvěvy mrazení na páteři mě nenechaly na pochybách o tom, že jsem měl pořádné štěstí, že jsem bludištěm trhlín bezpečně sestoupil. Povrch ledovce se před mýma očima chvěl a houpal jako oceán. Protřel jsem si oči a podíval jsem se ještě jednou. Všechno jsem viděl jaksi zastřeně, a když jsem se otočil k temným morénám ubíhajícím k jezerům, i ty se mi zdály rozostřené. Čím více jsem si oči protíral, tím více rozostřené vypadaly. Ostrá bolest mi vehnala do očí slzy. Sněžná slepota!

„Zatraceně! To je to poslední, co jsem potřeboval!“

Sluneční brýle jsem si rozbil, když jsem spadl ze srázu a zlomil si nohu. Kontaktní čočky jsem si nevytáhl už dva dny a dvě noci. Přivřel jsem oči a díval se jen drobnými skulinkami mezi víčky. Když jsem pohlédl na oslepující odraz světla od ledovce, oči začaly nesnesitelně pálit a po tvářích se mi skutálely velké slzy. S tmavšími morénami to bylo lepší, a při pohledu na ně, přivřenýma očima, jsem mohl zaostřit docela dobře. Neohrabane jsem se přesunul na druhou stranu balvanu, směrem k morénám. Ta krátká vzdálenost, překonaná poskoky, mi potvrdila, že sestup ledovcem byl jen lehčí částí mé cesty.

S příjemným pocitem tepla jsem se opíral o skálu balvanu. Na sluníčku jsem se uvolnil. Slíbil jsem si, že než budu pokračovat morénami, dopřeji si pořádný odpočinek. Ihned jsem začal dřímat. Po půl hodině mě z mého klidu nevybíravě vyburcoval *hlas*. Do mých snů se vetřel nejdříve jako vzdálené zurčení vody, ale pak opakoval stále stejný rozkaz, který jsem až do této chvíle nedokázal ignorovat:

„Dělej, vstávej! Máš práci... dalekou cestu... nespi... dělej!“

Posadil jsem se a zmateně hleděl na tmavou řeku skal plynoucí pryč ode mne. Chvilími jsem se cítil dezorientovaný a uvažoval, kde to jsem. Samé skály! Byly tak zvláštní, po tolika dnech na sněhu. Tolik kamení jsem neviděl od chvíle, kdy jsme stoupali k vrcholu. Jak je to dlouho? Trvalo mi chvíli, než jsem si to upřesnil. Čtyři dny! Nic mi to neříkalo. Čtyři dny nebo šest, záleží na tom? Nic to na situaci neměnilo. Byl jsem v horách už tak dlouho, že jsem měl pocit, jako bych tu musel navždy zůstat. Jen občas jsem se probral ze stavu polovědomí do nehostinné přítomnosti. Vzpomněl jsem si na důvod své zdejší existence a hned jsem zase vzápětí upadl do příjemného stavu plného fantazie. Skály! Morény. Samozřejmě! Lehl jsem si zpátky na balvan a zavřel oči, ale *hlas* nepřestával volat. Vydaával příkazy, opakovaně rozkazoval, co musím udělat. Ležel jsem a vzdoroval nutkání poslechnout. Chtělo se mi ještě trochu déle spát. Nakonec jsem však nevydržel a poslechl.

Když jsem se připravoval na další cestu, v hlavě mi zněla melodie písničky. Zjistil jsem, že si dokáži vzpomenout na celý text a přitom jsem si byl jistý, že v minulosti jsem znal jenom refrén. Mumlal jsem si ho na balvanu při balení mokrého spací-

ho pytle a ujišťoval se, že jde o dobré znamení. Paměť mi sloužila dobře. Vyprázdnil jsem na sníh vedle sebe batoh a přehraboval jsem se jeho obsahem. Bokem jsem položil plytkou pánev a vaříč. Neměl jsem plyn a tak jsem vaříč vložil do obalu od spacího pytle. Sundal jsem přilbu a stoupací železa a také je uložil do malého červeného vaku. Vlezl tam i můj kladivocepín a úvazek a zůstala mi jenom svítilna, fotoaparát, spací pytel, cepín a pánev. Ze sněhu jsem zvedl fotoaparát a zauvažoval, zda ho také nepřidat do pytle. Neměl jsem ho na nic, protože film jsem z něho vytáhl už kousek za vrcholem. Pak jsem si vzpomněl, jaké jsem měl problémy sehnat ho v obchodě s věcmi z druhé ruky, a vložil jsem fotoaparát zpátky do batohu. Nahoru jsem dal spací pytel se svítilnou a batoh zavřel. Lesklou hliníkovou pánev jsem vzpříčil mezi dva kameny na vrcholu balvanu tak, že se od ní odráželo sluníčko. Červený pytel jsem položil k úpatí balvanu a spokojeně jsem se posadil. Bylo správné nechat po sobě věci uklizené.

Když jsem skončil, písnička v hlavě se změnila v jinou, kterou jsem neměl rád. Podrážděný jsem nemohl z mysli odehnat její nápěv. Začal jsem se zabývat spací podložkou a snažil se slova zapomenout. ... *„Hnědá dívka v kole... Tra la la la...”* Jedna moje část vykonávala úkoly, pro které jsem se vědomě rozhodl, zatímco druhá si po celou dobu zpívala tu hloupou písničku.

Vedle sebe jsem na sníh rozvinul žlutou spací podložku. Pro můj záměr byla příliš dlouhá. Když jsem se ji pokusil roztrhnout na půl, zjistil jsem, že její struktura je příliš pevná. Začal jsem do ní sekat lopatkou cepínu, až se mi ji podařilo napříč perforovat řadou sekanců. Když jsem se ji znovu pokusil roztrhnout, utrhla se v linii vyseknutých otvorů. Vzal jsem jednu polovinu, dvakrát ji obtočil kolem kolena a stáhnul ji, jak nejvíce to šlo, nedbaje na vystřelující bolest. Popruhem na upevnění stoupacích želez jsem podložku přitáhl ke stehnu, přičemž jsem měl problémy ztuhlými prsty manipulovat s přezkou. Když jsem podložku druhým popruhem připevnil dole k lýtku, držela bezpečně na místě. Po zvednutí nohy jsem s potěšením konstatoval, že koleno se neohnulo a zůstalo nehybné. Jenom podložka se uprostřed rozevřela. Další dva popruhy z batohu to spravily. Utáhl jsem je co nejblíže kloubu, jedním popruhem na každé

straně. Po tomto výkonu jsem si musel lehnout vyčerpáním. Utahování popruhů mě bolelo, ale neustálý tlak na koleno postupně měnil nejhorší bolest jenom v tupé trnutí. Když jsem se za stálého opírání o balvan postavil, zatočila se mi hlava a musel jsem se skály pevněji přidržet, abych nespadl. Po chvíli to přešlo. Nasadil jsem si na záda batoh a ze sněhu sebral cepín. Přede mnou ležely široké morény. Věděl jsem, že tady nahoře jsou tvořeny velkými balvany, ale postupně přecházejí na březích jezer v kamení a suť. Plazení nepřipadalo v úvahu. Jít jsem také nemohl, takže zbývalo poskakování.

Při prvním pokusu jsem spadl rovnou na obličej a o ostrou hranu balvanu jsem si rozseká Čelo. Dopadl jsem s kolenem zkrouceným pod sebou. Zařval jsem. Když bolest přešla, zkusil jsem to znovu. Cepín jsem držel v pravé ruce, ale protože byl kratší, jen šedesát centimetrů, nebyl moc dobrou oporou. Když jsem ho pozorně umisťoval na zem, nakláněl jsem se nad ním jako revmatický důchodce. Pak, když jsem na cepínu visel plnou váhou, nadzvedl jsem si zlomenou nohu a přesunul ji vedle levé nohy. Následoval poskok kupředu. Když jsem skočil příliš prudce, balancoval jsem a snažil se nepřepadnout znovu dopředu na tvář. Posunul jsem se o celých patnáct centimetrů! Zkusil jsem to znovu a opět jsem spadl. Tentokrát trvalo déle, než bolest ustoupila, a když jsem se znovu postavil, cítil jsem v koleni pod obalem palčivou bolest.

Po deseti metrech jsem svoji techniku vylepšil. Nebyla příliš efektivní a pořádně jsem se potil námahou. Zjistil jsem, že není dobré posunovat zraněnou nohu před zdravou, a také bylo lepší, místo prudkého poskoku, raději udělat jakýsi houpavý krok a udržet tak rovnováhu. Na těch prvních deseti metrech jsem spadl při každém druhém poskoku, ale postupně jsem se naučil doskočit dvakrát tak daleko než na začátku a přitom udržet rovnováhu. Pamatoval jsem si soustavu pohybů, kterou jsem vykonával při traverzování hřebene i při výstupu z trhliny a soustředil jsem se na stejnou techniku. Rozebral jsem poskoky do drobnějších pohybů a ty jsem pak pravidelně opakoval. Umístit cepín, posunout nohu kupředu, opřít se, poskok, umístit cepín, posunout nohu, opřít, hop, umístit, posunout, opřít, hop...

Sestupovat morénami jsem začal v jednu hodinu. Měl jsem pět a půl hodiny do setmění. Umístit-posunout-opřít-poskok. Po-

třeboval jsem vodu. Do Aleje bomb se nedostanu. Umístit-posunout... A tak dále, až jsem dokázal poskakovat automaticky a přestal na to myslet. Pády mě přiváděly zpátky do přítomnosti, byly nevyhnutelné. Buďto mi násada cepínu sjela na pohyblivém kamení a uprostřed poskoku jsem se zřítíl k zemi, nebo jsem doskočil na ujíždějící suť a spadl bokem mezi balvany. Snažil jsem si chránit koleno, ale nešlo to. Neměl jsem v noze dostatečnou sílu, abych ji posunul bezpečně stranou. Vždycky jsem spadl na bolavou nohu nebo s ní prudce uhodil o skalní podklad. Bolest při každém pádu byla stejně hrozná, ale naučil jsem se z ní dříve vzpamatovat. Když jsem spadl, už jsem nekřičel a zjistil jsem, že v tom není rozdíl. Křik byl určený jiným, aby ho slyšeli, ale morénám to bylo jedno. Někdy jsem brečel jako dítě bolestí a vztekem, častěji jsem však říhal. Špatně mi nebylo a zvracet jsem neměl co. Když jsem po dvou hodinách pohlédl k místu, kde jsem začal, ledovec byl už jenom vzdáleným, špinavým, bílým srázem. Pod tímto nezvratným důkazem sestupu se mi značně zlepšila nálada.

Hlas mi stále přikazoval: „*Umístit-posunout-opřít-poskok... vydrž! Podívej se, jak daleko jsi se dostal. Pokračuj a nemysli na to...*“

Dělal jsem, co mi bylo přikázáno. Klopýtal jsem kolem a někdy přes balvany, padal, brečel a nadával do rytmu svých poskoků. Zapomněl jsem, proč je dělám; zapomněl jsem dokonce i na přesvědčení, že to nedokáži. Jednal jsem na základě instinktů, o kterých jsem netušil, že ve mně jsou. Pohyboval jsem se dolů mořem morén v zastřeném deliriu žízně, bolesti a poskoků. Nábožně jsem si určoval čas. Vyhledal jsem si před sebou význačný bod a dal jsem si půl hodiny na to, abych se k němu dostal. Když jsem se k bodu blížil, hleděl jsem na hodinky tak upřeně a tak často, až se to stalo součástí soustavy mých pohybů... umístit-posunout-opřít-poskok-čas. Když jsem zjistil, že jsem časově pozadu, zkoušel jsem v posledních deseti minutách pohyby zrychlit. V takovém případě jsem padal daleko více, ale vyhrát nad hodinkami bylo daleko důležitější. Jenom jednou se mi to nepodařilo a nařikal jsem nad tím zlostí. Hodinky se mi staly tak důležitými jako zdravá noha. Neuvědomoval jsem si, jak ubíhá čas, a po každém pádu jsem ležel poloomráčený. Psíjímál/jsem bolest a neuvědomoval si, jak dlouho tak ležím.

Pohled na hodinky mě popohnal k činnosti, zvláště když jsem zjistil, že ležím pět minut a ne třicet vteřin, jak se mi zdálo.

Mezi balvany jsem měl pocit malosti. Morény byly bez života stejně jako ledovec. Hnědožlutá barva skal všude okolo. Bláto, kamení a špinavá suť. Hledal jsem nějaký hmyz, ale nic jsem nenašel. Neviděl jsem žádné ptáky. Bylo ticho. Mimo souboru pohybů a *hlasu* mi představy horečně přeskakovaly od jedné hloupé myšlenky ke druhé. Hlavou se mi honily písničky a v balvanech, o které jsem se opíral, jsem viděl obrazce.

V mezerách mezi balvany ležel sníh. Byl špinavý a plný šterku, ale i tak jsem ho neustále pojídal. Toužil jsem po vodě. Bolest a voda, to byl můj svět. Nic jiného neexistovalo.

Slyšel jsem zurčet vodu mezi balvany. Kolikrát jsem ji slyšel? Ležel jsem po pádu na bříše a už byl tady zvuk tekoucí vody. Posunul jsem se stranou a zvuk zesílil. Začal jsem se potměšile usmívat - „Tohle bude větší.“ Říkal jsem si to pokaždé, ale nakonec šlo vždycky o malé pramínky stékající do bláta. Znovu jsem se posunul k rozpadajícímu se balvanu vpravo. Tam! - Cha, cha! Říkal jsem to! - Tenký pramínek se stříbrně leskl na boku balvanu. Tenký jako tkanička, ale větší než ostatní. Připlazil jsem se po bříše blíže a upřeně hleděl na vodu. Musím nad tím zapřemýšlet.

„Nedotýkat se! Pramínek by se mohl zase rozplynout.“

Ponořil jsem do bláta se šterkem prst. Voda vyplnila důlek a tekla dál.

„Á! Mám tě!“

Postupně jsem důlek opatrně rozšířil do mělké jamky velikosti talíře. Leskla se vodou. Nahnul jsem se nad ní, až jsem se hladiny dotkl nosem a začal jsem nenasytně sát našpulenými rty. Nebyl to ani pořádný doušek vody a byl plný kamenné drti. Válel jsem vodu v ústech a cítil, jak rozpouští povlak v ústech. Myslel jsem si, že lépe vodu využiji, když ji budu válet v puse, než ji spolкну. Byl to pošetilý nápad, ale stejně jsem to tak dělal. Jamka se pomalu plnila. Vysál jsem vodu, když byla z poloviny plná a měl jsem pusou plnou drtě a bláta. Zaskočilo mi v krku a prudce jsem začal kašlat, prskal jsem vzácnou tekutinu zpátky na jamku, až jsem ji zničil.

Znovu jsem jamku vybudoval, ale už se nenaplnila. Vyhrabal jsem hlubší díru, ale i ta zůstala suchá. Voda se ztratila. Neuva-

žoval jsem o tom, kde se poděla. Prostě tu více vody nebylo, snad příště. Vyuřil mě *hlas* a nejistě jsem se postavil.

Odpolední počasí zůstávalo pěkné. V noci nebude bouřka. Obloha bude čistá, hvězdnatá a bez mraků bude zima. Podíval jsem se dopředu po význačném bodě a všiml jsem si, že morény, asi patnáct metrů přede mnou, klesají prudkým stupněm dolů. Okamžitě jsem to místo poznal. Tady led vystupoval zpod kamení morén a tvořil strmý sráz. Tady jsme se rozloučili s Richardem poté, co jsme už sami vylezli nahoru. Držel jsem se pravé strany morén, kde balvany byly méně chaotické. Vodou ohlazené skály tu vytvářely strmé srázy dolů. Uprostřed byl dvacet pět metrů vysoký, blátem pokrytý hladký led. Už jsem si vzpomínal. Stoupali jsme tu klikatě a vyhýbali se mnoha větším balvanům. Mnohé z nich ve svahu nejistě držely, protože kolem nich pod paprsky slunce roztál led. Byl jsem z toho, že jsem se dostal až sem, zvláště rozechvělý. Sráz byl poslední překážkou, která mě mohla zabít. Jak budu jednou dole, zbývá mi už jenom se plazit. Už mě nebudou ohrožovat žádné trhliny ani srázy. Odhadl jsem si čas a doskákal na hranu stupně.

Seděl jsem na začátku pomyslného chodníku dolů srázem a snažil se vymyslet nejlepší způsob sestupu. Mám sedět na svahu a sjet ho po zadku nebo si mám lehnout na břicho a odstrkovat se cepínem? Zalitoval jsem, že s sebou nemám stoupací železa. Jedny železa by tady hodně pomohly. Rozhodl jsem se pro sestup vsedě. Tak alespoň uvidím, kam sjíždím.

V polovině srázu jsem nabyl sebevědomí. Bylo to tak snadné. Z čeho jsem měl strach? Odpověď jsem dostal v okamžiku, kdy kámen, kterého jsem se držel, povolil a já se převálil na bok a začal nekontrolované sjíždět dolů. Zatínal jsem ruce do blátivého ledu a snažil se zachytit za kameny zamrzlé do svahu. Když jsem se otočil na břicho, hlava mi poskakovala a bradou jsem sjížděl po ledu. Dělal jsem všechno možné, abych sjezd zpomalil. Náhle jsem se zastavil. Levá bota se vzepřela o hranu balvanu. Silně jsem se třásl.

Dvakrát jsem se při poskakování dál morénami po ledovém srázu ohlédl. Byl pokaždé menší a menší a já měl pocit, že zavírám za sebou dveře od něčeho nedotknutelného a hrozného, od čehosi, co bylo tak dlouho přede mnou. Ten sráz byl bránou do hor. Když jsem se znovu ohlédl, ušklíbl jsem se. Teď už zbýval

jen soubor pohybů, bolest a touha po vodě. Mohl bych se dnes dostat do Aleje bomb? To by bylo něco, nad čím bych se mohl usmívat! Nemůže to být odtud tak daleko, dvacetiminutová chůze a nijak namáhavá!

A to byla moje chyba. Přestal jsem si určovat čas na dosažení význačných bodů a upřel jsem se na Alej bomb se stříbrnými proudy ledové vody stékajícími po kamenech. Když se setmělo, nevěděl jsem, jak daleko od Aleje jsem, ani jak daleko jsem doskákal. Bez kontrolování hodinek jsem po každém pádu zůstal ležet v ohlupujícím vyčerpání. Ležel jsem a skrze bolest naslouchal nekonečným příhodám a prožíval krátké sny o životě ve skutečném světě. Přehrával jsem si písničky v rytmu tlukotu srdce, olizoval bláto z touhy po vodě a utrácel spoustu času prázdným sněním. Ted' jsem zůstal poslepu v temnotě, posedlý Alejí bomb, a ignoroval jsem *hlas*, který mě nabádal, abych šel spát, odpočinul si a na Alej zapomněl. Vytáhl jsem si z batohu svítilnu a klopýtal dál, až se vybily baterie. Byla bezměsíčná noc. Hvězdy na obloze vytvářely spousty vzorů a vrhaly dolů na morény slabé světlo.

V deset hodin jsem klopýtl a těžce dopadl na kamení. Padal jsem téměř při každém poskoku od chvíle, kdy mi, před třemi hodinami, zhaslo světlo. Podvědomě jsem věděl, že jsem za celou tu dobu neušel více jak pár set metrů. Ted' už jsem se nedokázal postavit. Zkoušel jsem to, ale nenašel jsem v sobě dost síly. Così mě zastavilo. *Hlas* zvítězil. Vlezl jsem do spacího pytle a okamžitě usnul.

1

Čas se krátí

Přehodil jsem spací pytel zvenku přes stan a šel do stínu kuchyňského balvanu. Velká únava ze včerejška se vytratila. Jediné co mi připomínalo, čím jsem prošel, byly moje zčernalé konečky prstů. Dokonce i na ty už jsem zapomněl a byl jsem překvapený, když jsem nedokázal manipulovat s malým klíčem na benzinovém vaříči. Richard mi ho vzal a vaříč zapálil. Připravoval snídani a mlčel. Tušil jsem, o čem přemýšlí, ale nechtěl jsem o tom mluvit. Včera večer nakouzl možnost návratu do Limy. Už nás tady v táboře nic nedrželo a on si potřeboval v příštích pěti dnech obnovit vízum. Řekl jsem mu, že si ještě musím odpočinout a dát se dohromady. Včera večer to byla pravda, ale dnes už ne. Cítil jsem se zcela v pořádku. Dovědčovala to i moje chuť k jídlu a Richard si musel všimnout zlepšení.

Pocit hořkosti mě nicméně ještě neopustil. Odchod z tohoto místa by mě osvobodil od neúprosné skutečnosti, která se mi tady neustále připomínala a obžalovávala mě. Chaotická vřava Limy by smazala osamělost, která na mne padala, kdykoliv jsem zůstal v táboře sám. Věděl jsem, že bych měl odejít, ale nedokázal jsem se jaksí rozhodnout. Hory mě tu držely jako zajatce. Così mi bránilo v odchodu. Nebál jsem se návratu, ani obtíží, které mě čekaly. Jednal jsem správně; nikdo nemohl popřít mé přesvědčení, že jsem se stal obětí stejně jako Joe. Přežít není zločinem. Proč tedy neodejít? Prohlížel jsem si ledové, bílé srázy Sarapo. Snad zítra...

„Cítíš se lépe?“ Richard přerušil mé úvahy.

„Ano. Ano, o mnoho lépe. Jediným problémem teď jsou moje prsty...“ otočil jsem se a prohlížel si ruce, abych se vyhnul jeho pohledu.

„Myslím, že bychom odtud měli odejít.“

Očekával jsem, že o tom začne, ale to holé konstatování mě překvapilo.

„Co? ... Hm, ano, asi máš pravdu. Jenže ... Nejsem ještě připravený. Já...“

„Zůstat tu nic nepomůže. Nebo ano?“

„Ne, asi ne.“ Prohlížel jsem si prsty ještě pozorněji.

„Dobrá, pak bychom měli zorganizovat osly. Spinoza je dole v chatách. Mohu tam zajít a všechno s ním domluvit.“

Neodpověděl jsem. Proč se mi tak hrozně nechce odcházet? Nic mi to nepomůže. Je hloupé tu zůstat. Proč...?

„Podívej, u Richard začal opatrně, „Joe se nevrátí a ty to víš. Kdyby ta možnost byla, šel bys včera zpátky nahoru. Nemám pravdu? Odejme, musíme toho hodně zařídit. Je zapotřebí informovat ambasádu a jeho přátele. Čekají nás všechny ty právní problémy, musíme si rezervovat let zpátky domů a tak dále. Myslím, že bychom měli jít.“

„Možná, že bys měl jít napřed. Dorazím později. Ohlásíš všechno ambasádě, zařídíš, co je potřeba, a prodloužíš si vízum. Za několik dní přijdu za tebou.“

„Proč? Pojď dolů se mnou. Bude to tak lepší.“

Neodpověděl jsem, Richard se zvedl a odešel do svého stanu. Vyšel ven s opaskem, ve kterém měl peníze.

„Jdu dolů, za Spinozou. Pokusím se ho přesvědčit, aby přišel během dneška s osly do tábora. Jestli vyrazíme kolem poledne, mohli bychom se dnes dostat do Huayallapy. Když nebude moci přijít, domluví, aby dorazil zítra brzy ráno.“

Otočil se a vyšel na cestu k chatám dole v údolí. Když začal přecházet řečiště, vyskočil jsem a běžel za ním:

„Hej, Richard!“ Otočil se ke mně. „Máš pravdu,“ zakřičel jsem. „Ať Spinoza přijde s osly zítra ráno, dnes ještě ne. Vyrazíme zítra, hned ráno. Souhlasíš?“

„Hm, dobrá. Jsem za chvíli zpátky.“

Otočil se a vykročil rychlým krokem přes řečiště. Když se po dvou hodinách vrátil, akorát jsem dovařil čaj. Podal mi kus syra, který koupil od děvčat. Sedli jsme si na sluníčku na spací podložky a jedli.

„Tvrdil, že tu bude v šest ráno, ale znáš, jaký mají pojem o čase.“

„V pořádku.“

Ted', když už bylo rozhodnuto, jsem byl spokojený. Tíha situace ze mne spadla v očekávání věcí příštích. Bylo toho hodně, co bude třeba zařídit. Měli jsme před sebou dvoudenní pochod. Museli jsme sbalit tábor a rovnoměrně rozdělit váhu do balíků. Kolik kilo připadalo na jednoho osla? Dva balíky, na každou stranu jeden dvacetikilový? Ale to je jedno. Na cestu zpátky toho máme polovinu. Budeme také muset zaplatit Spinozovi. Snad se nám podaří něco usmlouvat. Je tu spousta věcí, které bude chtít; lana, pánve, nože. Hm, určitě něco usmlouváme. Pak musíme v Cajatambo zařídit cestu autobusem a ohlásit policii, že se vracíme do Limy. To bude problém! Budou se ptát na Joea. Nic jim neříkat. Vyhne se nepřijemností. Řekneme to všechno až v Limě, tam nám pomůže ambasáda. Budu muset telefonovat Joeovým rodičům. Oh, Bože! Co jim řeknu? Řeknu, že zahynul v trhlině, a podrobnosti jim sdělím, až se vrátím. Ano, to bude nejlepší. Doufám, že se dostaneme brzy do letadla. Nechce se mi potloukat po Limě příliš dlouho. Ted' už nepojedu do Bolívie. Joe chtěl navštívit Ecuador a já Bolívii. Ani jeden z nás už nic neuvidí.

„Hej. “ Podíval jsem se po Richardovi, který se nahýbal přes balvan za naším stanem.

„Co je ? u

„Neukryli jste si peníze, než jste šli na Siula?u

„Bože! Úplně jsem na to zapomněl. “ Vyskočil jsem a rychle přešel k místu, kde stál Richard. „Tady nejsou, schoval jsem je pod kámen u balvanu, kde máme zásobu plynu. “

Začali jsme hledat, ale nic jsme nenašli. Zapřemýšlel jsem, abych si přesně vzpomněl, kam jsem uložil malý silonový sáček, do kterého jsem zabalil dvě stě dolarů.

„Možná támhle, “ zamumlal jsem s pochybami. Richard se začal smát.

„To je věc! Jestli je nenajdeme, nedostaneme se ani do Limy. Dělej, určitě si na to místo vzpomeneš!“

„Hm, myslel jsem si, že ano, ale ted' si nejsem jistý. Už je tomu týden! “

Akorát, když jsem to dořekl, poznal jsem za balvanem s plynovými náplněmi ten pravý kámen, a když jsem ho zvedl, našel jsem pod ním sáček s penězi.

„Mám je!“ triumfálně jsem vykřikl a zvedl balíček nad hlavu. Richard vyhlédl zpoza balvanu:

„Díky Bohu za to! Už jsem si myslel, že to mohly najít děti. “ Richard začal vařit, zatímco já jsem počítal bankovky, abych zjistil, kolik mi zůstalo -195 dolarů. To bude stačit. Zauvažoval jsem, kolik času nám vezme všechno vyřídít s ambasádou a policií a jak dlouho budeme muset zůstat v Lime. Čeká nás strávit spoustu času s byrokraty.

„A co Joeovy peníze?“ napadlo mě najednou a Richard přestal míchat v pánvi.

„Jaké peníze?“

„On si také schoval svůj poklad, nepamatuješ?“

„Nic mi o tom ne řekl. “

„Mně ano. Ve skutečnosti nic přede mnou neskrýval. Zavedl mě na to místo a ukázal mi přesně, kam je schovává. “

„ Tak běž a vezmi je. “

„ To nemůžu. Zapomněl jsem to místo. “

Richard vybuchl smíchem. Musel jsem se taky smát a divil jsem se sám sobě. Spontánní humor poslední hodiny mě překvapil - stejně tak způsob, kterým jsem mluvil o Joeových penězích. Vůbec jsem nepocítil spojitost mezi ním a jeho penězi. Včera jsem spálil Joeova ducha a nyní byly peníze jenom majetkem bez vlastníka. Budou naše, jen jestli je najdeme.

„Kolik měl?“

„Něco ano. Rozhodně více než já. “

„Dobrá, pak je musíme najít. Nenechám přes dvě stě dolarů shnít pod kamenem. “

Richard se postavil, přešel k balvanu se zásobou plynu a začal hledat pod okolními kameny. Ted' byla řada na mně, abych se hlasitě rozchechtal.

„ Co to, sakra, děláš? Nemáš ani páru, kam to schoval a jsou tu okolo tisíce kamenů. “

„Máš nějaký lepší nápad? Ty sám jsi zapomněl svůj úkryt. “

„Budeme systematicky hledat. Rozhodně to však není nikde poblíž toho balvanu, tím jsem si jistý! “

Šel jsem k jinému místu s velkými balvany a rozhlížel se po jednom, který by se mi připomněl. Všechny mi připadaly stejné. Prohledal jsem celou oblast, a když jsem si byl jistý, že tam peníze nejsou, přešel jsem k jiné skupině balvanů. Richard stál

tiše stranou a potměšile se usmíval. Po hodině bezúspěšného hledání jsem toho nechal a podíval se na něho.

„Pojd' sem. Nestůj tam jenom a pomoz mi.“

Po další hodině jsme rozmrzzele seděli u vařiče a pili čaj. Peníze jsme nenašli.

„Někde tu, proboha, musejí být! Víím, že je schoval pod malý kámen poblíž velikého balvanu. Nebylo to více jak deset metrů od stanu.“

„Jakjsi říkal, jsou tu tisíce kamenů.“

Hledání pokračovalo, přerušované jen občasným pitím čaje, u kterého jsme přemýšleli, kde by peníze mohly být. Ve čtyři hodiny přišly do tábora obě dívky se dvěma dětmi. Přestali jsme hledat a předstírali jsme, že organizujeme věci v táboře. Dívky se na mne smutně usmály a já zjistil, že mě znervózňují. Richard jim řekl o Joeově smrti, když byl dole zařizovat Spinozu s osly. Bezstarostné slunečné odpoledne se najednou jakoby zachmuřilo jejich předváděným smutkem. Rozzlobil jsem se. Jakým právem jsou ony smutné? Já jsem tím vším prošel a nechtěl jsem, aby mi to někdo připomínal.

Richard pro ně udělal čaj a ony dřepěly u vařiče a pozorovaly mě se stejně neskrývaným zájmem, jako při našem prvním setkání. Cítil jsem se, jakoby na mně hledaly známky nemohoucnosti. Také obě malé děti na mě zíraly s otevřenými ústy. Napadlo mě, jestli snad čekají, že udělám najednou něco zajímavého. Starší dívka krátce promluvila s Richardem. Nerozuměl jsem, co říkala, ale všiml jsem si, jak jeho obličej zbrunátněl vztekem.

„Chtějí vědět, co jim dáme!“ řekl nevěřicně.

„Co?“

„To je všechno! Nic o Joeovi. Vůbec je to nezajímá!“

Když jsme spolu mluvili, dívky se bavily a občas, s očekáváním, se vždy na jednoho z nás usmály. Když se Norma začala přehrabovat v našem kuchyňském náčiní, vybuchl jsem. Vyskočil jsem a začal mávat rukama. Norma pustila pánev a polekaně se podívala na Glorii.

„Bězte pryč! Bězte! Vayase. Bězte. VYPADNĚTE!“

Zůstaly překvapením sedět. Zdálo se, že nerozumí a jsou z toho zmatené.

„Dělej, Richarde. Přelož jim to a rychle, než jednu z nich praštím.“

Otočil jsem se a rychle odcházel od stanů. Za chvíli jsem viděl, jak dívky pomáhají dětem nasednout na muly a jedou údolím dolů. Když jsem se vrátil, stále jsem se ještě třásl vztekem.

Když se začalo stmívat, dopadly na stany první těžké kapky deště. Schovali jsme se ve větším stanu a jídlo jsme připravovali u vchodu. Déšť se změnil v těžké, mokré sněhové vločky, a tak jsme museli stan uzavřít. Zítra dorazí osli a budeme moci toto místo opustit. Pocítil jsem úlevu. Asi v sedm hodin zazněl z údolí zaplněného mraky zvláštní zvuk

„Zatraceně, co to bylo?“

„Psi.“

„Divný zvuk na psy!“

„To by ses divil. Když jsi byl v horách, slyšel jsem v noci ty nejpodivnější zvuky. Byl jsem párkrát pořádně vystrašený.“

Dohráli jsme karetní hru, sfoukli svíčku a uložili se k spánku. Přemýšlel jsem o tom, jak na ledovec pod Siula padá sníh, a pocit vnitřní prázdnoty se mi vrátil v plné síle.

Otevřel jsem oči a hleděl do ostré sluneční záře. Do očí se mi vehnaly slzy. Zavřel jsem je a zauvažoval nad sebou. Jsem zmrzlý a slabý. Bylo ještě Časně a slunce nebylo nijak teplé. Přes mokrý spací pytel mě tlačily ostré kameny. Bolelo mě za krkem, protože jsem spal s hlavou vytočenou mezi nimi. Noc se mi zdála nekonečná. Moc jsem toho nenaspal. Moje škaredé pády měly vliv na stav zraněné nohy a bolest mě rušila i ve spání. Jednou jsem se probudil a sténal bolestivou křečí ve stehně a v lýtku. Prudce jsem se otočil a předklonil, abych mohl zraněnou nohu masírovat. Když se bolest ozývala příliš silně, než abych mohl spát, ležel jsem na skalnaté zemi a třásl se zimou. Hleděl jsem na noční oblohu. V miliardách hvězd jasně svítily padající hvězdy. Bez zájmu jsem je pozoroval, jak vždy zazářily a pak zhasly. Jak tak ubíhaly hodiny, přemohl mě pocit, že už nikdy nevstanu. Ležel jsem bez hnutí na zádech, jako přišpendlený ke skalám svou vlastní váhou. Byl jsem ztuhlý únavou a strachem. Nakonec se mi zdálo, že mě k zemi tlačí i hvězdami vyplněná temnota nade mnou. Tolik nočního času jsem strávil s otevřenýma očima a hleděl do nekonečných hvězdných dálek, až se mi zdálo, že ten čas ke mně hovoří o osamění a opuštěnosti. Cítil jsem, že se už nikdy nepohnu. Představil

jsem si, že tam budu ležet po staletí a čekat na slunce, které už nikdy nevyjde. Pak jsem na několik minut usnul a probudil se pod těmi samými hvězdami a s těmi samými nepříjemnými pocity. Přicházely, aniž bych je přivolával, našeptávaly mi strach, o kterém jsem věděl, že je neopodstatněný, ale který jsem nedokázal ignorovat. *Hlas* mi říkal, že jsem se příliš zpozdl; můj čas vypršel.

Ted' jsem měl hlavu na slunci, zatímco tělo bylo ještě ve stínu velkého balvanu vlevo. Pomocí zubů jsem otevřel spací pytel a pokusil se z něho vylézt na sluníčko. Každý pohyb mi způsoboval velkou bolest v koleni. Ačkoliv jsem se odplazil pouhé dva metry, námaha mě zcela vyčerpala a zůstal jsem bezvládně ležet na suti. Nemohl jsem uvěřit, jak se můj stav během noci zhoršil. Přitahovat se rukama bylo maximum toho, co jsem dokázal. Kroutil jsem hlavou ze strany na stranu, snažil se probudit a odehnat letargii. Nepomáhalo to, a proto jsem si lehl zpátky na kamení. Dospěl jsem k určitému předělu. Nebyl jsem si jistý, zda byl fyzického nebo psychického charakteru, ale uvrhl mě do stavu slabosti a\ apatie. Chtěl jsem se pohnout, ale nešlo to. Zápasem bylo pouhé zdvižení ruky, abych si před sluncem zastínil oči. Ležel jsem bez hnutí, vystrašený vlastní slabostí. Kdybych se mohl napít, měl bych šanci. Jedinou šanci. Jestliže se dnes nedostanu do tábora, nedostanu se tam už nikdy.

Bude tam ještě tábor?

Ta myšlenka mě napadla poprvé a spolu s ní se vrátil nepříjemný pocit, který jsem už měl v noci. Třeba odešli. Simon už je dole dva dny... víc, ted' už je ráno třetího dne! Nemá důvod zůstat tam dole, než co si odpočine.

Najednou jsem se bez námahy posadil. Myšlenka, že bych tu zůstal opuštěný, zahrnala veškerou letargii. Musím se dnes dostat do tábora. Podíval jsem se na hodinky. Osm hodin. Měl jsem na to deset hodin denního světla.

Přinutil jsem se postavit, ale musel jsem se přitom přidržovat balvanu. Kýval jsem se nejistě ze strany na stranu, abych zase neupadl na suť. Z náhlé změny pozice se mi točila hlava a v jedné chvíli jsem si myslel, že omdlím. Ve spáncích mi bušila krev a nohy jakoby se změnily v rosol. Pevně jsem se přimknul k drsnému povrchu balvanu. Když jsem zase získal rovnováhu

a bušení ve spáncích ustalo, napřímil jsem se a ohlédl po místě, odkud jsem včera vyrazil. Byl jsem zklamáný, když jsem ještě v dálce uviděl vršek srázu na počátku ledovce. Když jsem se otočil směrem k jezerům, viděl jsem, že k Aleji bomb mám ještě pěkně daleko. Všechno to trápení včerejší noci nebylo k ničemu. Jak bylo hloupé přestat kontrolovat hodinky a jak rychle jsem ztratil pojem o čase. Alej bomb se tak stala nejasným cílem, místo aby byla přesně naplánovanou metou. Bez načasování každé etapy jsem se potácel jakoby bez cíle a bez časové naléhavosti. Dnes tomu musí být jinak. Rozhodl jsem se, že na cestu k Aleji mi musí stačit čtyři hodiny. Nejpozději ve dvanáct v poledne tam musím být. Měl jsem v úmyslu si čas rozdělit do krátkých etap. Každou budu přesně dodržovat. Začal jsem hledat první význačný bod. Stal se jím vysoký, úzký červený balvan, který se jasně tyčil nad mořem kamení okolo. Mám to k němu půl hodiny a pak si najdu další bod.

Hodil jsem si batoh na záda a připravil se udělat první skok dne. Už v okamžiku, kdy jsem se odrazil, jsem věděl, že spadnu. Ruka se ohnula a vyletěla kupředu. Když jsem se pokusil vstát, abych to zkusil znovu, nedokázal jsem se vzepřít o cepín. Ještě jednou jsem se tedy opřel o balvan a vysoukal se po něm do vzpřímené polohy. Za patnáct minut jsem byl stále ještě v dohledu místa, kde jsem spal. Když jsem zjišťoval, jak postupuji, nejistě jsem se kýval ze strany na stranu. Padal jsem při každém poskoku, nejvíce mě ničily pokusy vstát. První pád byl nepopsatelně bolestivý. Zůstal jsem po něm ležet obličejem ve štěrku, zatínal zuby a čekal, až to trochu přejde. Bolest však se mnou zůstala a nesnesitelné pálení v koleni bylo horší než kdykoli předtím.

„Přestaň, přestaň, prosím tě, přestaň...!“

Bolest však nepřestala. I přesto jsem se postavil a pokusil se ji potlačit. Cítil jsem, jak se mi stahují svaly v obličeji a ústa se kroutí v protestu. Znovu jsem spadl. Bolest se nezměnila. Koleny se asi dostalo do stavu za normální hranici bolesti. Nebo byla příčina v mé hlavě?

Za těch patnáct minut ze mne vyprchaly i poslední zbytky bojovnosti. Při každém pádu jsem cítil, jak mi ubývá energie a na její místo se hrne pálivá bolest. Vstával jsem a padal, svíjel se, brečel, nadával a v duchu jsem byl přesvědčený, že to jsou

mé poslední zoufalé pokusy, než zůstanu už navždy klidně ležet. Pustil jsem se balvanu a zkusil poskočit. Noha se vůbec nezvedla ze země a já se převrátil na stranu, neschopný se ochránit pažemi.

Byl jsem tím šokován. Na chvíli bolest ustoupila silnému pocitu nevolnosti a málem jsem omdlel. Při pádu jsem si rozrazil ret a cítil, jak mi do úst stéká krev. Ležel jsem mezi dvěma velkými balvany. Vysoká červená skála - můj orientační bod, stála v morénách, přímo přede mnou. Podíval jsem se na hodinky. Mám deset minut, abych se k ní dostal. Nemám šanci! Zavřel jsem oči a položil hlavu tváří na chladný skalní povrch. Točila se mi hlava, ale já jsem uvažoval, jak daleko musím ještě jít a jakou vzdálenost jsem už ušel. Polovina mé osobnosti křičela, abych toho nechal a spal, abych přijal skutečnost, že se nikdy do tábora nedostanu. Proti tomu se však postavil *hlas*. Ležel jsem a naslouchal sporu. Už jsem se nestaral o tábor, ani o sestup. Bylo to příliš daleko. Přesto mě rozčilovala skutečnost, že jsem překonal tolik překážek a teď se zhroutil tady, na morénách. *Hlas* vyhrál. Mé myšlení, už od okamžiku, kdy jsem se dostal z trhliny, bylo nastavené jako nějaký stroj.

Budu pokračovat, budu se snažit, nemám jinou možnost. Za Alejí bomb zaměřím k hornímu jezeru, pak překročím morény k nižšímu jezeru a kolem se dostanu k morénám na jeho konci. Až je přelezu, sestoupím do tábora. Přesvědčoval jsem sám sebe, že tomu tak bude a nepřemýšlel o tom, zda se mi to podaří.

Doskákal jsem na okraj prohlubně, spadl jsem, převalil se na bok a skutálel se dolů. Už z dálky jsem slyšel, jak tam voda šplouchá mezi kameny. Měl jsem mokré obličej. Blátivá drť, u úpatí vodou ohlazeného balvanu, byla chladná a vlhká. Když jsem se otočil za zvukem vody, uviděl jsem stříbřitý odlesk vody tekoucí po zlatavé skále. Dosáhl jsem Aleje bomb. Byla jedna hodina, měl jsem hodinu zpoždění.

Nad prohlubní, ve které jsem ležel, se klenula vysoká, oblá skalní stěna. Dno prohlubně bylo mokré. U úpatí skály byla nahromaděná suť, která sahala až k prameni vody, který stékal po skalní plotně. Slunce svítilo přímo na skálu a rozpouštělo sněh nad ní. Silou, která mi ještě před chvílí chyběla, jsem se přeplazil k hromadě suti a jediným pohybem cepínu jsem ji odhrnul stranou. Přísál jsem se rty k tenkému pramínku. Voda byla ledo-

ve studená. V přestávkách mezi tím, kdy jsem sál vodu z mokré plotny, jsem lapał po dechu. Voda mi stékala po čele a přes zavřené oči dolů po nose. Když jsem se nadechl, dostala se mi do nosu a začal jsem chrochtat jako čuně, pak jsem znovu přitiskl obličej ke skále.

Než jsem se v útoku na ten pramínek vody uklidnil, uběhla spousta času. Suché pálení v hrdle už ustalo, ale stále jsem ještě měl žízeň. Každým douškem jsem cítil, jak se mi vracejí síly. Seděl jsem a bokem se opíral o skálu. Moje teplé kalhoty nasakovaly vodu z mokré suti. Když jsem se konečně vzpamatoval, vyhloubil jsem ve šterku dolík a pozoroval, jak se naplňuje. Dolík vyplnilo pět centimetrů ledové Čisté vody - více, než jsem mohl nasát najednou do úst. Dolík se znovu naplnil ještě dříve, než jsem se stačil k němu podruhé naklonit. Pil jsem, až mě začal pod váhou ledové vody bolet žaludek, a stále jsem neměl dost. Ponořil jsem do dolíku obličej a slintal jsem do vody, vykašlával jemnou drť a ve stejné chvíli se snažil ještě více pít. Slyšel jsem sám sebe, jak vzdychám blahem a zároveň sténám nepohodlím.

Pokaždé, když jsem přestal pít, jsem si pomyslel, že mám dost, ale pak mě vždy znovu přemohla chuť napít se ještě jednou. Bláto a šterk mi zašpinily obličej, a proto jsem dolík začal ztuhými, špinavými prsty zvětšovat. Pil jsem, odpočíval a znovu pil s urputnou posedlostí a s obavami, že by snad dolík mohl najednou vyschnout. TO dny a noci bez vody mě pomátly. Nemohl jsem se od skály odtrhnout. Pil jsem s očima zavřenýma a s výrazem nevěřícího překvapení. Více vody, než kolik jsem si kdy přál, dost, abych se jí naplnil jako houba. Zhroutl jsem se do prohlubně.

Zvedl jsem se z království vody a rozhlédl se. Zvuky tekoucí vody okolo mě uklidňovaly. Prohlubeň se mi zdála být známá. Byl jsem tady se Simonem a Richardem a podruhé jen se Simonem. Jak je tomu dlouho? Osm dní! Zdálo se to neuvěřitelné. Pamatoval jsem si toto místo tak přesně, jako bychom tu seděli na batozích, plni nadšení pro nadcházející výstup, teprve včera. Od skály, přes kterou stékala voda, se dolů odrazilo několik malých kamenů. Když začaly dopadat na suť u vzdálenějšího okraje prohlubně, podvědomě jsem uhnul stranou. Voda mě neuvěřitelně proměnila. Cítil jsem se jako znovuzrozený. Nepři-

jemná slabost, kterou jsem pociťoval od chvíle, kdy jsem se probudil, byla pryč. Vrátil se mi bojový duch. Překážka, kterou jsem předtím nedokázal odstranit, byla odplavena vodou.

Věděl jsem, že horní jezero je od Aleje bomb půl hodiny chůze, to je tři hodiny poskakování. Rozhodl jsem se pokusit se tam dostat do čtyř hodin. Postavil jsem se a doskákal ke skále pro poslední doušek. Pak jsem se otočil a zamířil ven z prohlubně. Když jsem se dostal ke vzdálenějšímu okraji, uviděl jsem v blátě stopy. Zastavil jsem a zíral na ně. Poznal jsem otisky Šimonových bot i menší podrážky Richardových tenisek. Zlepšila se mi nálada. Jsou tady se mnou! Pak jsem pokračoval v hopsání.

Morény přede mnou už nebyly tak chaotické. Bludiště obřích balvanů v horní části ustoupilo menším kamenům, které tvořily koberec mezi občasnými skupinkami větších skal. Kameny uhýbaly a klouzaly zpod mého cepínu. Padal jsem, ale už ne na balvany a vstávání nevyžadovalo tolik síly. Voda mě posílila, ale neúprosné slunce, které pálo z čisté oblohy, rozptylovalo moje soustředění. Zjistil jsem, že chvílemi po pádech upadám do spánku, abych se zase s trhnutím probudil, posadil se a snažil ze sebe setřást ospalost.

Soustavu pohybů jsem už vykonával automaticky. Neuvažoval jsem o ní. Stala se stejně přirozenou jako chůze. **Hlas** mě nadále ponoukal k činnosti, ale už mu chyběla včerejší naléhavost. Dříve mi teď doporučoval, než rozkazoval. Bylo lehčí si ho nevšímat a zhroutit se na zem v ospalém polosnu. Hm, ano, jistě, budu pokračovat, ale nejdříve si ještě trochu déle odpočinu... a **hlas** se rozplynul v pozadí zmatených snů. Hovory z minulosti, hlasy, které jsem ihned poznával, soutěžily o moji pozornost s neodbytnými melodiemi a obrazy známých míst. Bylo to jako nějaký bláznivý film ze šedesátých let. Opile jsem se kolébal u každého balvanu dost velkého, abych se o něj mohl opřít. Usínal jsem spánkem, který mě odváděl z té nekonečné krajiny nudných a špinavých skal.

Jediným kontaktem se skutečností mi byly moje hodinky. Hodiny ubíhaly, aniž jsem si to uvědomoval. Pamatoval jsem si pouze minuty každého prosněného odpočinku a nic víc. Když jsem spadl na zraněnou nohu a ta mě zabořila, brečel jsem a nářikal. Když bolest ustala, začal jsem zase snít. Bolest mi už

připadala být tak normální, že mě nepřekvapovala. Kladl jsem sám sobě nespočet otázek, ale na žádnou jsem neodpovídal; ani jednou jsem se nezeptal, s kým jsem to mluvil; mnohokrát jsem se ohlédl za sebe, abych viděl, kdo to byl. Poskakoval jsem trasou, kterou jsem podvědomě znal. Moje okolí mě vůbec nezajímalo. Místo, které jsem minul, bylo zapomenuto ve chvíli, kdy jsem jím prošel. Za mnou ležely mlhavé vzpomínky na pády a balvany, které se smíchaly do zmateného povědomí toho, co jsem až dosud dokázal. Předě mnou leželo totéž.

Ve tři hodiny jsem se dostal k místu, kde skály tvořily strmý žleb. Terén pokrytý blátivým žlutým jílem se prudce svažoval. Dole se svah stácel. Byl jsem u konce hlavních morén. Věděl jsem, že žleb končí u jezera, směrem dolů se rozšiřuje a končí plošinou jílu vybihající z morén. Nemohl jsem dolů poskakovat, a tak jsem se posadil s nohama před sebou a rukama se začal odstrkovat dolů po jílu. Stěny žlebu nade mnou se zvedaly do výšky a po stranách byl stín a chládek. Občas jsem si lehl na záda a pozoroval stěny rámující oblohu nade mnou a mumlal si napůl pamatované písničky. Oblečením mi prosakovala voda, a když jsem se posadil, cítil jsem, jak mi po zádech stéká pramínek a vsakuje se do mokrých kalhot. Když se mi zachtělo, otočil jsem se na bok a hlasitě srkal špinavou vodu, která tekla dnem žlebu. Většinu Času jsem se však odstrkoval ztracený v jiném světě.

Hleděl jsem dopředu na postupně se rozšiřující žlutý žleb a zaplňoval jsem si ho dalšími lidmi, odstrkujícími se tak, jako já. Představoval jsem si odchod všech kříplů světa tímto žlutým chodníkem do moře. Pak jsem si vzpomněl na jídlo a představa se rozplynula. Každou chvíli jsem viděl otisk podrážky a uvažoval, komu asi patří, až jsem si vzpomněl na Simona a Richarda a Alej bomb, a s jistotou jsem věděl, že jdou jen kousek za mnou. Usmíval jsem se, šťastný pocitem, že mám společnost, a že mi pomohou, když to budu potřebovat. Když zavolám, přijdou, ale já to neudělám. Jsou z dohledu a věděl jsem, že nejsou daleko. Říkal jsem si, že jsou pohoršeni mým stavem a stydí se za mne. Po tom všem pít se mi chtělo močit, ale nepodařilo se mi závčas sundat kalhoty. Určitě to pochopí. Tak jsem pokračoval, až bublina představ najednou praskla a jejich příjemná společnost zmizela.

Pod dojmem náhlého návratu do přítomnosti jsem zastavil a pocítil strach. Zanedlouho mi však v hlavě zněla další písnička a při pohledu kupředu jsem uviděl sluneční odraz na povrchu jezera, usmál jsem se a zrychlil postup.

„Čtyři hodiny a jsem tady,“ volal jsem na jezero a bláhově jsem se smál.

Ze žlebu vybíhala plošina a tvořila kolem jezera pláž. Teď, když už mi přitažlivost zemská v sestupu nepomáhala, jsem se pokusil postavit. Když jsem nejistě stál na jedné noze, začalo mi jezero plavat před očima, jak mi z hlavy krev odtékala dolů, do těla. Těžce jsem dopadl na drobnou drť a slyšel jakoby z velké dálky výkřik bolesti. Pokusil jsem se znovu vstát, ale upadl jsem ještě dříve, než jsem se postavil. Noha mi úplně zrosolovatěla.

Nejdříve jsem si pomyslel, že je to z dlouhého odstrkování, ale pak jsem si uvědomil, že už předtím jsem skoro nedokázal poskakovat. Když mi prudký proud moče začal stékat po stehně, jenom jsem se ušklíbl. Pak močení přestalo a tekutina začala chladnout. Znovu jsem se pokusil postavit. Dokázal jsem se dostat jenom do jakési nahrbené polohy. Násada cepínu se pod mojí váhou chvěla. Posunul jsem kupředu zraněnou nohu, ale ihned jsem, bez jakéhokoli zřejmého důvodu, přepadl dopředu. Už jsem neměl sílu ani klidně stát. Rozhodl jsem se plazit dál po břiše.

Voda jezera byla úžasně čistá. Z hlubin ode dna se odrážely měděné zelené stíny. Ledové útesy na protějším břehu visely nad vodou jako veliké, špinavě šedé hromady. V jednom místě voda přetékající přes led tvořila vodopád. Občasný větřík zčeřil hladinu jezera a vypadalo to, jakoby ke mně tančily stříbrné a zelené obrazy. Ležel jsem na břiše, s hlavou přes malý skalní schod nad vodou. Usnul jsem, probudil a znovu usnul. Sluníčko mi vysušilo kalhoty nasáklé vodou ze žlebu. Spal jsem hodinu, a když jsem se znovu podíval přes jezero, zauvažoval jsem, zda se mám opět pokusit vstát.

Jezero se táhlo směrem k základnímu táboru jako dlouhá, úzká stuha. V dálce bylo vidět, jak jezero na půl přehrazuje hromada morén. Za těmito morény leželo druhé malé, okrouhlé jezero, ukončené jakousi kamenitou hrází, která se tyčila nad našimi stany. Terén byl plochý, až na krátký úsek přes moréno-

vou hráz. Povrch terénu, odtud až k hrázi, se podobal kamenité pláži a od hráze se svažoval ke stanům. Bylo by snadné tady poskakovat, jen kdybych se dokázal postavit. Poskoky by byly v tomto terénu značně rychlejší. Jestli se dostanu před setměním nahoru, na hráz, měl bych vidět dolů na stany - jestli tam ještě jsou. Mohli by uslyšet moje volání a přiběhnout mi na pomoc. Jestli však už odešli...

Pohlédl jsem zpátky na vodu. Jestli už odešli, co pak? Hrozil jsem se té možnosti. Odpověď jsem znal až příliš dobře. Nemohl jsem si připustit, že už odešli. Zdálo se to nemožné, po všem, co jsem dokázal. Mohlo by se stát něco tak krutého? Že by se mohlo stát něco tak zlomyslného, jsem považoval, od okamžiku, kdy jsem sestoupil dolů z ledovcového srázu, který byl bránou do hor, za nemožné. Části mé osobnosti se nechtělo pokračovat kupředu. Nechtěl jsem se dostat na hráz před setměním. Kdybych uviděl, že stany dole nejsou, zničilo by mě to.

Hlas mi říkal: „*Nebud' blázen, spěchej; máš ještě dvě hodiny světla.*“

Hleděl jsem do vody jezera neschopný jednat z množství obav, které jsem pociťoval. Když jsem se postavil, bylo to, jako bych s sebou zdvihl těžké závaží, téměř hmatatelný pocit strachu, který mi zabráňoval pohnout se kupředu. Než jsem upadl, podařily se mi dva poskoky. Začal jsem se plazit po břiše. Zraněnou nohu jsem táhl po kamení a kolenem do něho narážel. Posadil jsem se směrem, odkud jsem přišel, a zkusil se posunovat dozadu, tak jak jsem to dělal na ledovci. K druhému jezeru jsem postupoval zoufale pomalu, ale nezastavil jsem a postupně viděl, že se k němu blížím. Sledoval jsem běh jezera a jemné monotónní zvuky šplouchání mě brzy vrátily do stavu snění. Vzpomínal jsem, jak jsem spadl, jak jsem byl spouštěn sněhem po úbočí hory a šplouchání vlnek na jezeře mi připomínalo zvuk sněhu na svahu. Tehdy jsem myslel na smrt a teď slyším stejnou melodii doprovázet mé posouvání.

Jezero se mi zdálo být daleko větší, než bylo ve skutečnosti. Za hodinu jsem minul balvany přehrazující jezero a pokračoval jsem podél druhého jezera. Poznal jsem místo, kde jsem zkoušel chytat pstruhy, a s pohledem na hráz balvanů jsem se zastavil. Odtud mi to vzalo do tábora patnáct minut chůze. Zkusil jsem odhadnout, kolik času si vyžádá moje plazení, ale úplně

jsem se do toho zapletl, když jsem si uvědomil, že z Aleje bomb do tábora to byla hodina rychlé chůze. Mně to teď vzalo jen k nižšímu jezeru pět hodin! Nedokázal jsem se vůbec vyrovnat se skutečností, jak pomalu postupuji. A přece jsem si byl jistý při pohledu na hráz, že se tam dostanu před setměním. Zbývala mi hodina.

Slunce se schovalo za příkrov kumulovitých mraků valících se od východu. Mračna vypadala temná a těžká, jak se hromadila u úbočí úrodných stěn. Chystalo se na bouřku. Dostal jsem se na hráz právě v okamžiku, kdy spadly první kapky deště. Vítr zesílil a přinášel přes jezero studené závany vzduchu od ledovce. Zachvěl jsem se zimou.

Zeď hráze tvořilo nahromaděné bláto se šterkem. Vzpomněl jsem si, že jsem tu uklouzl a spadl při výstupu nahoru. Z bláta trčelo několik balvanů v úhlu 45 stupňů. Nerovná koruna hráze, tvořená volnými kameny, se rýsovala proti obloze pokryté bouřkovými mraky. Kolem mne, mezi dešťovými kapkami, začaly padat sněhové vločky. Rychle se ochlazovalo.

Na blátě jsem používal cepín stejně jako na ledě. Napřaženou paží jsem zarazil cepín do svahu hráze a pak se vytáhl pažemi nahoru. Nakopával jsem do bláta i botu, ale s nevelkým úspěchem. Jezdil jsem botou po svahu, až se náhodně zachytila o hranu kamene vyčnívajícího z bláta. Další švihnutí cepínem a opakoval jsem celou proceduru, zatímco bolavá noha visela bez užitku dolů. Čím výše jsem se dostával, tím jsem byl nervóznější. Pomyslel jsem si, že je to proto, že mám strach z uklouznutí, které by znamenalo začít znovu od začátku, ale skutečnost byla jiná. Strach z toho, co bych mohl zjistit nahoře, se stal nesnesitelným. Byl ve mně od samého počátku, ale v trhlíně ho přehlušila hrůza, na ledovci osamělost. Jakmile jsem překonal všechna nebezpečí, začal narůstat do ničivé síly. Jakoby mi na prsou ležela obrovská tíha, která mi svírala hrdlo a tlačila na střeva. Nervy mi jen hrály a každá myšlenka v mé hlavě směřovala k možnosti, že zjistím, že jsem zůstal opuštěný, nejenom znovu, ale tentokrát už navždy.

Když jsem se dostal nahoru na hráz, plazil jsem se bludištěm balvanů, až jsem vylezl na nejvyšší bod morén. Vytáhl jsem se do stoje a opřel jsem se o velký balvan. Nic nebylo vidět. Mračky vyplnily údolí pode mnou a vítr hnal víry poletujícího sněhu

z jedné strany na druhou. Jestli byly dole stany, nemohl jsem je vidět. Byla už skoro tma. Přiložil jsem ruce k ústům a zakřičel:

„SIIMMMOONNEEÉ!“

Od mraků se odrazila ozvěna a vítr odvál můj výkřik. Zavyl jsem ve vysokém tónu proti mrakům a uslyšel ze tmy děsivou ozvěnu. Slyšeli mě? Přijdou?

Sesul jsem se vedle balvanu, skrytý před větrem a čekal. Jak tma rychle pohltila výhled na mraky, začala mi být pořádná zima. Pozorně jsem naslouchal, jestli uslyším odpověď, i když jsem věděl, že žádná nepřijde. Když jsem se přestal třást zimou, nedokázal jsem už sedět na místě a začal se plazit pryč od balvanu. Předě mnou byl dlouhý sestup svahelem porostlým trávou a kaktusy. Uvažoval jsem, že vytáhnu spací pytel a uložím se na noc, ale *hlas* přikázal „*Ne*“ a já poslechl. Bylo příliš chladno. Usnout teď by znamenalo už se nikdy neprobudit. Nahrbil jsem se proti větru a obličejem dopředu jsem se začal odstrkovat dolů svahelem.

Hodiny temnoty ubíhaly a já ztratil veškerý pojem o místě i Čase. Posunoval jsem se pomalu, po kousíčkách a upíral pohled do tmy. Už dávno jsem zapomněl, že sestupuji ke stanům. V tom, co jsem dělal, nebyl žádný plán a věděl jsem jen to, že se musím pohybovat. Větre hnaný sníh se mi lepil na obličej. Pocit hladu mě probouzel z hlubokého, nekonečného spánku a vždy znovu a znovu mě přiměl se začít plazit. Občas jsem se podíval na hodinky, osvětil jsem ciferník a přiblížil ho k očím. Devět hodin, jedenáct hodin, noc pokračovala a pět hodin plazení z koruny hráze uběhlo jako nic. Podvědomě jsem věděl, že dostat se do tábora, by mi mělo trvat deset minut. Pět hodin mohlo být deseti minutami. Už jsem ničemu nerozuměl.

Když se mi do stehna zabodl osten kaktusu, zastavil jsem a zkoumal půdu pod sebou. Nemohl jsem pochopit, co mě bodlo. Noc všechno ukryla a já vklouzl do deliria mumlaných slov a pokroucených představ o tom, kde jsem a co dělám. Jsem stále ještě na ledovci? Buď opatrný, pomyslel jsem si, trhliny na konci ledovce jsou nejhorší. A kde jsou všechny balvany? Bylo dobře, že jsem neměl žízeň, ale přál jsem si vědět, kde jsem...

1 3 *Slzy uprostřed noci*

Skoro jsem si nevšiml, že jsem se dostal do rozlehlé oblasti skal a říčního štěrku. Nové morény? Nebyl jsem si jistý. Sestup prudkým svahem porostlým trávou a kaktusy mě dezorientoval. Když jsem se ohlédl zpátky, viděl jsem, jak se proti obloze rýsuje temná, prohnutá linie morénové hráze na vrcholu sněhem pokrytého kopce. Na balvanech žádný sníh nebyl. Co to je za balvany? Hledal jsem v batohu, až jsem našel svoji svítilnu. Když jsem ji rozsvítil, slabý kužel žlutého světla odhalil všude kolem mne Šedé kameny. Seděl jsem uprostřed velkého kamenitého pole a nemohl jsem se rozhodnout, kudy se mám plazit dál. Světlo svítilny brzy zhaslo. Odložil jsem svítilnu a pořádně zmatený jsem se vydal kupředu. V momentech, kdy jsem vnímal skutečnost a podařilo se mi odehnat bláznivou změť šílených myšlenek, jsem se snažil klidně rozvážit, co dál. Říční koryto! To je místo, kde jsem! Rozpoznání skutečnosti mi však příliš nepomohlo, protože hned na to jsem znovu usnul a později, po probuzení, jsem si svůj objev nepamatoval. Fakt, že jsem v říčním korytě, mi sice proletěl hlavou, ale nestačil jsem myšlenku zachytit a upadl jsem zpátky do stavu plného divokých představ.

Říční koryto bylo široké téměř osm set metrů. Bylo pokryté kamením a místy stály tůně s ledovou vodou z roztátého sněhu. Kdesi dál, ve tmě, tekla řeka. Přes hluk bouřlivého větru ji nebylo slyšet. Stany stály na vzdálenějším břehu, ale kde jsem já? Posunuji se ke středu zátočiny, ve které se řeka jakoby vrací k morénové hrázi? Bylo mi to jedno. Posunoval jsem se dál, narážel jsem kolenem do kamenů, naříkal bolestí, mumlal do tmy otázky a uslyšel odpovídat pouze hukot větru. *Hlas* mě už před hodinou opustil. Byl jsem rád, že mě už neotravuje svým naléháním.

Instinkt mě nutil měnit směr jednou na tu a podruhé na druhou stranu. Měl jsem pocit, jako bych poznával ty rozházené balvany a viděl ve tmě jejich známé tvary. Postupoval jsem podle jakéhosi podvědomého kompasu. Jak jsou stany daleko? Možná, že už tu nejsou! Napadlo mě počkat do rána, až bude vidět. Ve větru jsem se posadil a čekal. Najednou jsem si uvědomil, že se zase pohybuji, aniž bych věděl, jak dlouho jsem nečinně seděl. Když budu jenom Čekat, třeba se nedočkám. Voda, kterou pozorujete, přece také nikdy nezačne vařit! Jaká hloupost! Pochechtával jsem se svému soukromému vtípku a usmíval se ještě dlouho potom, co jsem zapomněl, čemu jsem se začal smát.

Když jsem se podíval na hodinky, bylo ráno. Opět další den. Tri čtvrtě na jednu ráno. Ramenem jsem ucítil hranu velkého kamene a tak jsem se pomocí něj vysoukal do stoje a pak se na něho nejspíše posadil. Cítil jsem, že jsem blízko. Hleděl jsem do tmy. Musím být blízko; cítil jsem to. Kolem mne se ve vzduchu vznášel nepříjemný, ostrý zápach fekálií. Čichl jsem si k rukavicím a musel jsem se s odporem odvrátit. Trvalo dlouho, než zápach pominul.

„Hovno?... Proč sedím v hovně?“

Znovu jsem se opřel o kámen. Věděl jsem, kde jsem, ale nedokázal jsem z toho nic vyvodit. Dál jsem hleděl prázdným pohledem do tmy. Někde přede mnou by měl být kuchyňský balvan, ale kde? Náhlý závan větru mi vmetl do tváře sníh, až jsem se musel před ním ochránit rukama. Znovu jsem ucítil ostrý zápach a najednou se mi rozjasnilo v hlavě. Jediná věc, kterou musím udělat, je zakřičet! Posadil jsem se a začal drsně hulákat do tmy. Volal jsem přiškrčeně, jakýmsi falešným tónem, který jsem neznal. Seděl jsem, němě jsem zíral před sebe a čekal.

Možná už odešli. Opět jsem pocítil mráz. Zvláště na zádech jsem cítil neodbytný dotek chladu. Nemám šanci přežít tuto noc, ale už mi to vůbec nevadilo. Význam slov žít a umírat se mi už dávno pomíchal. Uplynulé dny splynuly ve směsici skutečných zážitků a šilenství. Současnost byla někde na půl cesty mezi těmito stavy. Živý nebo mrtvý, jaký je v tom rozdíl? Zvedl jsem hlavu a znovu zavolal do tmy jméno:

„SIIIMMOOONNNEEEÉ...“

Nejistě jsem se na balvanu kymácel a zíral do noci. Uvažoval jsem hystericky a slyšel jsem svůj hlas, jako bych naslouchal někomu jinému!

„Prosím, buďte tam... musíte tam být... Pane Bože všemohoucí... Pojd'te sem! Víím, že tu jste... pomozte tni, volové, pomozte mi...!“

Na obličej mi padaly sněhové vločky a cloumal mnou vítr. Noc zůstala temnou. Horké slzy se míchaly s rozpuštěným sněhem a tekly mi po tvářích. Chtěl jsem, aby to už všechno skončilo. Cítil jsem se zničený. Poprvé po tolika dnech jsem si připustil, že jsem na konci svých sil. Někoho jsem potřeboval, kohokoliv. Tato bouře v temné noci mě ničila a já už neměl více sil jí vzdorovat. Brečel jsem z mnoha důvodů, ale nejvíce proto, že tu se mnou, v této hrozné noci, nikdo nebyl. Hlava mi spadla na prsa, přestal jsem vnímat tmu a dal jsem průchod vzteku a bolesti. Bylo toho už na mne příliš mnoho. Nemohl jsem to vydržet; až příliš mnoho.

„POMOOOOÓC!“

Výkřik zazněl do noci, ale sníh a vítr jakoby ho ihned pohltily.

Nejdřív jsem si pomyslel, že se mi zablesklo v hlavě, podobně, jak se mi zajiskřilo před očima, když jsem spadl do trhliny. Nebyl to však záblesk! Svítilo to dál, červeně a zeleně, pulsující barvy uprostřed černé noci. Cívil jsem na to. Cítil jsem plavalo a svítilo přímo přede mnou. Ve tmě visel půlkruh červené a zelené barvy.

„Kosmická loď? Bouchněte do mne, musím na tom být bleď... vidím takové věci...“

Pak jsem uslyšel tlumené zvuky, překvapené a ospalé. V barevném prostoru zablikala jasnější světla. Najednou odtamtud zazářil široký kužel žlutého světla. Následovaly další zvuky, hlasy, ale ne moje hlasy, jiné hlasy!

„Stany! Ještě tady jsou...“

S tou myšlenkou jsem úplně ztuhl. Bokem jsem se svalil dolů z kamene a zůstal ležet na říčním dně jako pomačkaná hromada hadrů. Do stehna mi vystřelila bolest a začal jsem sténat.

V jediném okamžiku jsem se změnil v nemohoucí a naříkající postavu neschopnou pohnout jedinou částí těla. Cítil jsem, že mě drželo při životě, ta trocha zbývajících sil se rozplynula v bouři. Zkusil jsem zvednout hlavu z kamení a podívat se po světlech, ale nešlo to.

„Joe! Jsi to ty? JOE!“

Šimonův hlas byl poznamenán úzkostí. Vykřikl jsem v odpověď, ale nic mi z úst nevyšlo. Nařikal jsem, říhal z tlaku na prsou a do tmy zazněla nesouvislá slova. Otočil jsem hlavou a viděl, jak ke mně spěchá poskakující světlo. Slyšel jsem zvuky kroků na štěrk a kdosi vysokým, napjatým hlasem volal:

„Tady, tady!“

Pak světlo zasvítilo na mne a já už nic v silné záři neviděl.

„Pomoc... prosím, pomoc,“

Ucítil jsem, jak mě kolem ramen uchopily a táhly silné paže. Najednou jsem uviděl Šimonův obličej.

„Joe! Bože! Můj ty Bože! Doprdle, zatraceně, podívej se na sebe. Hovno! Richarde, drž ho. Zvedni ho, zdvihni ho, ty vole! Proboha, Joe, jak? Jak?...“

Příliš šokován, než aby si uvědomoval, co říká, Šimonova slova splynula v litanii sprostých nadávek. Kletby vyslovené bez jakéhokoliv důvodu, tok oplzlostí bez významu. Do toho přišel Richard, který váhal, nervózní a plný obav, aby mi nezpůsobil ještě více bolesti.

„Umírám... už to nevydržím. Je toho na mne moc... příliš mnoho... musí to skončit... prosím vás, proboha, pomozte mi!“

„Bude to dobré. Mám tě, držím tě; jsi v bezpečí...“

Pak mě Simon s rukama kolem mého hrudníku zvedl a táhl mě patami po kamení. Ztěžka mě složil před vchodem do stanu, v jemném světle svíčky hořící uvnitř. Podíval, jsem se na Richarda, jak na mě dolů hledí s obavami, s očima široce rozervěnými. Chtěl jsem zažertovat na téma problémů, které se mnou mají, ale místo toho mi vytryskly slzy a nemohl jsem vydat ani slovo. Pak mě Simon vtáhl do stanu a opřel mě o hromadu teplých péřových spacích pytlů. Kleknul si vedle mne a díval se na mě. Viděl jsem mu na očích, jak v něm bojuje směs lítosti, obav a poplašenosti. Usmál jsem se na něho, on mi úsměv oplatil a pomalu při tom kroutil hlavou.

„Děkuji, Simone,“ řekl jsem. „Jednal jsi správně.“ Viděl jsem, jak prudce otočil hlavu a uhnul pohledem. „Stejně díky.“

Tiše přikývl.

Stan byl plný teplého světla svíčky. Nade mnou se nakláněli lidé. Stíny se pohybovaly po stěnách stanu a na mne dopadla hrozná únava, která mi najednou vzala poslední síly. Ležel jsem

bez hnutí a cítil, jak se má záda opírají o jemné peří. Nade mnou se objevovaly obličej, dva obličej, které jsem viděl vždy v krátkých chvilkách vnímání a které mě mátl. Pak mi Richard strčil do ruky plastický hrnek. Čaj! Horký čaj! Ale nedokázal jsem ho udržet.

Simon mi hrnek vzal, pomohl mi posadit a pak mi dával pít. Viděl jsem Richarda, jak pracuje u plynového vařiče, míchá hustou mléčnou kaši a postupně do ní přidává lžící cukru. Následoval další čaj a kaše, kterou jsem už nemohl sníst. Hleděl jsem na Simona a viděl vyjevený výraz napětí v jeho tváři a Šok v jeho očích. Chvilí bylo ticho. Najednou jsem si uvědomil, kdy jsem ho poprvé viděl se takto dívat. Stál na hraně ledového srázu a hleděl dolů na mě o chvilku déle, než měl. V té chvíli jsem věděl, že přijal skutečnost, která znamenala, že zemřu. Pak se ticho prolomilo a vypukla záplava otázek. Padaly jedna přes druhou a nikdo ani nečekal na odpověď. V té dlouhé chvíli setkání očí, beze slov, byla každá otázka bezvýznamná a každá odpověď zbytečná. Vyprávěl jsem mu o trhlině a o plazení. On mi řekl o hrozném sestupu poté, co odříznul lano, a o tom, jak si byl jistý, že jsem zahynul. Díval se na mne, jakoby nemohl pochopit, že jsem přišel zpátky. Usmál jsem se a dotkl se jeho paže.

„Děkuji,“ opakoval jsem znovu a věděl přitom, že mu nebudu nikdy moci vypovědět, co jsem cítil.

Vypadalo to, že je mu to nepříjemné a rychle změnil téma:

„Spálil jsem všechno tvé oblečení!“

„Co?“

„Hm, myslel jsem, že se už...“

Nad výrazem v mém obličejí vybuchl smíchem a já se smál s ním. Dlouho jsme se křečovitě smáli.

Aniž jsme si toho všímali, čas rychle ubíhal a stan se naplňoval hlasy navzájem si vyprávějícími naše příběhy. Smáli jsme se nad hledáním peněz i nad tím, že všechno mé spodní prádlo bylo před stany spáleno. Pokračovalo nekonečné množství šálků čaje podávané se starostlivostí, ale nyní i s hlubokým závazkem přátelství. V každém gestu, dotyku paže, v pohledu byla intimnost, jakou bychom si nikdy předtím a nikdy v budoucnosti už nedovolili. Připomínalo mi to hodiny strávené v bouři na svahu, kdy jsme na krátkou chvíli hráli role v našem vlastním, kýčovitém válečném filmu.

Simon mě přinutil dojíst kaši, zatímco Richard připravoval vaječné sendviče. S každým douškem čaje jsem polkl další lék. Prášky proti bolesti, Ronicol a antibiotika. Když mi podali sendviče, odmítl jsem je, protože jsem nedokázal spolknout suchý chleba.

„Sněž to!“ radil Simon. Zakuckal jsem se chlebem a pak ho bezmocně žvýkal. Neměl jsem v ústech žádné sliny a nakonec jsem všechno vyplivl i proti jeho radám.

„Dobrá, podívejme se na tvoji nohu.“

Začal být najednou pozorný a výkonný. Zaprotestoval jsem, ale on už nožikem rozřezával moje potřhané svrchní kalhoty. Viděl jsem, jak nůž bez námahy řeže tenkou silonovou látku. Nůž měl červenou stětku. Byl to můj nůž. Naposled byl v souvislosti se mnou použit před více jak třemi dny. Projelo mnou zachvění strachu. Už jsem nechtěl žádnou další bolest. Alespoň ne dnes. Toužil jsem po spánku v teple peří. Když Simon mou nohu zvedl, aby mi mohl stáhnout kalhoty, bránil jsem se.

„Neboj se. Budu opatrný.“

Pohlédl jsem na Richarda, který vypadal, jakoby se mu mělo udělat zle. Usmál jsem se na něho, ale on se otočil a spěchal obsluhovat vařič. Byl jsem zvědavý, ale pociťoval jsem i obavy z toho, jak moje noha vypadá. Chtěl jsem vědět, co mi způsobovalo takové utrpení, ale bál jsem se, že rána bude hnít a bude plná infekce. Simon rozepnul zip na mých návlecích a opatrně oddělil velcro uzávěry.

„Richarde, budeš muset tu jeho nohu podržet. Nedokáží stáhnout botu, pokud mu ji pevně nepřidržíš.“

Richardovi se od vařiče nechtělo. „Nemůžeš botu rozříznout?“

„Mohl bych, ale byla by to škoda. Pojd'. Bude to jenom chvilíčka.“

Přesunul jsem se na stranu a opatrně jsem držel nohu pod kolenem. Simon začal tahat za botu a já začal křičet.

„Proboha, drž nohu pevně!“

Když znovu zatahal, bolest z kolena jakoby se pohnula směrem vzhůru. Zavřel jsem oči a křučel pod vlivem pálivého ohně v koleni. Modlil jsem se, aby to už skončilo.

„Výborně. Hotovo.“

Bolest rychle ustoupila. Simon vyhodil botu ven ze stanu

a Richard spěchal pryč od mé nohy. Myslím, že měl také zavřené oči.

Následovaly moje teplé kalhoty, které z nohou lehce sjely. Richard se přesunul dozadu do stanu a já se v očekávání posadil. Když mi Simon stáhl spodky, oba jsme s úžasem zalapali po dechu.

„Doprdele!“

„Do háje, to je hrozné!“

Noha byla napuchlá, se skvrnami žluté a hnědé barvy, do kterých zasahovaly ostré fialové nitky táhnoucí se od kolene dolů. Mezi stehnem a kotníkem nebyl žádný znatelný rozdíl. Jen uprostřed byl obrovský otok, podivně zkroucený vlevo; místo, kde bývalo koleno.

„Proboha! Je to horší, než jsem si myslel.“ Při pohledu na nohu se, mi udělalo slabo, ale přesto jsem se nahnul a opatrně se dotkl kůže u kolena. Alespoň, že tam nejsou žádné zřejmé známky infekce.

„Je to zlé,“ zamumlal Simon, když prohlížel spodní část mé nohy. „Zlomil sis také patu.“

„Opravdu? Hm.“ Nepovažoval jsem to za důležitost. Chodidlo, koleno, celá noha, jaký rozdíl. Jsem dole, mohu odpočívat, jíst a spát. To se zahojí.

„Ano. Vidiš ty fialové proužky? Jsou to znaky krváčení. Máš je všude kolem paty a také kolem kotníku.“

„Tady to máš, Richarde,“ řekl jsem, „podívej se!“

Nakoukl mi přes rameno, ale hned se rychle stáhl. „Ooóch! Raději jsem se ani neměl dívat.“

Šťastně jsem se zasmál, když jsem viděl, jak rychle jsem se změnil. Hysterický smích se stal věcí minulosti. Simon mi s ustaraným výrazem natáhl spodky zpátky na nohy.

„Budeme tě muset rychle odsud dostat. Osli přijdou ráno. Jeden z nás sejde dolů a požádá Spinozu, aby přivedl i mulu a sedlo.“

„Já půjdu,“ dobrovolně se přihlásil Richard. „Teď je půl páté, vyrazím hned, jen dopiji čaj. Ty můžeš použít můj spací pytel a Joe si může vzít ten tvůj. Do šesti budu zpátky...“ „Počkej,“ přerušil jsem ho. „Potřebuji si odpočinout a jíst, nevydržím hned teď dva dny na mule.“

„Budeš muset,“ skočil mi do řeči Simon. „O tom není řeči.“

Vezme to nejméně tři dny, než se dostaneš do nemocnice. Kromě nohy máš také omrzliny a jsi vyčerpaný. Jestli to necháš déle, dostaneš infekci.“

„Ale -“

„Zapomeň na to! Ráno odcházíme. Než se dostaneš do Limy, bude to zlomené už skoro týden. To nemůžeš riskovat.“

Cítil jsem se příliš slabý, než abych se hádal, a tak jsem na ně na oba úpěnlivě hleděl a doufal, že si to rozmyslí. Simon na to nereagoval a začal mi strkat nohy do spacího pytle. Richard mi podal další čaj, usmál se na mne, aby mě uklidnil, a pak vyšel do noci. „Jsem za chvíli zpátky,“ zavolal ze tmy, ale to už jsem usínal. Zdálo se mi, že musím ještě, než usnu, cosi důležitého udělat, ale nedokázal jsem udržet otevřené oči. Pak jsem si vzpomněl:

„Simone

„Co je?“

„Zachránil jsi mi život. Tu noc to muselo být pro tebe hrozné. Nedávám ti vinu. Neměl jsi jinou možnost. Vím to a vím, proč jsi se domníval, že jsem mrtvý. Udělal jsi všechno, co jsi mohl. Děkuji ti, že jsi mě spouštěl dolů.“

Neodpověděl, a když jsem se na něho podíval, jak leží na zádech v Richardově pytli, uviděl jsem, že má na lících slzy. Otočil jsem se stranou, právě když promluvil:

„Opravdu jsem si myslel, že je po tobě. Byl jsem si jistý... ani mě nenapadlo, že bys to mohl přežít...“

„To je v pořádku. Já vím...“

„Bože! Sestoupit sám dolů... Nemohl jsem to při sestupu unést. Víš... co bych řekl tvým rodičům? Co? Lituji, paní Simpsonová, ale já jsem odřízl lano... Nikdy by to nepochopila, nikdy by mi neuvěřila...“

„V pořádku. Teď už nic nemusíš.“

„Kdybych tam byl zůstal déle..., kdybych byl uvěřil, že jsi mohl být ještě naživu. Tolik by ti to pomohlo.“

„To nevádí. Teď jsem tady. Je to za námi.“

„Ano.“ Rekl to přiškrknutým hlasem a já ucítil, jak mi proud horkých slz zalévá oči. Mohl jsem jen hádat, čím sám musel projít. V následující vteřině jsem spal.

Probudil jsem se do zvuku hlasů a smíchu. Poblíž stanu se vzrušeně Španělsky bavily dívky a slyšel jsem Simona, jak se baví

s Richardem o oslech. Pomalu jsem otevřel oči do nezvyklého světla ve stanu. Slunce začínalo dopadat na červenou a zelenou tkaninu a poslední stíny rychle zmizely. Vypadalo to, jakoby před stanem byl v plném proudu bazar. S hrůzou jsem si vzpomněl na události několika posledních hodin. Byl jsem v bezpečí; byla to pravda. Ospale jsem se usmál a přejel rukama po hedvábně hladkém povrchu spacího pytle, který mi nádherně připomínal návrat domů. Ještě stále v polospánku jsem si pomyslel: bylo to hrozné, opravdu strašné.

O hodinu později jsem ve spánku slyšel z dálky hlas, který volal mé jméno. Byl jsem tím popletený. Kdo mě volá? V teple pytle jsem znovu usnul, ale hlas nepřestal naléhat:

„Joe, dělej, vstávej!“

Otočil jsem hlavu stranou a rozespale pohlédl na hlavy namačkané ve vchodu. Simon tam klečel s hrnkem kouřícího čaje v ruce a přes jeho rameno dovnitř zvědavě nahlížela obě děvčata. Chtěl jsem se posadit, ale nemohl jsem se pohnout. Na prsou mi ležela obrovská tíha a tlačila mě k zemi. Pohnul jsem rukou, ve snaze se vzepřít, ale i ta bezvládně dopadla vedle mne. Kolem ramen mě uchopily paže a posadily mě:

„Vypij tohle a snaž se jíst. Potřebuješ to.“

Uchopil jsem hrnek rukama v rukavicích a nahrbil se nad ním. Pára zvlhčila můj obličej. Simon odešel, ale děvčata zůstala dřepět poblíž vchodu a smála se na mne. Bylo v tom něco neskutečného, vidět je sedět na slunci, jak mě pozorují při pití čaje. Jejich Široké vesnické sukně a klobouky s květinami vypadaly velice zvláštně. Co tady dělají? Hlavou se mi honily myšlenky a nedokázal jsem plně pochopit, co se kolem mne děje. Dostal jsem se v pořádku až sem. Chápal jsem stany, Simona s Richardem, ale tyhle podivně oblečené Peruánky byly na mne moc. Rozhodl jsem se, že nejlépe bude si jich nevšimát a soustředit se na čaj. Při prvním doušku jsem si opafil rty. Rukavice, které chránily moje omrzlé prsty a nedostatek citu, způsobily, že jsem si neuvědomil, jak bude čaj horký. Prudce jsem se nadechl a pak vydechl, abych zchladil špičku jazyka. Dívky se začaly smát.

V následující půlhodině jsem dostával nekonečný přísun jídla a pití, spolu s občasným povzbuzením a krátkými informacemi, co se děje okolo. Vše se trochu protahovalo, protože Spi-

noza byl umíněný, co se týče peněžní částky za muly. Slyšel jsem, jak se Šimonův hlas stává každým okamžikem hlasitější a vzteklejší. Richard klidně Spinozovi překládal. Děvčata se občas ohlédla po Simonovi a mračila se. Pak najednou zmizela a já už neměl důvod zůstat bdělý. Překotil jsem se vpřed a usnul, zvuky španělsko-anglické hádky jsem nechal rozplynout v pozadí.

Zatřesení ruky mě znovu probudilo. Byl to Simon:

„Budeš teď muset vylézt ze stanu. Balíme. Konečně souhlasil s cenou, a jestli si to zase rozmyslí, utrhnou mu hlavu!“

Pokusil jsem se posunout ven ze stanu. Při zjištění, jak jsem slabý, jsem se zhrozil. Spadl jsem na bok, protože mi povolila ruka, o kterou jsem se opíral, právě ve chvíli, kdy jsem byl napůl ze stanu venku. Nemohl jsem se znovu zvednout. Simon mi jemně pomohl a odtáhl mě do stínu.

„Simone, určitě se na mule neudržím. Ani nevíš, jak jsem slabý.“

„To bude v pořádku, pomůžeme ti.“

„Pomůžete! Tak tak se držím probuzený, natož pak sedět. Jak mi chcete, proboha, pomoci v jízdě na mule? Potřebuji si odpočinout. Opravdu. Potřebuji spánek a jídlo. Spal jsem jenom tři hodiny od chvíle, co jsem se dostal dolů... já...“

„Nemáš jinou možnost. Jedeš dnes a dost.“

Zkoušel jsem protestovat, ale neposlouchal mě. Odešel ke stanu a vrátil se s krabicí první pomoci. Richard mi podal další hrnek čaje, zatímco Simon mě zásoboval celou škálou léků. Pak oba odešli a začali bourat tábor. Ležel jsem na boku a pozoroval je až do chvíle, kdy už jsem nedokázal bojovat proti hrozně slabosti. Zhoršení mého stavu mě značně znepokojilo a zauvažoval jsem, zda jsem nedospěl ke konci svých sil. Napadlo mě, že mám teď ke smrti blíže než předtím, když jsem byl sám.

V momentě, kdy jsem poznal, že je pomoc nablízku, se ve mně cosi zhroutilo. To, co mě drželo pohromadě, zmizelo. Teď už jsem nedokázal za sebe ani myslet, natož se plazit! Už nebylo o co bojovat, nebyla tu žádná soustava pohybů, kterou bych opakoval a žádný *hlas*. Obával jsem se, že bez těchto známých faktů můj život může skončit. Snažil jsem se zůstat vzhůru, zápasil jsem s ospalostí a držel oči otevřené, ale spánek nakonec vyhrál. Spal jsem zdravě, probouzel se do zvuků různých jazy-

ků a znovu usínal s utkvělou myšlenkou na bezvědomí, zhroucení a spánek bez probuzení.

Zdálo se mi, že uplynulo hodně času, než se Simon znovu objevil. Uslyšel jsem jeho hlas určený Richardovi a podíval se po nich. Simon stál vedle mne a s obavami si mě prohlížel:

„Ahoj, jak se daří?“

„Docela dobře.“ Už jsem se smířil s tím, že je nepřesvědčím, abychom dnes neodcházeli.

„Nevypadáš na to. Brzy vyrazíme. Snad by bylo dobře, kdyby ses posadil a zkusil se trochu probrat. Donesu ti trochu

v » C.

čaje.

Musel jsem se zasmát při představě, že bych se mohl z mého stavu probrat, a bez pomoci jsem se posadil. Za chvíli ke mně Spinoza přivedl mulu a Simon mi pomohl postavit se. Když jsem se poskoky přibližoval k mule, která trpělivě stála, plnou váhou jsem se musel opírat o jeho rameno. Mula vypadala na klidné a příjemné staré zvíře, což mi dodalo odvahy. Akorát, když jsem měl být vyzdvížen do sedla, Richard najednou zvolal:

„Počkej, Simone! Zapomněli jsme na jeho peníze.“

Nastalo namáhavé hledání, při kterém mě podpíral z jedné strany Simon a z druhé Richard. Směřoval jsem je od jednoho balvanu k druhému a mamě se snažil vzpomenout, kam jsem svůj opasek s penězi schoval. Spinoza s děvčaty na nás nevěřícně hleděli. Hrozně jsme se při hledání nasmáli. Když jsme opasek konečně našli, zvedli jsme ho nad hlavu, aby viděli, co jsme celou dobu hledali. Zdvořile se zasmáli, ale zcela jasně nechápali, co bylo tak důležitého na kusu ploché, odrbané horolezecké smyčky.

Sedlo na mule bylo jedno ze staromódních výrobků s velkými třmeny vyrobenými z kůže a se stříbrným kováním kolem. Přes sedlo byla přehozená spací podložka, která měla sloužit jednak jako polštář a jednak měla držet zraněnou nohu stranou, mimo boky zvířete. Vydali jsme se pravidelným tempem řečíštům a Simon s Richardem šli každý po jedné straně a pozorně sledovali můj stav.

Následující dva dny byly směsicí únavy a bolesti. Nedokázal jsem stisknutím stehů mulu řídit a zdálo se mi, že zvíře proto vždycky zamířilo ke každému stromu, balvanu či skalní stěně,

kterou jsme v následujících dvaceti čtyřech hodinách na cestě do Cajatambo míjeli. I když Simon mulu řídil ostrým kolikem, nepomáhalo to a já křičel a bezmocně naříkal pokaždé, než bolest zase ustala. Přesto se mi jaksi podařilo nespadnout. Známa krajina nás míjela rozostřená závojem vyčerpání a bolesti. Ke konci každého dne jsem cítil dětskou radost. Byl jsem vždy na konci sil a nedokázal bych už dál pokračovat. Už jsem všechno chtěl mít za sebou a být doma. Simon se cestou dolů o mě staral jako vlastní matka. Chodil napřed a vracel se, popoháněl jezdce na oslu, nabádal muže, který vedl moji mulu, aby dával pozor a šel po mém boku, když hrozilo, že spadnu ze sedla ospalostí a slabostí. Vzal si ode mne hodinky a zastavoval nás pokaždé, když jsem měl brát další léky. Prášky proti bolesti, Ronicol a antibiotika jsem zapíjel nezbytným čajem. Kolem mne se měnily nálady, zatímco jsem upadal do spánku a zase se probouzel. Mula poslušně kráčela přes vysoko položené průsmyky, strmá skalnatá údolí i úrodné pampy. Simon šel stále po mém boku a pokaždé mě povzbuzoval ve chvílích, kdy jsem prosil o odpočinek.

V Cajatambo jsme měli spoustu problémů. Nejdříve s policií, když Simon chtěl pronajmout dodávku, a pak, když spolu s Richardem zápasili s vesničany, kteří se snažili vyšplhat na korbu vozidla a zadarmo se tak dostat do Limy. Na poslední chvíli přišel k autu mladík. Když uviděl na mé noze provizorní dlahu, s lítostí se na mě podíval. Policista s automatickou pistolí zavěšenou přes prsa přistoupil k autu a zastavil Richarda, který se snažil z dodávky dostat ven posledního vesničana.

„Señor, prosím vás, pomozte tomuto muži. Má špatné nohy. Už čeká šest dní. Vezměte ho do nemocnice... ano!“

Zavládlo ticho. Všichni jsme se otočili a podívali na starce ležícího vedle mne, v zadní části vozu. Úpěnlivě ke mně vzhlížel a pak se s grimasou bolesti převrátil na bok a odkryl pytlivinou zakryté nohy. Dav kolem najednou ztichl a já uslyšel, jak se Simon vedle mne nadechl. Mužovy nohy byly rozdrčené. Jen krátce jsem zahlédl dva znetvořené pahýly, dvě otevřené rány plné krve a nepěkné fialové skvrny infekce. Z deky, kterou si zase opatrně přikryl nohy, se zvedal ostrý, nasládlý pach.

„Můj ty Bože!“ udělalo se mi špatně.

„Ten je na tom zle, co?“

„Spatně! Nemá šanci!“

„Promiňte, ale moje angličtina není příliš dobrá

„Dobrá, vezmeme ho a tohoto muže také,“ přerušil jsem ho.

„Děkuji vám, Señor. Jste dobří.“

Řidič byl alkoholik, který nás cestou zásoboval spoustou piva. Pivo, cigarety a prášky proti bolesti proměnily moji třídní cestu do Limy jen v matnou vzpomínku. Pozdě večer toho dne jsme dorazili do nemocnice. Bylo nám řečeno, že stařec si tak dobrou nemocnici nemůže dovolit. Zaplatili jsme řidiči za pronájem auta a dali mu instrukce, aby starce zavezl do jeho nemocnice. Zatímco mi Richard pomáhal z dodávky, Simon dal synovi starého muže naše zbývající zásoby prášků proti bolesti a antibiotika. Vůz odjel do vlhké, horké noci Limy a já ještě zahlédl, z mého kolečkového křesla, než auto zahrulo za roh, jak mi stařec s díky mává.

Nemocnice byla podle našich měřítek nepříjemně staromódní, ale byla tu čistá bílá prostěradla, tlumená hudba z reproduktorů a pěkné sestřičky, z nichž ani jedna nemluvila anglicky. Rychle mě odvezly zelenými a bílými chodbami. Simon byl stále po mém boku, neschopný se vzdát své pečovatelské role. Teprve teď na nás začal dopadat význam všeho, co se stalo.

O hodinu později byli najednou Simon a Richard vyzváni, aby odešli. Potom mě rentgenovali, odnesli moje zapáchající lezecké oblečení na vyprání a posadili mě, nahého, na jakousi váhu ve tvaru křesla. Pěkná sestřička mi měřila tlak, zaznamenávala moji váhu a odebrala mi z paže vzorek krve. Otočil jsem se, abych viděl na váhu. Zděsil jsem se, když jsem uviděl údaj čtyřiceti šesti kilogramů! Devatenáct kilo ... Bože, ztratil jsem devatenáct kilo! Sestřička se na mne mile usmála, zdvihla mě z křesla a přenesla do horké a hluboké lázně, plné desinfikované vody. Když se mnou skončila, byl jsem přenesen do postele a ihned jsem usnul. Za hodinu byla zpátky s velice ustaraně vypadajícím doktorem. Vysvětloval něco nepříjemného a komplikovaného, co se týkalo mého vzorku krve, zatímco ona mi napíchla žílu na zápěstí a napojila mě na glukózu. V noci jsem se probudil zbrocený potem ze zlého snu a se vzpomínkami na trhlínu. Sen způsobil, že jsem začal křičet a uklidnil se teprve, když přišly sestry a utišily mě slovy, kterým jsem nerozuměl.

Ležel jsem tam po dva nepopsatelné dny bez jídla, léků proti

bolesti a antibiotik, až do chvíle, kdy byla potvrzená telexem moje pojistka a uráčili se mě operovat. Přišli si pro mne brzy ráno. Injekce do paže, kterou jsem dostal hodinu předtím, mě přivedla do známého stavu polovědomí. Dva lidé s maskami a v zeleném oblečení na mne cosi nesrozumitelně mumlali a vezli mě nekonečnými vykachličkovánými chodbami. Teprve až před operačním sálem jsem začal strachem panikařit. Nesmím se tomu podvolit! Musím je zastavit! Počkej s tím, až budeš doma, pro lásku boží, nenechej to dělat je.

„Já nechci operaci.“

Řekl jsem to klidně. Domníval jsem se, že mluvím zřetelně, ale neodpověděli mi. Že by léky snad ovlivnily moji řeč? Opačkoval jsem stejnou větu. Jeden z nich na mne souhlasně kývnul, ale v přípravách pokračovali. Pak mi to došlo. Nerozumí anglicky. Pokusil jsem se posadit, ale kdosi mě přitlačil zpátky do polštářů. Začal jsem, zachvácen panikou, křičet, aby přestali. Lítacími dvěma operačního sálu projel vozík. Jeden z mužů na mne začal mluvit melodickým hlasem ve španělštině. Snažil se mě uklidnit, ale pohled na něj, jak kontroluje injekční stříkačku, mi pomohl dostat se do napůl sedící polohy.

„Prosím vás, já nechci

Silná ruka mě přitiskla zpět, druhá uchopila moji paži a ucítil jsem lehké píchnutí jehly. Pokusil jsem se nadzdvihnout hlavu, ale její váha se jakoby zdvojnásobila. Když jsem otočil hlavu stranou, uviděl jsem podnos plný nástrojů. Nade mnou se rozsvítila ostrá světla a místnost mi začala plavat před očima. Potřeboval jsem něco říci... zastavit je. Světla pohltila tma a všechny zvuky se pomalu začaly vytrácet, až nastalo naprosté ticho.

Závěr

Červen 1987. Údolí Hunza, Karakoramský Himaláj, Pákistán

Pozoroval jsem, jak se dvě malé postavy postupně ztrácejí na pozadí nevýrazného svahu kopce nade mnou. Andy a Jon šli k vrcholu dosud nezlezeného 6100 metrového štítu Tupodam. Opět jsem zůstal v horách sám, ale tentokrát jsem se pro to sám rozhodl.

Odvrátil jsem se a začal se zabývat malým plynovým vaříčem, na kterém jsem si ohříval druhý šálek kávy. Pohyb způsobil, že mi zatrnulo v koleni. Podrážděně jsem zanedával a předklonil se, abych masáží zahnal bolest. Artritida. Na zkrouceném kloubu byly dobře znatelné jizvy po šesti operacích. Alespoň že rány v mé mysli se zhojily lépe než tyto.

Doktoři říkali, že dostanu artritidu. Řekli mi, že v následujících deseti letech bude muset být vyměněný celý kolenní kloub; ale napovídali toho hodně a z toho jen část byla pravdivá. „Pane Simpsono, nohu v koleni už nikdy neohnete... Budete mít neohebnou končetinu. Už nikdy znovu nepolezete...“

S artritidou měli pravdu, lítostivě jsem si pomyslel a vypnul vaříč. S úzkostí jsem se znovu ohlédl do svahu a pocítil první záchvěv strachu. Vraťte se v pořádku zpátky. Alespoň to, zašepтал jsem k tichým kopcům. Jestli vydrží dobré počasí, měli by být zpátky za tři dny. Věděl jsem, že mám před sebou dlouhé čekání.

Mrzelo mě, že se nezúčastním pokusů o výstup na vrchol. Noha pracovala tak dobře, ale pak začala bolet. Věděl jsem, že lézt tady, jenom deset týdnů po poslední operaci, hrozí novým zraněním. Byl jsem však rád, že jsem to alespoň zkusil a pak, nebyl všem dnům konec.

Před šesti dny jsme se dostali na sedlo pod pilířem naší hory a vyhrabali si sněhovou jeskyni. Seděli jsme před ní a tiše se dívali na Himaláje táhnoucí se před námi. Z nekonečně modré oblohy pálilo dolů slunce a v křišťálově čistém vzduchu se ostře rýsovalo moře zasněžených vrcholů. To bylo, pro co jsem tu přišel. Starobylé a nedotknuté, zvedající se k obloze, nádherné a bez poskvrny. Slunce se odráželo od zmrzlých sněhových krystalů, které vypadaly jako diamanty. Nad námi čněl Karun Koh, vzdálený ani ne osm kilometrů. Představil jsem si, že v nekonečném prostoru štítů před sebou vidím zakřivení zeměkoule. I když jsem věděl, že Everest je odsud 1 600 km, zkoušel jsem si namluvit, že ho vidím. V myšlenkách jsem vzpomínal na jména pohoří: Hindu Kush, Pamír, Tibet a Karakoram. Everest, bohyně matka sněhu, Nanda Devi, K2, Nanga Parbat, Kanchenjunga; tolik historie ve jménech. A co všichni ti, kteří tady lezli. Najednou byli všichni pro mne daleko skutečnějšími, než kdybych se sem už nevrátil. Tam, kdesi za těmi štíty, leží dvě těla mých přátel, osamocená, zavalená sněhem dvou různých hor. To byla temná stránka této krásy, kterou jsem, pro tuto chvíli, dokázal vyhnat z hlavy.

Sbalil jsem si batoh, hodil ho na záda, ještě jednou se ohlédl k místům, kde se přátelé ztratili z dohledu, otočil se a vyrazil zpátky do tábora.

Při psaní této knihy jsem cítil, že bojuji s mnohými překážkami. Bez dodávání odvahy a podpory mých přátel a příbuzných, bych nikdy psát nezačal, natož abych knihu dopsal.

Vedle toho, co už i tak dlužím Simonovi, musím nejdříve poděkovat jemu za poctivost, s jakou mi vyprávěl, čím prošel, a za důvěru, když mi dovolil popsat tak choulostivé pocity mými vlastními slovy.

Další poděkování patří Jimu Perrinovi za počáteční rady, Geoffovi Birtleovi za dodání odvahy uveřejněním mých článků v časopise High, z čehož jsem měl obzvláštní radost. Tony Colwell, můj redaktor ve společnosti Cape, mi poskytl nenahraditelnou pomoc a radu. Bez jeho přesvědčení, že příběh stojí za napsání knihy, by se všechno obrátilo vniveč. Vděčný jsem také Jonovi Stevensonovi za to, že mě uvedl v činnost.

Díky také patří Tomovi Richardsonovi za kresby, Janu Smitovi, který mi pomohl s fotografiemi, a Bernardu Newmanovi z časopisu Mountain za záchranu většiny mých diapozitivů, které byly zle poškozeny jinými časopisy a novinami. Bez velké finanční podpory pojišťovací společnosti Porchester Group a zvláště Garyho Deavese bychom se se Simonem do Peru vůbec nedostali.

Nakonec bych chtěl ze všeho nejvíce projevit svoji vděčnost mým rodičům za podporu při psaní knihy, za pomoc poskytnutou v době, kdy jsem se dával fyzicky i mentálně dohromady, a za trpělivost, s jakou přijali mé rozhodnutí, že budu v lezení pokračovat

Joe Simpson
SETKÁNÍ SE SMRTÍ

Z anglického originálu Touching the Void
vydaného nakladatelstvím Jonathan Cape Ltd.

přeložili George a Jenny Dvorsky

Odpovědná redaktorka Zuzana Voráčová

Technická redaktorka Zuzana Klimpiová

Obálka René Senko

Grafická úprava Boris Mysliveček

Počítačové zpracování Vladimír Ludva,

Typografické studio JOTA

Tisk a knihařské zpracování

Tiskárny Vimperk a. s.

Jako svou 358. publikaci v edici Jota - Start
vydalo Nakladatelství Jota, s. r. o.



Křenová 19, 602 00 Brno

tel.: 05/4353 0214; fax: 05/4353 0203

e-mail: jota@jota.cz

www.jota.cz

v Brně roku 2001

184 stran + 8 stran barevné přílohy

Vydání druhé

ISBN 80-7217-150-X